SPRÁVA
O ČINNOSTI
A HOSPODÁRENÍ
MATICE SLOVENSKEJ
ZA ROK 2015

Z doručených podkladov spracoval a zostavil Peter Cabadaj

V Martine, 16. mája 2016

Neprešlo jazykovou úpravou

A) SPRÁVA O ČINNOSTI Matice slovenskej

ÚVOD

Hlavné podujatia MS v roku 2015 - Roku Ľudovíta Štúra

(200. výročie narodenia Ľudovíta Štúra)

JANUÁR

Výročie vzniku SR (1. január)

70. výročie druhého oslobodenia Košíc spod maďarskej okupácie v januári 1945
Historické prednášky
miesto konania: Košice
dátum: 22. 1.
garant: Dom MS Košice

100. výročie úmrtia Štefana Furdeka; v spolupráci s Mestom Trstená
Odborný seminár
miesto konania: Trstená
dátum: 29. 1.
garant: Sekretariát predsedu a správcu MS

Vyhlásenie súťaží

Svätoplukovo kráľovstvo ožíva
Matičná esej (200. výročie narodenia Ľ. Štúra)
Matica slovenská včera a dnes – počítačové prezentácie

FEBRUÁR

160. výročie založenia Spolku gazdovského
Odborný seminár
miesto konania:
dátum: 12. 2.
garant: Oblastné pracovisko MS Holíč

„Za krásu slova“
170. výročie založenia štúrovskej Jednoty mládeže na Prešovskom kolégiu
miesto konania: Prešov
dátum: 17. 2.
garant: Dom MS Prešov

MAREC

Bojovali za vlasť!
70. výročie ukončenia 2. svetovej vojny
miesto konania: Spišská Nová Ves, Vranov nad Topľou, Zvolen
dátum: 23. 3., 7. 6., 6. 9.
garant: Mladá Matica

Šaliansky Maťko – 21. ročník
Celoslovenské kolo
miesto konania: Šaľa
dátum:
garant: Slovenský literárny ústav MS

APRÍL

Po stopách ľudových dejateľov
Prednášky, exkurzia
miesto konania: Rimavská Sobota
dátum: 1. 4.
garant: Dom MS Rimavská Sobota

Slečna Loreline
Muzikál
miesto konania: Komárno
dátum: 10. 4.
garant: Dom MS Komárno

Janko Borodáč a vzkriesenie slovenského divadelníctva v Košiciach (1945 – 1953)
Seminár, kultúrne podujatie
miesto konania: Košice
dátum: 17. 4.
garant: Dom MS Košice

Zasadnutie Rady pre Slovákov žijúcich v zahraničí pri Matici slovenskej
miesto konania: Martin
dátum: 22. – 23. 4.
garant: Krajanské múzeum MS

Čriepky 2015
Okresná prehliadka detských folklórnych súborov
miesto konania: Levice
dátum: 24. 4.
garant: Dom MS Levice

Kantiléna 2015 – XVI. ročník spomienkového koncertu na počesť Karola Duchoňa pri príležitosti speváckych nedožitých 65. narodenín; v spolupráci s mestom Galanta
miesto konania: Galanta
dátum: 24. 4.
garant: Dom MS Galanta

220. výročie narodenia Pavla Jozefa Šafárika; v spolupráci s Obcou Kobeliarovo
Slávnostná akadémia
miesto konania: Kobeliarovo
dátum:
garant: Dom MS Rožňava

Národný sviatok na Devíne; v spolupráci s Bratislavským samosprávnym krajom
miesto konania: Devín
dátum: 25. 4.
garant: Dom MS Bratislava

Štúrovo pero – 20. ročník novinárskej súťaže vysokoškolákov; v spolupráci s viacerými partnermi
miesto konania: Zvolen
dátum:
garant: Vydavateľstvo MS
schválená podpora: 100 eur

MÁJ

Rendezvous s M. R. Štefánikom – 3. ročník
miesto konania: Bratislava
dátum: 4. 4.
garant: Dom MS Bratislava v spolupráci s Mladou Maticou

70. výročie druhého oživotvorenie MS v Košiciach
Spomienkové podujatie
miesto konania: Košice
dátum: 9. 5.
garant: Dom MS Košice

„Na front volajú..." 70. výročie ukončenia 2. svetovej vojny
Prehliadka matičných folklórnych a speváckych skupín
miesto konania: Vranov nad Topľou
dátum: 9. 5.
garant: Oblastné pracovisko MS Vranov nad Topľou

Rok 1945 – prelomový rok dejín 20. storočia
Vedecká konferencia, ktorá z pohľadu všeobecných a národných dejín zhodnotí rok 1945
miesto konania: Bratislava
dátum: 12. 5.
garant: Slovenský historický ústav MS

Kráľove Šahy
Celoslovenská súťaž v prednese poézie a prózy žiakov základných škôl
miesto konania: Šahy
dátum: 15. 5.
garant: Dom MS Levice

JÚN

100. výročie Karpatskej ofenzívy počas 1. svetovej vojny; v spolupráci s mestom Stropkov a cirkvami
Historický seminár, scénky v dobových uniformách, pietny akt...
miesto konania: Stropkov
dátum: 1. 6.
garant: Oblastné pracovisko MS Stropkov

49. ročník literárneho festivalu Slovesná jar, spojený so 154. výročím Memoranda národa slovenského
miesto konania: Martin
dátum: 2. – 5. 6.
garant: Slovenský literárny ústav MS

95. výročie podpísania Trianonskej mierovej zmluvy
Odborné kolokvium
miesto konania: Bratislava
dátum: 4. 6.
garant: Slovenský historický ústav MS v spolupráci s Historickým odborom MS

Prečo mám rad slovenčinu, prečo mám rád Slovensko; v spolupráci s Ministerstvom kultúry SR
Slávnostné vyhlásenie výsledkov 23. ročníka
miesto konania: Nové Zámky
dátum: 4. 6.
garant: Slovenský literárny ústav MS v spolupráci s Miestnym odborom MS Nové Zámky

O Cenu Slovenského učeného tovarišstva, XVII. ročník
Celoslovenská literárna súťaž
miesto konania: Trnava
dátum: 14. – 15. 6.
garant: Oblastné pracovisko MS Holíč, Inštitút vzdelávania MS, n. o.

Svätoplukovo kráľovstvo ožíva – slávnostné vyhlásenie víťazov celoslovenskej literárnej a výtvarnej súťaže; v spolupráci so ZŠ a MŠ kráľa Svätopluka Šintava
miesto konania: Šintava
dátum: 23. 6.
garant: Dom MS Galanta

JÚL

Dni Slovanov – **Slavica Fest;** v spolupráci s občianskym združením Slavica
miesto konania: Nitra a okolie
dátum: 3. – 5. 7.
garant: Dom MS Prievidza v spolupráci s Domom MS Nitra

Cyrilo-metodské oslavy pri príležitosti 1 130. výročia smrti sv. Metoda; v spolupráci s príslušnými samosprávami
miesto konania: Nitra, Terchová, Branč, Dolný Kubín a iné
dátum: 3. – 5. 7.
garant: Sekretariát predsedu a správcu MS

Cyrilo-metodský odkaz národu
Kultúrne podujatie, spomienková slávnosť

miesto konania: Bardejov
dátum: 5. 7.
garant: Oblastné pracovisko MS Bardejov

Národný výstup na Sitno; v spolupráci s viacerými partnermi
miesto konania: Sitno
dátum: 20. 7.
garant: Dom MS Levice

53. ročník Jánošíkových dní; v spolupráci s Obcou Terchová
miesto konania: Terchová
dátum: 23. – 26. 7.
garant: Sekretariát predsedu a správcu MS

AUGUST

Národné matičné slávnosti
miesto konania: Martin (ponúkajú sa aj iné alternatívy)
dátum: 7. – 9. 8.
garant: Sekretariát predsedu a správcu MS

Národný výstup na Kriváň; v spolupráci s viacerými partnermi
dátum: 15. 8.
garant: Dom MS Liptovský Mikuláš

370. výročie narodenia Jakuba Jakobea
Odborný seminár
miesto konania: Prešov
dátum: 19. 8.
garant: Dom MS Prešov

Hontianska paráda; v spolupráci s viacerými partnermi
miesto konania: Hrušov
dátum: 21. – 23. 8.
garant: Dom MS Banská Bystrica

SEPTEMBER

Deň ústavy SR
miesto konania: Bratislava
dátum: 1. 9.
garant: Dom MS

50. výročie smrti biskupa Jána Vojtaššáka; v spolupráci s Mestom Námestovo
Spomienkové podujatie
miesto konania: Námestovo
dátum: 8. 9.
garant: Sekretariát predsedu a správcu MS

Gerlachovská heligónka
7. ročník prehliadky

miesto konania: Gerlachov
dátum: 12. 9.
garant: Oblastné pracovisko MS Bardejov

Forum Slavica
Medzinárodná vedecko-popularizačná konferencia
miesto konania: Bojnice
dátum: 18. – 20. 9.
garant: Dom MS Prievidza

Dni Andreja Hlinku; v spolupráci s mestom Ružomberok
miesto konania: Ružomberok
dátum: 26. 27. 9.
garanti: Dom MS Liptovský Mikuláš a Mladá Matica

OKTÓBER

Trnava a jej okolie v slovenských dejinách 18. a 19. storočia; v spolupráci s Trnavským samosprávnym krajom
Vedecká konferencia, komorné literárno-poetické pásmo (bernolákovské hnutie, Slovenské učené tovarišstvo, štúrovské hnutie, Spolok sv. Vojtecha...)
miesto konania: Trnava
dátum: 1. – 2. 10.
garant: Vedné ústredie MS

220. výročie narodenia Pavla Jozefa Šafárika; v spolupráci s Maticou srbskou
Medzinárodná vedecká konferencia
miesto konania: Nový Sad
dátum: 14. – 15. 10.
garant: Sekretariát predsedu a správcu MS

Škultétyho rečňovanky
Celoslovenská súťaž detí a mládeže v písaní poézie a prózy
miesto konania: Veľký Krtíš
dátum: 16. 10.
garant: Oblastné pracovisko MS Veľký Krtíš

100. výročie podpísania Clevelandskej dohody
Odborné kolokvium
miesto konania: Bratislava
dátum: 21. 10.
garant: Slovenský historický ústav v spolupráci s Historickým odborom MS

Gorazdov literárny Prešov
XX. ročník celoštátnej súťaže s medzinárodnou účasťou v tvorbe duchovnej poézie, prózy a drámy
miesto konania: Prešov
dátum:
garant: Dom MS Prešov

NOVEMBER

Vyhlásenie výsledkov XVII. ročníka súťaže školských časopisov PRO SLAVIS 2015; v spolupráci s viacerými partnermi
miesto konania: Žilina
dátum: 3. 11.
garant: Dom MS Žilina

140. výročie zrušenia Matice slovenskej
Odborný seminár
miesto konania: Martin
dátum: 12. 11.
garant: Sekretariát predsedu a správcu MS

70. výročie úmrtia Janka Jesenského; v spolupráci s mestom Prešov a Evanjelickou cirkvou a. v.
Odborný seminár
miesto konania: Prešov
dátum: 15. 11.
garant: Dom MS Prešov v spolupráci s Mladou Maticou

100. výročie narodenia Jána Okáľa
Spomienkové podujatie
miesto konania: Hubová
dátum: 28. 11.
garant: Slovenský literárny ústav MS

DECEMBER

Národný autobus dobrej vôle
Humanitno-charitatívne podujatie
miesto konania: Veľký Krtíš
dátum: 4. 12.
garant: Oblastné pracovisko MS Veľký Krtíš

Slovenský festival poézie Beniakove Chynorany; v spolupráci s viacerými partnermi
Celoslovenské finále v prednese poézie
miesto konania: Chynorany
dátum: 4. – 6. 12.
garant: Dom MS Prievidza

100. výročie narodenia Svetloslava Veigla
Odborný seminár
miesto konania: Senec
dátum: 10. 12.
garant: Slovenský literárny ústav MS

• • •

Rok Ľudovíta Štúra 2015
(Sumár aktivít MS)

V roku 2015 uplynulo dvesto rokov od narodenia jednej z najvýznamnejších osobností moderných dejín slovenského národa – Ľudovíta Štúra. Toto okrúhle výročie predstavovalo jedinečnú príležitosť

na pripomenutie si jeho života a mnohostranného diela nielen na regionálnej a celoslovenskej úrovni, ale aj s presahom do medzinárodného kontextu. V tomto ohľade máme na mysli najmä teritóriá tých štátov, ktoré sa spájajú so Štúrovým životom, a komunity Slovákov žijúcich v zahraničí. Uvedená skutočnosť rezonovala aj v uznesení vlády Slovenskej republiky z 15. októbra 2014, na základe ktorého bol rok 2015 vyhlásený za Rok Ľudovíta Štúra. Pripomenúť treba tiež dôležitý fakt, že celkovú prestíž 200. výročia Štúrovho narodenia umocnilo aj jeho zaradenie do reprezentatívneho zoznamu výročí Organizácie Spojených národov pre výchovu, vedu a kultúru UNESCO na roky 2014 – 2015.

Matica slovenská si je plne vedomá významu osobnosti Ľ. Štúra a jeho neoceniteľného prínosu k formovaniu slovenského národa a k našim moderným dejinám. Z tohto uhla pohľadu najstaršia kultúrna a vedecká ustanovizeň Slovákov v priebehu roka 2015 pripravila a zrealizovala na celom území našej vlasti sériu programovo rozmanitých podujatí, ktoré boli určené odbornej i laickej verejnosti – s osobitným zreteľom na mladú generáciu. Všetky matičné vedecké, popularizačné, edičné, výstavné, literárne, divadelné, kultúrno-spoločenské a iné aktivity spájalo zdôrazňovanie skutočnosti, že Ľ. Štúr bol hybnou a širokospektrálnou osobnosťou slovenských dejín v prelomových časoch nášho národného obrodenia. Matica slovenská dnešným generáciám neustále pripomína, že Štúr bol nielen kodifikátorom spisovnej slovenčiny, vedcom, pedagógom, básnikom, publicistom či novinárom, ale aj vodcom štúrovského hnutia, európsky orientovaným vzdelancom a reprezentantom slovanskej spolupráce a vzájomnosti.

Na príprave a realizácii svojich ťažiskových štúrovských podujatí Matica slovenská spolupracovala s vyššími územnými celkami, zainteresovanými obcami a mestami, vysokými školami, kultúrnymi, osvetovými a náboženskými organizáciami, záujmovými a občianskymi združeniami.

I. Podujatia a programy (výber)

JANUÁR

14. 1. Vyhlásenie literárnej súťaže Matičná esej na tému *Odkaz Ľudovíta Štúra dnešku*
(Pre študentov vysokých škôl doma i v zahraničí)

15. 1. *Štúrovské hnutie a Turiec* (stretnutie s matičiarmi a kultúrnou verejnosťou)
miesto konania: Vrútky
prednášajúci: Pavol Parenička

FEBRUÁR

6. 2. *Ľudovít Štúr mladej slovenskej generácii* (stretnutie so žiakmi základných a stredných škôl) miesto konania: Spišská Nová Ves

17. 2. *Stosedemdesiate výročie založenia štúrovskej Jednoty mládeže na Prešovskom kolégiu* (odborný seminár)
miesto konania: Prešov

19. 2. *Kellnerova Poloma 2015* (recitačná súťaž)
miesto konania: Gemerská Poloma

MAREC

17. 3. *Štúrovci a východné Slovensko* (stretnutie so stredoškolskou mládežou)
miesto konania: Trebišov
prednášajúci: Peter Cabadaj

APRÍL

1. 4. *Štúrovci na Gemeri* (stretnutie so žiakmi základnej školy)
miesto konania: Rožňava

15. 4. *Stretnutie na Devíne*
miesto konania: Devín

18. – 21. 4. *Národné oslavy 200. výročie narodenia Ľudovíta Štúra. Po Štúrových stopách vo Zvolene* (multižánrové podujatie)
miesto konania: Zvolen
prednášajúci: Peter Cabadaj, Marián Grupač, Zuzana Bukovenová
Súčasťou programu bolo divadelné predstavenie Trnistá cesta Štúrova v podaní Matičnej divadelnej ochotníckej scény Liptovský Mikuláš (autor Peter Vrlík).

21. 4. *Ľudovít Štúr a štúrovské hnutie* (kolokvium)
miesto konania: Banská Bystrica
prednášajúci: Peter Cabadaj, Marián Grupač, Zuzana Bukovenová

25. 4. *Národný sviatok na Devíne na počesť Ľudovíta Štúra*
miesto konania: Devín

28. 4. *Ľudovít Štúr a osveta* (konferencia)
miesto konania: Bratislava
prednášajúci za MS: Marián Tkáč, Pavol Parenička

29. 4. *Odkaz Ľudovíta Štúra* (konferencia)
miesto konania: Trnava
prednášajúci za MS: Marián Tkáč

MÁJ

6. 5. *Po štúrovských stopách v Liptove* (multižánrové podujatie)
miesto konania: Liptovský Mikuláš
prednášajúci: Peter Cabadaj, Marián Grupač, Peter Vrlík
Súčasťou programu bolo divadelné predstavenie *Trnistá cesta Štúrova* v podaní Matičnej divadelnej ochotníckej scény Liptovský Mikuláš.

12. 5. *Výstava prác detí pri príležitosti 200. výročia narodenia Ľudovíta Štúra*
miesto konania: Holíč

28. 5. *Po štúrovských stopách v hornom Považí*
miesto konania: Žilina
prednášajúci: Peter Cabadaj

JÚN

2. 6. *Po štúrovských stopách v Turci*
miesto konania: Martin
prednášajúci: Pavol Parenička, Peter Cabadaj, Marián Grupač

Súčasťou programu bolo divadelné predstavenie *Trnistá cesta Štúrova* v podaní Matičnej divadelnej ochotníckej scény Liptovský Mikuláš.

5. 6. *Ľudovít Štúr a kodifikácia spisovnej slovenčiny* (stretnutie so žiakmi základnej školy)
miesto konania: Kokava nad Rimavicou
prednášajúci: Július Lomenčík

10. 6. *Po štúrovských stopách na Orave*
miesto konania: Dolný Kubín
prednášajúci: Pavol Parenička, Peter Cabadaj
Súčasťou programu bolo divadelné predstavenie *Trnistá cesta Štúrova* v podaní Matičnej divadelnej ochotníckej scény Liptovský Mikuláš.

17. 6. *Po štúrovských stopách v Trenčianskom kraji*
miesto konania: Trenčín
prednášajúci: Peter Cabadaj, Marián Grupač
Súčasťou programu bolo divadelné predstavenie *Trnistá cesta Štúrova* v podaní Matičnej divadelnej ochotníckej scény Liptovský Mikuláš.

17. 6. *Štúrov deň v Revúcej* (stretnutie so žiakmi základnej školy)
miesto konania: Revúca

23. 6. *Ľudovít Štúr a štúrovci v umení* (multižánrové podujatie)
miesto konania: Senica

27. 6. *Po stopách Štúrovcov* (multižánrové podujatie)
miesto konania: Levoča

JÚL

2. 7. *Čo Štúr vyštúral v jazyku?* (v rámci 9. ročníka Detskej univerzity Mateja Bela)
miesto konania: Banská Bystrica
prednášajúci: Július Lomenčík

4. 7. *Štúr a Orava* (stretnutie matičiarov z Oravy a Liptova)
miesto konania: Vyšnokubínske skalky
prednášajúci: Pavol Parenička
Súčasťou programu bolo divadelné predstavenie *Trnistá cesta Štúrova* v podaní Matičnej divadelnej ochotníckej scény Liptovský Mikuláš.

5. 7. *Štúrovci na Gemeri*. Stretnutie ľudí dobrej vôle
miesto konania: Rožňava

14. 7. *Ľudovít a jeho odkaz* (podujatie pre matičiarov)
miesto konania: Rimavská Sobota
prednášajúci: Július Lomenčík

17. 7. *Štúrovci na Gemeri a Vatry zvrchovanosti*
miesto konania: Vlachovo

20. 7. *Národný výstup na Sitno pri príležitosti Roka Ľudovíta Štúra*

21. 7. *Dielo, pocta a portrét. Ľudovít Štúr v slovenskom výtvarnom umení* (vernisáž výstavy – spoluorganizátor MS)
miesto konania: Banská Bystrica

24. 7. *Po stopách štúrovcov* (multižánrové podujatie)
miesto konania: Dobšiná

AUGUST

7. 8. *Slávnostné odhalenie busty Ľudovíta Štúra* (Národné matičné slávnosti 2015)
miesto konania: Martin

15. 8. *Národný výstup na Kriváň pri príležitosti Roka Ľudovíta Štúra*

20. 8. *V zrkadlení dejín. Historická téma v poézii štúrovcov*. RTVS, Rádio Devín (premiéra)
autor: Pavol Parenička
Literárno-umelecké rozhlasové pásmo je súčasťou cyklu Najkrajšie štúrovské...

25. 8. *Stretnutie pri hrobe matky Ľudovíta Štúra*
miesto konania: Trenčín

29. 8. *Nadčasový Ľudovít Štúr* (spomienkové podujatie za účasti predsedu vlády SR Roberta Fica)
miesto konania: Voznica

SEPTEMBER

13. 9. *Oceňovanie matičiarov pri soche Ľudovíta Štúra* (za účasti predsedu vlády SR Roberta Fica)
miesto konania: Bánovce nad Bebravou

17. 9. *Po štúrovských stopách na Kysuciach*
miesto konania: Čadca
prednášajúci: Peter Cabadaj, Marián Grupač

22. 9. *Štúrovci a Turiec* (stretnutie so stredoškolskou mládežou)
miesto konania: Turčianske Teplice
prednášajúci: Peter Cabadaj, Igor Válek

24. 9. *Po štúrovských stopách v Levoči*, spojené s prezentáciou knihy Mariána Tkáča *Francisci*
miesto konania: Levoča
prednášajúci: Marián Tkáč, Pavol Parenička, Peter Cabadaj

29. 9. *Štúrovci a Turiec* (stretnutie so stredoškolskou mládežou)
miesto konania: Martin
prednášajúci: Peter Cabadaj, Igor Válek

OKTÓBER

1. 10. *Štúr a Trnava* (vedecká konferencia)
miesto konania: Trnava
prednášajúci za MS: Pavol Parenička, Marián Tkáč

• • •

2. 10. *Ľudovít Štúr – milovník života slovenského*. Divadlo Jána Palárika v Trnave (premiéra)
autor hry: Pavol Parenička
Repríza sa konala 28. 10.

6. 10. *170. výročie vzniku Slovenských národných novín a Orla tatranského*
miesto konania: Bratislava-Ružinov
prednášajúci: Marián Grupač, Peter Cabadaj, Maroš Smolec, Ivan Mrva a ďalší

8. 10. *Ľudovít Štúr a Slovenské národné noviny na stredných školách*
miesto konania: Topoľčany
účinkujúci: Maroš Smolec, Jozef Šimonovič

10. 10. *Spomienková slávnosť pri príležitosti 200. výročia narodenia Ľudovíta Štúra*
miesto konania: Zemianske Podhradie – Bošáca

18. 10. *190. výročie narodenia Juraja Langsfelda* (spomienkové podujatie)
miesto konania: Sučany
prednášajúci za MS: Marián Tkáč

18. 10. *Deň Ľudovíta Štúra* (multižánrové podujatie)
miesto konania: Nižná Slaná – Henckovce

19. 10. *Ľudovít Štúr a jeho odkaz v prítomnosti* (stretnutie so študentmi stredných škôl)
miesto konania: Dunajská Streda
prednášajúci: Július Lomenčík

19. 10. *Ľudovít Štúr a Slovenské národné noviny na stredných školách*
miesto konania: Handlová
účinkujúci: Maroš Smolec, Jozef Šimonovič

21. – 27. 10. *Týždeň Ľudovíta Štúra* (súťaže a programy pre žiakov základných škôl)
miesto konania: Bušince

22. 10. *Dvestoročnica narodenia Ľudovíta Štúra* (konferencia)
miesto konania: Bytča
prednášajúci za MS: Marián Tkáč

24. 10. *Slávnostné vyhlásenie výsledkov Matičnej eseje 2015 – Odkaz Ľudovíta Štúra dnešku*
miesto konania: Uhrovec (programová súčasť vyvrcholenia osláv 200. výročia narodenia Ľ. Štúra). Do súťaže poslalo svoje texty 127 študentov vysokých škôl zo Slovenska i Česka. Na základe rozhodnutia odbornej komisie sa víťazom súťaže stal Milan Kolesík z Univerzity Konštantína Filozofa Nitra.

26. 10. *Ľudovít Štúr a kodifikácia spisovnej slovenčiny* (stretnutie so študentmi stredných škôl)
miesto konania: Lučenec
prednášajúci: Július Lomenčík

26. 10. *Ľudovít Štúr – život a dielo* (stretnutie so žiakmi základnej školy)
miesto konania – Lučenec
prednášajúci: Július Lomenčík

26. 10. *Ľudovít Štúr – život a dielo* (podujatie pre matičiarov a kultúrnu verejnosť)
miesto konania: Lučenec
prednášajúci: Július Lomenčík

28. 10. *Ľudovít Štúr* (stretnutie s kultúrnou verejnosťou)
miesto konania: Liptovský Mikuláš
prednášajúci: Pavol Parenička

28. 10. *Štúrfest – zážitkové aktivity* (stretnutie so stredoškolskou mládežou)
miesto konania: Martin
účinkujúci: Zuzana Bukovenová, Viliam Komora

28. 10. *Kladenie vencov k pomníku Ľudovíta Štúra*
miesto konania: Bratislava

29. 10.*V prúde či na okraji?* RTVS, Rádio Devín (premiéra)
autor: Igor Válek
Literárno-umelecké rozhlasové pásmo je súčasťou cyklu Najkrajšie štúrovské...

NOVEMBER

3. 11. *Ľudovít Štúr a kodifikácia spisovnej slovenčiny* (stretnutie so žiakmi základnej školy a kultúrnou verejnosťou)
miesto konania: Málinec
prednášajúci: Július Lomenčík

6. 11. *Ľudovít Štúr a Slovenské národné noviny na stredných školách*
miesto konania: Tvrdošín
účinkujúci: Maroš Smolec, Jozef Šimonovič

6. 11. *Traja sokoli* (spomienkové podujatie)
miesto konania: Plešivec

10. 11. *Ľudovít Štúr a Slovenské národné noviny na stredných školách*
miesto konania: Lučenec
účinkujúci: Maroš Smolec, Jozef Šimonovič

10. 11. *Sonda do politického myslenia Ľudovíta Štúra* (vedecká konferencia MS)
miesto konania: Bratislava
prednášajúci: Peter Mulík, Rastislav Molda, Roman Michelko a iní

11. 11. *Ľudovít Štúr* (stretnutie so stredoškolskou mládežou)
miesto konania: Čadca
prednášajúci: Marián Tkáč, Pavol Parenička

11. 11. *Ľudovít Štúr a Slovenské národné noviny na stredných školách*
miesto konania: Rožňava
účinkujúci: Maroš Smolec, Jozef Šimonovič

12. 11. *Ľudovít Štúr a kodifikácia spisovnej slovenčiny* (stretnutie so žiakmi základnej školy)
miesto konania: Sebechleby

• • •

prednášajúci: Július Lomenčík

12. 11. *Po štúrovských stopách na Zemplíne*
miesto konania: Michalovce
prednášajúci: Peter Cabadaj, Marián Grupač

18. 11. *Ľudovít Štúr a Slovenské národné noviny na stredných školách*
miesto konania: Vrakuňa
účinkujúci: Maroš Smolec, Jozef Šimonovič

19. 11. *Dielo, pocta a portrét. Ľudovít Štúr v slovenskom výtvarnom umení* (vernisáž výstavy – spolu-organizátor MS)
miesto konania: Martin

19. 11. *Odkaz Ľudovíta Štúra* (stretnutie so stredoškolskou mládežou)
miesto konania: Poprad
prednášajúci: Marián Tkáč

23. 11. *Pocta Ľudovítovi Štúrovi*
miesto konania: Prievidza
prednášajúci: Ivan Mrva

25. 11. *Ľudovít Štúr a Slovenské národné noviny na stredných školách*
miesto konania: Prievidza
účinkujúci: Maroš Smolec, Jozef Šimonovič

26. 11. *Uvedenie knihy Mariána Tkáča Francisci* (stretnutie so stredoškolskou mládežou za účasti autora diela)
miesto konania: Hnúšťa

26. 11. *Ľudovít Štúr a Slovenské národné noviny na stredných školách*
miesto konania: Žilina
účinkujúci: Maroš Smolec, Jozef Šimonovič

26. 11. *Slávnostné odhalenie búst štúrovcov Bohuslava Nosáka-Nezabudova a Daniela Gabriela Licharda*
miesto konania: Rimavská Sobota

30. 11. *Ľudovít Štúr a Slovenské národné noviny na stredných školách*
miesto konania: Sečovce
účinkujúci: Maroš Smolec, Jozef Šimonovič

DECEMBER

2. 12. *Ľudovít Štúr a Slovenské národné noviny na stredných školách*
miesto konania: Turčianske Teplice
účinkujúci: Maroš Smolec, Jozef Šimonovič

3. 12. *Život a dielo Ľudovíta Štúra* (prednáška a vernisáž výstavy)
miesto konania: Rimavská Sobota
prednášajúci: Július Lomenčík (člen Výboru MS)

7. 12. *Ľudovít Štúr a Slovenské národné noviny na stredných školách*
miesto konania: Nitra
účinkujúci: Maroš Smolec, Jozef Šimonovič

10. 12. *Mladí štúrovci vo večnosti*. RTVS, Rádio Devín (premiéra)
autor: Peter Cabadaj
Literárno-umelecké rozhlasové pásmo je súčasťou cyklu Najkrajšie štúrovské...

17. 12. *„Dievčičky čosi tajne robili", alebo: erotika po „štúrovsky"...* RTVS, Rádio Devín (premiéra)
autor: Marián Grupač
Literárno-umelecké rozhlasové pásmo je súčasťou cyklu Najkrajšie štúrovské...

Poznámka – Osobitné miesto v rámci podujatí Matice slovenskej k Roku Ľudovíta Štúra 2015 mal projekt Po štúrovských stopách v slovenských regiónoch, ktorý finančne podporilo Ministerstvo kultúry SR. Cieľom projektu bolo atraktívnym spôsobom priblížiť (prioritne) súčasnej mladej generácii bohaté a rozmanité štúrovské udalosti, pamiatky a súvislosti, vzťahujúce sa na vybrané oblasti Slovenska. Integrálnu súčasť programu predstavovali popri prednáškach aj divadelné predstavenie Trnistá cesta Štúrova (v naštudovaní Matičnej divadelnej ochotníckej scény Liptovský Mikuláš), audiovizuálne pásmo a umelecký prednes. V časovom rozpätí od začiatku mája do polovice novembra sa projekt zrealizoval v 12 slovenských mestách. Na podujatiach sa zúčastnilo spolu vyše 2 500 záujemcov z radov študentov a pedagógov stredných škôl, matičiarov, kultúrnych a osvetových pracovníkov.

II. Publikácie, kalendáre

MOLDA, R.: *Cestopisné denníky štúrovcov*. Martin: Matica slovenská 2015, 256 s.
CABADAJ, P.: *Dvestoročnica narodenia Ľudovíta Štúra (1815 – 2015).* Martin: Matica slovenská 2015, nestránkované.
TKÁČ, M.: *Francisci* (román). Martin: Matica slovenská 2015, 177 s.
HALKOVÁ, Z. – LADA, M.: *Traja sokoli*. Rožňava: Dom Matice slovenskej 2015, nestránkované.
PARENIČK, P.: *Ľudovít Štúr – milovník života slovenského*. Stolový kalendár 2016. Martin: Matica slovenská 2015, nestránkované.
Rok Ľudovíta Štúra. Nástenný kalendár 2015. Martin: Matica slovenská 2014.

• • •

Sekretariát predsedu a správcu Matice slovenskej

Personálne obsadenie sekretariátu predsedu a správcu MS

Sekretariát predsedu a správcu MS mal v roku 2015 personálne obsadené pracovné miesta nasledovne: v Bratislave – predseda MS; v Martine – správca, vedecký tajomník, tajomník MS a 2 referentky.

Činnosť sekretariátu predsedu a správcu MS

Sekretariát zabezpečoval svoje úlohy v zmysle Stanov MS a svojho štatútu. Zabezpečoval zasadnutia orgánov MS a prípravu materiálov na tieto rokovania. Pripravoval a viedol kompletnú administratívnu

agendu sekretárskych činností predsedu, správcu MS a ich poradných orgánov, spolupracoval s Dozorným výborom MS. Sekretariát spravuje emailové kontá : predseda@matica.sk (v Bratislave), spravca@matica.sk a sekretariat@matica.sk (v Martine). S elektronickou poštou sekretariát pracoval samostatne, resp. podľa pokynov predsedu a správcu MS. Pripravoval a organizoval ich program. Samostatne vybavoval protokolárne záležitosti s pozvaniami predsedu a správcu MS. Podieľal sa na organizovaní celomatičných podujatí na celoslovenskej úrovni. Pracovníčky sekretariátu v Martine samostatne zabezpečovali personálnu agendu pre všetky pracoviská MS. Pripravovali všetky podklady pri nástupe a ukončovaní pracovných pomerov, viedli agendu dohodárov a s tým súvisiace náležitosti, vypracovávali výkazy, pripravovali podklady pre štatistiky, výberové konanie, vrátane pohovorov, a podieľali sa pri realizácii personálnej politiky organizácie. Vzhľadom na množstvo personálno-mzdových opatrení je to hlavná náplň ich práce. Pre všetkých zamestnancov MS zabezpečovali zahraničné služobné cesty.

• • •

Dozorný výbor Matice slovenskej

V roku 2015 sa Dozorný výbor (DV) zameriaval predovšetkým na dohľad nad dodržiavaním všeobecne záväzných právnych noriem, so zreteľom na Zákon o Matici slovenskej ako aj na ďalšie matičné právne normy a prijaté uznesenia VZ, Výborom a predsedníctvom MS. DV priebežne riešil došlé podnety a námety od členov MS, či organizácii MS. Popri tom DV dohliadal nad pripravovaným rozpočtom MS na rok 2015 ako aj štátnou účelovou dotáciou z kapitoly Ministerstva kultúry SR, pričom upozorňoval orgány MS na sporné otázky, vyplývajúce z rozpočtu MS a účelovou dotáciou z MK SR na rok 2015. V mesiacoch január a február sa DV podrobne zaoberal aktivitami podnikateľských subjektov, v ktorých ma MS majetkovú účasť, pri čom DV konštatoval, že podnikateľský subjekt, v ktorom má MS najväčšiu majetkovú účasť je dlhodobo v strate, čoho následkom sú nevyplatené dividendy Matici slovenskej. V súvislosti so spoločnosťou Neografia, a.s. DV prijal odporúčania na nápravu tohto nežiaduceho stavu. Na zasadnutí v máji 2015 sa DV zaoberal viacerými významnými otázkami. DV dohliadal na plnenie opatrení vyplývajúcich z kontroly NKÚ na FEÚ MS, taktiež DV prijal odporúčania v súvislosti s delimitáciou nehnuteľností z MS na Ministerstvo kultúry SR. Jednou z najdôležitejších otázok, ktorými sa DV zaoberal bola otázka predčasného ukončenia projektu Digitálny archív MS. Už na májovom zasadnutí DV 2015 odznela kritika na vedúcich funkcionárov MS, výbor aj predsedníctvo MS. DV prijal požiadavky, aby najvyšší výkonný orgán MS vyhodnotil priebeh projektu digitalizácie, následne aby vykonal analýzu z titulu riadenia tohto projektu a predovšetkým, aby výbor MS vyhodnotil príčiny a dôsledky predčasného ukončenia spomínaného projektu a to vrátane vyčíslenia spôsobenej škody a vymedzenie zodpovedných osôb. V mesiaci september v roku 2015 sa DV zaoberalo situáciou v dcérskej spoločnosti Neografia, a.s. v Srbsku. DV konštatoval, že dcérska spoločnosť v Báčskom Petrovci nenaplnila to , čo sa od nej očakávalo a tak vytvorila Matici slovenskej stratu v podnikaní v súvislosti s poskytovaním pôžičiek spoločnosťou Neografia, a.s. Martin v prospech spomínanej dcérskej spoločnosti Neografia, a.s. v Srbsku. DV v tejto súvislosti prijal potrebné opatrenia pre budúce obdobie s cieľom vysporiadať straty.V decembri DV prijal návrh na záverečné riešenie dôsledkov predčasného ukončenia projektu Digitálny archív Matice slovenskej a prijal uznesenie, v ktorom DV rozhodol o príprave obsahu podnetu na začatie trestného stíhania podľa príslušných ustanovení trestného zákona v súvislosti s predčasne ukončeným projektom digitalizácie so zreteľom na porušenie zákona. DV na decembrovom zasadnutí dospel k záveru, že je nevyhnutné, aby boli Stanovy MS a z nich vychádzajúce dokumenty aktualizované a upravené. Zároveň DV prijal opatrenia vedúce k úprave spomínaných dokumentov. Bolo by potrebné iniciovať aj novelu zákona o Matici

slovenskej. DV taktiež vykonával dohľad nad prípravou rozpočtu na rok 2016. Vedúcim funkcionárom tlmočil písomné stanovisko.

V závere je nevyhnutné spomenúť, že už v roku 2015 Dozorný výbor konštatoval, že v Matici slovenskej nevyhnutne chýba inštitút vnútornej kontroly, pričom DV odporučil, aby bola vnútorná kontrola zavedená bez zbytočného odkladu, nakoľko úplná absencia vnútornej kontroly v Matici slovenskej je podľa DV veľkým nedostatkom. MS obhospodaruje rozsiahly majetok a využíva verejné finančné prostriedky. V tejto súvislosti DV pripravuje návrh na komplexný systém kontroly v Matici slovenskej, ktoré DV po schválení na budúcom zasadnutí navrhne dokument prerokovať Valným zhromaždením v roku 2017 resp. na predchádzajúcom sneme MS.

• • •

Orgány Matice slovenskej

Výbor

Výboru MS pracoval v nasledovnom zložení: Marián Tkáč – predseda, Stanislav Bajaník, Juraj Bochňa (od 31. 1. 2015 ho nahradil Július Lomenčík), Ján Brloš, Peter Cabadaj – vedecký tajomník, Peter Černý, Juraj Gajdoš, Eva Garajová, Marián Gešper – druhý podpredseda, Miroslav Gešper, Zlatica Halková, Marek Hanuska – tajomník, Anton Hrnko, Branislav Husár, Vojtech Kárpáty (od 7. 8. 2015 ho nahradil Daniel Zemančík, ktorý sa vrátil na spočívajúci mandát z funkcie riaditeľa Krajanského múzea MS), Gabriela Kaščáková, Libuša Klučková, Viliam Komora, Ľubomír Kraľovanský, Dušan Kubinec (nastúpil hneď na začiatku roka za zosnulého Drahoslava Machalu), Mária Kušnírová, Ľuboslava Laciaková, Matej Lada, Ingrid Lukáčová, Jozef Masarik (od 7. 8. 2015 ho nahradil Marián Kňažko), Pavol Mihál, Mária Miháliková, Roman Michelko, Tibor Mikuš (od 4. 9. 2015 ho nahradil Marcel Pecník), František Námešpetra, Marek Nemec, Viliam Oberhaser, Dušan Pribula, Alena Rezková, Maroš Smolec – správca, Jozef Šimonovič – prvý podpredseda, Michal Terrai, Vlastimil Uhlár, Rastislav Zacher.

Termíny a miesta zasadnutí výboru boli: 31. 1. Martin; 30. 5. Martin; 7. 8. Martin; 4. 9. Zvolen; 5. 12. Nitra.

Na ôsmom zasadnutí bol odložený Snem MS na neurčito. Bol schválený rozpočet na rok 2015, zriadený Dom MS v Prievidzi. Rok 2015 bol vyhlásený za Rok Ľudovíta Štúra. Predmetom deviateho zasadnutia boli nájme vízia MS pre 21. storočie, projekt digitálny archív MS, a zriaďovacie listiny D MS. Desiate zasadnutie sa skladalo z dvoch častí. V prvej pracovnej boli udelené ocenenia osobnostiam matičného a spoločenského života pri príležitosti pamätného dňa MS a rok 2016 bol vyhlásený za Rok Svetozára Hurbana Vajanského. Druhá slávnostná časť pokračovala v Národnej dvorane prvej budovy MS. Jedenáste zasadnutie schválilo správu o činnosti a hospodárení MS za rok 2014. Pokračovala diskusia o vízii pre 21. storočie. Boli schválení členovia finančnej rady. Súhlasilo sa zo zámerom TV Matica. Hosťom na zasadnutí bola primátorka mesta Zvolen Lenka Blakovičová. Posledné dvanáste zasadnutie sa zoberalo výsledkom hospodárenia v roku 2014, počtom pracovných miest pre rok ako aj plánom práce na rok 2016. Bolo zriadené oblastné pracovisko Trenčín s účinnosťou od 1. 7. 2016. Boli schválené nové zriaďovacie listiny pre D MS. O nových členov boli doplnené niektoré pracovné komisie výboru. Zrušený bol štatút SHÚ z roku 2011.

Konali sa dve hlasovania per rollam. Obe sa týkali rovnakej veci. Predaja budovy, ktorá je postavená v Martine časť Priekopa a niekedy v nej sídlila šatnica.

Zápisnice z jednotlivých zasadnutí výboru sú uložené na Sekretariáte predsedu a správcu MS v Martine. Členom výboru, predsedovi dozorného výboru, ako aj ďalším adresátom boli zasielané elektronickou poštou. Uznesenia sú zverejnené na webovej stránke MS. Za zapisovateľom bol na všetkých zasadnutiach zvolený Marek Hanuska.

• • •

Priemerne sa na rokovaniach Výboru MS zúčastňovalo 26 členov, čo je o 6 menej ako v predchádzajúcom roku.

Predsedníctvo

Počas roka 2015 sa konalo 6 zasadnutí, čo je o 6 menej ako v roku 2014. Zasadnutia sa konali 21. 1. v Dunajskej Strede, 16. 2. v Komárne, 20. 4. v Bratislave, 30.6. v Martine, 4. 9. vo Zvolene, a 24. 11. v Martine. Za člena predsedníctva bol 30. 5. zvolený Marek Hanuska. Z dvoch zasadnutí sa ospravedlnil druhý podpredseda Marián Gešper, z jedného členka Zlatica Halková.

Predsedníctvo sa na svojich zasadnutiach zaoberalo aktuálnymi otázkami MS, riešilo úlohy, ktoré mu uložil Výbor MS. Zápisnice z jednotlivých zasadnutí predsedníctva sú uložené na Sekretariáte predsedu a správcu MS v Martine. Členom výboru, predsedovi dozorného výboru, ako aj ďalším adresátom boli zasielané elektronickou poštou. Zvoleným zapisovateľom na všetkých zasadnutiach bol Marek Hanuska.

• • •

Vedné ústredie Matice slovenskej

Vedné ústredie (VÚ) koordinuje vedecký výskum a prezentačnú činnosť MS. V súlade so Štatútom MS je organizačným, koordinačným a metodickým ústredím spoločenských vied v oblasti vedy a výskumu, a tiež pre výskum Slovákov v zahraničí a vzťahov k nim. Združuje riaditeľov matičných vedeckých pracovísk, ako aj predsedov vedeckých odborov. Na čele VÚ je vedecký tajomník.

Do konca júna 2015 bola pripravená a publikovaná výzva na zverejnenie grantového systému na podporu vedeckých projektov v MS. Konkrétne išlo o oblasti literárnej vedy a histórie, historiografie, života Slovákov v zahraničí, slovakistiky, kulturológie, politológie, národohospodárstva, národnostných vzťahov, pričom osobitná pozornosť sa venovala otázkam spätým s minulosťou a súčasnosťou južného Slovenska, dejinami miestnych odborov a osobností spätých s MS. O grant sa prednostne uchádzali vedecké odbory MS a možnosť využili Politologický odbor a Vlastivedný odbor MS. Ich žiadosti o poskytnutie dotácie z grantového systému na podporu vedeckých projektov posúdila a vyhodnotila komisia Výboru MS pre vedu. Vyúčtovanie schválených dotácií na vedecké projekty sa zrealizovalo do 31. marca 2016.

Na jeseň 2015 bola po dlhšom čase opätovne kreovaná Vedecká rada MS, ktorú tvoria významní slovenskí historici, literárni vedci, jazykovedci a pedagógovia. Prvé zasadnutie novej vedeckej rady MS sa konalo 17. 2. 2016 v Bratislave.

VÚ organizačne a programovo zabezpečovalo realizáciu projektov, ktoré prostredníctvom grantového systému finančne podporilo Ministerstvo kultúry SR. Konkrétne išlo o projekty Po štúrovských stopách v slovenských regiónoch, Prvá svetová vojna a slovenskí spisovatelia a Svetloslav Veigl a Slovenská katolícka moderna (100. výročie narodenia básnika S. Veigla). V súčinnosti so Slovenským literárnym ústavom MS sa VÚ podieľalo na organizačnom a programovom zabezpečení 49. ročníka Slovesnej jari – najstaršieho literárneho festivalu na Slovensku. Spoločne s Oblastným pracoviskom MS v Hrušove a ďalšími matičnými zložkami organizačne a čiastočne i programovo zabezpečilo Národné matičné slávnosti, ktoré sa pri príležitosti 152. výročia založenia MS konali v Martine a Hrušove.

Najväčšiu pozornosť v rámci svojej činnosti venovalo VÚ programového zabezpečeniu Roka Ľudovíta Štúra 2015. Konkrétne výsledky tejto činnosti sú uverejnené v predchádzajúcej časti predloženej Správy o činnosti MS za rok 2015.

• • •

Osobitnú kategóriu činnosti VÚ predstavovala práca na návrhu Stratégie MS, príprava kultúrnych, odborných a vedeckých projektov MS, ktoré sa v roku 2016 uchádzajú o podporu z Fondu na podporu umenia, príprava série podkladových materiálov na rokovanie predsedníctva a Výboru MS, ako aj príprava koncepčných a iných materiálov pre Vedeckú radu MS.

Činnosť VÚ zabezpečoval v roku 2015 jeden pracovník – vedecký tajomník MS.

Mgr. Peter CABADAJ, vedecký tajomník MS
(Publikačná činnosť)

Súčasná slovenská literatúra po roku 1989. Katalóg výstavného projektu Slovenského literárneho ústavu Matice slovenskej. Martin: Matica slovenská, 2015, 99 s.
Dvestoročnica narodenia Ľudovíta Štúra (1815 – 2015). Martin: Matica slovenská, 2015, 16 s.
Jánošíkove dni 2015. Programový bulletin 53. ročníka Medzinárodného folklórneho festivalu Jánošíkove dni v Terchovej. Terchová: Obec Terchová, 2015. 12 s.
Novoročný koncert v Bruseli 2015. Programový bulletin. Žilina: Agentúra MCP, 2015. 6 s.
Večer ľudí dobrej vôle – Benefičný koncert. Programový bulletin. Bratislava: Nadácia Prameň, 6 s.
V Slovenskom betleheme – vianočný benefičný koncert. Programový bulletin. Bratislava: Nadácia Prameň, 2015, 16 s.
Štefan Tlacháč – Peter Švec. Katalóg výstavy. Terchová: Obec Terchová, 6 s.
Rodom a srdcom z Orava 2. Oravci v slovenskej kultúre, literatúre a vede. Dolný Kubín: Oravské kultúrne stredisko, 2015, 131 s. (spoluautor)
Grupač, M. a kol.: Súčasná slovenská literatúra po roku 1989. Martin: Matica slovenská, 2015, 292 s. (spoluautor)
O cestách aj necestách Mikuláša Gaceka. Doslov. In: Gacek, M.: Sibírske zápisky. Martin: Matica slovenská, 2015, s. 176 – 183.
Svet podľa Tkáča. Náčrt osobnostného portrétu. In: Marián Tkáč. Personálna bibliografia. Martin: Matica slovenská, 2015, s. 7 – 12.
Nadčasový Ľudovít alebo Štúrov odkaz dnešku. In: Mudríková, J.: Ľudovít Štúr a dnešok. Zborník a výberové bibliografie vydané pri príležitosti 200. výročia narodenia Ľudovíta Štúra. Čadca: Kysucká knižnica, 2015, s. 24 – 28.
Taký bol Frico Motoška... Rozprávanie o takmer zabudnutom slovenskom sochárovi.
In: Halková, Z. – Lada, M.: Traja Sokoli. Rožňava: Dom Matice slovenskej, 2015 (nečíslované).
O Muchovcoch. In: Mucha, muchy, Muchovci... Katalóg výstavy. Žilina: Krajské kultúrne stredisko, s. 3 – 4.
Rado Ondrašovič. In: Bez názvu... Katalóg výstavy fotografií Rada Ondrašoviča. Martin: Matica slovenská (nečíslované).
Básnik v čase. Pred 100 rokmi sa narodil Ján Frátrik. In: Národný kalendár 2016. Martin: Matica slovenská, 2015, s. 148 – 149.
Vtedy pred osemdesiatimi rokmi. Výročie nakrútenia druhého filmového Jánošíka.
In: Národný kalendár 2016. Martin: Matica slovenská, 2015, s. 157 – 159.
Príbeh „stratenej“ poetky Storočnica narodenia Maruše Juskovej. In: Národný kalendár 2016. Martin: Matica slovenská, 2015, s. 161 – 162.
Dráma duchovnej a mravnej sily. K dvojvýročiu Štefana Sandtnera. In: Národný kalendár 2016. Martin: Matica slovenská, 2015, s. 171 – 172.
„Umenie sa mení, krása je večná.“ Rozprávanie o katolíckej moderne. In: Národný kalendár 2016. Martin: Matica slovenská, 2015, s. 181 – 182.
Magická túžba zvaná Hamlet. Uplynulo polstoročie od smrti Ferdinanda Hoffmana.
In: Národný kalendár 2016. Martin: Matica slovenská, 2015, s. 197 – 198.
So silnou slovenskou pečaťou. Pred 40 rokmi sme sa stali európskym futbalovým kráľom.
In: Národný kalendár 2016. Martin: Matica slovenská, 2015, s. 212 – 214.

V nemilosti strážcov „ideologickej čistoty“. Uplynulo 40 rokov od smrti filmového režiséra Ela Havettu. In: Slovenské pohľady, roč. IV+131, 2015, č. 3, s. 93 – 96.
Za Martinom Ťapákom. In: Slovenské pohľady, roč. IV+131, 2015, č. 4, s. 137 – 139.
Slovenský Prometeus. Pred 260 rokmi sa narodil Jozef Ignác Bajza In: Slovenské pohľady, roč. IV+131, 2015, č. 7 – 8, s. 21 – 29.
Rodí sa nová Stratégie Matice slovenskej. In: Slovenské pohľady, roč. IV+131, 2015, č. 6, s. 1 – 7.
Tvorca harmonizujúcej poézie. Storočnica narodenia Svetloslava Veigla. In: Slovenské pohľady, roč. IV+131, 2015, č. 12, s. 8 – 14.
Mnohostranný matičný pohľad na hybnú osobnosť dejín. In: Slovensko, roč. XXXVII., 2015, č. 1 (jar), s. 4.
Prezident amerických Slovákov. Pred 100 rokmi zomrel Štefan Furdek. In: Slovensko, roč. XXXVII., 2015, č. 1 (jar), s. 12 – 13.
Tvorca nezabudnuteľných filmov. Spomienka na Martina Ťapáka. In: Slovensko, roč. XXXVII., 2015, č. 2 (leto), s. 36 – 37.
Peter Šabo – maliar bezbrehej imaginácie. In: Slovensko, roč. XXXVII., 2015 č. 2 (leto), s. 44 – 45.
Mal dar nemlčať. Pred 100 rokmi sa narodil spisovateľ Ján Okáľ. In: Slovensko, roč. XXXVII., 2015, č. 3 (jeseň), s. 18 – 19.
Herec, ktorý siahal na hviezdy. Spomienka na Ivana Palúcha. In: Slovensko, roč. XXXVII., 2015, č. 3 (jeseň), s. 42 – 43.
Sibiriáda Mikuláša Gaceka. Matica slovenská vydala pozoruhodnú knižku. In: Slovensko, roč. XXXVII., 2015, č. 4 (zima), s. 38 – 39
Obhajca osvedčených ľudských hodnôt. Pred sto rokmi sa narodil básnik Svetloslav Viegl. In: Slovensko, roč. XXXVII., 2015, č. 4 (zima), s. 42.
Bijú hodiny... In: Slovenské národné noviny, príloha Orol tatranský, roč. 16, 2015, č. 1, s. 4.
Slávne rukopisy. Emil Boleslav Lukáč: Okno na Santé. In: Slovenské národné noviny, príloha Orol tatranský, roč. 16, 2015, č. 1, s. 16. (Vyšlo 10. 2. 2015)
Mladí vo večnosti – Ján Kučera. In: Slovenské národné noviny, príloha Orol tatranský, roč. 16, 2015, č. 1, s. 18. (Vyšlo 10. 2. 2015)
Portrét mladého umelca. Literárna hádanka. In: Slovenské národné noviny, príloha Orol tatranský, roč. 16, 2015, č. 1, s. 19. (Vyšlo 10. 2. 2015)
Vtedy pred 170 rokmi. In: Slovenské národné noviny, príloha Orol tatranský, roč. 16, 2015, č. 2, s. 2 (Vyšlo 21. 3. 2015)
Mladí vo večnosti – Adela Ostrolúcka. In: Slovenské národné noviny, príloha Orol tatranský, roč. 16, 2015, č. 2, s. 7. (Vyšlo 21. 3. 2015)
Slávne rukopisy. Labutia pieseň Jána Kalinčiaka. In: Slovenské národné noviny, príloha Orol tatranský, roč. 16, 2015, č. 2, s. 14. (Vyšlo 21. 3. 2015)
Neuniklo zraku Orla... In: Slovenské národné noviny, príloha Orol tatranský, roč. 15, 2015, č. 2, s. 11. (Vyšlo 21. 3. 2015)
Portrét mladého umelca. Literárna hádanka. In: Slovenské národné noviny, príloha Orol tatranský, roč. 16, 2016, č. 2, s. 19. (Vyšlo 21. 3. 2015)
Mladí vo večnosti – Elo Havetta. In: Slovenské národné noviny, príloha Orol tatranský, roč. 16, 2015, č. 3, s. 8 (Vyšlo 18. 4. 2015)
Slávne rukopisy. List Jána Francisciho Karolovi Kuzmánymu. In: Slovenské národné noviny, príloha Orol tatranský, roč. 16, 2015, č. 3, s. 12. (Vyšlo 18. 4. 2015)
Portrét mladého umelca. Literárna hádanka. In: Slovenské národné noviny, príloha Orol tatranský, roč. 16, 2015, č. 3, s. 19. (Vyšlo 18. 4. 2015)
Neuniklo zraku Orla. In: Slovenské národné noviny, príloha Orol tatranský, roč. 16, 2015, č. 4 – 5, s. 12 – 13. (Vyšlo 23. 5. 2015)

Slávne rukopisy. Jan Amos Komenský: Didaktika. In: Slovenské národné noviny, príloha Orol tatranský, roč. 16, 2015, č. 4 - 5, s. 117. (Vyšlo 23. 5. 2015)
Portrét mladého umelca. In: Slovenské národné noviny, príloha Orol tatranský, roč. 16, 2015, č. 4 – 5, s. 19. (Vyšlo 23. 5. 2015)
Slávne rukopisy. Rajmund Sentďerdi-Uninský: Cestovný denník do Murcie v Španielsku. In: Slovenské národné noviny, roč. 16, 2015, č. 6 – 7, s. 13. (Vyšlo 1. 8. 2015)
Mladí vo večnosti – Zoltán Palugay. In: Slovenské národné noviny, príloha Orol tatranský, roč. 16, 2015, č. 6 – 7, s. 22. (Vyšlo 1. 8. 2015)
Portrét mladého umelca. Literárna hádanka. In: Slovenské národné noviny, príloha Orol tatranský, roč. 16, 2015, č. 6 – 7, s. 23 (Vyšlo 1. 8. 2015)
O kreatívnom priemysle. In: Slovenské národné noviny, príloha Orol tatranský, roč. 16, 2015, č. 8, s. 2. (Vyšlo 19. 9. 2015)
Súčasná slovenská literatúra po roku 1989. In: Slovenské národné noviny, príloha Orol tatranský, roč. 16, 2015, č. 8 – 9, s. 3. (Vyšlo 19. 9. 2015)
Mladí vo večnosti – Ľudovít Varga. In: Slovenské národné noviny, príloha Orol tatranský, roč. 16, 2015, č. 8 – 9, s. 9. (Vyšlo 19. 9. 2015)
Slávne rukopisy. Adam František Kollár: Obrana spisu O pôvode a večnom používaní zákonodarnej moci.... In: Slovenské národné noviny, príloha Orol tatranský, roč. 16, 2015, č. 8 – 9, s. 16. (Vyšlo 19. 9. 2015)
Portrét mladého umelca. Literárna hádanka. In: Slovenské národné noviny, príloha Orol tatranský, roč. 16, 2015, č. 8 – 9, s. 19. (Vyšlo 19. 9. 2015)
Slávne rukopisy. Mikuláš Dohnány: Odchod z Breťislavi (1844, 5/3). In: Slovenské národné noviny, príloha Orol tatranský, roč. 16, 2015, č. 10, s. 5. (Vyšlo 24. 10. 2015)
Mladí vo večnosti – Eva Poláková. In: Slovenské národné noviny, príloha Orol tatranský, roč. 16, 2015, č. 10, s. 8. (Vyšlo 24. 10. 2015)
Portrét mladého umelca. Literárna hádanka. In: Slovenské národné noviny, príloha Orol tatranský, roč. 16, 2015, č. 10, s. 15. (Vyšlo 24. 10. 2015)
O knihe rečou čísel. In: Slovenské národné noviny, príloha Orol tatranský, roč. 16, 2015, č. 11 – 12, s. 2. (Vyšlo 19. 12. 2015)
Mladí vo večnosti – Marek Brezovský. In: Slovenské národné noviny, príloha Orol tatranský, roč. 16, 2015, č. 11 – 12, s. 8. (Vyšlo 19. 12. 2015)
Svetloslav Veigl. In: Slovenské národné noviny, príloha Orol tatranský, roč. 16, 2015, č. 11 – 12, s. 15. (Vyšlo 19. 12. 2015)
Neuniklo zraku Orla. In: Slovenské národné noviny, príloha Orol tatranský, roč. 16, 2015, č. 11 – 12, s. 26. (Vyšlo 19. 12. 2015)
Slávne rukopisy. Jozef Cincík: Prvý Slovák v Amerike. In: Slovenské národné noviny, príloha Orol tatranský, roč. 16, 2015, č. 11 – 12, s. 29. (Vyšlo 19. 12. 2015)
Portrét mladého umelca. Literárna hádanka. In: Slovenské národné noviny, roč. 16, 2015, č. 11 – 12, s. 31. (Vyšlo 19. 12. 2015)
Janko Silan a Slovenská katolícka moderna. Návrat k nedávnej storočnici básnikovho narodenia. In: Viera a život, roč. XXV., 2015, č. 2, s. 38 – 45.
„Pirát krásy“ Mikuláš Šprinc. In: Viera a život, roč. XXV., 2015, č. 3, s. 22 – 25.
Pavol Ušák-Oliva: tvorca imaginatívnej poézie. In: Viera a život, roč. XXV., 2015, č. 4, s. 24 – 27.
Cez húštiny a tŕne k svetlu a pravde. Pred sto rokmi sa narodil básnik Svetloslav Veigl. In: Viera a život, roč. XXV., 2015, č. 6, s. 31 – 36.
Dotýkanie s výročiami II. Zachraňujme slovo od samovraždy (Thomas Stearns Eliot). In: Dotyky, roč. XXVII., 2015, č. 1, s. 12 – 13.
Dotýkanie s výročiami III. Človek je len to, čo so seba urobí (Jean Paul-Sartre). In: Dotyky, roč. XXVII., 2015, č. 2, s. 18 – 19.

Dotýkanie s výročiami IV. „Do svojho vnútra musíš vstupovať po zuby ozbrojený“ (Paul Valéry). In: Dotyky, roč. XXVII., 2015, č. 3, s. 20 – 22.
Dotýkanie s výročiami V. Po smrti púť tieňov čaká nás... (William Butler Yeats). In: Dotyky, roč. XXVII., 2015, č. 4, s. 20 – 21.
Dotýkanie s výročiami VI. „Pusť, Pane, na mňa plamene“ (Franz Werfel). In: Dotyky, roč. XXVII., 2015, č. 5, s. 20 – 21.
V prsiach mládenca svätý oheň horí... O štúrovcoch, ktorí sa predčasne ocitli vo večnosti. In: Dotyky, roč. XXVII., 2015, č. 5, s. 28 – 32.
„Prvný ke kňihám slováckim led lámal...“ 260. výročie narodenia Jozefa Ignáca Bajzu. In: Knižnica, roč. 16, 2015 č. 2, s. 65 – 68.
Rúbal perom, písal mečom. Pred 110 rokmi sa narodil Rudolf Dilong. In: Knižnica, roč. 16, 2015, č. 3, s. 86 – 87.
Svetloslav Veigl a Slovenská katolícka moderna. Venované storočnici básnikovho narodenia. In: Knižnica, roč. 16, 2015, č. 4, s. 113 – 115.
Jubilant Peter Šabo – vždy iný maliar, no stále ten istý človek. In: My Turčianske noviny, roč. 24/55, 2015, č. 2, s. 14.
Ján Červeň: Život je boj proti bolesti. Projekt s potenciálom kvality. In: MY Turčianske noviny, roč. 24/55, 2015 č. 10, s. 14.
Erbové podujatie má takmer polstoročie. In: My Turčianske noviny, roč. 24/55, 2015, č. 18, s. 1.
Skvelé – akoby autorka bola vtedy a tam. In: MY Turčianske noviny, roč. 24/55, 2015, č. 23, s. 15.
Slováci prejavili vôľu žiť s Čechmi, dohodli sa na tom v Martine. In: MY Turčianske noviny, roč. 24/55, 2015, č. 43, s. 10.
Spoznať „dušu“ bratov Muchovcov môžete na výstave v Makovického dome. In: Žilinský večerník, roč. XXV., 2015, č. 33, s. 10.
Obec Terchová. In: Žilinský večerník, roč. XXV., 2015, č. 52 – 53. Príloha, s. II. – VII.

Tlačové správy

V Martine odhalia bustu Štúrovi. In: MY Turčianske noviny, roč. 24/55, 2015, č. 5, s. 10.
Matičné slávnosti teraz s viacerými adresami. In: MY Turčianske noviny, roč. 24/55, 2015, č. 29, s. 6.

Anketa

Pýtame sa turčianskych osobností. In: MY Turčianske noviny, roč. 24/55, 2015 č. 1 – 51, s. 10.

Okúzlený Terchovou. Zomrel režisér Martin Ťapák. In: Terchová, roč. 26, 2015, č. 1, s. 5.
Osobnosti Terchovej. Eva Halasová. In: Terchová, roč. 26, 2015 č. 1, s. 10.
Štúrova pocta Jurajovi Jánošíkovi. In: Terchová, roč. 26, 2015, č. 1, s. 11.
Zničené boli takmer dve tretiny obce. 70 rokov od vypálenia Terchovej. In: Terchová, roč. 26, 2015, č. 2, s. 8 – 9.
Osobnosti Terchovej. Štefan Tlacháč. In: Terchová, roč. 26, 2015 č. 2, s. 10.
Spomienka na muzikantskú legendu s baretkou. Storočnica narodenia Vincenta Rybára. In: Terchová, roč. 26, 2015 č. 2, s. 12 – 13.
Zomrel sochár Ján Kulich In: Terchová, roč. 26, 2015 č. 2, s. 13.
O motivácii. In: Terchová, roč. 26, 2015 č. 3, s. 1.
Zomrel Vladimír Ondruš. In: Terchová, roč. 26, 2015 č. 3 s. 6 – 7.
Pred rokom zomrel Vladimír Križo. In: Terchová, roč. 26, 2014 č. 3, s. 7.
O filme, ktorý preslávil Terchovú. In: Terchová, roč. 26, 2015, č. 3, s. 8 – 9.
Osobnosti Terchovej. Václav Mucha. In: Terchová, roč. 26, 2015, č. 3, s. 17.

Osobnosti Terchovej. Ján Miho ml. In: Terchová, roč. 26, 2015 č. 4, s. ?
O Vianociach. In: Terchová, roč. 26, 2015 č. 5 – 6, s. 1.
Výročie, ktoré nezapadlo prachom Pred 150 sa narodil Juraj Czeisel. In: Terchová, roč. 26, 2015, č. 5 – 6, s. 7.
Dostane sa konský vozový sprievod do UNESCO? Rozhovor s Petrom Cabadajom.
In: Terchová, roč. 26, 2015, č. 5 – 6, s. 12 – 13.
FS Rozsutec oslavuje polstoročnicu. In: Terchová, roč. 26, 2015, č. 5 – 6, s. 14.
Maľovať sa človek učí maľovaním. In: Terchová, roč. 26, 2015, č. 5 – 6, s. 15.
Osobnosti Terchovej. Alojz Drgoň. In: Terchová, roč. 26, 2015, č. 5 – 6, s. 16.
Zomrel kardinál Ján Chryzostom Korec. In: Terchová, roč. 26, 2015, č. 5 – 6, s. 21.
Silvestrovským atramentom. In: Terchová, roč. 26, 2015, č. 5 – 6, s. 28 – 29.

• • •

Slovenský literárny ústav Matice slovenskej

Slovenský literárny ústav MS (SLÚ MS) v roku 2015 riešil úlohy v zmysle Stanov MS a Zriaďovacej listiny v dvoch základných oblastiach:
a) vedy a výskumu,
b) kultúry a osvety.

SLÚ malo v roku 2015 dvoch pracovníkov. V auguste 2015 poverený riaditeľ SLÚ Mgr. Marián Grupač, PhD. ukončil doktorandské štúdium na Žilinskej univerzite v Žiline, FHV, KMaKD v odbore Knižnično-informačné štúdiá, obhájil dizertačnú prácu s názvom *Podoby súčasnej slovenskej poézie (1989 – 2012) a formy jej propagácie* a získal vedeckú hodnosť PhD. Od septembra 2015 je Mgr. Marián Grupač, PhD. zamestnaný v MS na polovičný úväzok.

<u>Na úseku vedy a výskumu SLÚ MS riešil tieto úlohy:</u>

- **SÚČASNÁ SLOVENSKÁ LITERATÚRA PO ROKU 1989** (hlavný riešiteľ Mgr. M. Grupač, PhD., spoluriešitelia: PhDr. Milan Gonda, PhDr. Katarína Sedláková, PhD., Mgr. Zuzana Bukovenová, Mgr. Peter Cabadaj, Ing. Ivana Poláková): Projekt bol realizovaný a zavŕšený v roku 2015 a knižne vyšiel taktiež v roku 2015 ako odborná monografia vo Vydavateľstve Matice slovenskej v Martine. (Recenzenti: prof. PhDr. Dušan Katuščák, PhD., doc. PaedDr. Jozef Tatár, PhD.). **Bibliografický odkaz**: GRUPAČ, Marián a kol. 2015. *Súčasná slovenská literatúra po roku 1989. Heslár vybraných slovenských literárnych tvorcov debutujúcich po roku 1989.* 1. vyd. Vydavateľstvo Matice slovenskej, Martin. 2015. ISBN 978-80-8128-138-9. 292 s.
- Monografia v sebe zahŕňa: dopĺňanie databázy autorov podľa stanovených kritérií, vytváranie heslára s CV a krátkou literárno-kritickou poznámkou, taktiež budovanie databázy debutujúcich autorov od roku 1989 do roku 2011, zoznam literárnych súťaží a ocenených autorov v danom období (1989 – 2011).

- **SLÚ aktívne riešil odborné a vedecké projekty, ktoré boli finančne podporené z Grantového systému MK SR:**

MK SR	Slovesná jar (literárny festival), Martin	MK-4336/2015/4.5.6.	Marián Grupač	Marián Grupač, Peter Cabadaj, Zuzana Bukovenová, Slovenský literárny ústav MS, Vydavateľstvo MS, Kysucká galéria, Oščadnica, Mesto Martin, Turčianska galéria, Antikvariát Mädokýš Martin.	06/2015	riešený
MK SR	Orol tatranský - Revue pre mladú literatúru, umenie a spoločnosť	MK-4337/2015/4.5.5.	Marián Grupač	Marián Grupač, Peter Cabadaj, Zuzana Bukovenová, Slovenský literárny ústav MS, Martin	01/2015 - 12/2015	riešený
MK SR	Prvá svetová vojna a slovenskí spisovatelia	MK-4338/2015/4.5.6.	Marián Grupač	Marián Grupač, Peter Cabadaj, Zuzana Bukovenová, Dagmar Ferencová Matiašková, Slovenský literárny ústav MS, Martin	06/2015 - 12/2015	riešený
MK SR	Ján Stacho - Knieža poézie	MK-4339/2015/4.5.6.	Marián Grupač	Marián Grupač, Peter Cabadaj, Ľubomír Feldek, Pavol Cabadaj, Jaroslav Gažo	10/2015	riešený
MK SR	Po štúrovských stopách	MK-4334/2015/7.3	Marián Grupač	Marián Grupač, Peter Cabadaj, Zuzana Bukovenová, Dagmar Ferencová Matiašková, Slovenský literárny ústav MS, Martin	06/2015 - 12/2015	riešený
MK SR	Národné matičné slávnosti	MK-4346/2015/7.1	Marián Grupač, Peter Cabadaj	Marián Grupač, Peter Cabadaj, obec Hrušov, SLÚ MS, MS Martin, SĽUK Bratislava	07/2015	riešený
MK SR	Svetloslav Veigl a Slovenská katolícka moderna	MK-3342/2015/4.5.6	Marián Grupač, Peter Cabadaj	Marián Grupač, Peter Cabadaj, SLÚ MS, Dagmar Ferencová Matiašková, Zuzana Bukovenová	06/2015 - 11/2015	riešený

SLÚ taktiež v roku 2015 organizoval a realizoval niekoľko odborných podujatí:

Matičná esej - Ľudovít Štúr	odborné/umelecké	Marián Grupač	Literárna súťaž pre študentov vysokých škôl zameraná na esejistickú tvorbu textov o osobnosti Ľ. Štúra pri príležitosti jeho 200. výročia narodenia a vyhlásenia roka 2015 Rokom Ľ. Štúra MK SR.	01/2015 - 07/2015	literárna súťaž poskytla priestor pre kreatívnu činnosť študentom vysokých škôl, ponúkla možnosť konfrontácie s čitateľmi a odbornou porotou, ako i možnosť priblížiť a spoznať osobnosť, život a dielo Ľ. Štúra v širších a podrobnejších súvislostiach
Súčasná slovenská literatúra	Odborné	Marián Grupač, Peter Cabadaj	Výstavný projekt a knižný katalóg	09/2015 - 12/2015	Výstava priniesla plastický a podrobný obraz o situácii v súčasnej slovenskej literatúre; knižný katalóg obsahuje exkurz do najnovších dejín slovenskej litera-

					túry od povojnových dôb až po súčasnosť, resp. situáciu v literatúre na Slovensku po roku 1989. Katalóg môže slúžiť i ako študijný materiál pre žiakov stredných škôl, rámcovo i pre vysokoškolákov, resp. pre vyučujúcich v rámci zamerania výučby na literatúru, umenie a slovenský jazyk.
Pohľady mladej vedy	Odborné	Doc. PaedDr. Július Lomenčík, PhD., Doc. PaedDr. Pavol Parenička, CSc., Doc. PhDr. Ivan Mrva, CSc., Mgr. Peter Cabadaj, Mgr. Marián Grupač, PhD., Mgr. Zuzana Bukovenová, Mgr. Rastislav Molda, PhD., Ing. Ivana Poláková	Vedecká konferencia pre doktorandov	24.11.2015	Cieľ konferencie: – analyzovať problémy a trendy, resp. konfrontácie v jazykovede, literárnej vede a historiografii s uplatnením aj interdisciplinárnych prístupov, prezentácia vedeckovýskumných aktivít o teoretických a praktických problémoch z jazykovedy, literárnej vedy a historiografie, ktoré mladí vedeckí pracovníci reflektujú vo svojich vedeckovýskumných aktivitách.

<u>Na úseku kultúry a osvety:</u>

- Kompletná príprava, zabezpečenie a realizácia 49. ročníka tradičného festivalu slovenskej literatúry, knižnej kultúry a umeleckého slova SLOVESNÁ JAR:
  Martin 2. – 5. júna 2015

Utorok 2. júna
10.00 h
Memorandové námestie
Biblická škola
PO ŠTÚROVSKÝCH STOPÁCH V TURCI
Rok Ľudovíta Štúra 2015
Divadelné predstavenie Trnistá cesta Štúrova, prednášky, prezentácie kníh
účinkujú: MADOS – Matičná divadelná ochotnícka scéna z Liptovského Mikuláša, Pavol Parenička, Marián Grupač, Igor Válek
moderátor: Peter Cabadaj

16.00 h
T-klub
Divadelná 15
BEZ NÁZVU...
Vernisáž výstavy fotografií Rada Ondrašoviča
hudobný hosť: Dvestodvadsať voltov

Streda 3. júna
10.00 h
Biblická škola
Memorandové námestie
SO SVOJÍM ŠKRIATKOM SA MÔŽEŠ SKAMARÁTIŤ
Jarná škola fantázie
Beseda s hosťami a tvorivá dielňa pre žiakov 3. – 5. ročníka ZŠ, súťaž o Majstra spisovateľa a Majstra ilustrátora
hostia: Marta Hlušíková (spisovateľka), Ľubica Kepštová (spisovateľka, zástupkyňa šéfredaktora časopisu Slniečko), Alena Wagnerová (výtvarníčka, ilustrátorka detských publikácií)
garant: Vydavateľstvo MS

10.00 h
Gymnázium J. C. Hronského, Vrútky
ŠTÚROVCI V TURCI, TURIEC V SLOVENSKEJ LITERATÚRE
Prednáška spojená s prezentáciou
prednášajúci: Igor Válek

15.00 h
Turčianska knižnica
Divadelná 4619/5
140-ROČNÁ TRADÍCIA ŠATNICE
Vernisáž výstavy historických kostýmov a krojov
kurátorka: Milada Špalková
účinkujú: Ľubomír Párička, žiačky ZUŠ Frica Kafendu, Vrútky
Projekt výstavy podporil Žilinský samosprávny kraj

17.00 h
Antikvariát Mädokýš
Hviezdoslavova 21
STRETNUTIE NA DOBREJ ADRESE
Beseda so spisovateľom Petrom Juščákom
spojená s autorským čítaním
moderátor: Ján Brezina

Štvrtok 4. júna
9.30 h
Kysucká galéria v Oščadnici
(v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja)

PRIESTOR K PRÍBEHU
Otvorenie výstavy ilustrácií a voľnej tvorby Petra Uchnára
Prezentácia ocenenej publikácie Slovenské povesti Márie Ďuríčkovej, spojená s besedou s výtvarníkom P. Uchnárom
moderátorka: Zuzana Gacíková

10.00 h
Mestská scéna Martin
pešia zóna
170. VÝROČIE ZALOŽENIA ORLA TATRANSKÉHO
VYHLÁSENIE VÝSLEDKOV LITERÁRNEJ SÚŤAŽE O CENU JÁNA ČERVEŇA
UVEDENIE KNIHY CHCEM SPÁCHAŤ AKÝSI LITERÁRNY HRIECH
hudobný hosť: CABO
scenár, réžia: Marián Grupač, Peter Cabadaj
Turčianska knižnica

14.00 h
IDÚC ŽIVOTOM STRETOL SOM VÝNIMOČNÝCH ĽUDÍ
Slávnostná prezentácia knihy reportáží Ivana Stadtruckera
Beseda s autorom, autogramiáda
scenár, réžia: Stanislav Muntág

16.00 h
Dom J. C. Hronského
Hviezdoslavova 5
AUTORI JEDNEJ KNIHY
Spomienka na Petra Maťovčíka
účinkujú: príbuzní, priatelia a známi P. Maťovčíka
scenár, réžia: Milan Gonda

17.00
Turčianska galéria
Daxnerova 2
FACE TO FACE
Výtvarné umenie & literatúra & hudba
(120. výročie narodenia Mikuláša Galandu)
účinkujú: Zita Kostrová, Juraj Dorica, Tomáš Holíč
scenár, réžia: Ján Brezina

Piatok 5. júna
11.00 h
Memorandové námestie
Položenie vencov pri príležitosti 154. výročia prijatia Memoranda národa slovenského
Hlavný organizátor: MATICA SLOVENSKÁ – SLOVENSKÝ LITERÁRNY ÚSTAV v spolupráci s Mestom Martin, Mestskou scénou v Martine, Turčianskou galériou, Turčianskou knižnicou, Turčianskym kultúrnym strediskom, Kysuckou galériou v Oščadnici (v zriaďovateľskej pôsobnosti

Žilinského samosprávneho kraja), Miestnym odborom MS Martin, Antikvariátom Mädokýš – s finančnou podporou Ministerstva kultúry Slovenskej republiky.
Mediálny partner: Rádio Rebeca

- Práca v oblasti celoslovenských literárnych súťaží, hodnotenie súťažných príspevkov, účasť v porotách a i. (Literárny Kežmarok, Matičná esej, Horovov Zemplín, Jašíkove Kysuce, Literárna Senica L. Novomeského, Cena Rudolfa Fábryho), príprava a vyhlásenie súťaže O cenu Jána Červeňa. (M. Grupač, Z. Bukovenová)
- Lektorská činnosť a sprevádzanie návštev v MS – výklad najmä pre školské exkurzie (Z. Bukovenová)
- Konzultačná činnosť k literárnym rukopisom, participácia na redakčných prácach – spolupráca s Vydavateľstvom Matice slovenskej (M. Grupač, Z. Bukovenová)
- Príprava projektov do grantových systémov a vyúčtovanie na MK SR:
  9 projektov na MK SR na rok 2015: **Orol tatranský,** cyklus prednášok **Súčasná slovenská literatúra po roku 1989,** súťaž **O Cenu Jána Červeňa, Ján Stacho – „knieža poézie“ súbor prednášok a prezentácií pri príležitosti 20. výročia úmrtia, Slovesná jar 2015, Matičné slávnosti 2015,** cyklus prednášok **Svetloslav Veigl a slovenská katolícka moderna,** cyklus prednášok **Po štúrovských stopách v slovenských regiónoch,** cyklus prednášok **200. výročie narodenia Ľudovíta Štúra,** cyklus prednášok **Prvá svetová vojna a slovenskí spisovatelia** (Z. Bukovenová, M. Grupač)

Mgr. Zuzana BUKOVENOVÁ
pracovníčka Slovenského literárneho ústavu MS

- plnenie operatívnych úloh zadávaných priebežne priamym nadriadeným Mgr. Mariánom Grupačom, PhD. i vedeckým tajomníkom Mgr. Petrom Cabadajom
- korešpondencia, organizačno-administratívna práca, spracovávanie dochádzky SLÚ MS, prehľad v tzv. príručnej knižnici SLÚ MS, evidencia pošty (prijatej, odoslanej i objednávok), účasť v inventarizačnej komisii, každoročné vypĺňanie ročných výkazov na ŠÚ SR
- redaktorské a korektorské práce, konzultácia s externými žiadateľmi pri bakalárskych i diplomových prácach z jazykového hľadiska
- plnenie dlhodobejších – vedeckých i osvetových úloh a iné:

a) vedecké úlohy – dopracovávanie materiálov k publikácii slovníkového typu k súčasnej slovenskej literatúre po roku 1989 ako jedna z riešiteľov ako výstup vedného ústredia a SLÚ MS

b) publikovanie v Orlovi tatranskom – recenzie, rozhovory, články

c) spolupráca pri príprave 9 projektov na MK SR na rok 2015: **Orol tatranský,** cyklus prednášok **Súčasná slovenská literatúra po roku 1989,** súťaž **O Cenu Jána Červeňa, Ján Stacho – „knieža poézie“ súbor prednášok a prezentácií pri príležitosti 20. výročia úmrtia, Slovesná jar 2015, Matičné slávnosti 2015,** cyklus prednášok **Svetloslav Veigl a slovenská katolícka moderna,** cyklus prednášok **Po štúrovských stopách v slovenských regiónoch,** cyklus prednášok **Prvá svetová vojna a slovenskí spisovatelia**

d) pri podujatí, napr. Slovesná jar – predpríprava na jednotlivé akcie, čo zahŕňa komunikáciu s účastníkmi, pozvánky i propagáciu akcií, prípravu administratívnej časti, zabezpečenie ubytovania, stravovania i vyplatenia cestovného, príprava objednávok, počas podujatí –

priebežná starostlivosť o občerstvenie, plnenie požiadaviek tak nadriadeného ako i hostí, po skončení – zbieranie materiálov na vyúčtovanie s vecným hodnotením jednotlivých akcií

e) zbieranie prác na súťaž Matičná esej 2015 a následné vyhodnocovanie, spolupráca pri vyhodnocovaní literárnych súťaží, napr.

f) zbieranie prác do súťaže O cenu Jána Červeňa 2015, vyhodnocovanie

g) lektorovanie exkurzií vo Výborovni MS a takisto aj pri zastupovaní v Dome J. C. Hronského, niekedy i na Národnom cintoríne podľa požiadaviek

h) príprava materiálov na prezentáciu projektu Po štúrovských stopách

i) redakčná spolupráca v Orlovi tatranskom, zbieranie príspevkov od externých prispievateľov, korektúry

Publikačná činnosť

Vedecké monografie vydané v domácich vydavateľstvách

Súčasná slovenská literatúra po roku 1989 : Heslár vybraných slovenských literárnych tvorcov debutujúcich po roku 1989 / Marián Grupač ... [et al.]. - 1. vyd. - Martin : Vydavateľstvo Matice slovenskej, 2015. - 296 s. - ISBN 978-80-8128-138-9.

[Grupač Marián - Cabadaj Peter - Poláková Ivana - Bukovenová Zuzana - Gonda Milan - Sedláková Katarína

Publicistika (rozhovory, články, recenzie)

Peter Šabo Obrazy. In: Orol tatranský, roč. 16, 2015, č. 1, s. 3. ISSN 1337 1614

Kvalita otvára možnosti a možnosti dávajú príležitosti kvalite. In: Orol tatranský, roč. 16, 2015, č. 1, s. 5. ISSN 1337 1614

Jaroslav Vlnka Mŕtvy jazyk. In: Orol tatranský, roč. 16, 2015, č. 1, s. 17. ISSN 1337 1614

K písaniu ma vždy privedie hudba. In: Orol tatranský, roč. 16, 2015, č. 2, s. 4. ISSN 1337 1614

Zapojení naplno. In: Orol tatranský, roč. 16, 2015, č. 4-5, s. 5. ISSN 1337 1614

Svätoplukovo kráľovstvo ožíva. In: Orol tatranský, roč. 16, 2015, č. 10, s. 4. ISSN 1337 1614

Múdrejší neustúpi, múdrejší si chráni svoje práva. In: Orol tatranský, roč. 16, 2015, č. 10, s. 6. ISSN 1337 1614

Úspech je kombinácia šťastia, snahy, znalostí a sebazaprenia... In: Orol tatranský, roč. 16, 2015, č. 11-12, s. 10. ISSN 1337 1614

Dobro ako výšivka. In: Orol tatranský, roč. 17, 2016, č. 1, s. 13. ISSN 1337 1614

Mgr. Marián GRUPAČ, PhD.
poverený riaditeľ SLÚ MS

Odborná a vedecká činnosť je uvedená vyššie. Priebežne sa zaoberá ešte nasledujúcimi činnosťami:

- **Blog o súčasnej slovenskej poézii po roku 1989 -** zriadenie blogu v prostredí wordpress.com; databáza súčasných slovenských básnikov, heslá, CV, rozhovory, ukážky z tvorby...
- **Klikni na báseň -** internetový projekt v prostredí webnode.sk. Projekt KLIKNI NA BÁSEŇ, s podtitulom *Vypočuj si slovenskú poéziu* je inšpirovaná iným zaujímavým počinom, ktorý v roku 1968 prebehol v USA pod názvom **DIAL-A-POEM.** (Vykrúť si báseň). Stránka „Klikni na báseň" prináša zoznam vybraných slovenských básnikov s možnosťou vypočuť si ich tvorbu prostredníctvom budovanej databázy...

Publikačná činnosť

Časopisecká

- **SNN/ OT:** pravidelné články, rozhovory, tvorba časopisu: Orol tatranský (OT), koncipovanie čísla, editorská činnosť, realizácia publicistických, literárno-teoretických materiálov, rozhovory, editoriál a pod.
- **DOTYKY:** pravidelná redakčná činnosť v časopise pre mladú literatúru a umenie - práca s textami mladých, začínajúcich autorov + medializácia činností SLÚ MS, rozhovory, odborné literárno-kritické texty a pod.
- **SLOVENSKÉ POHĽADY:** umelecké, beletristické texty...

Odborná a praktická činnosť súvisiaca s mladou, súčasnou literatúrou

- osobná účasť v porotách literárnych súťaží Literárna Senica L. Novomeského 2015 (Senica) a O Cenu Rudolfa Fabryho 2015 (Budmerice), Matičná esej 2015 (Martin, Ružomberok), O Cenu Jána Červeňa 2015 (Martin).
- Spolupráca s Vydavateľstvom MS v Martine: editorská činnosť a posudzovanie rukopisov autorov

Prehľad odbornej publikačnej činnosti pracovníka: Grupač, Marián za rok 2015

Skupina A1 - Knižné publikácie charakteru vedeckej monografie (AAA, AAB, ABA, ABB)
Počet záznamov: 1
AAB Vedecké monografie vydané v domácich vydavateľstvách (1)

Skupina A2 - Ostatné knižné publikácie (ACA, ACB, BAA, BAB, BCB, BCI, EAI, CAA, CAB, EAJ, FAI)
Počet záznamov: 0

Skupina B - Publikácie v karentovaných vedeckých časopisoch a autorské osvedčenia, patenty a objavy (ADC, ADD, AEG, AEH, BDC, BDD, CDC, CDD, AGJ)
Počet záznamov: 0

Skupina C - Ostatné recenzované publikácie (ABC, ABD, ACC, ACD, ADE, ADF, AEC, AED, AFA, AFB, AFC, AFD, AFE, AFF, AFG, AFH, BBA, BBB, BCK, BDA, BDB, BDE, BDF, BEC, BED, BFA, BFB, BGH, CDE, CDF)

Počet záznamov: 12
ADF Vedecké práce v ostatných domácich časopisoch (3)
AFD Publikované príspevky na domácich vedeckých konferenciách (1)
BDF Odborné práce v ostatných domácich časopisoch (6)
CDF Umelecké práce a preklady v domácich nekarentovaných časopisoch (2)

Skupina D - Nezaradené (záznamy publikované pred kategorizáciou)
Počet záznamov: 8
BEF Odborné práce v domácich zborníkoch (konferenčných aj nekonferenčných) (2)
CED Umelecké práce, dramatické diela, scenáre a preklady v zborníkoch, knižných publikáciách a skupinových katalógoch vydaných v domácich vydavateľstvách (2)
GII Rôzne publikácie a dokumenty, ktoré nemožno zaradiť do žiadnej z predchádzajúcich kategórií (4)

Počet záznamov spolu: 21

Menný zoznam publikácií

AAB Vedecké monografie vydané v domácich vydavateľstvách
Počet záznamov: 1
AAB001 Súčasná slovenská literatúra po roku 1989 : Heslár vybraných slovenských literárnych tvorcov debutujúcich po roku 1989 / Marián Grupač ... [et al.]. - 1. vyd. - Martin : Vydavateľstvo Matice slovenskej, 2015. - 296 s. - ISBN 978-80-8128-138-9.
[Grupač Marián - Cabadaj Peter - Poláková Ivana - Bukovenová Zuzana - Gonda Milan - Sedláková Katarína

ADF Vedecké práce v ostatných domácich časopisoch
Počet záznamov: 3
ADF001 Efektívne a tvorivé písanie II. : metóda tvorivej sebareflexie, vytvárania komunikačných platforiem a literárnej komunikácie / Marián Grupač.
In: Mediamatika a kultúrne dedičstvo : revue o nových médiách a kultúrnom dedičstve. - ISSN 1339-777X. - Roč. 2, č. 4 (2015), online, [19] s.
[Grupač Marián (100%)]
ADF002 Podoby súčasnej slovenskej poézie (1989 - 2012) a formy jej propagácie / Marián Grupač.
In: Mediamatika a kultúrne dedičstvo : revue o nových médiách a kultúrnom dedičstve. - ISSN 1339-777X. - Roč. 2, č. 3 (2015), online, [23] s.
[Grupač Marián (100%)]
ADF003 Rozdelenie Česko-Slovenska v kontexte národných literatúr a jazkya : náčrt situácie vo vzájomných reláciách slovenskej a českej literatúry v súčasnosti / Marián Grupač.
In: Dotyky : časopis pre mladú literatúru a umenie. - ISSN 1210-2210. - Roč. 27, č. 1 (2015), s. 19-23.
[Grupač Marián (100%)]

AFD Publikované príspevky na domácich vedeckých konferenciách
Počet záznamov: 1

AFD001 Hľadanie "veľkej" témy a jej autora v slovenskej literatúre po roku 1989 = Search for "big" theme and its author in Slovak literature after 1989 / Boris Brendza, Marián Grupač.
In: Megatrendy a médiá 2015 : mediálna forma II. : transkultúrna komunikácia a mediálne umenie. Od slova k žánru a jeho súčasným podobám. Právne rámce médií. - Trnava : Fakulta masmediálnej komunikácie UCM, 2015. - ISBN 978-80-8105-722-9. - S. 138-152.
[Brendza Boris (50%) - Grupač Marián (50%)]

BDF Odborné práce v ostatných domácich časopisoch
Počet záznamov: 6

BDF001 Domáci cudzinci : barbarská generácia. III. časť / Marián Grupač.
In: Orol tatranský : revue pre mladú literatúru, umenie a spoločnosť. - ISSN 1337-1614. - Č. 2 (2015), s. 16-18.
[Grupač Marián (100%)]
BDF002 Domáci cudzinci : barbarská generácia. II. časť / Marián Grupač.
In: Orol tatranský : revue pre mladú literatúru, umenie a spoločnosť. - ISSN 1337-1614. - Č. 1 (2015), s. 15.
[Grupač Marián (100%)]
BDF003 Ján Červeň - mysliaci v cítení, preciťujúci myslenie... / Marián Grupač.
In: Mediamatika a kultúrne dedičstvo : revue o nových médiách a kultúrnom dedičstve. - ISSN 1339-777X. - Roč. 1, č. 1 (2014), online, [9] s.

[Grupač Marián (100%)]
BDF004 Jedna hlava Ameriky : v apríli uplynie 18 rokov od smrti "Krála Majáles" Allena Ginsberga... / Marián Grupač.
In: Orol tatranský : revue pre mladú literatúru, umenie a spoločnosť. - ISSN 1337-1614. - Č. 3 (2015), s. 13-15.
[Grupač Marián (100%)]
BDF005 Význam (slovenskej) poézie pre 21. storočie... Druhá časť / Marián Grupač.
In: Orol tatranský : revue pre mladú literatúru, umenie a spoločnosť. - ISSN 1337-1614. - Č. 8/9 (2015), s. 17.
[Grupač Marián (100%)]
BDF006 Význam (slovenskej) poézie pre 21. storočie... Prvá časť / Marián Grupač.
In: Orol tatranský : revue pre mladú literatúru, umenie a spoločnosť. - ISSN 1337-1614. - Č. 6/7 (2015), s. 14-16.
[Grupač Marián (100%)]

BEF Odborné práce v domácich zborníkoch (konferenčných aj nekonferenčných)
Počet záznamov: 2

BEF001 (Ne)Dokonalosť Ľudovíta Štúra / Marián Grupač.
In: Ľudovít Štúr a dnešok : zborník a výberové bibliografie vydané pri príležitosti 200. výročia narodenia Ľudovíta Štúra. - Čadca : Kysucká knižnica v Čadci, 2015. - ISBN 978-80-88708-43-8. - S. 28-32.
[Grupač Marián (100%)]

BEF002 Situačný náčrt v oblasti pôvodnej slovenskej literatúry v roku 1989 / Marián Grupač.
In: Súčasná slovenská literatúra po roku 1989 : katalóg výstavného projektu Sloveského literárneho ústavu Matice slovenskej. - Martin : Matica slovenská, 2015. - ISBN 978-80-8128-131-0. - S. 63-85.
[Grupač Marián (100%)]

CDF Umelecké práce a preklady v domácich nekarentovaných časopisoch
Počet záznamov: 2

CDF001 Bibliotéka 2014 - denníky ako literárny artefakt / Ivana Poláková, Marián Grupač.
In: Mediamatika a kultúrne dedičstvo : revue o nových médiách a kultúrnom dedičstve. - ISSN 1339-777X. - Roč. 2, č. 1 (2015), online, [3] s.
[Poláková Ivana (50%) - Grupač Marián (50%)]

CDF002 Poklesky a úteky provinčného donchuana / Marián Grupač.
In: Slovenské pohľady : na literatúru, umenie a vedu. - ISSN 1335-7786. - Roč. 4 + 131, č. 9 (2015), s. 70-76.
[Grupač Marián (100%)]

CED Umelecké práce, dramatické diela, scenáre a preklady v zborníkoch, knižných publikáciách a skupinových katalógoch vydaných v domácich vydavateľstvách
Počet záznamov: 2

CED001 S láskou Ľudovít Štúr / Marián Grupač.
In: Dvestoročnica narodenia Ľudovíta Štúra (1815-2015). - Martin : Matica slovenská, 2015. - ISBN 978-80-8128-126-6. - [3] s.
[Grupač Marián (100%)]
CED002 S Láskou, Ľudovít Štúr... / Marián Grupač.
In: Hlboký lov (slov). - Bratislava : Literárne informačné centrum, 2015. - ISBN 978-80-8119-090-2. - S. 53-62.
[Grupač Marián (100%)]

GII Rôzne publikácie a dokumenty, ktoré nemožno zaradiť do žiadnej z predchádzajúcich kategórií
Počet záznamov: 4

GII001 Musíme byť vnímaví a kriticky sa stavať k preberaniu vzorov... : architekt, historik, "pamiatkár", publicista Tomáš Haviar [rozhovor] / Marián Grupač.
In: Orol tatranský : revue pre mladú literatúru, umenie a spoločnosť. - Č. 8/9 (2015), s. 4-8.
[Grupač Marián (100%)]

GII002 Prekliata päťdesiatka, stačilo! : básnik a prozaik Ivan Kolenič oslavuje [rozhovor] / Marián Grupač.
In: Orol tatranský : príloha Slovenských národných novín pre mladú literatúru, umenie a spoločnosť. - Č. 1 (2015), s. 8.
[Grupač Marián (100%)]

GII003 Učím sa zbavovať zlozvykov a predsudkov : rozhovor s výtvarníkon Miroslavom Cipárom / Marián Grupač.
In: Dotyky : časopis pre mladú literatúru a umenie. - ISSN 1210-2210. - Roč. 27, č. 1 (2015), s. 3-4.
[Grupač Marián (100%)]

GII004 Žiadne dobré riešenie, zato mnoho zlých / Marián Grupač.
In: Orol tatranský : revue pre mladú literatúru, umenie a spoločnosť. - ISSN 1337-1614. - Č. 1 (2015), s. 2.
[Grupač Marián (100%)]

• • •

Slovenský historický ústav Matice slovenskej

Vedecké podujatia organizované SHÚ MS

Slovenský historický ústav a Historický odbor Matice slovenskej usporiadali 15. mája 2015 v Bratislave vedecké kolokvium **„Neodborná „historiografia na Slovensku - problém, alebo výzva?“** Z úvodnými referátmi vystúpili prof. PhDr. Richard Marsina, DrSc., prof. PhDr. Ján Lukačka, CSc., prof. PhDr. Róbert Letz, PhD., Mgr. Pavol Jelínek, PhD., PhDr. Anton Hrnko, CSc. a PhDr. Peter Mulík, PhD. Kolokvium, ktoré bolo svojho druhu priekopníckym podujatím, sa pokúsilo vymedziť hranice serióznej historickej vedy a zaujať postoj k žánrom literatúry, ktoré sa deklarujú ako historické, ale s vedou majú málo spoločné.

Vedecká konferencia: **Rok 1945 – prelomový rok slovenských a európskych dejín. Bratislava 27. mája 2015**
S referátmi vystúpili PhDr. Peter Mulík, PhD. , prof. PhDr. Milan Katuninec, PhD. PhDr. Martin Lacko, PhD. Mgr. Michal Považan, PhD. Dr. phil. Beata Katrebová-Blehová, PhDr. Ján Bobák, CSc. Doc. PaedDr. Pavol Parenička, CSc. Prof. PhDr. Róbert Letz, PhD. Mgr. Vojtech Kárpáty, PhD. Ing. Marián Tkáč, PhD. Mgr. Michal Malatinský, PhDr. Michal Pehr, PhD. JUDr. Bruno Čanády, Mgr.František Koreň.

Vedecká konferencia: **Sonda do politického myslenia Ľudovíta Štúra. Bratislava 10. novembra 2015**
Referáty predniesli: Doc. PhDr. Milan Čáky, CSc. Prof. PhDr. Vincent Šabík, CSc. Doc. PhDr. Jozef Darmo, CSc. Mgr. Rastislav Molda, PhD. PhDr. Peter Mulík, PhD.

Vedecko-populárne podujatia

Rozhovory o histórii:
„Rozhovory o histórii“ sú novým periodickým podujatím Historického odboru Matice slovenskej a Slovenského historického ústavu v Bratislave pre matičiarov a záujemcov o históriu.

• • •

Otázniky nad uhorskou kráľovskou korunou. 25. februára 2015**.** Úvodný vstup predniesla a na otázky odpovedala **Mgr. Eva Frická.**

Kto bránil kresťanskú Európu pred osmanskou expanziou? 4. júna 2015. Úvodný vstup predniesol a na otázky odpovedal **doc. PhDr. Ivan Mrva, CSc.**

Edičná činnosť SHÚ MS

Zborníky z konferencií

Čo písal o našich dejinách Franko Sasinek
Historické práce Franka V. Sasinka a ich vnímanie v súčasnej
slovenskej historiografii, Zborník z vedeckej konferencie k 100. výročiu smrti F. V. Sasinka 22. októbra 2014 v Bratislave. Martin 2015. 156 s (Zostavovateľ Peter Mulík) .

Prelom dejín. Rok 1945 v slovenských a európskych dejinách. Matica slovenská : Martin. 2015, 345 s. (zostavovateľ Peter Mulík)
Historický zborník č.1/ 2015 (zostavovateľ Peter Mulík)
Historický zborník č. 2/2015 (zostavovateľ Peter Mulík)

Činnosť pracovníkov

Doc. PhDr, Ivan Mrva, CSc. Riaditeľ Slovenského historického ústavu

Publikačná činnosť

Kapitoly v monografiách
Slovenské dejiny : od úsvitu po súčasnosť / editorka: Magdaléna Gocníková. - Bratislava : Perfekt, 2015. – ISBN 978-80-8046-730-2.
MRVA, I: Slovensko v období raného novoveku (1526 - 1711), s. 137-196
MRVA, I: Doba stability a rozvoja (1711 - 1792), s. 197-220
MRVA, I: V tieni európskych revolúcií a nastupujúcej maďarizácie (1792 - 1848), s. 221-252
MRVA, I: V ústrety novému veku (1848 - 1918), s. 253-330

Vedecké štúdie

MRVA, Ivan: Politickí väzni počas existencie Uhorska / Ivan Mrva.
In: Politickí väzni v 20. storočí : zborník z vedeckej konferencie : Smolenice 2015 / editor Eva Zelenayová. - Bratislava : Politickí väzni Zväz protikomunistického odboja, III. odboj, 2015. - ISBN 978-80-972181-7-1. - S. 9-23.
MRVA, I: Stručný dejepis Uhorska I.-III. F.V Sasinka.
Čo písal o našich dejinách Franko Sasinek. Zborník z konferencie k 100. Výročiu úmrtia F.V. Sasinka, Bratislava október 2014. Zostavil Mulík Peter. Matica slovenská, Martin 2015, s. 125-133, ISBN 978- 80-8128-141-9
MRVA,I: Územie Spiša v dobe zápasu o uhorskú korunu. Historický zborník 2/2015

Odborné a popularizačné práce a články

MRVA, I: Kokošová, zaniknutá obec s bohatou minulosťou. Pamätná publikácia k 750. Výročiu vzniku obce, 2015, s.23
MRVA, Ivan: Technický pokrok vykúpený krvou. Kolektív autorov: Obzory nových technológií. Centrum vedeckých informácií SR, Martin 2015,
MRVA, I: Hviezdny deň slovenskej emancipácie SLOVENSKÉ NARODNÉ NOVINY, 10/ 2015, (14. Marec)

MRVA,I: Štrnásty marec, deň radosti i žiaľu. Svedectvo. Časopis tabuizovaných faktov, ročník 25, číslo 3, marec 2015 s. 6. ISSN: 1338 404 X

MRVA,I: Inak o 2. svetovej vojne. Svedectvo. Časopis tabuizovaných faktov, ročník 25, číslo 5, máj 2015 s. 13 ISSN: 1338 404 X

MRVA,I: Trianon zabezpečil hranice Slovenska s Maďarsko. Prišli sme o metropolu. Svedectvo. Časopis tabuizovaných faktov, ročník 25, číslo 6, jún 2015 s. 12 ISSN: 1338 404 X

MRVA, I: Za mostom: Najstaršia doba. Bratislavský kraj, mesačník Bratislavského kraja. Ročník V. (2015) číslo 8, s. 11. ISSB: 1339- 0864

MRVA, I: Vymazal z mapy dve tretiny Uhorska. (Sulejman I.) Národný kalendár 2016, ISBN 978-80-8128-145 - 7 s. 48- 51

MRVA, I: Moháč- symbolom pohromy Národný kalendár 2016, ISBN 978-80-8128-145 - 7 s. 56-59

MRVA, I: Nešťastný rok 1866. Národný kalendár 2016, ISBN 978-80-8128-145 - 7 s. 122-125

MRVA, I: Tisícročie honfoglalášu Národný kalendár 2016, ISBN 978-80-8128-145 - 7 s. 105- 107

MRVA, I: Podiel Slovákov na vzniku, budovaní a obrane Uhorska. Slovenské pohľady, ročník 131 (2015), číslo 10, s. 26-37 ISSN 1335 – 7786

MRVA, I: Prišli sme o metropolu : Trianon zabezpečil hranice Slovenska s Maďarskom In: Svedectvo : časopis tabuizovaných faktov. - ISSN 1338-404X. - Roč. 25, č. 6 (2015), s. 12.
MRVA, I: Bohaté curriculum prof. Milana S. Ďuricu In: Salus patriae suprema lex : pohľady do slovenských dejín / Milan S. Ďurica. - Bratislava : Lúč, 2015. – ISBN, 978-80-8179-004-1. - s. 353-358.
MRVA,I: Príklad prístupu k slovenským dejinám [dotazovateľ Dušan D. Kerný]. In: Slovenské národné noviny. - ISSN 0862-8823. - Roč. 30, č. 43-44 (2015), s. 10.
MRVA, I: Historický exkurz bez cenzúry víťazov : pred sedemdesiatimi rokmi sa v Európe skončila druhá svetová vojna [dotazovateľ Eva Zelenayová].In: Slovenské národné noviny. - ISSN 0862-8823. - Roč. 30, č. 17 (2015), s. 6.
MRVA,I: Ten, kto dnes robí hanbu, nie je Matica [dotazovateľ Eva Zelenayová]. In: Slovenské národné noviny. - ISSN 0862-8823. - Roč. 30, č. 24 (2015), s. 1.
MRVA,I: Pred sedemdesiatimi rokmi sa v Európe skončila 2. Svetová vojna. Historický exkurz bez cenzúry víťazov. Slovenské národné noviny ročník 30. 17/2015 (2. Máj 2015) s. 6
MRVA,I: Príklad prístupu k slovenským dejinám [dotazovateľ Dušan D. Kerný]. In: Slovenské národné noviny. - ISSN 0862-8823. - Roč. 30, č. 43-44 (2015), s. 10.

Prednášky na vedeckých konferenciách

MRVA, Ivan: Čriepky zo združstevňovania Stupavy. Prednáška na konferencii : Zmeny v pozemkovom vlastníctve v 20. storočí. Vedecká konferencia na FF UCM, Trnava, 21-22. Október 2015,
MRVA, Ivan: Pohľad staršej slovenskej historiografie a publicistiky na povstanie Františka II. Rákociho a na kult jeho osoby v súvislosti s prenesením jeho ostatkov do Košíc v októbri 1906. Ako spája osobnosť Františka II. Rákocih Maďarov a Slovákov. Diskusia maďarských a Slovenských historikov pri príležitosti výročia znovupochovania osoatkov kniežaťa v Košiciach. Generálny konzulát Maďarska v Košiciach. 24. október 2015
MRVA, I: Revolúcia 1848 v regióne Záhoria. Prednáška na vedeckej konferencii pri príležitosti 200. výročia narodenia Ľudovíta Štúra, Záhorské múzeum, Skalica 29.10. 2016
MRVA, Ivan: Politickí väzni v Uhorsku. Vedecká konferencia : Politickí väzni v 20. storočí. Smolenice 22.9. 2015

Popularizačné prednášky

Mrva, Ivan: Zleteli orly z Tatry.... Historické pásmo o živote a diele Ľudovíta Štúra Senica 15.5. 2015
MRVA, Ivan: Bitka pri Budmericiach. Vlastivedné podujatie pri príležitosti 310. Výročia bitky pri Budmericiach. Budmerice 8.8. 2015
MRVA, Ivan: Matica slovenská v našich dejinách. Prednáška pri príležitosti 80. Výročia vzniku Miestneho odboru Matice slovenskej. Devínska Nová Ves, 27. September 2015
MRVA, Ivan: Slovenská tlač po zániku Slovenských národných novín v revolučných rokoch 1848/1849. Konferencia: odkaz Slovenských národných novín Ľudovíta Štúra a vplyv globalizačných médií na slovenskú spoločnosť. Bratislava 6. Október 2015
MRVA, I: Ľudovít Štúr. Prednáška organizovaná domom MS v Šuranoch, október 2016

PhDr. et Mgr. Peter Mulík, PhD.
vedecký pracovník Slovenského historického ústavu
odborná špecializácia:
všeobecné dejiny 20. storočia;
slovenské dejiny prvej polovice 20. stor.;
cyrilo-metodská problematika;
vzťahy štátu a cirkví, katolícka sociálna náuka.

Publikačná činnosť

Vedecké štúdie

Mulík, Peter. Podoby slovenskej štátnosti z pohľadu národnej emancipácie Slovákov. In: *Premeny ústavného práva Kontinuita a diskontinuita*. Zborník z medzinárodnej vedeckej konferencie, konanej dňa 25. 9. 2014 v Bratislave Eds. Miroslav Lysý – Michal Považan, Atticum : Bratislava 2014 (vyšlo 2015)
Mulík, Peter. F.V. Sasinek: Dejepis všeobecný a zvláštny Uhorska, svetský a náboženský... Viedeň, 1871. In*: Čo písal o našich dejinách Franko Sasinek* (ed. Peter Mulík)

Historické práce Franka V. Sasinka a ich vnímanie v súčasnej slovenskej historiografii. Matica slovenská : Martin 2015. s. 91 – 122.
Mulík, Peter. Stereotypy hodnotenia dejín vyplývajúce z vojenských a politických dôsledkov konca 2. svetovej vojny. In: *Peter Mulík a kol.: Prelom dejín Rok 1945 v slovenských a európskych dejinách.* Matica slovenská : Martin 2015. s.
Mulík, P. Rok 1945 ako prelom v dejinách z pohľadu náboženskej slobody . In: *Peter Mulík a kol.: Prelom dejín Rok 1945 v slovenských a európskych dejinách.* Matica slovenská : Martin 2015. s.
Mulík, Peter. Konfesionalizmus a koncepcie slovenských dejín. Historický zborník 1- 2015.
Mulík, Peter. Náboženstvo ako ideologický nepriateľ. Politické procesy s duchovnými. In: *Politickí väzni v 20. storočí*. Politickí väzni – Zväz protikomunistického odboja : Bratislava 2015. s. 25 – 40.

Štúdia v tlači

Mulík, Peter**.** Gustáv Husák a jeho zásluhy o slovenskú cirkevnú provinciu. Vedecká konferencia Gustáv Husák a jeho doba. 28. a 29. januára 2013, Bratislava (Ústav pamäti národa v spolupráci s Katedrou právnych dejín Právnickej fakulty UK pri príležitosti 100. výročia narodenia Gustáva Husáka)

Odborné a popularizačné články:

Mulík, Peter. *Historici by sa nemali vyjadrovať jazykom politikov*, SNN, 21. 9. 2015
Mulík, Peter. *Rok 1939 v Matici slovenskej* SNN 30/2015 s. 8.
Mulík, Peter. *Muž z epicentra drám a zlomov*, SNN č. 12/2015, s. 5
Mulík, Peter. *Vianoce a historické SCI-FI* (reakcia na Cyrila Hromníka), SNN č. 28-29/2015, s. 11
Mulík, Peter. *František Šimonovič – Nepodvolil sa nátlaku, vieru nezradil*, SNN č. 28-29/2015, s. 16
Mulík, Peter. *Cirkev pri ochrane ľudských práv nesklamala*, SNN č. 37/2015, s. 7
Mulík, Peter. *Slovenskí kardináli v službe ľudu a Bohu*, SNN č. 45/2015, s.5
Mulík, Peter. *Prezident SR prijíma výklad dejín podľa blogera?*
Mulík, Peter. *Matica slovenská v prvom samostatnom štáte* SNN 31/2015 s. 7.
Mulík, Peter. *Reakcia Ad – Kováč: Zákon o Matici je paškvil. SME 4. júna 2015.*

Recenzie

Miloš Jesenský a kol.: Žilinská župa v dejepise od 9. storočia po rok 1945. Matica slovenská 2015. 167 s.

Slováci v zahraničí 2015. (č. 32)

Prednášky na vedeckých konferenciách
Mulík, Peter. Spomienky na Druhú svetovú vojnu – 70 rokov po nej. Víťazi a porazení, organizovanej *European Remembrance. 4th International Symposium for European Institutions Dealing with 20th Century History* (Európska pamäť. 4. medzinárodné sympózium európskych inštitúcií, zaoberajúcich sa dejinami 20. storočia) Viedeň 11. – 12. mája 2015.
Mulík, Peter. Obdobia dejín, ktoré najviac deformuje pseudohistoriografia. Vedecké kolokvium Neodborná „historiografia“ na Slovensku - problém, alebo výzva?

Bratislava 15. mája 2015
Mulík, Peter. Stereotypy hodnotenia dejín vyplývajúce z vojenských a politických dôsledkov konca 2. svetovej vojny. Vedecká konferencia Rok 1945 – prelomový rok slovenských a európskych dejín. Bratislava 27. mája 2015
Peter Mulík: Vendelín Jankovič – matičiar a významný slovenský historik. Cífer 17. septembra 2015
Mulík, Peter. Slovenské územie z aspektu historického sídlenia. Územie Slovenska - definícia a najstaršia rozloha. Vedecká konferencia Historické aspekty vytvárania pojmu Slovenského územia. Bratislava 29. október 2015, Katedra histórie Pedagogickej fakulty UK
Mulík, Peter. Náboženstvo ako ideologický nepriateľ. Politické procesy s duchovnými. Konferencia Politických väzňov – ZPKO v Smoleniciach 21. – 23. September 2015

Vystúpenie v médiách

TV LUX – Relácia v Samárii pri studni – O vzniku prvej totality s moderátorom Radovaom Pavlíkom. Hostia: Beáta Katrebová-Blehová - historička, Peter Mulík – historik (9. 11. 2015).

Rádio Lumen Spravodajský súhrn 29. januára – Peter Mulík, Róbert Letz Rozhovory o histórii na tému Represie komunistického režimu proti katolíckej cirkvi na Slovensku 65. výročie súdneho procesu s biskupmi Buzalkom, Gojdičom a Vojtaššákom.

Ostatné odborné úlohy

- zostavovateľ Historického zborníka, člen redakčnej rady Historického zborníka
- člen redakčnej rady periodika Svedectvo;
- zastupuje MS v Komisii Národnej banky Slovenska pre pamätné mince a medaile;
- pripravuje lektorské a oponentské posudky na vedecké publikácie v rámci MS aj mimo nej

Celomatičná agenda:

tajomník predsedu MS – v rámci splnomocnenia zastupuje predsedu MS v určitých otázkach a na určitých grémiám a podujatiach.

Mgr. Rastislav Molda, PhD.
vedecký pracovník Slovenského historického ústavu
odborná špecializácia:
slovenské dejiny 19. stor.;
dejiny Matice slovenskej;
dejiny slovenského školstva.

Publikačná činnosť:

Monografie

MOLDA, Rastislav. *Ideálny obraz národa. Stereotypizácia uhorských národností v slovenskej cestopisnej a národopisnej literatúre 19. storočia*. Martin : Matica slovenská, 2015, 280 s. ISBN 978-80-8128-153-2

Vedecké štúdie

MOLDA Rastislav. *Kniha ako súčasť vzdelávacie a národnoidentifikačného procesu. Príklad študentskej knižnice Slovanského ústavu v Modre. In KLIMEKOVÁ, Agáta (ed.). Kniha 2015.*

Zborník o problémoch a dejinách knižnej kultúry, Martin : Slovenská národná knižnica, 2015, s. 267-280. ISBN 978-80-8149-056-9
MOLDA Rastislav. *Príbeh pomníka Svetozára Hurbana Vajanského*. (15 ns) Štúdia bude publikovaná v časopise Pamiatky a múzeá v čísle 1/2016.
MOLDA Rastislav. *Motivačné príhovory pedagógov a študentov ako prameň k dejinám školstva v 19. storočí* (15 ns) Štúdia bude publikovaná v roku 2016 v zborníku z konferencie Škola základ života... História školstva v archívnych dokumentoch.

Odborné a populárizačné práce a články
MOLDA Rastislav. *Cesta za splnením sna. Karol Ladislav Kuzmány na tretej Svetovej výstave v Londýne* In Historická revue, 2015, roč. 26, č. 4, s. 56-61.
MOLDA Rastislav. *Príbeh Vajanského sochy.* In Národný kalendár 2016. Martin: Matica slovenská, 2015, s. 155-156. ISBN 978-80-8128-145-7
MOLDA Rastislav. *Pohnuté osudy Michala Miloslava Hodžu.* In Národný kalendár 2016. Martin: Matica slovenská, 2015, s. 95-98. ISBN 978-80-8128-145-7
MOLDA Rastislav. *Založil modernú slovenskú botaniku. Málo známe fakty zo života Jozefa Ľudovíta Holubyho.* In Národný kalendár 2016. Martin: Matica slovenská, 2015, s. 108-111. ISBN 978-80-8128-145-7
MOLDA Rastislav. *Deväť čísel Hronky.* In Národný kalendár 2016. Martin: Matica slovenská, 2015, s. 114-115. ISBN 978-80-8128-145-7
MOLDA Rastislav. *Ľudovít Štúr Bibliografické kalendárium a Personálna bibliografia* (recenzia). In Historický zborník, 2015, roč. 25, č. 1, s. 217- 219. ISSN 1335-872
MOLDA Rastislav. *Správa z medzinárodnej vedeckej konferencie Zrod a cesta knihy*. In Historický zborník, 2015, roč. 25, č. 1, s. 203- 206. ISSN 1335-8723
MOLDA Rastislav. *Deň Ľudovíta Štúra a vedecká konferencia v Slovenskej národnej knižnici*. In Historický zborník, 2015, roč. 25, č. 2, s. 174-175. ISSN 1335-8723

Prednášky na vedeckých podujatiach
Historické aspekty vytvárania pojmu slovenského územia. 29. 10. 2015, Bratislava: Katedra histórie Pedagogickej fakulty UK v Bratislave. Prednáška: *Obraz Slovenska v cestopisoch slovenskej proveniencie 19. storočia.*
Škola základ života..., História školstva v archívnych dokumentoch. 13. – 15. 10. 2015, Bratislava, Slovenský národný archív. Prednáška: Motivačné príhovory pedagógov a študentov ako k dejinám školstva v *19. storočí.*
Kvalita života v dejinách našich miest. 23. - 24. 9. 2015, Bratislava, Historický ústav SAV, Univerzitná knižnica v Bratislave a Slovenská historická spoločnosť pri SAV - Sekcia pre dejiny miest. Prednáška: *A*ugustové slávnosti a národné podujatia v Turčianskom sv. Martine ako prostriedok zvyšovania kvality života v meste.
Zrod a cesta knihy. 7. – 8. 5. 2015, Martin, Slovenská národná knižnica. Prednáška: *Kniha ako súčasť vzdelávacie a národnoidentifakačného procesu. Príklad študentskej knižnice slovanského ústavu v Modre.*
Sonda do politického myslenia Ľudovíta Štúra. 10.11.2015, Bratislava, Slovenský historický ústav, Historický odbor Matice slovenskej. Prednáška: *Formovanie obrazu Ľudovíta Štúra v Matici slovenskej v rokoch 1863 -1875.*
Iná činnosť:
Október 2015 – Február 2016 – Prvotný súpis knižnice SHÚ MS v Martine
Lektorovanie v MS v Martine podľa potreby

Mgr. René Škandík

odborný pracovník Slovenského historického ústavu
odborná špecializácia:
slovenské dejiny 19. a 20. stor.;
dejiny Matice slovenskej;
hospodárske dejiny.

Okrem svojej odbornej vedecko-výskumnej činnosti je pracovník poverený administratívnym vedením agendy SHÚ a spravovaním registratúry za pracovisko. Je akoby tajomníkom ústavu. Je prítomný na pracovisku každý deň s výnimkou dní, keď so súhlasom robí výskum mimo pracoviska.
Priebežne si zvyšuje vedeckú kvalifikáciu externou formou na Katedre histórie FF UPJŠ v Košiciach, absolvoval III. ročník doktorandského štúdia.

Publikačná činnosť

Vedecké štúdie
MOLDA, Rastislav - ŠKANDÍK, René. Výberová bibliografia Františka Víťazoslava Sasinka z rokov 1900-1914. In MULÍK, Peter (ed.). *Čo písal o našich dejinách Franko Sasinek*. Martin : Matica slovenská, 2015, s. 147-156.

Odborné a popularizačné články
ŠKANDÍK, René. Odmietol službu v uhorskej armáde. In *Národný kalendár 2016*. Martin : Matica slovenská, 2015, s. 128-130.
ŠKANDÍK, René. Nadčasový národohospodár Stodola. In *Národný kalendár 2016*. Martin : Matica slovenská, 2015, 116-119.
ŠKANDÍK, René. Starosta, budovateľ mesta. In *Národný kalendár 2016*. Martin : Matica slovenská, 2015, s. 136 - 138.
ŠKANDÍK, René. Počiatky prvého živnostenského inštitútu na Slovensku. In *Národný kalendár 2015*. Martin : Matica slovenská, 2014, s.205-208;

Organizačné práce
Podujatie: Spoznajme svoje dejiny
Miesto: Martin
Dátum: február 2015

Zvyšovanie vedeckej kvalifikácie
Priebežne si zvyšuje vedeckú kvalifikáciu externou formou na Katedre histórie FF UPJŠ v Košiciach, absolvoval III. ročník doktorandského štúdia.

Sumárny prehľad realizovanej publikačnej činnosti:
Monografie: 1
Kapitoly v monografiách : 4
Vedecké štúdie: 12
Odborné a popularizačné články: 42

• • •

Krajanské múzeum Matice slovenskej

Krajanské múzeum Matice slovenskej (KM MS) je v zmysle Zákona č.68/1997 Z. z. o Matici slovenskej a Stanov Matice slovenskej ústredným a koordinačným pracoviskom MS pre vedecký výskum, archív, dokumentáciu a spoluprácu so Slovákmi žijúcimi mimo územia Slovenskej republiky. Zároveň plní úlohy na rozvíjanie národnej identity, histórie a tradícii, vzťahov k Slovenskej republike, ako aj úlohy zamerané na šírenie informácií o Slovensku a Slovákoch doma i v zahraničí.
KM MS si počas roku 2015 plnilo svoje úlohy vo viacerých oblastiach.

V oblasti vedy a publikačnej činnosti zostavilo, aj za pomoci sfunkčnenej a novovymenovanej redakčnej rady, 32. ročník zborníka Slováci v zahraničí, do ktorého v roku 2015 prispeli krajania z Chorvátska, Rumunska, Maďarska, Poľska, Srbska, USA a Austrálie. Z konferencie *Historické aspekty života dolnozemských Slovákov* vyšiel v marci 2015 reprezentačný zborník, ktorý obsahuje štúdie z pera pracovníkov KM. Počas roku sme sa zúčastnili vedeckej konferencie o histórii slovenskej obce Podvlk: *Podvlk v toku dejín, pri príležitosti 400. výročia udelenia dedičnej škultécie Martinovi Vlčkovi* a konferencie k životu a dielu doktora Ľudovíta Markušovského v Štrbe.

Postupne sme publikovali kratšie informačné a populárno-náučné články v mnohých krajanských periodikách takmer celého sveta (USA, Kanada, Francúzsko, Maďarsko, Poľsko, Česko, Rumunsko, Srbsko, Chorvátsko, Švajčiarsko, Švédsko). Niektoré naše články vyšli i na Slovensku, v celoslovenskej a regionálnej tlači (viď prílohu č. 1 – Publikačná činnosť KM MS 2015 (výber)). Články a informácie z matičného a krajanského života posielame i na rozličné webportály, najčastejšie na náš matičný portál www.matica.sk, ale i na mnohé krajanské webstránky do celého sveta.

V oblasti archívnej činnosti, akvizície fondov a rozvoja knižnice KM MS, výpožičiek a konzultačných služieb sme naďalej pokračovali v preregistrovaní fondov KM. Z dôvodu nedostatočného personálneho obsadenia sme sa ešte v roku 2014 zapojili do národného projektu: *Vybrané aktívne opatrenia na trhu práce v rámci SR bez BSK – 5*, vďaka ktorému sme získali štyroch absolventov vysokých škôl. Pracovali pre nás štyri hodiny denne, ich mzda bola hradená z EÚ a štátneho rozpočtu SR. V roku 2015 sme prax ponúkli: Mgr. Simone Adamcovej (od 1. 8. 2014 do 31.1.2015), Mgr. Lucii Törökovej (od 1. 9. 2014 do 31. 1. 2015), Mgr. Branislavovi Šimkovi (od 1. 2. 2015 do 20.2.2015) a Mgr. Jánovi Olexovi (od 1. 4. 2015 do 9. 9. 2015). KM zabezpečilo školskú odbornú prax študentkám miestnej Obchodnej akadémie, vďaka ktorej získalo dve študentky na súvislú školskú prax (6 hodín denne) na dobu dva a tri týždne. Školskú prax v KM vykonávali: Lucia Pavličková (od 28. 9. 2015 do 9. 10. 2015) a Katarína Frolová (od 28. 9. 2015 do 16. 10. 2015).
Momentálne máme na pôžičky pripravených 68 825 kníh a časopisov. V roku 2015 nám pribudlo 1049 akvizícií. Knižnicu sme druhotne pretriedili a kvôli šetreniu priestorových kapacít sme z nej odstránili multiplikáty. V roku 2015 sme do KM prijali štedré knižné dary najmä od Spolku Slovákov v Poľsku, od Matice slovenskej v Srbsku, od Matice slovenskej v Lipovľanoch, od p. Vrtielku z Austrálie, od p. Daučíka zo Švédska, od p. Manákovej z Francúzska, od p. Bujalku z Nemecka a od Slovenskej národnej knižnice. Medzi najväčší unikát môžeme zaradiť knihy od Švajčiara Urs. H. Kellera, s ktorým sme dohodli prevoz vzácnych publikácií po jeho otcovi – veľvyslancovi vo Švajčiarku.

Keďže knižný fond uložený v Dome Jozefa Cígera Hronského sa nám postupne podarilo takmer celý vytriediť a zaregistrovať, začali sme v priebehu roka spracovávať archív. Archívny fond je rozdelený na dve časti: jedna časť (približne 600 škatúľ) je uložená v depozite Archívu MS, druhá časť je uložená v dome Jozefa Cígera Hronského. Časť uložená v A MS je triedená obsahovo, zatiaľ takmer bez popiskov, v druhej časti fondov prebieha ešte len prvotné triedenie.
Počas roku 2015 sme z fondu uloženého v A MS detailne a úplne presne popísali 87 škatúľ. Ich inventár opisuje každú jednotlivinu, ktorá sa v škatuliach nachádza. Spoločne je popísaných 15 762 archívnych materiálov. V prvotnom triedení fondu, ktorý je uložený v Dome JCH, sme spracovali približne 2500 jednotiek.

KM MS pracuje aj na neustálej registrácii audiovizuálneho materiálu i fotografií. Fotografie, ktoré KM v roku 2015 spracovávalo, sa dotýkali najmä oblasti krajanských stykov v období Československa. Zatriedili sme ich približne 1000. Všetko, čo v KM MS bolo pretriedené, je popísané, uložené a pripravené na bádanie i výpožičky. Zároveň sme dali zviazať všetky krajanské periodiká za rok 2014, aby boli čiastočne chránené i lepšie pripravené na budúce výpožičky. Počas roka 2015 sme zrealizovali približne 1000 prezenčných výpožičiek, vybavili sme 32 bádateľov.

V oblasti stykovej činnosti s krajanmi a iných príbuzných činností sme v roku 2015 rozvíjali kontakty najmä pomocou elektronickej pošty. Počas roka krajanom zasielame informácie z matičného diania, vyzývame ich k rozličnej spolupráci (zborník Slováci v zahraničí, časopis Slovensko, súťaž *Prečo mám rád slovenčinu,...*) a zodpovedáme im na rozličné otázky. Naďalej naše komunikačné databázy rozširujeme a aktualizujeme. Našim krajanom zasielame SNN, časopis Slovensko a zborník Slováci v zahraničí. Styk s krajanmi udržujeme i naďalej pomocou našej webstránky a v neposlednom rade sa o našej činnosti dozvedajú krajania aj vďaka krajanským periodikám, ktoré publikujú naše články.

Už začiatkom roka sme krajanov informovali o možnosti podania rozličných projektov – od menších projektov na Žilinský samosprávy kraj, cez väčšie projekty na FPÚ, až po veľké projekty na získanie dotácií z EÚ.

KM sa zúčastnilo aj osobného pohovoru so zástupcami ŽSK o možnostiach čerpania grantov pre krajanov. Vypracovali sme manuál a informovali ich, ako je možné získavať dotácie. KM sa im ponúklo aj ako partner i možný žiadateľ. Spoločne so slovenskou víkendovou školou vo Francúzsku a v Írsku sme vypracovali veľký makrogrant na podporu výučby slovenského jazyka pre krajanov v západnej Európe. Je spojený s mnohými školiacimi aktivitami na Slovensku a s radom intelektuálnych výstupov. Výsledky podpory, či nepodry projektu sa dozvieme počas roku 2016.

Podarilo sa nám uskutočniť viaceré služobné cesty do zahraničia. Boli sme súčasťou 15. Dní slovenskej kultúry v Rijeke v Chorvátsku, otvárania slovenského domu v Podvlku a vedeckej konferencie o jeho histórii. V októbri sme cestovali do Novej Belej na podujatie venovaného slovenským bibliofilom *„Kniha poľsko-slovenská, minulá ako aj súčasná“*. V novembri sme zavítali do Lipovljan (Chorvátsko) na folklórne podujatie *„Keď sa ruža rozvíjala“*. S krajanmi v Chorvátsku sme taktiež prebrali možnosti vzájomnej spolupráce a navštívili slovenský Etnodom. Krajanov sme vítali aj u nás v Martine, v Matici i v sídle KM MS. Boli to návštevy jednotlivcov i inštitúcií z krajín Európy (Srbsko, Chorvátsko, Rumunsko, Švédsko, Poľsko). V roku 2015 sme sa na niektorých krajanov obrátili s požiadavkou, či by sme s nimi mohli pripraviť rozhovory do SNN, vďaka čomu boli ich snahy a aktivity prezentované aj na stránkach slovenských periodík. Tiež sme boli úspešní vo vybavovaní sponzorských kníh a didaktických materiálov pre slovenskú školu v kanadskom Calgary, pre knižnicu v Novej Belej (Poľsko) a pre Slovákov v Rumunsku. Pre Calgary sa KM podarilo sponzorsky vybaviť viac ako 600 kníh, učebníc, šlabikárov a did. materiálov, ktorých prevoz do Calgary zabezpečilo MZV SR. Štedrými darcami boli: MS, slovenské školy i jednotlivci. Ďalších viac ako 130 jednotlivín bolo darovaných do slovenskej knižnice v Novej Belej, v Poľsku. Pri rokovaní RSŽZ pri MS Matica venovala pracovné listy venované J. C. Hronskému predsedníčke Spolku francúzsko-slovenského priateľstva, p. Edite Manákovej, ktorá ich daruje krajanom pri príležitosti Mikulášskeho posedenia vo Francúzsku. Tiež sme výber pracovných listov z produkcie MS zaslali organizácii Petit Slavik vo Francúzsku. Do chorvátskych Lipovľan sme zaslali Národný kalendár na rok 2016 a stolový kalendár Ľ. Štúra.

Ešte začiatkom roku sme boli oslovení matičiarmi zo Štúra a Petržalky, aby sme podporili výzvu *„Rozširujeme slovenskosť medzi Slovákmi v Maďarsku!“* KM k výzve napísalo sprievodný list a adresovalo ju Domom Matice slovenskej, MO MS, ZO MS a VO MS. Na podporu tejto výzvy sme spustili fórum na webstránke MS. Na výzvu reagovali viaceré MO MS a tak podujatie *„Spoločnými chodníkmi v znamení prehlbovania priateľstva“* v Mlynkoch (Maďarsko) podporil aj MO MS zo ŽSK – MO MS Sučany, ktorý krajanom za Maticu slovenskú odovzdal zásielku kníh.

V oblasti styku so slovenskou verejnosťou a mládežou naďalej sprístupňujeme a lektorujeme expozíciu k životu a dielu Hronského. V roku 2015 k nám prišlo 3181 návštevníkov. V januári sme iniciovali dotlač pracovných listov pre deti a mládež, ktoré reflektujú problematiku života a diela Jozefa Cígera Hronského.

V roku 2015 sme sa podieľali aj na realizácii Matičných národných slávností. Organizovali i spoluorganizovali sme v dome Hronského viacero podujatí: prezentáciu kníh z cyklu Autori jednej knihy, Matičné Vianoce a umožnili sme vykonávať prednášky Českému spolku vo výstavnej miestnosti nášho sídla. Tiež sme sa aktívne zúčastňovali viacerých podujatí: XVIII. roč. festivalu Aničky Jurkovičovej v Novom Meste nad Váhom, XXIII. ročníka festivalu tradičnej ľudovej kultúry celoštátnej postupovej súťaže sólistov tanečníkov v ľudovom tanci s medzinárodnou účasťou v obci Dlhé Klčovo, osláv 200. výročia Dr. Ľudovíta Markušovského v Štrbe, slávnostného oceňovanie v rámci súťaže *Prečo mám rád slovenčinu, prečo mám rád Slovensko...* v Nových Zámkoch.

Na zahraničných služobných cestách v Poľsku, v Rijeke a v Lipovľanoch sme v mene Spolku francúzsko-slovenského priateľstva odovzdali pamätné medaile súborom: FS Hajduky (Poľsko), FS Spiš (Poľsko), ľudovej kapele Krištofa Pironka (Poľsko), FSS Slovenska z Rijeky (Chorvátsko), tamburašskému orchestru Zametski koren (Chorvátsko), FS Bystričan (Slovensko), SZ Lira z Lipovljan (Chorvátsku). Do Chorvátska sme udelili aj Cenu Matice slovenskej – bronzovú medailu MS pre MO MS Rijeka.

Na poli spolupráce s organizáciami a záujmovými útvarmi sme najintenzívnejšie spolupracovali s *Úradom pre Slovákov žijúcich v zahraničí*. Podarilo sa nám obsadiť pracovníkov ÚSŽZ do redakčnej rady zborníka Slováci v zahraničí, do Rady pre Slovákov žijúcich v zahraničí a pracovníčka KM MS bude v roku 2016 členkou dotačnej subkomisie ÚSŽZ. Celoročne sme spolupracovali s českým spolkom, bulharským spolkom, maďarským spolkom a fotoklubom.

V roku šk. roku 2014/2015 KM spolupracovalo s MK, MŠ, ŠPÚ a Jazykovedným ústavom Ľudovíta Štúra v Bratislave na súťaži *Prečo mám rád slovenčinu, prečo mám rád Slovensko...* Odborným porotám, ktoré pracovali na vyhodnocovaní štyroch kategórií bolo v roku 2015 zaslaných viac ako štyristo prác. Matica slovenská a jej Krajanské múzeum sa spolu s ÚSŽZ podieľali na organizácii IV. kategórie súťaže – ktorá registruje a posudzuje práce zahraničných Slovákov. V roku 2015 do tejto kategórie prišlo presne 103 prác z pera najmladších i takmer dospelých krajanov.

V roku 2015 KM MS obnovilo činnosť Rady pre Slovákov žijúcich v zahraničí, ktorá je najvyšším poradným orgánom MS v oblasti krajanskej problematiky. Rokovania sa zúčastnilo pätnásť zahraničných delegátov z ôsmich štátov Európy (Chorvátsko, Švédsko, Maďarsko, Francúzsko, Srbsko, Rumunsko, Česko, Poľsko). Mandát v RSŽZ pri MS bude mať aj Kanada, Čierna Hora a Ukrajina (ktoré s MS spolupracovali diaľkovo). Novozvolení členovia RSŽZ pri MS na svojom zasadaní prijali viaceré závery, ktoré tvoria platformu odporúčaní v krajanskej problematike pre vedenie MS.

Zuzana PAVELCOVÁ

Odborné články, správy, články a rozhovory zamerané na udržiavanie styku s krajanmi (výber)

Kanadský Slovák (Kanada)

PAVELCOVÁ, Z. Stopy v troch krajinách Európy. In *Kanadský Slovák*, 2015, roč. 73, č. 10, s. 4.

PAVELCOVÁ, Z. Za matičnými národnými slávnosťami 2015. In *Kanadský Slovák*, 2015, roč. 73, č. 20, s. 5.

PAVELCOVÁ, Z. Vianočný pozdrav z Matice slovenskej. In *Kanadský Slovák*, 2015, roč. 73, č. 24, s. 10.

Československý ústav zahraniční (Česko)

PAVELCOVÁ, Z. Z činností krajanského múzea Matice slovenskej počas roku 2014. In *Československý ústav zahraniční*, 2015, č. 1, s. 18 – 21.

PAVELCOVÁ, Z. Rok okrúhlych jubileí fundátora amerického slovenského života. In *Československý ústav zahraniční*, 2015, č. 1, s. 32 – 34.

PAVELCOVÁ, Z. Archívny fond Krajanského múzea Matice slovenskej – „Austrália“ In *Československý ústav zahraniční*, 2015, č. 2, s. 19 – 21.

PAVELCOVÁ, Z. Krajané z Orientu. In *Československý ústav zahraniční*, 2015, č. 4, s. 16 – 22.

PAVELCOVÁ, Z. Vedecká ročenka Krajanského múzea Matice slovenskej – *Slováci v zahraničí*. In *Československý ústav zahraniční*, 2015, č. 4, s. 21 – 22.

PAVELCOVÁ, Z. Archívny fond Krajanského múzea MS pod písmenom „B“. In *Československý ústav zahraniční*, 2015, č. 4, s. 22.
PAVELCOVÁ, Z. Slovenský doktor Ľudovít Ondrej Markušovský zanechal stopy v troch krajinách Európy. In *Československý ústav zahraniční*, 2015, č. 5, s. 34 – 35.
PAVELCOVÁ, Z. Štyristotrikrát adresované slovenčine i Slovensku. In *Československý ústav zahraniční*, 2015, č. 6, s. 20 – 21.
PAVELCOVÁ, Z. Archívny fond Krajanského múzea MS pod značkou „Československo“. In *Československý ústav zahraniční*, 2015, č. 7, s. 26 – 28.
PAVELCOVÁ, Z. Francúzsko a Ghana v Archíve Matice slvenskej. In *Československý ústav zahraniční*, 2015, č. 7, s. 29 – 30.
PAVELCOVÁ, Z. S darcom vzácnych kníh pre Maticu slovenskú. In *Československý ústav zahraniční*, 2015, č. 8, s. 16 – 18.
PAVELCOVÁ, Z. Za matičnými národnými slávnosťami 2015. In *Československý ústav zahraniční*, 2015, č. 9, s. 27 – 28.
PAVELCOVÁ, Z. Rada pre Slovákov žijúcich v zahraniční opätovne naštartovala svoju činnosť. In *Československý ústav zahraniční*, 2015, č. 11, s. 9 – 12.
PAVELCOVÁ, Z. Jana Garajová o súťaži Prečo mám rád slovenčinu, prečo mám rád Slovensko. In *Československý ústav zahraniční*, 2015, č. 11, s. 15 – 17.
Prečo mám rád slovenčinu, prečo mám rád Slovensko...In *Československý ústav zahraniční*, 2015, č. 11, s. 13 – 14.
PAVELCOVÁ, Z. Vianočný pozdrav z Matici slovenskej. In *Československý ústav zahraniční*, 2015, č. 11, s. 40 – 41.

Jednota (USA)
PAVELCOVÁ, Z. Z činností Krajanského múzea MS počas roku 2014. In *Jednota*, 2015, roč. 124, č. 5915, s. 22.
PAVELCOVÁ, Z. Vyšlo nové číslo magazínu Slovensko. In *Jednota*, 2015, roč. 124, č. 5920, s. 22.
PAVELCOVÁ, Z. Vedecká ročenka Krajanského múzea Matice slovenskej – Slováci v zahraničí. In *Jednota*, 2015, roč. 124, č. 5921, s. 23.
PAVELCOVÁ, Z. Slovenský doktor Ľ. O. Markušovský zanechal stopy v troch krajinách Európy. In *Jednota*, 2015, roč. 124, č. 5921, s. 22.
PAVELCOVÁ, Z. Archívny fond Krajanského múzea Matice slovenskej – „Austrália“. In *Jednota*, 2015, roč. 124, č. 5922, s. 25.
PAVELCOVÁ, Z. Rok okrúhlych jubileí fundátora amerického slovenského života: Venované spomienke na Štefana Furdeka (1855 – 1915). In *Jednota*, 2015, roč. 124, č. 5925, s. 23 – 24.
PAVELCOVÁ, Z. Za matičnými národnými slávnosťami 2015. In *Jednota*, 2015, roč. 124, č. 5928, s. 24.
PAVELCOVÁ, Z. Vianočný pozdrav z Matice slovenskej. In *Jednota*, 2015, roč. 124, č. 5931, s. 28.

Slovák v Amerike (USA)
PAVELCOVÁ, Z. Rok okrúhlych jubileí fundátora amerického slovenského života: Venované spomienke na Štefana Furdeka (1855 – 1915). In *Slovák v Amerike*, 2015, roč. CXXVI, č. 10 310, s. 15.
PAVELCOVÁ, Z. Slovenský lekár Ľudovít Ondrej Markušovský zanechal stopy v troch krajinách Európy. In *Slovák v Amerike*, 2015, roč. CXXVI, č. 10 313, s. 14 – 15.

Život (Poľsko)
PAVELCOVÁ, Z. Štyristotrikrát adresované slovenčine i Slovensku. In *Život*, 2015, roč. 57, č. 6, s. 26 – 27.
PAVELCOVÁ, Z. Vianočný pozdrav z Matice slovenskej. In *Život*, 2015, roč. 57, č. 12, s. 3.

Prameň (Chorvátsko)

PAVELCOVÁ, Z. Z činností Krajanského múzea Matice slovenskej počas roku 2014. In *Prameň*, 2015, roč. XXIV., č. 1, s. 6 – 7.
PAVELCOVÁ, Z. Príhovor Z. Pavelcovej – Rijeka. In *Prameň*, 2015, roč. XXIV., č. 1, s. 17.
PAVELCOVÁ, Z. Vianočný pozdrav z Matice slovenskej. In *Prameň*, 2015, roč. XXIV., č. 11, s. 3.
PAVELCOVÁ, Z. Rada pre Slovákov žijúcich v zahraniční opätovne naštartovala svoju činnosť. In *Prameň*, 2015, roč. XXIV., č. 11, s. 4 – 5.
Prečo mám rád slovenčinu, prečo mám rád Slovensko In *Prameň*, 2015, roč. XXIV., č. 11, s. 26.

Slovensko (Slovensko)
PAVELCOVÁ, Z. Krajanské múzeum ponúka archív aj skúsenosti. In *Slovensko*, roč. XXXVI., č. 2, s. 8 – 9.

Slovanská vzájomnosť (Slovensko)
PAVELCOVÁ, Z. Spomienka na Štefana Furdeka. Rok okrúhly jubileí fundátora slovenského života v Amerike. In *Slovenská vzájomnosť,* 2014, roč. XV., č. 1, s. 16 - 19.
PAVELCOVÁ, Z. Súbor Dolina v Krajanskom múzeu Matice slovenskej. In *Slovenská vzájomnosť,* 2014, roč. XV., č. 1, s. 42 – 43.
PAVELCOVÁ, Z. Vedecká ročenka Krajanského múzea MS – Slováci v zahraničí. In *Slovenská vzájomnosť,* 2014, roč. XV., č. 2, s. 61 – 63.
PAVELCOVÁ, Z. Štyristotrikrát adresované slovenčine a Slovensku. In *Slovenská vzájomnosť,* 2014, roč. XV., č. 2, s. 57 – 58.

Slovenský katolícky sokol (USA)
PAVELCOVÁ, Z. Archívny fond Krajanského múzea Matice slovenskej – „Austrália“. In *Slovenský katolícky sokol*, 2015, roč. CIV., č. 5037, s. 19 – 20.
Medzinárodný letný tábor Matice slovenskej bude v júli vo Vysokých Tatrách. In *Slovenský katolícky sokol*, 2015, roč. CIV., č. 5040, s. 20.
PAVELCOVÁ, Z. Vedecká ročenka Krajanského múzea Matice slovenskej – Slováci v zahraničí. In *Slovenský katolícky sokol*, 2015, roč. CIV., č. 5042, s. 20.
PAVELCOVÁ, Z. Vyhodnotenie súťaže Prečo mám rád slovenčinu, prečo mám rád Slovensko...In *Slovenský katolícky sokol*, 2015, roč. CIV., č. 5045, s. 20.
PAVELCOVÁ, Z. Rada pre Slovákov žijúcich v zahraničí pri Matici slovenskej opätovne naštartovala svoju činnosť. In *Slovenský katolícky sokol*, 2015, roč. CIV., č. 5057, s. 19 – 20.
PAVELCOVÁ, Z. Vianočný pozdrav z Matici slovenskej. In *Slovenský katolícky sokol*, 2015, roč. CIV., č. 5058, s. 19 – 20.

Budapeštiansky Slovák (Maďarsko)
PAVELCOVÁ, Z. Venované spomienke na Štefana Furdeka (1855 – 1915). In *Budapeštiansky Slovák*, 2015, roč. XX., č. 1, s. 3.
PAVELCOVÁ, Z. Prečo mám rád slovenčinu, prečo mám rád Slovensko. In *Budapeštiansky Slovák*, 2015, roč. XX., č. 4 – 5, s. 18.

Ľudové noviny (Maďarsko)
PAVELCOVÁ, Z. Vianočný pozdrav z Matice slovenskej. In *Ľudové noviny*, 2015, roč. LVIII., č. 52, s. 3.

Slovenské dotyky (Česko)
PAVELCOVÁ, Z. Dejiny Slovákov v Austrálii. In *Slovenské dotyky*, 2015, roč. XX, č. 2, s. 17.
PAVELCOVÁ, Z. Najväčší americký Slovák. In *Slovenské dotyky*, 2015, roč. XX, č. 2, s. 21.
PAVELCOVÁ, Z. Národné matičné slávnosti 2015. In *Slovenské dotyky*, 2015, roč. XX, č. 9. – 10, s. 10.

SNN (Slovensko)

PAVELCOVÁ, Z. Sme potomkovia svätých Cyrila a Metoda. In *Slovenské národné noviny*, 2015, roč. 30., č. 15, s. 6.
PAVELCOVÁ, Z. Slovenská hrdosť v arabskom svete. In *Slovenské národné noviny*, 2015, roč. 30., č. 16, s. 6.
PAVELCOVÁ, Z. Slováci v zahraničí tridsiaty prvý raz. In *Slovenské národné noviny*, 2015, roč. 30., č. 16, s. 12.
PAVELCOVÁ, Z. Slávnych rodákov vrátiť národu. In *Slovenské národné noviny*, 2015, roč. 30., č. 19, s. 10.
PAVELCOVÁ, Z. Pilíš volá Slovákov na spoločný chodník. In *Slovenské národné noviny*, 2015, roč. 30., č. 22, s. 4.
PAVELCOVÁ, Z. Mapujú život Slovákov v Maďarsku. In *Slovenské národné noviny*, 2015, roč. 30., č. 28 – 29, s. 4.
PAVELCOVÁ, Z. Publikácie zo Švajčiarska v Dome J. C. Hronského. In *Slovenské národné noviny*, 2015, roč. 30., č. 34, s. 4.
PAVELCOVÁ, Z. Už bez pasívnych a hluchých období. In *Slovenské národné noviny*, 2015, roč. 30., č. 48, s. 11.
PAVELCOVÁ, Z. Vlastenectvo pestujme od malička. In *Slovenské národné noviny*, 2015, roč. 30., č. 51 – 52, s. 4.

Orol tatranský
PAVELCOVÁ, Z. Dostať zo seba a z ostatných len to najlepšie...In *Orol tatranský. Revue pre mladú literatúru, umenie a spoločnosť*, 2015, roč. 16., s. 5 – 7.

Slovo z Britskej Kolumbie (Kanada)
PAVELCOVÁ, Z. Rok okrúhlych jubileí fundátora amerického slovenského života. In *Slovo z Britskej Kolumbie*, 2015, roč. 8, č. 1, s. 9.
PAVELCOVÁ, Z. Archívny fond Krajanského múzea Matice slovenskej pod literou „F“ a „G“. In *Slovo z Britskej Kolumbie*, 2015, roč. 8, č. 2, s. 20.

Hlas ľudu (Srbsko)
PAVELCOVÁ, Z. Vianočný pozdrav z Matice slovenskej. In *Hlas ľudu : Osobitná príloha*, 2015, roč. 72, č. 51 – 52, s. 3.

Život – La Vie (Francúzsko)
PAVELCOVÁ, Z. Za matičnými národnými slávnosťami 2015. In *Život – La Vie*, 2015, roč. LXII, č. 3 – 4, s. 37.

Spravodaj Slovákov a Čechov vo Švajčiarsku (Švajčiarsko)
PAVELCOVÁ, Z. Slovenský doktor Ľudovít Ondrej Markušovský zanechal stopy v troch krajinách Európy. In *Spravodaj Slovákov a Čechov vo Švajčiarsku*, 2015, roč. 48., č. 5, s. 17 – 19.

www.matica.sk
PAVELCOVÁ, Z. Za Samuelom Boldockým. [online]. 2015, [cit. 2015-05-18]. Dostupné na internete: http://www.matica.sk/slovaci-v-zahranici.phtml?id5=17877

Daniel ZEMANČÍK
Publikačná činnosť

Kanadský Slovák (Kanada)
ZEMANČÍK, D. Jeden príbeh z archívu Krajanského múzea Matice slovenskej. In *Kanadský Slovák*, 2015, roč. 73, č. 4, s. 10.

Slovák v Amerike (USA)
ZEMANČÍK, D. Štefan Furdek – Orava a Slováci v Amerike. In *Slovák v Amerike*, 2015, roč. CXXVI, č. 10 310, s. 1., 14.
Život (Poľsko)
ZEMANČÍK, D. Štefan Furdek – Orava a Slováci v Amerike. In *Život*, 2015, roč. 57, č. 2, s. 32 – 33.
Slovensko (Slovensko)
ZEMANČIK, D. Slovensko, Bratislava, drotári a Tbilisi. In *Slovensko*, roč. XXXVI., č. 2, s. 10 – 11.
Spavodaj Association Amité Franco-slovaque (Francúzsko)
ZEMANČÍK, D. Jeden príbeh z archívu Krajanského múzea Matice slovenskej. In *Spavodaj Association Amité Franco-slovaque*, 2014, č. 77, s. 23 – 24.
Slovenské národné noviny (Slovensko)
ZEMANČÍK, D. Otec Slovákov v Amerike. In *Slovenské národné noviny*, 2015, roč. 30., č. 17, s. 7.
ZEMANČÍK, D. Zármutok v Báčskom Petrovci. In *Slovenské národné noviny*, 2015, roč. 30., č. 18, s. 9.

• • •

Stredisko národnostných vzťahov Matice slovenskej

Stredisko národnostných vzťahov (SNV) vykonávalo činnosť na základe § 3 ods. 3 Zákona o MS, Hlavy XI. ods. 9 Stanov MS a príslušných ustanovení Programu MS. Po VZ MS od 19. októbra 2013 sa dočasným riaditeľom SNV MS stal Pavol Parenička, ktorý túto funkciu vykonával do 31. januára 2016, na pracovisku v Martine pôsobil Mgr. Viliam Komora, PhD., člen Výboru MS a predseda jeho komisie pre národnostné otázky, na detašovanom pracovisku MS v Štúrove Mgr. Margaréta Vyšná. SNV sa v sledovanom období, v súlade s redukovanými finančnými a personálnymi možnosťami MS, usilovalo pôsobiť ako koordinátor i mediátor výskumu a dokumentácie vzťahov medzi slovenskou národnou kultúrou a kultúrou národnostných menšín, osobitne sa zameriavalo na otázku slovensko-maďarských vzťahov. Okrem toho rozvíjalo spoluprácu s príslušníkmi národnostných menšín žijúcich na území SR a ich organizáciami.
Dokumentovanie a monitorovanie aktivít sa sústreďovalo na dodržiavanie právnych predpisov, pričom išlo o analýzu a oboznamovanie sa s týmito normami v oblasti vzťahov Slovákov a národnostných menšín, a to predovšetkým s Ústavou SR, zákonom o štátnom jazyku, zákonom o používaní jazykov národnostných menšín a ďalšími legislatívnymi normami (najmä v doprave, a to tak v železničnej, ako aj v cestnej hromadnej). V tejto súvislosti SNV MS upozorňovalo a informovalo vedenie MS, orgány štátnej správy a samosprávy, ako aj redakciu Slovenských národných novín, tlačové agentúry a internetové, resp. webové stránky o porušovaní právnych predpisov, ale tiež celkovo o postavení Slovákov na národnostne zmiešaných územiach. SNV MS súčasne upozorňovalo na sústavné incidenty v Štúrove, kedy boli niekoľkokrát poškodené matičné tabule na budove MS nalepením nálepiek s maďarským textom a poškodzované a ukradnuté vence so slovenskými trikolórami spred novej pamätnej matičnej tabule J. Ostrovského a k výročiu oslobodenia mesta. Na uvedené provokácie, na odporúčanie SNV, boli podané podnety Obvodnému oddeleniu Policajného zboru SR v Štúrove. Dňa 27. 10.2016, počas slávnostného odhaľovania a poklepania základného kameňa budúceho pamätníka Ľudovíta Štúra v Štúrove, skupina demonštrantov proti osadeniu základov Štúrovho pamätníka sústavne narúšala slávnosť, provokovala účastníkov podujatia,

urážala ich a slovne na nich útočila, hanlivo sa vyjadrovala na adresu národných pamätníkov a SR. Zneuctenie pamätníka sa odohralo aj pred slávnostným aktom aj po jeho skončení. Pracovníci SNV boli viackrát očitými svedkami dôsledkov iredentistických a šovinistických útokov na základy Štúrovho pamätníka. Miestny odbor MS v Štúrove, opäť na základe odporúčaní SNV, v spolupráci s vedením MS podal podnet za poškodenie majetku na neznámeho páchateľa. MS vydala stanovisko, tlačovú správu, k incidentu sa vyjadrovala v médiách a podala podnet ministrovi kultúry SR na urýchlené riešenie uvedených extrémistických prejavov voči Slovákom, národným pamätníkom a SR. Pracovníci SNV naďalej upozorňujú na pokračujúce útoky na pamätník, ako aj na výzdobu s národnými symbolmi pri iných pamätníkoch. SNV v spolupráci s vedením MS, MO MS a OP MS Štúrovo pripravuje osadenie pamätníka Ľ. Štúra v Štúrove. Na pamätník získala MS finančnú dotáciu z Úradu vlády SR. Pamätník sa v súčasnosti vyhotovuje.
SNV MS elektronicky spracovávalo informácie, výskumy a analýzy z tlačených publikácií, triedilo a systematicky usporadúvalo údaje z elektronických médií a monitorovacích správ, realizovalo sériu fotografií vizuálneho používania štátneho jazyka a jazykov národnostných menšín na južnom Slovensku a vytvorilo príslušnú databázu. SNV MS poskytovalo konzultovanie v oblasti ochrany Slovákov na jazykovo zmiešaných územiach SR a právneho poradenstva v oblasti národnej kultúry a súvisiacich vzťahov jednotlivcom, ako aj právnickým osobám. Komunikácia sa uskutočňovala prostredníctvom telefonickej, e-mailovej a klasickej pošty s verejnosťou, ktorá sa obracala s otázkami a podnetmi v oblasti práce na orgány MS a priamo na SNV MS.

Predsedovi MS poskytovalo monitorovacie správy, informovalo ho o aktuálnom dianí v národnostne zmiešaných oblastiach, pripravovalo aj ďalšie podklady. Vypracovalo koncepty pre listy predsedu MS adresované niektorým ministerstvám vo veci vzťahov národnostných menšín a Slovákov v národnostne zmiešaných oblastiach, prípadne porušovania právnych predpisov, návrhov na šetrenie finančných prostriedkov štátu, žiadostí o finančnú a materiálnu pomoc pre ZŠ na slovenskom juhu , informačnej správy o aktivitách MS a SNV MS týkajúcich sa vzťahov majority a národnostných menšín. SNV MS zaslalo štátnym orgánom zborníky z konferencie SNV vo Fiľakove Podpora kvality života Slovákov na slovenskom juh.
SNV MS pokračovalo v nadviazanej spolupráci a rokovalo s Rusínskou obrodou Slovenska so sídlom v Prešove a so Slovenským národným múzeom – Múzeom rusínskej kultúry v Prešove. V rámci konzultačnej a poradenskej činnosti pre širšie a odborné zameranie SNV MS komunikovalo najmä s odborníkmi v oblastiach práva, etnológie, sociológie, histórie, kulturológie, pedagogiky a politológie, aby mohlo komplexnejšie spracovať, zamerať sa a presnejšie sa orientovať v danej dokumentačnej i výskumnej problematike.
V **mediálnej oblasti** SNV participovalo na koncipovaní celomatičných ankiet, stanovísk, vízií a výziev (napr. Komuniké a Vyhlásenie MS z konferencie o národnostných vzťahoch v Lučenci, Vyhlásenie MS k vzdelávaniu Slovákov na jazykovo zmiešanom území SR, stanoviská MS k incidentom okolo základného kameňa Ľ. Štúra v Štúrove, Vyhlásenie MS k Referendu o rodine a ďalšie). Tieto materiály rezonovali aj v mimomatičnom prostredí a médiách, preberali ich domáce aj zahraničné tlačové agentúry a tlač.

Vnútormatičná spolupráca

SNV pravidelne informovalo predsedu MS o situácii na národnostne zmiešaných územiach Slovenska, pre Predsedníctvo MS a Výbor MS pripravilo viacero informácií, ktoré mu tlmočil V. Komora. Pracovníci SNV počas roka pripravovali program na rokovanie a zúčastňovali sa zasadnutí komisie Výboru Matice slovenskej pre národnostné vzťahy. Komisii predsedá V.

Komora, za tajomníčku bola na novembrovom zasadnutí zvolená M. Vyšná. Komisia sa v súčasnosti formuje, v tomto roku zasadla dvakrát. Pracovníci SNV v Martine participovali aj v roku 2015 na sprevádzaní exkurzií v MS (P. Parenička, V. Komora).

Mimomatičná spolupráca

Prostredníctvom vedenia MS SNV komunikovalo so štátnymi orgánmi, najmä s Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu SR a Ministerstvom kultúry SR a nepretržite predkladalo závažné problémy týkajúce sa obyvateľstva na národnostne zmiešanom území.

Odborné a publikačné aktivity

Na základe monitorovania a dokumentovania situácie na jazykovo zmiešaných oblastiach u nás a prípadne komparácie s inými štátmi, v ktorých sú etablované štátotvorný národ a národnostné menšiny, a v rámci reciprocity, **SNV MS v oblasti vedeckých a publikačných aktivít** pripravilo, spracovalo a publikovalo viacero analýz, štúdií a príspevkov z oblasti problematiky národnostných vzťahov. Najvýznamnejšie z nich boli:

- Ľudovít Štúr a maďarizácia,
- Používanie štátneho jazyka a jazykov národnostných menšín v Slovenskej republike - analýza,
- Prieskum kompetencií a miera participácie majoritného obyvateľstva štátu a jeho kultúrnych potrieb v oblasti riadenia verejných záležitostí na národnostne zmiešanom území juhu Slovenskej republiky – dotazníková sonda,
- Účasť Slovákov na správe verejných vecí prostredníctvom volených zástupcov - Miestne územné samosprávy - Národnostne zmiešané územie SR – analýza - neukončené.
- Výchova a vzdelávanie z hľadiska samosprávnych kompetencií – analýza,
- Princípy správania sa subkultúr – štúdia.

Počas celého roka uverejňovali pracovníci SNV svoje príspevky v rôznych tlačených periodikách, najčastejšie v Slovenských národných novinách, Slovenských pohľadoch, Práve národa, a pod. Pripravilo aj ďalšie štúdie a príspevky a publikovalo v zborníkoch a iných periodikách z matičných i mimomatičných konferencií.

V edičnej oblasti SNV MS pripravilo a knižne vydalo **zborník** z lučeneckej konferencie pod názvom **Národnostné a kultúrne vzťahy v Slovenskej republike – dejiny a prítomnosť**. Pracovníci SNV sa zúčastňovali matičných a mimomatičných konferencií, v Bratislave pri príležitosti 170. výročia založenia Slovenských národných novín, v Mlynkoch (MR) na každoročnej konferencii pod názvom Ako ďalej Slováci v Maďarsku?

Záver

Hlavným zámerom činnosti a pôsobenia v roku 2015 SNV MS bolo v zmysle zákona, stanov a programu MS koordinovať a realizovať vedecký výskum a dokumentáciu vzťahov medzi slovenským národom a národnostnými menšinami, ktoré žijú v SR, a to v spolupráci s ostatnými pracoviskami MS, pričom sa zameralo predovšetkým na domy a oblastné pracoviská na jazykovo zmiešanom území. Upozorňovalo vedenie MS na možnú diskusiu k témam v danej problematike pre ostatné, a to najmä vedecké pracoviská MS. Sledovalo dodržiavanie platných právnych predpisov, ktoré sa týkali postavenia a práv majoritného národa a národnostných menšín, predovšetkým so zámerom na používanie jazyka národnostných menšín najmä v komparácii k zákonu o štátnom jazyku. Vedeckú i dokumentačná prácu vy-

konávalo so zámerom zjednocovania všetkých občanov SR, príslušníkov národnostných menšín a Slovákov so zameraním posilňovania slovenskej štátnosti, jazyka a vlastenectva.

Administratívna, prednášková a publikačná pracovníkov SNV MS za rok 2015

Doc. PaedDr. Pavol PARENIČKA, CSc.

Administratívne práce
- Správa o činnosti Strediska národnostných vzťahov Matice slovenskej za rok 2014 (11 strán, spoluautori V. Komora a M. Vyšná)
- Plán činnosti Strediska národnostných vzťahov Matice slovenskej na rok 2015 (1 strana)
- Stredisko národnostných vzťahov Matice slovenskej - platforma, všeobecná analýza, činnosť 2013-2014 a vízia 2015-2017 (11 strán, spoluautori V. Komora, M. Vyšná, M. Lada)

Prednášková činnosť
(dátum, miesto, podujatie, hlavný organizátor, názov prednášky)
15.01.2015 – Vrútky – aktív pre funkcionárov Matice slovenskej, Miestny odbor Matice slovenskej Vrútky – Štúrovské hnutie a Turiec
28.04.2015 – Bratislava – kolokvium k národným a kresťanským tradíciám, Národný osvetový ústav – Ľudovít Štúr a osveta
27.05.2015 – Bratislava – vedecká konferencia Rok 1945 – prielomový rok európskych a slovenských dejín, Matica slovenská – Slovenská kultúra v roku 1945
02.06.2015 – Martin – akadémia Po štúrovských stopách v Turci v rámci Slovesnej jari, Matica slovenská – Ľudovít Štúr a štúrovci v Turci
10.06.2015 – Dolný Kubín – akadémia Po štúrovských stopách na Orave, Oravské kultúrne stredisko – Orava, Štúr a štúrovské hnutie
04.07.2015 – Vyšnokubínske skalky - akadémia Po štúrovských stopách na Orave, Matica slovenská – Orava a Liptov a štúrovské hnutie
08.08.2015 – Nedožery-Brezany – odborný seminár o Vavrincovi Benediktovi Nedožerskom, Matica slovenská – Význam jazyka pre autentické poňatie národa
24.09.2015 – Levoča – prezentácia historického románu M. Tkáča Francisci, Matica slovenská – Štúrovci v Levoči
29.09.2015 – Lučenec – národnostná konferencia, Matica slovenská – Ľudovít Štúr a maďarizácia
01.10.2015 – Trnava – vedecká konferencia k 200. výročiu narodenia Ľ. Štúra, Úrad Trnavského samosprávneho kraja – Ľudovít Štúr a Trnava
28.10.2015 – Liptovský Mikuláš, Múzeum Janka Kráľa – Ľudovít Štúr – milovník národa slovenského
10.11.2015 – Trstená – odborný seminár k 100. výročiu úmrtia Š. Furdeka, Oravské kultúrne stredisko – Štefan Furdek v kontexte oravských kňazov v Amerike
11.11.2015 – Čadca – akadémia k 200. výročiu narodenia Ľudovíta Štúra, Kysucké kultúrne stredisko – Osobnosť Ľudovíta Štúra
25.11.2015 – Bratislava – odborný seminár k 100. výročiu úmrtia Š. Furdeka, Oravské kultúrne stredisko, Spolok Oravcov v Bratislave – Štefan Furdek v kontexte oravských kňazov v Amerike

Publikačná činnosť

Knižné publikácie

Marián Tkáč. Personálna bibliografia. Martin: Matica slovenská 2015. 149 s. + 12 s. obrazová príloha. ISBN 978-80-8128-128-0 (zodpovedný redaktor, spoluautor).

Rodom a srdcom z Oravy 2. Oravci v slovenskej kultúre, literatúre a vede (zost. Adam Záň) /spoluautor, príspevky Štefan Furdek v kontexte oravských kňazov v Amerike, s. 43-47; Gessayovci v slovenskej kultúre, Ignác Gessay, Elena Brestenská-Gessayová, Vladimír Gessay, s. 53-55; Životný príbeh Antona Habovštiaka, s. 56-58; Martin Hamuljak a Spolok milovníkov reči a literatúry slovenskej, s. 64-65; Bernolákovský dejateľ, kanonik Jozef Klinovský, s. 85-87; Orava, Štúr a štúrovské hnutie, s. 103-105; Osobnosti Žaškova, s. 107-108; Andrej Pavčo – budil Slovákov v Amerike, 110-112). Dolný Kubín: Oravské kultúrne stredisko december 2015. 131 s. ISBN 978-80-89744-06-6.

Štúdie, eseje:

Slovenskí tolstojovci počas Prvej svetovej vojny 1914-1918. In: Zborník téz a vystúpení z Medzinárodnej konferencie „K 100. výročiu začiatku Prvej svetovej vojny 1914-1918“. Bratislava: OZ Spoločnosť slovensko-ruského priateľstva 2014 (2015), s. 107-112.

Kalendárium života a diela Mariána Tkáča. In: Marián Tkáč. Personálna bibliografia. Martin: Matica slovenská 2015, s. 13-27. ISBN 978-80-8128-128-0.

Cesta F. V. Sasinka do Ríma roku 1881 a jej význam pre Slovanov a Slovákov vo svetle dobovej slovenskej periodickej tlače. In: Čo písal o našich dejinách Sasinek (zost. Peter Mulík). Martin: Matica slovenská 2015, s.141-146. ISBN 978-80-8128-141-9.

Ľudovít Štúr a osveta In: Rok Ľudovíta Štúra a osveta (zborník z kolokvia..., zost. Miroslav Holečko). Bratislava: Národné osvetové centrum 2015, s. 67-75. ISBN 978-80-7121-349-9.

Ľudovít Štúr a Trnava: 200. výročie narodenia Ľudovíta Štúra – odkaz európskeho velikána pre dnešok (zborník, editor Tibor Mikuš). Trnava: Úrad Trnavského samosprávneho kraja 2015, s. 101-109. ISBN 978-80-89759-17-0.

Štúr a maďarizácia, Štúrovci a Fiľakovo. In: Národnostné a kultúrne vzťahy v Slovenskej republike – dejiny a prítomnosť (zborník z konferencie – zost. Viliam Komora). Martin: Matica slovenská 2016, s. 12-(22). ISBN 978-80-8128-156-3.

Stredisko národnostných vzťahov Matice slovenskej – platforma, všeobecná analýza, činnosť 2013-2014 a vízia 2015-2017 (s Viliamom Komorom a Margarétou Vyšnou). In: Národnostné a kultúrne vzťahy v Slovenskej republike – dejiny a prítomnosť (zborník z konferencie – zost. Viliam Komora). Martin: Matica slovenská 2016, s. 125-(141). ISBN 978-80-8128-156-3.

Odborné články, seriály

Práca ako súčasť bytia. Životný príbeh Antona Habovštiaka. In: Knižnica, roč. 15, 2014 (2015), č. 4, s. 87-88. ISSN 1336-0965.

Žiadosti, petície, rekurzy i modlitby... za noviny. Štúrove Slovenskje národňje novini 1845-1848 – kapitoly z histórie (I.-VI.). In: Slovenské národné noviny, roč. 30, 2015, č. 17-22, s. 8. ISSN 0862-8023.

Kontakt s Turčanmi Štúra najskôr nenadchol. 200. výročie narodenia Ľudovíta Štúra – Štúrovci v Turci 1. In: My Turčianske noviny, roč. 24/55, 25.8.-31.8.2015, č. 33, s. 14. 17. Hviezdnu trojicu skvelo dopĺňali aj skvelí Turčania. 200. výročie narodenia Ľudovíta Štúra – Štúrovci v Turci 2. Tamže, 2.9.-7.9..2015, č. 34, s. 14. Už len chvíľa – a Turiec sa stane mekkou národa. 200. výročie narodenia Ľudovíta Štúra – Štúrovci v Turci 3. Tamže, 8.9.-15.9..2015, č. 35, s. 14; L. Kossuth vysal zatykač aj na vlastného strýka. 200. výročie narodenia Ľudovíta Štúra – Štúrovci v Turci 4. Tamže, 16.9.-21.9.2015, č. 36, s. 20. Štúrovskí dejatelia sa aj v Turci dočkali

sklamania. 200. výročie narodenia Ľudovíta Štúra – Štúrovci v Turci 5. Tamže, 22.9.-28.9.2015, č. 37, s. 26. Pre opätovný návrat si štúrovci zvolili Turiec. 200. výročie narodenia Ľudovíta Štúra – Štúrovci v Turci 6. Tamže, 29.9.-5.10.2015, č. 38, s. 26.

Populárno-náučné články

Orol tatranský – pozadie vzniku. In: Slovenské národné noviny, roč. 30, 2015, č. 30, príloha Orol tatranský 6/7 2015, s. 18-19. ISSN 0862-8023. Tože. Slovensko, 37, jeseň 2015, s. 8-10. ISSN 0231-7303.

Nepísal len komédie. 225 rokov od narodenia a 145 rokov od smrti Jána Chalupku. In: Národný kalendár 2016. Martin: Matica slovenská 2015, s. 80-82. ISBN 978-80-8128-145-7; Rusofil ostane rusofilom. 150 rokov od narodenia Dušana Makovického a 95 rokov od jeho tragického skonu. Tamže, s. 92-94; Hlovík nebol vymyslenou postavou. Pred 140 rokmi zomrel Jonáš Záborský. Tamže, s. 126-127; Sláva napriek rodinnému bankrotu. Pred 150 rokmi sa narodil spisovateľ a lekár Ladislav Nádaši-Jégé. Tamže, s. 131-135; Záhadný Janko Kráľ. Aj 140 rokov po smrti. Tamže, s. 139-140.

Rozšírili miestopis slávnej rodiny. Karolína Štúrová, jediná sestra Ľudovíta Štúra, je pochovaná v Lučenci. In: Slovenské národné noviny, roč. 30, 2015, č. 42, s. 7. ISSN 0862-8023.

Publicistika (doslovy, jubilejné články, glosy, poznámky, recenzie, rozhovory, správy, úvodníky)

S Maticou vrastenou v srdci. In: Slovenské národné noviny, roč. 30, 2015, č. 1, s. 10. ISSN 0862-8023.

Marián Tkáč. Zemplínske nebo (trilógia)... In: Slovenské pohľady, roč. 4+131, 2015, č. 3, s. 26-128. ISSN 1335-7786.

Tomáš Winkler (75-ročný). In: Knižnica, roč. 16, 2015, č. 1, s. 81-83. ISSN 1335-7026 (1336-0965 online vydanie).

Pár slov na úvod. In: Marián Tkáč. Personálna bibliografia. Martin: Matica slovenská 2015, s. 5-6. ISBN 978-80-8128-128-0.

Na margo. In: Ťažandlák, Vendelín: S Loďami Životom. Dolný Kubín – Námestovo 2015, s. 331-333. ISBN: 978-80-89602-24-7.

Tiene horúceho leta. In: Slovenské národné noviny, roč. 30, 2015, č. 36, s. 6. ISSN 0862-8023.

Stolový kalendár o milovníkovi života Štúrovi. Spoločnosť si podmaňoval vzhľadom, intelektom, hrou na gitare a spevom. In: Slovenské národné noviny, roč. 30, 2015, č. 38-39, s. 19. ISSN 0862-8023.

Peter Huba. Liečiteľ tela i duše Baltazár Demian. In: Slovenské pohľady, IV.+131, 2015, č. 10, s. 133-136. ISSN 1335-7786.

Aký bol Štúr, v akej rodine žil, a čo jeho lásky? O tom v kalendári. . In: My Turčianske noviny, roč. 24/55, 10.11.-16.11.2015.2015, č. 44, s. 13.

Moderný patriotizmus – vec všetkých. In: Slovenské národné noviny, roč. 30, 2015, č. 50, s. 4. ISSN 0862-8023.

Recenzentská a posudzovateľská činnosť

Slováci v zahraničí (zost. Daniel Zemančík a Zuzana Pavelcová), roč. 31. Martin: Matica slovenská 2014 (2015), 292 s. ISBN 978-80-8158-091-7 (posudzovateľ, s Petrom Mulíkom)
- vedecký zborník

Ťažandlák, Vendelín: S Loďami Životom. Dolný Kubín – Námestovo 2015, 340 s.(s Jánom Dudášom). ISBN: 978-80-89602-24-7.
- autobiografia

Grupač, Marián: Podoby súčasnej slovenskej poézie (1989-2012) a formy jej propagácie (kandidátska dizertačná práca, školiteľ, KM a KD FHV ŽU 2015, 129 s. + prílohy)
- kandidátska dizertačná práca
Tatár, Jozef: Umelecký profil Štefana Krčméryho. Banská Bystrica: Belianum 2015, 105 s. (s Augustínom Maťovčíkom). ISBN 978-80-557-0949-9.
- vedecká monografia
Balážová, Gabriela: Rodina ako sociálny fenomén súčasného sveta v literatúre a v prostriedkoch masovej komunikácie (rigorózna práca, oponent, KM a KD FHV ŽU 2015, 223 s. s prílohami)
Činčurák, Samuel: Vojna – malé poznámky zo života na bojisku (1914-1918)/editori: Mišo Šesták. Pavol Mičianik, Július Lomenčík/ (knižný grantový projekt 107 s.).

Umelecká činnosť

Ľudovít Štúr – milovník života slovenského. Kalendár 2016. Martin: Matica slovenská 2015, nestr. ISBN 978-80-8128-148-8.
- malý stolový kalendár
V zrkadlení dejín. Historická téma v poézii štúrovcov. Bratislava , RTVS, Rádio Devín. Cyklus Najkrajšie štúrovské..., 3. časť, premiéra 20.8.2015, 11,00-12,00 hod. (réžia Ján Medveď, zodpovední redaktori Egon Tomajko a Ľubo Šamo).
- rozhlasové pásmo
Ľudovít Štúr – milovník života slovenského. Divadlo Jána Palárika v Trnave, premiéra 2.10.2015, 10,00 hod. (réžia Ladislav Kočan), reprízy október, november, december 2015.
- scénické pásmo

ThLic. Mgr. Viliam KOMORA, PhD.

Administratívne práce

- Správa o činnosti Strediska národnostných vzťahov Matice slovenskej za rok 2014 (11 strán, spoluautori P. Parenička a M. Vyšná)
- Návrh rozpočtu Strediska národnostných vzťahov Matice slovenskej na rok 2016 (4 strany)
- Stredisko národnostných vzťahov Matice slovenskej - platforma, všeobecná analýza, činnosť 2013-2014 a vízia 2015-2017 (11 strán, spoluautori P. Parenička, M. Vyšná, M. Lada),
- spracovanie, zastupovanie a právna pomoc pri pracovnoprávnom spore MS,
- právna analýza a pomoc pri spracovaní zriaďovacích listín D MS,
- analyzovanie a vypracovanie právnych stanovísk k niektorým úlohám MS,
- zastupovanie a súvisiace v právnej veci právneho sporu o neplatnosť zmluvy o prevode vlastníctva štátu na MS,
- právna spolupráca v súdnom spore vo veci trvania nájomného vzťahu k objektu MS,
- spracovanie, upravenie a doplnenie materiálu: Činnosť Strediska národnostných vzťahov Matice slovenskej v roku 2014,
- príprava rokovaní a spracovanie materiálov komisie V-MS pre národnostné vzťahy 25. 6. 2016 a 24. 11. 2016 (aj v spolupráci s P. Pareničkom, M. Vyšnou),
- príprava a spracovanie listu pre ministrov a štátnych tajomníkov MK SR, MŠVVaŠ SR, MV SR, MZVaEZ SR (spoločne s M. Vyšnou),
- konzultovanie a komunikovanie v uvedených veciach s kolegami z MS,
- konzultácie k podpisovej akcii ako návrh pre P-MS k problematike južného Slovenska,

- spracovanie listov v právnych otázkach s otázkami pre daňový úrad,
- konzultácia a úprava pracovného materiálu Návrh plánu Matice slovenskej v oblasti národnostne zmiešaného územia Slovenska (s M. Vyšnou),
- spracovanie a doplnenie zriaďovacích listín DMS v majetku MS a štátu, doplnenie návrhov k začleneniu personálnym náležitostí do týchto zriaďovacích listín.

Prednášková činnosť

29. 09.2015. Lučenec. Matičná vedecká konferencia**: Národnostné a kultúrne vzťahy v Slovenskej republike – dejiny a prítomnosť**. Prednáška: Používanie štátneho jazyka a jazykov národnostných menšín v Slovenskej republike.
06. 10. 2015. Bratislava. Matičná konferencia: Odkaz Slovenských národných novín Ľ. Štúra a vplyv globalizačných médií na slovenskú spoločnosť. Diskusný príspevok: Anton Prídavok v kontexte národných a národnostných vzťahov.
24. 10. 2015. Nitrianske Rudno. Seminár Ľudovít Štúr a štúrovská generácia v kontexte historického vývoja slovenského národa (Národný zraz Mladej Matice). Prednáška: História a súčasnosť mladomatičného hnutia.
28. 10.2015. Martin. Štúrfest – Gymnázium Jozefa Lettricha. Prednáška: Ľudovít Štúr v historickom a súčasnom kontexte slovenskej a matičnej žurnalistiky.
27.11. 2015. Sečovce. Ruže mojej duše – vyhodnotenie výsledkov literárnej súťaže. Prednáška: Súčasná činnosť Matice slovenskej a jej médiá v kontexte odkazu Ľudovíta Štúra.

Publikačná činnosť

Štúdie

Rakúska monarchia z hľadiska vzťahu Cirkvi a štátu a etnických súvislostí. In: Právní, sociální a ekonomické aspekty společenských vztahů II. Hodonín: Ústav práva a soudního inženýrství 2015. s. 62-75. ISBN 978-80-905646-4-0.
Používanie štátneho jazyka a jazykov národnostných menšín v Slovenskej republike. In: Národnostné a kultúrne vzťahy v Slovenskej republike – dejiny a prítomnosť. Martin : Matica slovenská 2015. s. 79-101. ISBN 978-80-8128-124-2.

Zostavovateľské a redakčné práce

Národnostné a kultúrne vzťahy v Slovenskej republike – dejiny a prítomnosť (zborník z konferencie). Martin: Matica slovenská 2016, s. 145. ISBN 978-80-8128-156-3.

Odborné články

Stredisko národnostných vzťahov Matice slovenskej – platforma, všeobecná analýza, činnosť 2013-2014 a vízia 2015-2017 (s P. Pareničkom a M. Vyšnou). In: Národnostné a kultúrne vzťahy v Slovenskej republike – dejiny a prítomnosť (zborník z konferencie – zost. Viliam Komora). Martin: Matica slovenská 2016, s. 125-(141). ISBN 978-80-8128-156-3.

Publicistika

Porušujú zákon o štátnom jazyku. Na ministerstve potvrdili oprávnenosť matičných podaní.“ In: Slovenské národné noviny, roč. 30, 2015, č. 1, s. 2. ISSN 0862-8823.
Zabudli na spoluprácu s ustanovizňou. Predstavili Jaroslava Vodrážku, ale bez Matice slovenskej. In: Slovenské národné noviny, roč. 30, 2015, č. 1, s. 11. ISSN 0862-8823.
Tradičný slovenský Mikuláš v Podgorici. Noša aktivít spolku Čiernohorsko-slovenské priateľstvo. (omylom je uvedený autor Michal Spevák) In: Slovenské národné noviny, roč. 30, 2015, č. 4, s. 12. ISSN 0862-8823.

Národná ustanovizeň vyzýva na účasť v ľudovom hlasovaní. Matica má v ochrane rodiny jasno. In: Slovenské národné noviny, roč. 30, 2015, č. 5, s. 2. ISSN 0862-8823.
Približovali korene a ukazovali cesty. In: Slovensko, roč. 36, 2015, č. 1 (jar), s. 17. ISSN 0231-7303.
Zármutok v Matici. In: Slovenské národné noviny, roč. 30, 2015, č. 8, s. 12. ISSN 0862-8823.
Etnológ a muzeológ Igor Krištek odišiel do večnosti. In: Kultúra, roč. 18, 2015, č. 6, s. 9. ISSN 1335-3470.
Recenzia filmu Slováci a spolužitie. In: Kultúra, roč. 18, 2015, č. 7, s. 9. ISSN 1335-3470.
PhDr. Igor Krištek, CSc. vo večnosti. In: Literárny týždenník, roč. 28, 2015, č. 7 – 8, s. 14. ISSN0862-5999.
Mladí ľudia chcú modernú ustanovizeň. Viliam Komora o formovaní mládežníckeho odboru MS a Mladej Matice. In: Slovenské národné noviny, roč. 30, 2015, č. 15, s. 11. ISSN 0862-8823.
Deň detí v Turčianskom Jasene. In: MARTINSKO TURČIANSKOTEPLICKO, roč. 19, 2015, č. 24, s. 10.
Lákadlom bol aj detský „skákací hrad“. In: MY Turčianske noviny. Nový Život Turca, roč. 24, 2015, č. 24, s. 14. ISSN 0139-6374.
3 otázky pre: Ing. Mariána TKÁČA, PhD., úradujúceho predsedu Matice slovenskej. Matica slovenská spolupracuje s Rusínmi. In: Slovenské národné noviny, roč. 30, 2015, č. 25, s. 1. ISSN 0862-8823.
Otvorili sezónu v Santovke. Zariadenia Matice slovenskej otvárajú náruč na rekreáciu a relax. In: Slovenské národné noviny, roč. 30, 2015, č. 27, s. 11. ISSN 0862-8823.
Upevňujú a rozvíjajú dlhoročné tradície. Matica si ctí spoluprácu a vzájomnú podporu s Rusínmi. (uvedené pod pseudonymom Michal Sitnik) In: Slovenské národné noviny, roč. 30, 2015, č. 27, s. 12. ISSN 0862-8823.
Langsfeld pred národom neprepadol. Pietna spomienka na štúrovského martýra v Kremnici. In: Slovenské národné noviny, roč. 30, 2015, č. 28-29, s. 19. ISSN 0862-8823.
3 otázky pre: Mareka Hanusku, tajomníka a člena predsedníctva Matice slovenskej. Matica slovenská a cirkev musia spolupracovať. In: Slovenské národné noviny, roč. 30, 2015, č. 31, s. 1. ISSN 0862-8823.
Vlastiveda na vyššej odbornej úrovni. Vznikol nový vedecký odbor Matice slovenskej. In: Slovenské národné noviny, roč. 30, 2015, č. 31, s. 12. ISSN 0862-8823.
Z vlastivedného je vedecký. In: MY Turčianske noviny. Nový Život Turca, roč. 24, 2015, č. 32, s. 13. ISSN 0139-6374.
Z vlastivedného bude teraz vedecký. In: TURČIANSKE ECHO, roč. 6, 2015, č. 16, s. 7. ISSN 1338-5852.
Vydarený deň detí v Turci. In: Slovenské národné noviny, roč. 30, 2015, č. 35, s. 12. ISSN 0862-8823.
Matica ocenila aj turčianske osobnosti. In: MY Turčianske noviny. Nový Život Turca, roč. 24, 2015, č. 35, s. 15. ISSN 0139-6374.
„Svojej“ výstavy sa už nedožil. In: MY Turčianske noviny. Nový Život Turca, roč. 24, 2015, č. 37, s. 10. ISSN 0139-6374.
Vedecká konferencia Matice slovenskej. Národné a kultúrne vzťahy v Slovenskej republike – dejiny a prítomnosť. In: Slovenské národné noviny, roč. 30, 2015, č. 41, s. 2. ISSN 0862-8823.
Turčianske pozitíva. In: Slovenské národné noviny, roč. 30, 2015, č. 48, s. 11. ISSN 0862-8823.

3 otázky pre: Pavla Mihála, riaditeľa Inštitútu vzdelávania Matice slovenskej, n. o. In: Slovenské národné noviny, roč. 30, 2015, č. 49, s. 1. ISSN 0862-8823.
Rokovala národnostná komisia Matice. O incidente v Štúrove, o Štúrovom moste aj o nových pamätných dňoch. In: Slovenské národné noviny, roč. 30, 2015, č. 49, s. 11. ISSN 0862-8823.
Moderný patriotizmus – vec všetkých. Riaditeľ Strediska národnostných vzťahov o zákonnej náplni pracoviska. In: Slovenské národné noviny, roč. 30, 2015, č. 50, s. 4. ISSN 0862-8823.

Referencie

KALISKÝ – HRONSKÝ, Roman: 3 otázky pre: Viliama Komoru, odborníka Strediska národnostných vzťahov MS. Maďarskí politici vytiahli predvolebné túzy. In: Slovenské národné noviny, roč. 30, 2015, č. 31, s. 1. ISSN 0862-8823.

Mgr. Margaréta VYŠNÁ

Administratívne práce

- Správa o činnosti Strediska národnostných vzťahov Matice slovenskej za rok 2014 – vypracovanie podkladov (spoluautorka),
- Stredisko národnostných vzťahov Matice slovenskej - platforma, všeobecná analýza, činnosť 2013-2014 a vízia 2015-2017 (spoluautorka),
- rozpočet SNV na rok 2015 (podklady),
- príprava návrhov SNV na rokovanie Predsedníctva MS - Matičná podpisová aktivita, Aktuálne formy ochrany štátneho jazyka a Slovákov na slovenskom juhu, tlačové správy,
- príprava a zaslanie autorských prác pre publikáciu o Slovákoch na slovenskom juhu v rokoch 1945 - 2014– zost. J. Kazok, vyd. Eko-konzult.

Rokovania

Slovensko – maďarské diskusné fórum – používanie jazykov národnostných menšín v SR a MR, 12. Mája 2015, Inštitút zahraničných vecí, Budapešť - (členka delegácie SR za OZ Podunajská národná kultúra a diskutujúca účastníčka).

Prednášková činnosť

29.09.2015 – Lučenec – konferencia Národnostné a kultúrne vzťahy v Slovenskej republike – dejiny a prítomnosť, Matica slovenská, Výchova a vzdelávanie z hľadiska samosprávnych kompetencií.

Analýzy, štúdie, prieskumy

Prieskum kompetencií a miera participácie majoritného obyvateľstva štátu a jeho kultúrnych potrieb v oblasti riadenia verejných záležitostí na národnostne zmiešanom území juhu Slovenskej republiky – dotazníková sonda.
Účasť Slovákov na správe verejných vecí prostredníctvom volených zástupcov - Miestne územné samosprávy - Národnostne zmiešané územie SR – analýza - neukončené.
Výchova a vzdelávanie z hľadiska samosprávnych kompetencií. In: Národnostné a kultúrne vzťahy v Slovenskej republike – dejiny a prítomnosť (zborník z konferencie – zost. V. Komora). Martin: Matica slovenská 2016. ISBN 978-80-8128-156-3.
Stredisko národnostných vzťahov Matice slovenskej – platforma, všeobecná analýza, činnosť 2013-2014 a vízia 2015-2017 (spoluautorka). In: Národnostné a kultúrne vzťahy v Slovenskej republike – dejiny a prítomnosť (zborník z konferencie – zost. V. Komora). Martin: Matica slovenská 2016. ISBN 978-80-8128-156-3.

Publikačná činnosť

Knižné publikácie

Prospešné spolužitie obrazu a slova. (Recenzia básnickej zbierky) Jozef Medveď. Ondrej Berta a my. Nové Zámky: AZ print spol. s.r.o. 2015. ISBN 978-80-88729-36-5.

O básnickej tvorbe Jozefa Medveďa. (Recenzia básnickej zbierky) Jozef Medveď. Hriňovské impresie. Hriňová: MsKS Hriňová 2015, ISBN 978-80-972098-5-8.

Odborné články

Princípy správania sa subkultúr. Menšinové spoločenstvá nachádzajú na Slovensku porozumenie. In: Slovenské národné noviny, roč. 30, 2015, č. 18, s. 7. ISSN 0862-8023.

Publicistika

Nediskutujme o autonómii, presaďme si vlastné témy. Iredentistické provokácie neustávajú. In: Slovenské národné noviny, roč. 30, 2015, č. 2, s. 7. ISSN 0862-8823

V Štúrove odstránili jedinú „slovenskú“ tabuľu. Na slovenskom juhu je niekedy už ťažké rozlíšiť štátny a menšinový jazyk. In: Slovenské národné noviny, roč. 30, 2015, č. 15, s. 1. ISSN 0862-8023.

Slávnosti v Štúrove a Kameníne. In: Slovenské národné noviny, roč. 30, 2015, č. 20, s, 11. ISSN 0862-8023.

Prospešné spolužitie obrazu a slova. In: Slovenské národné noviny, roč. 30, 2015, č. 21, ISSN 0862-8023.

Žil a tvoril v Štúrove skromne a utiahnuto. Pre tvorbu Jozefa Ostrovského nebolo v minulom režime pochopenia. roč. 30, 2015, č. 30, s. 9. ISSN 0862-8823.

Poškodené matičné tabule v Štúrove. In: Slovenské národné noviny, roč. 30, 2015, č. 42, s. 12, ISSN 0862-8023.

Vyšná, Margaréta (pseudonym L. P.) Nešírme propagandu o autonómii. In: Právo národa, 2015, č. 1, s. 3, ISSN 1336-6823.

Vyšná, Margaréta (pseudonym L. P.) V kinách ubúdajú filmy v slovenčine. In: Právo národa, 2015, č. 3, s. 3, ISSN 1336-6823.

Vyšná, Margaréta (pseudonym L. P.) Spoločné črty menšín. In Právo národa, 2015, č. 3, s. 8. ISSN 1336-6823.

Vyšná, Margaréta (pseudonym L. P.) (Za)predané májové oslavy. In: Právo národa, 2015, č. 4. s.3. ISSN 1336-6823.

Vyšná, Margaréta (pseudonym L. P.) Štúrov rok "po našom". In: Právo národa, 2015, č. 5. s. 3. ISSN 1336-6823.

Vyšná, Margaréta (pseudonym L. P.) Prvá matičná tabuľa v Štúrove. In: Právo národa, 2015,č. 7-8, s. 3. ISSN 1336-6823.

Vyšná, Margaréta (pseudonym L. P.) Vyvrcholili oslavy Ľ. Štúra. In: Právo národa, 2015, č. 10, s. 3. ISSN 1336-6823.

Vyšná, Margaréta (pseudonym L. P.) Na kus reči do Maďarska. In: Právo národa, 2015, č. 12, s. 2. ISSN 1336-6823.

• • •

Archív Matice slovenskej

Personálny stav

V Archíve MS pracovalo v roku 2015 päť zamestnancov. Dvaja s vysokoškolským vzdelaním v študijnom odbore Archívnictvo a pomocné vedy historické, jeden s iným vysokoškolským vzdelaním a dvaja so stredoškolským. Jeden zamestnanec bol od februára na dlhodobej PN (PaedDr. Vlasta Bellová), archív preto fungoval v réžii štyroch zamestnancov (Mgr. Pavol Madura, Mgr. Jana Žumárová, Helena Belláková, Eva Svobodová). Na základe výberového konania bol od 1. júna do funkcie riaditeľa Archívu MS menovaný Mgr. Pavol Madura.

Predarchívna starostlivosť

V roku 2015 sa ukončila spisová rozluka medzi Maticou slovenskou a Slovenskou národnou knižnicou vo veci odovzdania registratúrnych záznamov z činnosti odborných pracovísk Matice slovenskej, ktoré sa stali od 1.7.2000 súčasťou osamostatnenej Slovenskej národnej knižnice. Po vyraďovacom konaní v Slovenskej národnej knižnici došlo k odovzdaniu archívnych dokumentov (1954 – 2000) do Archívu MS. Dokumenty boli zaškatuľované do 532 archívnych škatúľ a uložené v depote archívu.

Archív MS v roku 2015 pokračoval v akvizičnej činnosti, v rámci ktorej prevzal 14 nových prírastkov. Darom bolo získaných 6 a presunom 8 prírastkov. Medzi nové prírastky sa zaradili publikované články predsedu MS M. Tkáča (vlepené výstrižky a kópie) z rokov 1962 – 2010 zviazané v knižnej väzbe; fotografie zo sympózia predstaviteľov hudobno-dokumentárnych inštitúcií zo socialistických krajín v MS v roku 1974; časopis *Nástup mladej slovenskej autonomistickej generácie* z rokov 1933 a 1934; časopis *Matičné čítanie* z rokov 1947 a 1948; rímsky misál z roku 1749; časť osobnej písomnej pozostalosti slovenského archeológa Antona Točíka; štyri knihy (1778, 1886, 1912 a b.d.) náboženského charakteru od Urs H. Kellera zo Švajčiarska., odovzdané cez Krajanské múzeum MS; písomný záznam s názvom *Dve hostie doktorovi Omiliakovi* zo stretnutia bývalého československého diplomata Dr. Jozefa Omiliaka s námorným kapitánom Františkom Hruškom z roku 1977; medaily s vyobrazením Ľudovíta Štúra na averze a so znakom MS na reverze v bronzovom, striebornom a zlatom prevedení, odovzdávané na národných matičných slávnostiach v Hrušove v roku 2015; dokumentárny film na DVD *Matičiar. K storočnici Juraja Pašku, správcu MS*; cena predsedu Matice slovenskej vyhotovená vo forme rádu a pamätná plaketa udelená Matici slovenskej pri príležitosti celonárodnej spomienky na 200. výročie narodenia Ľudovíta Štúra od obce Uhrovec. K už existujúcim osobným fondom Juraja Čečetku a Adolfa Kobelu pribudli darom ďalšie dokumenty v menšom rozsahu.

Evidencia archívneho dedičstva SR

Archív MS spravuje celkovo 80 archívnych súborov. Na základe upozornenia Odboru archívov a registratúr Ministerstva vnútra SR sme vykonali drobnú opravu údajov a odstránili nedostatky v evidenčných listoch v aplikácii programového vybavenia AFondy a aktualizovali Zoznam osôb vykonávajúcich v archíve odborné činnosti. Archív MS opatruje na základe depozitnej zmluvy 71,64 bm archívnych dokumentov. Prírastok v rámci spisovej rozluky tvorí 63,84 bm archívnych dokumentov.

Ochrana archívnych dokumentov

Archív MS sa nachádza v druhej budove Matice slovenskej na ulici P. Mudroňa 1 v Martine. Archív v súčasnosti nedisponuje voľnou úložnou kapacitou. V minulých rokoch bol archív rozšírený o nové priestory, ktoré sa do roku 2017 plánujú zrenovovať a vybaviť mobilným regálovým systémom. Nové priestory boli rozšírené o elektronické signalizačné zabezpečenie. Po ich zaregálovaní sa na istý čas vyrieši úložná kapacita archívu. V depotoch sa vykonala

kontrola požiarnych senzorov, došlo k zaskleniu rozbitých skiel na oknách. Zabezpečovalo sa meranie teploty a vlhkosti v depotoch, na účely ktorého bol dokúpený ďalší prístroj. Profesionálnou fotografickou technikou sa nafotili Stanovy Matice slovenskej z roku 1862.

Prístup k archívnym dokumentom

V roku 2015 sme zaznamenali 124 bádateľských návštev, čo je 59 bádateľov, z toho 2 zahraniční. Podávali sme informácie aj prostredníctvom elektronickej komunikácie pre 158 bádateľov, z toho 12 zahraničných a formou rešerše, vykonalo sa 16 telefonických a 7 osobných konzultácií. Tematicky najvyužívanejšie boli dokumenty obsahujúce informácie o Slovákoch v zahraničí, vo väčšej miere v USA, k monografiám obcí, bakalárskym, diplomovým a dizertačným prácam, dejinám miestnych odborov Matice slovenskej a významným osobnostiam.

Archívne dokumenty a zbierkové predmety z osobného fondu Jozefa Cígera Hronského boli zapožičané v trvalej expozícii *Jozef Cíger Hronský – Život bez oddychu*, ktorá sa nachádza v Dome J. C. Hronského, aj v tomto roku. Archívne dokumenty Matice slovenskej boli sprístupnené či inak využité na výstave *Ľudovít Štúr (1815-1856) – reformátor slovenskej spoločnosti,* z knižnej produkcie možno spomenúť monografiu Divadelného ústavu o matičiarovi Ferdinandovi Hoffmannovi (ŠTEFKO, Vladimír – FOJTÍKOVÁ FEHÉROVÁ, Dária – TIMKO, Martin. Ferdinand Hoffmann. Kritik, dramaturg, režisér. Bratislava : Divadelný ústav, 2015, 574 s.). Vyšívaný obal matičných stanov sa nachádza na obálke tretej časti slovenských dejín (PODOLAN, Peter – VIRŠINSKÁ, Miriam. Slovenské dejiny III. Bratislava : Literárne informačné centrum, 2014, 405 s.). V dokumentárnej tvorbe sme poskytli podklady pre dokumentárny film *Matičiar. K storočnici Juraja Pašku, správcu MS*.

Príručná odborná archívna knižnica

Príručná knižnica Archívu MS slúži pre potreby zamestnancov archívu a MS a na prezenčné štúdium pre bádateľov v archíve. V roku 2015 sme získali 180 prírastkov, čo tvorí 141 kníh a 39 periodík. Stav knižnice k 31.12.2015 je 2601 jednotiek, čo tvorí 2179 kníh a 422 periodík. Všetky knihy sú riadne skatalogizované. Na správu knižnice je využívaný program Clavius. Z väčších darov možno spomenúť dar vydavateľskej produkcie Ústavu pamäti národa.

Do Zbierky kníh a periodík vydaných Maticou slovenskou po roku 1990 sme v roku 2015 nadobudli 60 prírastkov, čo tvorí 37 kníh a 23 periodík. Stav zbierky k 31.12.2015 je 1452 jednotiek, čo tvorí 875 kníh a 577 periodík.

Archív MS vypracoval pre Predsedníctvo MS Koncepciu na zriadenie Knižnice Matice slovenskej.

Výskumná, publikačná a kultúrno-osvetová činnosť

Štúdie

MADURA, Pavol. *Prvá svetová vojna v dokumentoch Archívu Matice slovenskej.* In DOMENOVÁ, Marcela – ŽAŽOVÁ, Henrieta (Eds.). *Zborník Spoločnosti slovenských archivárov 2014*. Bratislava : Spoločnosť slovenských archivárov, 2015, s. 52 – 61. ISBN 978-80-971356-1-4.

Odborné články

ŽUMÁROVÁ, Jana. (Recenzia.) DOMENOVÁ, Marcela – ŽAŽOVÁ, Henrieta (Eds.). Zborník Spoločnosti slovenských archivárov 2014. Bratislava : Spoločnosť slovenských archivárov, 2015, 230 s. ISBN 978-80-971356-1-4**.** In *Historický zborník,* 2015, roč. 25, č. 2, s. 205 – 208.

MADURA, Pavol. IX. Archívne dni v Slovenskej republike – Digitalizácia archívneho kultúrneho dedičstva a 25. výročie založenia Spoločnosti slovenských archivárov. In *Historický zborník,* 2015, roč. 25, č. 2, s. 170 – 173.

Iné

Žumárová, Jana. Archiválie neraz majú punc jedinečnosti. In *Slovenské národné noviny*, 2015, roč. 30, č. 28 – 29, s. 14.

Mgr. Pavol Madura predniesol príspevok *Vízia Archívu Matice slovenskej* na matičnej diskusii v Bratislave na tému Matica slovenská v 21. storočí. V elektronickom archívnom odbornom časopise *Fórum archivárov* (2015, roč. 24, č. 2, s. 9) bola uverejnená Publikačná činnosť zamestnancov Archívu Matice slovenskej v rokoch 2013 a 2014. J. Žumárová zabezpečila lektorovanie z dejín MS pre 10 školských exkurzií (425 žiakov).

Organizačná, riadiaca a hospodársko-administratívna práca

Odbor archívov a registratúr sekcie verejnej správy Ministerstva vnútra Slovenskej republiky usporiadal niekoľko školení pre špecializované verejné archívy, medzi ktoré patrí aj Archív Matice slovenskej. Zúčastnili sme sa na prezentácii *Informačného systému Elektronický archív Slovenska* (29.09.) a na záverečnej konferencii k projektu *Elektronický archív MV SR* (26.11.). Odbor archívov a registratúr v spolupráci s Parlamentným inštitútom – Parlamentným archívom Kancelárie Národnej rady Slovenskej republiky usporiadal poradu riaditeľov špecializovaných verejných archívov a seminár *Predstavujeme najzaujímavejšie dokumenty z našich archívov* (4.-6.11.). V programe bola zahrnutá aj výstava najzaujímavejších dokumentov zo špecializovaných archívov. Archív MS na výstave prezentoval pre nás významné tri archívne dokumenty, Stanovy MS z 5.02.1862, Knihu skutočných členov MS a Zápisnicu z prvého valného zhromaždenia MS.

Na základe kontroly Odboru archívov a registratúr Ministerstva vnútra SR vykonanej v Archíve MS 10.09.2014 a udelených opatrení na odstránenie nedostatkov sme vykonali analýzu archívneho fondu *Miestne odbory a členská základňa Matice slovenskej* a zaslali požiadavku o posúdenie jeho členenia. Sprístupnením fondu sa bude zaoberať Metodická komisia Odboru archívov a registratúr Ministerstva vnútra SR.

Všetci zamestnanci archívu sa zúčastnili archívnej odbornej konferencie XIX. Archívne dni v Slovenskej republike v Liptovskom Mikuláši, ktorá bola venovaná témam digitalizácie.

Pracovisko archívu zaevidovalo v registratúrnom denníku v aplikácii Bach 208 záznamov.

Správa informačných technológií

Došlo k systematickému zhromažďovaniu elektronických súborov, pre príklad uveďme kompletizáciu Slovenských národných novín od roku 2007, Monitoring médií a iné. V počítačovej sieti Matice slovenskej bol vytvorený a sprístupnený priečinok (adresár) pre Archív MS. Okrem zálohovania dát slúži pre bádateľov i zamestnancov na štúdium a prístup k dokumentom v elektronickej podobe.

Registratúrne stredisko

Registratúrne stredisko, začlenené pod Archív MS, vykonávalo dohľad nad správou registratúry na pracoviskách Matice slovenskej. Od 1. júna bola vymenovaná za nového správcu registratúrneho strediska Mgr. Jana Žumárová. Do registratúrneho strediska bolo odovzdaných 3,9 bm registratúrnych záznamov. Prístup k registratúrnym záznamom bol umožnený 9 žia-

dateľom. V metodickej oblasti sa konalo školenie zamestnancov oblastných stredísk MS k správe registratúry. Pre nedostatok kapacitných priestorov na uloženie registratúry nám bola pridelená nová, v poradí druhá miestnosť pre registratúrne stredisko. Postupne dôjde k jej materiálnemu vybaveniu. Vykonalo sa vyraďovacie konanie registratúrnych záznamov – špecializovanej finančnej registratúry z rokov 1947 – 1999 (skart 7435 kg dokumentov).

• • •

Vedecké a záujmové odbory Matice slovenskej

DIVADELNÝ ODBOR MS

Divadelný odbor MS (DO) bol obnovený v roku 2012. K 31. decembru 2015 združuje celkom 21 divadelných súborov. Jeden súbor, Viňičan z Vinného, sa odhlásil, lebo išlo o folklórny súbor a z toho dôvodu sa sami z DO odhlásili. Máme aj individuálneho člena, Bačkora z DS Černová. Matričnú knihu poslalo 18 súborov a to:

1. DS VIDI (Vinné, okr. Michalovce)
2. MDS Zborov (okr. Bardejov)
3. Divadlo ALTERNA pri ZUŠ Rimavská Sobota
4. BDS BADIDO Rimavská Sobota
5. DS DIVOSUD Rimavská Sobota
6. DS DAXNER Tisovec
7. Divadlo Z.N.A.K. Revúca
8. Občianske Združenie TIMRAVA Lučenec
9. Divadlo mladých Lučenec
10. Divadielko z kufra Lučenec
11. MADOS Liptovský Mikuláš
12. LHTS 07 OMM Liptovský Mikuláš
13. DS ŠAPO Ploštín (mestská časť Liptovský Mikuláš)
14. DS „ZA VÁHOM „ Lipovec (okr. Martin)
15. DS Lúky (okr. Považská Bystrica
16. DS ROZMARÍN Bošáca (okr. Nové Mesto nad Váhom)
17. DS MO MS Trenčianske Stankovce (okr. Trenčín)
18. DS Terézie Vansovej, Zvolenská Slatina

Podľa poslaných matričných kníh máme 254 členov. Tri súbory nám prihlášky poslali, ale neposlali nám matričné knihy sú to:

19. Dramatický krúžok pri Gymnáziu Ľ. Šúleka Komárno
20. DS CHODNÍK Hrušov (okr. Veľký Krtíš)
21. Divadlo Zelienka Zvolen

Rok Ľudovíta Štúra 2015. Na viacerých podujatiach, venovaných 200. výročiu narodenia Ľ. Štúra, účinkovala so svojou hrou Tŕnistá cesta Štúrova Matičná divadelná ochotnícka scéna z Liptovského Mikuláša (Zvolen, Martin, Trenčín, Dolný Kubín, Bratislava a inde).

• • •

Bošácke divadelné dosky. Pod týmto názvom sa konala dňa 8. februára 2015 divadelná prehliadka v obci Bošáca. Organizátormi podujatia bol DS Rozmarín (kolektívny člen DO MS) a Divadelný odbor MS. Súťaže sa zúčastnil aj ďalší kolektívny člen DO MS DS MO MS Trenčianske Stankovce. Na prehliadke sa zúčastnili divadelníci z obce Lúky, ktorí sa taktiež neskôr stali kolektívnymi členmi DO. Ďalším kolektívnym členom ktorý sa zúčastnil festivalu, bola Matičná divadelná ochotnícka scéna z Liptovského Mikuláša. Takže tento festival bol po prvý raz skutočne matičným. Ako organizátori sme prispeli sumou 100 euro. Na festivale sa zúčastnil tajomník DO Peter Vrlík

Festival Aničky Jurkovičovej, Nové Mesto nad Váhom. Ako spoluorganizátori tohto festivalu, ktorý sa konal v dňoch 12. -14. apríla 2015, prispel DO cenami pre víťazov podujatia. Cenu získali zahraniční Slováci z DS Stará Pazova. Na vyhodnotení súťaže sa zúčastnil a ceny odovzdal tajomník DO Peter Vrlík

Celoštátna prehliadka seniorskej divadla – Festival Stanislava Chrena. Festival, ktorý sa konal 23. – 25. 10. 2015 v Kanianke, je venovaný významnej osobnosti ochotníckeho divadla na Slovensku, dlhoročnému tajomníkovi Združenia divadelných ochotníkov Slovenska (ZDOS) Stanislavovi Chrenovi. DO MS nadväzuje na tradície slovenského ochotníckeho divadla a je pokračovateľom všetkých stavovských organizácií, ktoré pracovali pod hlavičkou MS (ÚSOD, ZDOS). Ako spoluorganizátori sme zabezpečili ceny pre súťažiace kolektívy. Ceny odovzdal predseda DO Marián Lacko

Divadelná knižnica. V roku 2013 bola uzavretá zmluva s Liptovským kultúrnym strediskom o bezplatnom využívaní ich Divadelnej knižnice. Tajomník DO uskutočnil fyzickú inventarizáciu knižnice a bolo zistené, že v knižnici sa nachádza celkom 5343 divadelných hier. V roku 2016 chceme túto knižnicu sprístupniť aj v digitalizovanej podobe. V súčasnosti je záujem o požičiavanie si hier, zároveň je divadelníkom poskytnutá aj metodická pomoc (výber hier, herecké obsadenie). V roku 2015 sa pre potreby DO MS a jeho členov požičalo celkom 34 hier, a to pre DS Zelienka Zvolen, DS Bošáca., LKS Zvolen ,DS Lúky.

185. výročie založenia prvého slovenského ochotníckeho divadla. Podujatie sa uskutočnilo 14. novembra 2015. Zišli sa na ňom divadelníci z okresu Liptovský Mikuláš a Ružomberok ako aj zástupcovia DO MS zo Zvolenskej Slatiny , Lúk, Zvolena. Ako prvý vystúpil tajomník DO Peter Vrlík a priblížil prítomným históriu vzniku prvého slovenského ochotníckeho divadla v Liptovskom Mikuláši . Divadlo začalo hrať v auguste roku 1830 a mikulášski ochotníci zahrali hru Jána Chalupku Kocúrkovo. Potom vystúpil predseda DO Marián Lacko a priblížil vznik a poslanie Divadelného odboru MS. Nasledovala diskusia divadelníkov. Potom bol za účasti primátora mesta Liptovský Mikukláš Jána Blcháča a viceprimátora mesta Rudolfa Urbanoviča položený divadelníkmi veniec k pamätnej tabuli venovanej hercovi Adamovi Matejkovi. Tohto aktu sa zúčastnila aj manželka herca. V roku 2015 sme si pripomenuli 110. výročie narodenia tohto herca malých postáv. V popoludňajších hodinách sa v Dome Kultúry predstavili divadelníci z Likavky hrou Kde strašia bosorky a predseda DO sa predstavil v monodráme Žobráci. Toto podujatie zároveň zavŕšilo aktivity nášho odboru v roku 2015.

V roku 2015 sa náš rozpočet pohyboval v rozmedzí 370 euro.
185. výročie ochotníckeho divadla na Slovensku.....180,00
Dotácia festivalu Bošácke divadelné dosky 100,00
Ceny Festival Aničky Jurkovičovej.....25,00
Ceny Festival Stanislava Chrena..... 50,00
Poštovné, kancelárske potreby.....25,00

Celkom spolu.....370,00 euro

DO formou vyberania členského 20 euro za kolektívneho člena, plus formou dotácii dokáže hospodáriť a zabezpečovať činnosť tohto záujmového odboru. Naše aktivity sa v tomto roku uberali hlavne nasledovnými smermi:

a) Stretnutie divadelníkov pri príležitosti 185. výročia založenia slovenského ochotníckeho divadla

b) spoluorganizátorska časť pri festivaloch ochotníckych divadiel

c) evidencia divadelných hier, budovanie divadelnej knižnice

d) metodická pomoc pre súbory (výber hier, dramaturgia, úprava hier)

e) získavanie nových členov , za posledné obdobie boli získaní nasledovní členovia a to: DS Lúky, Divadlo Zelienka Zvolen, DS Terézie Vansovej Zvolenská Slatina tri DS z Lučenca. , celkom sa prihlásilo 6 súborov.

Ak budeme pokračovať v tomto trende, tak v roku 2016 môže DO združovať najmenej 30 kolektívnych členov. Náš odbor zostal jediný na Slovensku, ktorý združuje divadelných ochotníkov z celého Slovenska.

HISTORICKÝ ODBOR MS

Historický odbor MS (HO) je dobrovoľným združením profesionálnych historikov, archeológov, archivárov, ako aj záujemcov o históriu s celoslovenskou pôsobnosťou, ktorí sa venujú viacerým vedným disciplínam, najmä histórii, archívnictvu, pomocným vedám historickým a archeológii. Popularizovaním výsledkov svojej vedeckovýskumnej činnosti sa aktívne podieľa na formovaní historického a národného vedomia Slovákov. Pripravuje na vydanie vedecké a vedecko-popularizačné publikácie, najmä vedecké monografie, zborníky, zbierky dokumentov a memoáre. Spolupracuje so Slovenským historickým ústavom MS pri vydávaní matičného odborného periodika Historický zborník. Udeľuje Cenu Daniela Rapanta, ktorou oceňuje prínos do rozvoja historických vied a zásluhy o poznanie slovenských dejín a života Slovákov doma i v zahraničí.

HO sa podieľal na príprave viacerých podujatí. V niektorých prípadoch bol hlavný organizátor. Všetky podujatia sa uskutočnili vďaka vedeckému potenciálu členov Historického odboru MS.

Vedecké podujatia

Rok 1945 – prelomový rok dejín 20. storočia

Vedecká konferencia, ktorá z pohľadu všeobecných a národných dejín zhodnotila rok 1945.
Jednodňová konferencia – počet aktívnych účastníkov 10 historikov a politológov
miesto konania: Bratislava
dátum: 11. máj 2015
výstup – kolektívna monografia
Aktívne vystúpili členovia HO MS: *PhDr. Peter Mulík, PhD., prof. PhDr. Róbert Letz, PhD., Dr. phil. Beáta Katrebová-Blehová, PhDr. Ján Bobák, CSc., Ing. Marián Tkáč, PhD., doc. PaedDr. Pavol Parenička, CSc., JUDr. Bruno Čanády, PhDr. Martin Lacko, PhD.*

Politické koncepcie Ľudovíta Štúra

Odborný seminár
Odborný seminár historikov, ktorí sa pokúsili historicko-kritickou metódou predstaviť vývoj a charakter politického myslenia Ľudovíta Štúra.
miesto konania: Bratislava

dátum: 10. novembra 2015
Aktívne vystúpili členovia HO MS*: PhDr. Peter Mulík, PhD., Mgr. Rastislav Molda, PhD., Mgr. Roman Michelko*

Vedecko-populárne podujatia

Rozhovory o histórii:
„Rozhovory o histórii" sú periodickým podujatím Historického odboru Matice slovenskej a Slovenského historického ústavu v Bratislave pre matičiarov a záujemcov o históriu.

Otázniky nad uhorskou kráľovskou korunou - 25. februára 2015, na otázky odpovedala ***Mgr. Eva Frická***

Kto bránil kresťanskú Európu pred osmanskou expanziou? - 24. júna 2015, úvodný vstup predniesol a na otázky odpovedal ***doc. PhDr. Ivan Mrva, CSc.***

Edičná činnosť
HO MS sa podieľal na príprave
Historického zborníka 1 – 2015 (publikovali členovia HO MS: R. *Marsina, R. Letz, F. Vnuk, Š. Kucík, S. Májek, M. S. Ďurica, P. Mulík, M. Garek, M. Dobrotková, J. Bobák, R. Molda*)
Historického zborníka 2 – 2015 (publikovali členovia HO MS: *I. Mrva, M. Lacko, R. Škandík, F. Vnuk, R. Letz, R. Marsina, J. Bobák, P. Madura, R. Molda, B. Katrebová-Blehová, P. Mulík*)

Prácu Historického odboru od mimoriadneho zasadnutia výboru Historického odboru MS 12. novembra 2015 zaťažujú sústavne nároky člena výboru HO MS PhDr. Jána Bobáka, CSc. na zostavovanie Historického zborníka. Na zasadnutí 12. novembra 2015 J. Bobák otvoril tému koncepcie, kvality a redakčnej rady Historického zborníka. Navrhoval ustanoviť dvoch zostavovateľov HZ , jedného za SHÚ a jedného za HO MS. P. Mulík upozornil, že kompetenčne HZ zostavuje SHÚ a zostavovateľom je v zmysle pracovnej náplne a poverenia on. Privítal ochotu a J. Bobáka zúčastňovať sa na zostavovaní HZ, ale treba nájsť vhodnú formu pre taký model. I. Mrva podotkol, že posledné čísla HZ majú primeranú úroveň, ako iné podobné vedecké periodiká. Výbor HO MS neprijal v tejto veci nijaké kolektívne rozhodnutie.

HUDOBNÝ ODBOR MS

Hudobný odbor MS (HuO) pripravil výročný koncert speváckeho zboru Collegium Cantus z Banskej Bystrice pri príležitosti 30. výročia jeho vzniku. Počas podujatia Akademická Banská Bystrica, ktoré sa konalo 7. – 10. mája 2015, prispel HuO vecnou cenou. V edičnej oblasti vydal notový materiál: *Šimonová, K. – Hevier, D.: S deťmi sa dá dohodnúť. Album detských piesní pre sólový alebo zborový spev. Martin: Hudobný odbor Matice slovenskej, 2015. 52 s.*

JAZYKOVÝ ODBOR MS

Stav členskej základne Jazykového odboru MS (JO) k 31. 12. 2015: 57 členov
Hlavným cieľom činnosti odboru je účinne pracovať na prehlbovaní poznania najdôležitejších etáp vývinu i súčasného stavu nášho národného jazyka, a tak prispievať k upevňovaniu

národného a jazykového povedomia čo najširších vrstiev nášho národa, osobitne u príslušníkov jeho mladej a najmladšej generácie.
Ide najmä o:
– popularizáciu výsledkov vedeckého výskumu slovenského jazyka (jeho spisovnej formy i nespisovných útvarov),
– pripomínanie výročí významných udalostí a osobností dejín slovenského jazyka,
– aktivity zamerané na zvyšovanie úrovne kultúry spisovnej slovenčiny vo verejnom jazykovom dorozumievaní.
JO zrealizoval (pod organizačným zabezpečením PaedDr. Renáty Hlavatej, PhD.) dňa 23. 6. 2016 poznávaciu exkurziu v rámci projektu Spoznávanie a propagácia kultúrneho a jazykového dedičstva Uhrovca a blízkeho okolia pri príležitosti 200 rokov od narodenia Ľudovíta Štúra. Cieľom projektu bolo propagovať kultúrne a jazykové dedičstvo Uhrovca a jeho okolia, taktiež Dolných Držkoviec, Neporadza, Motešíc, Omšenia, Slatiny nad Bebravou, a to prostredníctvom prednášok a faktografických referátov o živote a diele významných rodákov z Uhrovca a okolia a dejateľov pôsobiacich v tejto lokalite, ktorí sa zapísali významnou mierou do národných dejín Slovákov. Účastníci vlastivedno-náučnej exkurzie plánujú navštívili Rodný dom Ľudovíta Štúra a Alexandra Dubčeka, faru, múzeum a miestny cintorín v Uhrovci. Exkurzie sa zúčastnili pracovníci z viacerých univerzitných pracovísk, študenti Gymnázia sv. Cyrila a Metoda v Nitre a pracovníci Domu Matice slovenskej v Nitre. Exkurziu sme propagovali na regionálnej úrovni. Exkurziu finančne podporil Nitriansky samosprávny kraj.
Predsedníčka JO v Uhrovci odprezentovala zaujímavé fakty o Uhrovci a jeho významných osobnostiach.
PhDr. Marcel Olšiak, PhD., a PaedDr. Renáta Hlavatá, PhD., boli členmi komisie školského kola súťaže Čaro slova, ktorá sa konala 22. 3. 2015 v ZŠ s MŠ Šintava.
PhDr. Marcel Olšiak, PhD., a Mgr. Katarína Dudová, PhD., realizovali dňa 5. 4. 2015 tvorivé dielne rétoriky pre študentov ZŠ a SŠ z Nitrianskeho kraja.
Mgr. Patrik Petráš, PhD., sa venuje výskumu jazyka v slovenských elektronických médiách, predovšetkým v televízii. Výsledky výskumov publikuje v časopisoch a vedeckých zborníkoch. V Kultúre slova (2015, č. 1, s. 10 – 21) publikoval príspevok Otázka nesklonnosti názvov niektorých slovenských televíznych staníc.
Okrem toho PhDr. Marcel Olšiak, PhD., a Mgr. Patrik Petráš, PhD., spolupracujú s Ministerstvom kultúry SR. Aj v roku 2015 vypracovali pre potreby Ústrednej jazykovej rady, poradného orgánu MK SR v oblasti štátneho jazyka, odborný posudok o stave jazykovej kultúry v slovenských médiách, konkrétne v televízii. Zamerali sa na zvukovú stránku jazykových prejavov, osobitne na jej intonačnú oblasť (prízvuk, dôraz, emfáza, melódia vety, pauza, tempo reči). Skúmali pripravené (čítané) jazykové prejavy v spravodajských reláciách.
Prof. Juraj Glovňa, CSc., a PaedDr. Renáta Hlavatá, PhD., sú členmi Ústrednej jazykovej rady, poradného orgánu Ministerstva kultúry SR v oblasti štátneho jazyka, zúčastňujú sa na jej zasadaniach, zároveň sú členmi redakčnej rady časopisu Kultúry slova, orgánu Jazykovedného ústavu Ľudovíta Štúra SAV a Jazykového odboru Matice slovenskej.
Predsedníčka JO PaedDr. Renáta Hlavatá, PhD., propagovala dňa 11. 11. 2015 v Tekovskej knižnici v Leviciach činnosť Jazykového odboru a iné tvorivé aktivity MS. Upozornila na Vydavateľstvo MS a na dvojtýždenník Slovenské národné noviny s prílohou Orol tatranský. V spolupráci s Katedrou slovenského jazyka FF UKF v Nitre zorganizovala prednášku doc. PhDr. Augustína Maťovčíka, DrSc., na tému Osobné spory a rozpory Ľudovíta Štúra, ktorá odznela 1. 4. 2015.

Na pôde Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre predsedníčka JO s ďalšími členmi propagovala publikácie, ktoré vydala Matica slovenská pri príležitosti Roka Ľudovíta Štúra (napr. Pamätnica Roka Ľudovíta Štúra 2005 – 2006. Zost. Pavúková, Oľga – Válek, Igor; Augustín Maťovčík: Ľudovít Štúr. Kalendárium života a diela 1815 – 1856).
V roku Ľudovíta Štúra prednášali členovia odboru, pedagógovia katedry, o Ľudovítovi Štúrovi vo vyučovaní, ale aj na verejnosti. Napríklad prof. PhDr. Juraj Glovňa, CSc., mal prednášku Ľudovít Štúr als zentrale Persönlichkeit in der Geschichte der slowakischen Sprach v Inštitúte slavistiky Viedenskej univerzity (10. mája 2015). Spolu s dr. Renátou Hlavatou predstavili jazykovedné dielo Ľudovíta Štúra v Tekovskej knižnici v Leviciach dňa 11. 11. 2015. Podujatie spropagovala Mgr. Mária Matiová v príspevku Do hĺbok života a diela (Slovenské národné noviny, 2015, roč. 30, č. 50, s. 12).
Členovia JO sa podieľali na príprave druhého vydania kompendia Ľudovít Štúr. Jazykovedné dielo. Red. Ľ. Kralčák a kol. Nitra 2015. 592 s. (Autori: prof. PaedDr. Ľubomír Kralčák, PhD., prof. PhDr. Juraj Glovňa, CSc., PhDr. Marcel Olšiak, PhD., Mgr. Erika Kralčáková, PhDr. Darina Auxová, PhD., Mgr. Tomáš Bánik, PhD., PaedDr. Renáta Hlavatá, PhD., doc. PaedDr. Zuzana Kováčová, PhD., PhDr. Marián Macho, PhD., Mgr. Samuel Koruniak). Uvedenú monografiu recenzoval v Literárnom dvojtýždenníku (dvojčíslo 37 – 38, 4. novembra 2015, s. 13) prof. Ján Kačala pod názvom Súhrnné kritické vydanie Štúrových jazykovedných prác. Knihu predstavili dňa 10. 5. 2015 študentom slavistiky vo Viedni prof. Juraj Glovňa a prof. Ľubomír Kralčák (Das sprachwissentschaftliche Sammelwerk von Ľudovít Štúr).
Predsedníčka JO PaedDr. Renáta Hlavatá, PhD., pravidelne propaguje medzi vysokoškolskými študentmi súťaž v tvorivom písaní Matičná esej, ktorú vypisuje Matica slovenská ako celoslovenskú súťaž, zameranú na pripomínanie významných osobností dejín slovenského národa. Úspešné umiestnenia každoročne dosahujú študenti Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre.
Doc. PaedDr. Július Lomenčík, PhD., sa v prednáškach v rámci popularizácie osobnosti Ľudovíta Štúra (Kokava nad Rimavicou, Banská Bystrica, Rimavská Sobota, Dunajská Streda, Lučenec, Málinec, Sebechleby) zameral najmä na objasnenie a vysvetlenie kodifikácie spisovnej slovenčiny v roku 1843 s aktuálnym odkazom pre súčasnosť. Študentom a žiakom tiež vysvetlil základné variety národného jazyka. Doc. Lomenčík publikoval príspevok K jazykovej kultúre v škole (Slovenské pohľady na literatúru, umenie a vedu. Roč. IV. + 131, 2015, č. 3, s. 69 – 78).
V rámci cyklu výberových prednášok na Katedre slovenského jazyka FF UKF organizovala katedra v spolupráci s Jazykovým odborom Matice slovenskej v pondelok 30. 11. 2015 prednášku prof. PhDr. Jána Doruľu, DrSc., na tému jazykovo-historického vývinu starých Slovákov a zároveň rozvinul historicko-jazykový výklad dejín vnútro-jazykových názvov Sloven a Slovák.
Doc. PhDr. Ladislav Bartko, CSc., k 200. výročiu Ľ. Štúra uskutočnil nasledujúce aktivity: vystúpenie v rozhlase (Rádio Regina Košice 1. 9. 2015), prednášky s besedami pre MO MS (Prešov dňa 28. 10. 2015; Chmeľovec dňa 28. 11. 2015), prednášky s besedami pre školy (Rožňava, pre stredné školy, dňa 5. 5. 2015; ZŠ Trstené pri Hornáde dňa 2. 11. 2015; Pedagogická a sociálna akadémia Prešov dňa 19. 11. 2015). Zároveň na odbornom seminári Slovenčina včera a dnes, ktorý zorganizovala Gemerská knižnica Pavla Dobšinského v Rožňave dňa 15. 10. 2015, predniesol odborný referát na 200. výročia narodenia Ľ. Štúra. Neustále sa venuje popularizácii poznatkov o našich nárečiach (v relácii Zahrajte mi túto v Rádiu Regina Košice; prednáška s besedou na tému Nárečie Sečoviec ako svedectvo ich dejín pre žiakov stredných škôl v Sečovciach ako sprievodné podujatie Dňa mesta Sečovce 10. 9. 2015). Iné aktivity doc.

Bartka: člen Ústrednej jazykovej rady, poradného orgánu ministra kultúry v oblasti štátneho jazyka; člen Mestskej názvoslovnej komisie v Prešove; člen Názvoslovného zboru Správy katastra Prešov, Katastrálneho úradu v Prešove.
Členovia a sympatizanti JO sa venujú vzdelávaniu študentov národnostných menšín v slovenskom jazyku. V rámci projektu zlepšovania vyučovania slovenského jazyka na školách s vyučovacím jazykom maďarským a ďalšími vyučovacími materinskými jazykmi vyšli nasledujúci: Čítanie s porozumením pre I. stupeň základných škôl (Mária Alabánová – Marcel Olšiak), Slovensko-maďarský frazeologický slovník s cvičeniami z frazeológie (Mária Alabánová – Juraj Glovňa), Základy slovenského pravopisu (Tomáš Bánik), Lexikológia slovenského jazyka (Marta Bugárová), Prehľad slovenskej morfosyntaxe s cvičeniami (Katarína Dudová), Frazeológia (Juraj Glovňa), Konverzačná príručka zo slovenského jazyka (Juraj Glovňa – Katarína Dudová), Tvorba a analýza textu (Renáta Hlavatá), Slovenčina v pohybe (Ľubomír Kralčák), Základy fonetiky a ortoepie slovenského jazyka (Marcel Olšiak).
Dr. Ján Dobák propagoval aktivity JO vo svojom regióne. Na schôdzi oblastného výboru Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov v Prešove informoval o exkurzii JO MS do Uhrovca a blízkeho okolia. Jeho aktivity siahajú aj do oblasti národnostných menšín (Rusínov), kde sa usiluje propagovať spisovnú slovenčinu a pripomína významné osobnosti jazykového a kultúrneho života Slovákov nielen formou prednášok, ale aj v regionálnej publicistickej tlači.
Prof. PhDr. Jánovi Kačalovi, DrSc., Matica slovenská poskytuje možnosť publikovať knižne jazykovedné tituly, špeciálne monografie, ktoré sú poskytujú študentom dostatok vedeckých informácií a zároveň informácie o vydavateľských aktivitách MS. V rámci prednášok o spisovnej slovenčine sa venuje aj MS ako ustanovizni, na pôde ktorej vychádzala Slovenská reč ako prvý slovenský odborný jazykovedný časopis, vychádzali spisy slovenských klasikov a pod.
Dr. Mária Hlavatá ako stredoškolská učiteľka sa už dlhé roky venuje propagácii JO medzi stredoškolskými študentmi v rôznych oblastiach: každoročne organizuje na Gymnáziu sv. Cyrila a Metoda v Nitre jazykové a duchovné sympózium, v rámci ktorého sa uskutočnila prednáška prof. Ľubomíra Kralčáka Jazykovedné dielo Ľudovíta Štúra a zberateľská a ľudovýchovná činnosť štúrovcov v 19. storočí. Zároveň pripravuje študentov na rôzne recitačné súťaže a súťaže v tvorivom písaní, napr. Hviezdoslavov Kubín, Slovo bolo u Boha, Čaro slova, Šaliansky Maťko atď. Ďalej organizuje exkurzie spojené s jazykovo-kultúrnym poznávaním našich dejín a nášho regiónu. Pripravuje výstavné panely, napr. v spolupráci s Klubom filatelistov boli inštalované v budove školy panely na propagáciu sv. Cyrila a Metoda (január 2015). Spolupracuje s Múzeom Ľudovíta Štúra v Modre, kde predniesla PhDr. Mihalkovičová prednášku pod názvom O živote Ľudovíta Štúra (jún 2015), ako aj s Krajskou knižnicou Karola Kmeťka pri organizovaní besied s kultúrnymi a jazykovednými pracovníkmi.
PhDr. Marián Macho, PhD., vyučuje a propaguje slovenský jazyk a kultúru na Pekinskej univerzite zahraničných štúdií.

NÁRODOHOSPODÁRSKY ODBOR MS

V roku 2015 Národohospodársky odbor MS (NHO) pokračoval v súlade so svojím základným zameraním:
- v pravidelnej výmene poznatkov a tematických konzultácií k vybraným problémom slovenskej a a svetovej ekonomiky a spoločnosti. Okrem iného to boli otázky mzdovej politiky, veľmi nízky podiel prostriedkov zo štátneho rozpočtu na vzdelanie, vedu a výskum, vysoká nezamestnanosť v rade slovenských regiónov a doslova vlna vysťahovalectva – najmä vysokoškolsky vzdelanej mládeže. Ide

o nenahraditeľné straty národného potenciálu. Je to problematika, na ktorú by MS mala klásť nástojčivé otázky i odporúčania kompetentným inštitúciám. Týka sa to tiež dlhodobo neriešenej problematiky tzv. staro dôchodcov, kde sa prehliada hrubá krivda na generáciách, ktoré zabezpečili výrazný rozmach slovenského národného hospodárstva za cenu nízkych príjmov ich aj ich rodín.

Na tieto a ďalšie problémové okruhy, vrátane nízkeho podielu čerpania a využívania prostriedkov z fondov EÚ, trvale neriešený dvojaký meter dotácií poľnohospodárom pôvodnej 15-ky a novších členov Únie, vrátane Slovenskej republiky (nezriedka v pomere 5:1), upozorňoval NHO dennej i odbornej tlači – okrem iného aj vo vedeckom časopise Siločiary.

K najvýznamnejším podujatiam NHO v roku 2015 patrilo kolokvium k publikácii *Hlavné smery rozvoja agrosektora a rurálnej politiky Slovenska*, vydanej NHO v súčinnosti so SES-NEZES. Na kolokviu, za účasti ministra hospodárstva SR Ľ. Jahnátka a rady fundovaných odborníkov z danej oblasti, bola vysoko hodnotená odborná úroveň skúmanej problematiky a prijaté závery a odporúčania pre hospodársku politiku a prax. Pripomeňme aj celospoločenský dosah publikácie, vydanej so spoluúčasťou MS, na riešenie tak závažných problémov, ako sú: zabezpečenie dostatočnosti a bezpečnosti potravín z domácej produkcie v rozsahu až do 80%; ochrana pôdy a vodných zdrojov pred ich zneužívaním, resp. prechodom do vlastníctva subjektov , ktorými môžu byť využívané na iné ciele, ktoré nie sú zhodné so záujmami Slovenskej republiky; zabezpečenie efektívneho využívania potenciálu agrosektora v súlade so záujmami vidieka a v kohézii s ďalšími odvetviami národného hospodárstva.

Na základe doterajších poznatkov NHO, osobitne pri komparácii výkonnosti slovenského priemyslu a problematiky agrosektora a (ne)zamestnanosti slovenského vidieka, pokladáme za vysoko aktuálnu dôslednú štúdiu medziodvetvových vzťahov, ktorých neriešenie spôsobuje obrovské straty a únik ľudského potenciálu i ziskov zahraničných bánk, podnikov, obchodných sietí a iných inštitúcií do zahraničia. Na túto skutočnosť poukazujú všetci zodpovední ekonómovia, občania i časť polotikov.

V súlade s touto spoločensky závažnou požiadavkou NHO odporúča kompetentným predstaviteľom MS, aby Matica slovenská prišla s fundovanou iniciatívou na zodpovedné riešenie tejto akútnej úlohy v záujme zachovania SR v kategórii vyspelých štátov EÚ. Zároveň NHO predložil MS na schválenie žiadosť o poskytnutie dotácie na podporu významného vedeckého projektu Stratégie hospodárskej politiky Slovenska do roku 2020. Prostriedky budú použité v rámci rozpočtu na skromné honoráre za odborné príspevky, odovzdané v slovenskom jazyku a v sumáre v angličtine, na honorár za redakčné práce, honoráre za recenzné posudky, za tlač, prezentáciu – vo forme kolokvia, resp. vedeckej konferencie – a distribúciu monografie.

POLITOLOGICKÝ ODBOR MS

V roku 2015 vydal Politologický odbor MS (PO) publikáciu *Slovenská republika v rokoch 1939 – 1945 - štúdie*. V súvislosti s touto publikáciou Politologický odbor MS zorganizoval viacero besied.
Prvá z nich sa uskutočnila tesne pred Veľkou nocou 2015na Prvom slovenskom literárnom gymnáziu v Revúcej. Táto beseda bola veľmi úspešná, okrem študentov gymnázia sa jej zúčastnili aj miestni občania, dôchodcovia. Diskusia bola veľmi živá a išla do hĺbky.
Ďalšou besedou z tohto cyklu bola beseda organizovaná Miestnym odborom MS v Košiciach. Uskutočnila sa v kňazskom seminári Karola Boromejského, zúčastnilo sa jej množstvo členov MS, ale aj ostatnej odbornej a laickej verejnosti. Po oboch akciách bola autogramiáda.

V septembri bola kniha prezentovaná aj v Bratislave. Miestny odbor MS zorganizoval besedu, ktorá sa uskutočnila v priestoroch pastoračného centra Quo Vadis. Audiovizuálny záznam z tejto besedy je dostupný na internete.

V súvislosti s dvadsiatym šiestym výročím 17. novembra PO v spolupráci s Miestnym odborom MS v Devínskej Novej Vsi v Istra Centre zorganizoval besedu na tému: Dvadsaťšesť rokov po revolúcii – očakávania a realita. Hosťami besedy boli Anton Hrnko, Ján Čarnogurský a Sergej Kozlík. Diskusiu moderoval predseda PO Roman Michelko. Beseda bola propagovaná v miestnych lokálnych médiách, ako aj v miestnej televízii a boli na ňu len tie najlepšie referencie.

PO vypracoval v roku 2015 aj žiadosť o grant na vydanie publikácie *Eseje o kríze*. Grant bol udelený a na jar 2016 finišujú redakčné a polygrafické práce na finalizácii spomenutej publikácie.
V súčasnosti pripravujeme program propagačných besied po celom Slovensku.

Činnosť PO napriek komplikovanej finančnej situácii v MS neustala a veríme, že v nasledujúcom období po ekonomickej stabilizácii bude podstatne širšia. Kvalifikácia a odbornosť členov PO v oblasti spoločenských vied je na vysokej profesionálne úrovni. Ich ochota podieľať sa na odborných činnostiach je značná a veríme, že po finančnej stabilizácii PO sa ešte podstatne zintenzívni.

SPEVÁCKY ODBOR MS

Spevácky odbor MS (SO) v roku 2015 pripravil, respektíve sa zúčastnil na 30 podujatiach reflektujúcich pamätné udalosti našich národných dejín, ako aj jubileá popredných slovenských dejateľov. Aktívne sa zapojil do viacerých kultúrnych a spoločenských akcií, ktoré sa konali na rôznych miestach Košíc, ale aj v Sečovciach, Spišskej Starej Vsi a inde. Dňa 25. júna sa speváčky SO zapojili do tancovania karičky (tancovalo 884 účastníkov) a prispeli tak k vytvoreniu slovenského rekordu. Svojimi aktivitami SO systematicky a na rozličných fórach propaguje slovenskú ľudovú pieseň a národné hymnické piesne.

ŠPORTOVÝ ODBOR MS

Plán činnosti Športového odboru MS (ŠO) sa niesol v duchu vyhláseného Roka Ľudovíta Štúra 2015. Športové akcie boli zamerané na zapojenie čo najväčšieho počtu mladých ľudí do pohybových aktivít. V spolupráci s riaditeľmi domov MS, miestnymi odbormi MS, Mladou Maticou sa členovia ŠO zúčastnili na mnohých podujatiach. Nosnými podujatiami v roku 2015 boli:
-turistické pochody a výstupy na Sitno, Kriváň, Drážovce-Gýmeš, Volovec a Stolicu;
- futbalový turnaj O pohár predsedu ŠO stredných škôl v Nitre;
- futbalový turnaj O pohár Ľ. Štúra v Uhrovci;
turnaj v Jadzente Nitra, Temerín (Srbsko), Bodonáš (Rumunsko);
- Športový deň v Lehote pri Nitre;
- stolnotenisový turnaj v Nitre – Janíkovciach.

Také množstvo športových a spoločenských podujatí bolo možné pripraviť a uskutočniť len záslubou dobrej spolupráce spomínaných matičných zložiek

VLASTIVEDNÝ ODBOR MS

Činnosť členov Vlastivedného MS (Vlo) bola zameraná na niekoľko oblastí – oblasť vlastivedného bádania, starostlivosť o kultúru a prírodné dedičstvo, kultúrnu históriu, , publicistickú, publikačnú a expertíznu, metodickú, odbornej pomoci, konzultačnej, spolupráce s rôznymi subjektmi a výchovno-vzdelávacej.

Výkaz je spracovaný za rok 2015, ale vzhľadom k tomu, že sa niektoré činnosti prelínajú, budú pokračovať aj v roku 2016.

Akcie v oblasti kultúrno-historickej, vlastivedného bádania, starostlivosti o kultúrne a prírodné dedičstvo :

1. Vlastivedné pochôdzky po pamätihodnostiach Turca (členovia MO MS a VlO)
1.1. NECPALY
- prehliadka pamätihodnosti obce (kaštiele, papiereň)- odb. výklad
- návšteva Obecného múzea a notariatu (zakladateľ, realizátor a sprievodca MVDr. V. Hazlík, člen VlO)

- obhliadka kostola sv. Ladislava a areálu cintorína s hrobkou rod. Justhovcov
- obhliadka hrobov rod. Franklinovcov
- prehliadka ev. kostola s odborným výkladom a areál priľahlého cintorína

1.2. TURČIANSKE JASENO
- prehliadka pamätnice Jasenskovcov
- obhliadka kostola sv. Margity a plastiky Dr. J. Jessenia (s odborným výkladom)

1. 3. SEBESLAVCE
- obhliadka kostola sv. Ondreja a cintorína (s odborným výkladom)

1. 4. BLATNICA
- prehliadka obce s pamätihodnosťami (s odborným výkladom)
- výstup na Blatnický hrad (s výkladom o histórii hradu)
- návšteva Múzea K. Plicku (SNM)

1.5. VALČA
- členovia VlO MS spolu s MO MS obnovili hrob Jána Čvikotu (člen známej olejkárskej rodiny vo Valči, nar. 1829, zomr. 1896)
- očistili a obnovili hrob Petra Tomcsányiho (farár vo Valči)

1.6. Rokovanie s generálnym vikárom ohľadne ochrany kostola sv. Ondreja v Sebeslavciach

1.7. DopÍňanie zbierok Obecného múzea v Necpaloch

1.8. Vychádzky s odbornými konzultáciami na Hradisko nad Mošovcami a na Znievsky hrad.

1.9. Prehliadka zvoníc vo filiálkach – Karlová, Valentová, Laskár, Sučany, Lipovec, Turč. Kľačany, Štiavnička, Podhradie a Konské.

1.10. Člen VlO z Valče J. Meriač sa pravidelne stará o precízny chod vežových hodín nachádzajúcich sa vo veži kostola Povýšenie sv. kríža vo Valči (obnovuje, opravuje, udržuje mechanizmus)

1.11. Pomoc pri realizácii historického námestia v Žabokrekoch – obnova „Husí rýnok“

2. Účasť na archeologických výskumoch a prieskumoch:

2.1. NECPALY - archeologický výskum sakrálnych stavieb

2.2. Spolupráca s archeológmi p. M. Horňákom a p. J. Bottom pri hľadaní základov stredovekého kostola na Kostolišti pri Necpaloch

2.3. Spolupráca pri realizácii projektu „Zánik stredovekej dediny TERRA HANA (prac. názov)

2.4. Spolupráca a účasť na georadarovom prieskume kopca Mohylka pri Kostolišti (Necpaly).

Oblasť publicistická, publikačná, expertízna, metodická a konzultačná. Členovia VlO spracovali:

1. 1. Ľ. Žila spracoval 2 publikácie pre potrebu ECAV Príbovce
„100 výročie zvonice Evenjelickej cirkvi augsburského vyznania v Turč. Petre, 1915 – 2015“
„ 80 výročie organu v kostole Evanjelickej cirkvi augsburského vyznania v Príbovciach, 1935-2015“

1.2. J. Luky „ Ondrejovce – Barsendedréd 1260 – 2010 „
Ako autor bol pozvaný na literárne stretnutie do Hronoviec (okr. Levice), kde prednášal na tému : História Ondrejoviec a jej bývalé šľachtické rodiny-
Na pozvanie Združenia REVICZKY v Leviciach prednášal o rodákovi z Ondrejoviec Theodorovi Botkovi (1802-1885, historik Tekovskej župy)
Na pozvanie Regionálneho vzdelávacieho centra v Prešove prednášal na tému „Kronika obce a školy“
Bol pozvaný do vysielania Rádia Regina do relácie Klub komunitnej politiky a poskytol rozhovor na tému: Obecné kroniky“
Mgr. J. Jarkovský - účasť na rozhlasovej relácii v Rádiu Regina „Žabokreky-história poštovej cesty“
Spolupráca s TKS pri realizácii programu „Príbehy zvonov „ – Blatnica, Sučany (história)
Články o gobelínoch v kostoloch (historický pohľad a výklad) – 8 článkov v časopise ŠUMENIE LÍP () čas. Ev. cirkvi v Necpaloch)

Spracovávanie genealógie rodovej kroniky – história a článok v Kysuckých novinách „ Pušný prach bol jeho osudom“ o Jánovi Dudekovi (k výročiu SNP)
Články do Notárskej ročenky ARS NOTARIA o poslednom martinskom notárovi Matejovi Duchajovi
M. Lukáč – publikačná činnosť v lokálnom periodiku Šenkvičan (http:)//senkvice.org./senkvican/2015.
Spolupráca na publikácii BRUNOVSKÁ,P.-LUKÁČ,M.-ŠARMÍNOVÁ,F : Babulin šenkvicko-slovenský slovník „, vyd. KL a CR pri OZ v Šenkviciach, 2015-
Mgr. J. Januš – úprava knihy „Turiec – prechádzka v čase“ (fauna, flóra, fyzic. Zemepis kotliny, staroveké cesty, zaniknuté dediny, staré turčianske rody, mýty a vnútorná organizácia župy, dejiny cirkvi a židovstva v Turci. Dejiny Turca od praveku do r. 1938.
PhDr. D. Daneková – spracovanie projektu „Ľudia z rodu Rómov“, spracovanie projektu „ARS VITAE“ – príprava na realizáciu v r. 2016 - rekondično-relaxačné pobyty pre starých rodičov a vnúčatá – ľudová a národná kultúra, tvorivé dielne- ako relaxácia života.
Príprava projektu „ MO MS a ich kroniky“
Pokračovanie na spracovávaní príručky pre kronikárov „VADEMECUM KRONIKˇARA“, metodická pomoc a odborné konzultácie pre kronikárov miest a obcí (priebežne podľa požiadaviek), príprava projektu „ MODRÝ MOTÝL“, účasť na tvorivých dielňach v rámci letných akcií v MSD, spolupráca - odborná pomoc pri realizácii Obecného múzea v Necpaloch.

Členovia VlO MS za zúčastnili (3-dňovej) Hontianskej parády .

Vo Zvolenskej Slatine sa zúčastnili spomienkového podujatia zorganizovanom pri príležitosti 100. výročia narodenia rodáka zo Zvolenskej Slatiny a bývalého správcu MS Juraja Pašku. Zároveň sa zúčastnili seminára „Správcovia o správcovi“, pochôdzky po Zvolenskej Slatine „Za slávnymi Slatinčanmi“, na premiere dokument. Filmu „Matičiar“ a na odhalení pamätnej tabule venovanej Jurajovi Paškovi (budova kult. domu).

Ostatné: príprava a realizácia VZ VlO, organizácia a realizácia zasadnutí Výboru a predsedníctva VlO, činnosti spojené s prácou predsedu VlO MS.

VÝTVARNÝ ODBOR MS

Výtvarný odbor MS (VO) sa v uplynulom roku výrazne koncentroval na závažný národno-historický podnet 200. výročie Ľudovíta Štúra. Pod záštitou predsedu Matice slovenskej Mariána Tkáča, ako aj pod záštitou predsedu vlády SR Roberta Fica a predsedu SZPB Pavla Sečkára v organizačnej súčinnosti s občianskym združením Klub výtvarných umelcov a teoretikov, ktorý získal potrebný príspevok na pokrytie nákladov v rámci dotácií Ministerstva kultúry SR, usporiadali sme súbor reprezentatívnych a organizačne, ako aj spoločensky náročných a významných výstav pod názvom Dielo, pocta a portrét - Ľudovít Štúr slovenskom výtvarnom umení. Išlo o tieto termíny a miesto uplatnenia výstavného celku v rámci protokolu osláv štúrovského výročia:

Výstava Dielo, pocta a portrét- Ľudovít Štúr v slovenskom výtvarnom umení –venovaná 200. výročiu narodenia významnej osobnosti;
a/ Galéria REGIONART, Regionálne kultúrne centrum v Prievidzi, Záhradnicka ul. 19,
16. jún až 17. júla 2015;
b/ Výstavné priestory Stredoslovenského múzea v Banskej Bystrici /Thurzov dom/,
Námestie SNP č. 4. – 21 júl až 18. október 2015 – výstava pod záštitou podpredsedníčky Národnej rady SR Jany Laššákovej;
c/ priestory štátnej reprezentácie na Úrade vlády SR v Bratislave foyer, ochodza, Námestie slobody 1 v Bratislave – výstava v rámci ústredných osláv 200. výročia narodenia Ľ. Štúra, 20. október až 4. november 2015, pod záštitou predsedu vlády SR Roberta Fica,;
d/ výstavná sieň Archa, Primaciálny paláca v Bratislave, Primaciálne nám 1 v Bratislave ¬
5. -15. november 2015. Výstava pod záštitou primátora hlavného mesta SR Bratislavy Iva Nesrovnala;

e/ Turčianska galéria v Martine, Daxnerova ul. 1, 19. november 2015 - 31. január 2015, Výstava usporiadaná tiež pri príležitosti 150. výročia skonu Ľudovíta Štúra.

Pri danej príležitosti bol vydaný bulletin – katalóg výstavy, ktorý okrem ďalších oficiálnych príhovor obsahoval aj prihovor predsedu Matice slovenskej, ako aj prihovor predsedu Výtvarného odboru MS ako kurátora výstavy. Na základe odporúčania Úradu vlády SR a v súčinnosti s vedením Matice slovenskej a Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov usporiadali sme súbežné podujatie, a to Slávnostné protokolárne a kultúrno-spoločenské zhromaždenie dňa 28. októbra 2015 v Primaciálnom paláci deň výročia narodenia Ľ. Štúra (na ktorom sa odovzdávali vrcholné matičiarske a odbojárske vyznamenania, ktoré pri danej príležitosti udelila MS a ÚR SZPB. Išlo o. i. o odovzdávanie Ceny predsedu Matice slovenskej osobnostiam ako M. Mamojka, D. Jarjabek, M. Klimčák, P. Michalica, I. Ožvát, J. Sarvaš, S. Mikuš (ako aj L. Skrak). Časť nákladov tohto významného spomienkového a protokolárneho podujatia spolufinancovalo Ústredie MS (prenájom priestorov, autorské odmeny vystupujúcim umelcom).

O našich výstavách, usporiadaných k roku 200. výročia Ľ. Štúra, pravidelne informovala Tlačová agentúra SR, Slovenské národné noviny a časopis Bojovník, ako aj regionálna tlač, ale aj televízia JOJ (Úrad vlády SR). Do prípravy a informovania o protokolárnom podujatí k výročiu sa podarilo výrazne zaangažovať aj TA SR a RTVS.

V roku 2015 riadne zasadal výbor. V závere roka požiadal akad. maliar Andrej Smolák o uvoľnenie z funkcie 2. podpredsedu VO, a to pre obmedzené možnosti zúčastňovať sa na schôdzových aktivít v Bratislave, pričom ako člen VO mieni aktívne kooperovať v rámci podujatí, ktoré organizuje v regióne Sniny.

Zámery a úlohy plánu činnosti VO na rok 2016 prerokoval výbor na svojom zasadnutí dňa 15. decembra 2015. Výbor vzal na vedomie, že sa výstavný celok k štúrovskému výročiu uskutoční do konca januára 2016 v Turčianskej galérii v Martine. Zároveň odobril zámer usporiadať túto výstavu v zahraničí, a to v Prahe, v rámci protokolárnych aktivít a pod záštitou veľvyslanca SR v Prahe Petra Weissa. V súčasnosti je známe, že sa tento výstavný celok uplatní v kontexte návštevy predsedu Národnej rady SR v Andreja Danka v Prahe a rokovaní parlamentov štátov V4. Má ísť zároveň o reprezentatívne národniarske, matičiarske podujatie. Okrem týchto hlavných výstavných aktivít Výtvarný odbor bude spoluorganizovať a jubilejné výstavy svojich členov doma a v zahraničí (o. i. k 70. narodeninám, doc. akad. maliara S. Harangozóa). Výtvarný odbor nevyhnutne venuje aj sústredenú pozornosť riešeniu problémov ako zdravotný stav výtvarných umelcov pokročilého veku, resp. v súčasnosti už výtvarný odkaz a pozostalosť umelcov ako majster Mikuláš Klimčák, atď.

VO odporúča aktívnejšie prizývať našich predstaviteľov a členov odboru k výtvarným memoriálnym aktivitám a objednávkam Matice slovenskej vo výtvarnej oblasti (busty v sídle Matice, pomníky a pamätníky, výstavy v zahraničí).

ZÁUJMOVÝ ODBOR EKONOMICKÝ MS

Dňa 25. mája 2015 zrealizoval odbor v Košiciach stretnutie s Věrou Klonza-Jaklovou, archeologičkou Brnianskej univerzity, ktorá pracuje na ostrove Kréta. Vo svojej prednáške zoznámila prítomných s ekonomickým a politickým pozadím diania v Grécku v kontexte globálnych udalostí.

ZÁUJMOVÝ ODBOR REGIONALISTIKY MS

Činnosť Záujmového odboru regionalistiky MS (ZOR) je už od jeho vzniku poznamenaná nedostatkom finančných prostriedkov. Napriek tomu sa vďaka veľkej zanietenosti členskej základne, ako aj pomoci zo strany nematičných subjektov uskutočnilo viacero podujatí. Rok 2015 bol mimoriadne kritický, keďže v jeho priebehu neboli k dispozícii priestory ani na základnú schôdzovú činnosť. Situácia sa k lepšiemu zmenila po nástupe nového riaditeľa Domu MS Košice.

Nosnými podujatiami ZOR v roku 2015 boli: putovná výstava Slovenský ornament majstra Kostelničáka; matičné pochôdzky. Spomínané aktivity boli reflektované na viacerých webových stránkach. ZOR venoval pozornosť aj Roku Ľudovíta Štúra 2015, pričom jeho členovia sa aktívne zúčastnil na niekoľkých podujatiach (Budimír, Košice a i.).

ZÁUJMOVÝ ODBOR SLOVANSKEJ VZÁJOMNOSTI MS

ZO bol oficiálne založený 5. septembra 2014. Predložená správa o činnosti odboru za rok 2015 je priamym a kontinuálnym a neprerušeným pokračovaním činnosti ZO v roku 2014. Medzi kľúčové iniciatívy činnosti ZO v roku 2015 boli:
- spoluorganizovanie a aktívna účasť na medzinárodnej konferencii K 70. výročiu víťazstva v druhej svetovej vojne 1939 – 1945. Na konferencii, ktorá bola 23. apríla 2015 zorganizovaná v partnerstve so Spoločnosťou slovensko-ruského priateľstva, vystúpilo so svojimi prednáškami Karol Géci, predseda ZO, a Katarína Hanušinová, tajomníčka ZO. Súčasťou podujatia bol aj výstava kolekcie diel maliara Adolfa Bencu. Medzi prítomnými účastníkmi konferencie nechýbali viaceré významné osobnosti zo Slovenska, Ruska a Česka.
- dňa 18. mája 2015 bol ZO prvou delegáciou, ktorú privítal Patriarcha Gregorius III. počas svojej návštevy Slovenskej republiky. Pri tejto príležitosti sme mu odovzdali dar, triptych malieb Adolfa Bencu s tematikou bolesti ukrižovania. Nášmu úsiliu spájať kultúrou Plávajúcimi galériami na vodných cestách východoeurópske a západoeurópske aqutóriá a k nim priľahlé teritóriá udelil Patriarcha Gregorius III. pochvalu, podporu a požehnanie.
- Výbor MS na svojom zasadnutí konanom 30. mája 2015 v Martine prijal správu o fungovaní a činnosti ZO. Počas rokovania zástupcovia ZO odpovedali na otázky a podrobne vysvetlili špecifickosť práce i samotného poslania odboru.
- dňa 15. júla 2015 sa konalo v Bruseli oficiálne otvorenie „Danube Strategy Point“ . Stalo sa tak na stálom zastúpení Baden-Württembergu pri EÚ ako oficiálneho kontaktného miesta Stratégie Európskej únie pre Dunajský región (Dunajská stratégia). Slovensko v Bruseli reprezentovala Matica slovenská Plávajúcimi galériami. Ide o nosný projekt ZO slovanskej vzájomnosti. Na spomínanom podujatí sa zúčastnilo viaceré významných hostí.
- počas vyvrcholenia Národných matičných slávností v Hrušove (21. 8. 2015) bola predsedovi ZO Karolovi Gécimu udelená Cena Matice slovenskej.
- v dňoch 29. a 30. októbra 2015 sa zástupcovia ZO zúčastnili na 4. výročnom fóre Stratégie EÚ pre Dunajský región, ktoré sa konalo v nemeckom meste Ulm. Počas záverečného ceremoniálu prevzalo Slovensko od Baden-Württembergu ročné predsedníctvo v tejto Stretégii EÚ pre Dunajský región (Dunajská stratégia). Okrem dôstojného reprezentovania SR a MS sme projektom Plávajúcich galérií nadchli diplomatov z Maďarska, Srbska, Chorvátska a Rumunska, s ktorými sme prediskutovali budúce hosťovanie Plávajúcich galérií pod vlajkou Matice slovenskej v štátoch Dunajského regiónu.
- v súvislosti s našou medzinárodnou akceptáciou a podporou absolvovali zástupcovia ZO 19. a 20. novembra 2015 v Budapešti seminár k Prioritnej oblasti 4 a 5 Dunajskej stratégie.
- dňa 10. decembra 2015 sme s Plávajúcimi galériami vplávali do centra Bratislavy. Týmto aktom sme ukončili viacročné obdobie prestavby a prípravy lodí Muráň a Tábor v lodenici Vlčie hrdlo Bratislava na regulárne špeciálne lode – Plávajúce galérie s medzinárodne platnými lodnými listinami. Na významnej udalosti sa zúčastnili viacerí diplomati, predstavitelia nášho kultúrneho a spoločenského života, manažéri...

Medzi najdôležitejšie pripravované podujatia ZO v roku 2016 patria:
- slávnostná inaugurácia Plávajúcich galérií;
- účasť Plávajúcich galérií na matičných slávnostiach na Devíne;
- dôstojné reprezentovanie Slovenska a MS počas predsedníctva SR v Stratégii Európskej únie pre Dunajský región;

- dôstojné reprezentovanie Slovenska a MS počas predsedníctva SR v Rade Európskej únie.

• • •

Členské ústredie, domy a oblastné pracoviská Matice slovenskej

Matica slovenská aj **v roku 2015** napĺňala svoju vnútornú i vonkajšiu činnosť a rozvíjala pôsobenie v členskej základni prostredníctvom svojich organizačných jednotiek (miestnych, záujmových a vedeckých odborov) pod koordinačnou a riadiacou gesciou Členského ústredia MS a jej oblastných stredísk – domov a oblastných pracovísk MS.

Spolu **29 pracujúcich teritoriálnych pracovísk MS** bolo nositeľmi zodpovednosti za kultúrno-spoločenské a duchovné podujatia na celom území Slovenska. Všetci pracovníci uvedených stredísk podľa svojho najlepšieho vedomia a svedomia plnili špecifické poslanie ochrany, rozvoja a posilnenia kultúrneho a národného dedičstva so zreteľom na niekoľkotisícovú matičnú členskú základňu v zmysle programových zámerov MS.

Členské ústredie MS (ČÚ) je riadiace, koordinačné, organizačné, programové a metodické pracovisko pre matičné hnutie a oblastné strediská MS, patrí k základným útvarom Matice slovenskej. Plní úlohy spojené so zakladaním MO, záujmových a vedeckých odborov a OMM, registráciou, usmerňovaním, aktivizáciou činnosti a rozširovaním členskej základne. Udržiava kontakty s odbormi MS, usmerňuje a eviduje prácu okresných (oblastných) a krajských rád, vedie ústrednú evidenciu členov a odborov Matice. Plní aj úlohy súvisiace s matičným vzdelávaním a kultúrno-osvetovou činnosťou, pričom úzko spolupracuje predovšetkým s Krajanským múzeom, Informačným ústredím a Strediskom národnostných vzťahov. **Dňa 11. 11. 2015 v Martine ČÚ a Krajanské múzeum MS spoločne zorganizovali mimoriadne zasadnutie Rady Slovákov žijúcich v zahraničí, na ktorom sa obnovila činnosť tejto dôležitej rady.**

ČÚ aj v roku 2015 usmerňovalo činnosť krajských rád a okresných, resp. oblastných rád. Tieto regionálne orgány sa schádzali podľa schválených ročných plánov, spravidla štvrťročne v súlade s vlastnými štatútmi. ČÚ tak ako po minulé roky organizovalo porady riaditeľov DMS a vedúcich OP MS. Neodmysliteľnou stálou úlohou ČÚ je účasť na matičných podujatiach po celom Slovensku. **Tieto základné piliere musia nevyhnutne zostať alfou a omegou práce ČÚ pre najbližšie, ale aj budúce roky.**

V rámci oživotvorenia činnosti MO MS sa upriamovala pozornosť na omladzovanie ich riadiacich orgánov a členstva. V spolupráci so záujmovým odborom Mladá Matica a oblastnými strediskami sa začali vytvárať predpoklady na aktívne zapojenie sa žiakov do matičnej činnosti aj na stredných a základných školách. V tomto trende treba naďalej pokračovať. ČÚ v rámci svojich možností úzko kooperuje so zahraničnými odbormi MS a kolektívnymi členmi MS, zabezpečuje aj agendu zakladajúcich a podporujúcich členov.

V sieti oblastných stredísk MS sa zachoval stav počtu pracujúcich oblastných stredísk v rovnakom počte ako v roku 2014. **Len začiatkom roka 2015 bol Výborom MS schválené uznesenie o zriadení DMS V Prievidzi.** Našou ambíciou naďalej zostáva vytvárať pracoviská predovšetkým v tých regiónoch, kde nie sú, ako aj na miestach, kde sa ponúkajú prijateľné ekonomické podmienky. Čo sa týka ČÚ, na tomto oddelení pracoval nezmenení počet pracovníkov, tak ako to bolo v predchádzajúcom roku. **Rovnako ako v predchádzajúcom roku zabezpečovalo agendu tzv. Ochrany a rozvoja miestnej a regionálnej kultúry za rok 2015, ale aj tzv. Hlavných aktivít.** Spracovávala sa celá administratíva

súvisiaca spracovaním žiadosti o dotácie a následne samotné vyúčtovanie realizovaných podujatí príslušnými matičnými subjektmi, ktorí požiadali o pridelenie dotácií z MS.

ČÚ v spolupráci s FEÚ MS a TIÚ MS uskutočnilo plánované kontrolné cesty všetkých pracujúcich oblastných stredísk MS, za účelom zistenia práce, stavu členskej základne v ich pôsobnosti, majetku a účelného nakladania finančných prostriedkov našich pracovísk.

V priebehu **roka 2015** ČÚ organizačne, administratívne, ale aj fyzicky zabezpečovalo podujatia na pripomenutie si významných výročí a udalostí našej štátnej, národnej i matičnej histórie. **Oslavy 22. výročia vzniku SR** v miestach sídla DMS a OP MS po celom Slovensku, podujatia **k výročiu prijatia Deklarácie o zvrchovanosti SR a prijatia Ústavy SR, 154. výročiu Memoranda národa slovenského, 152. výročiu vzniku Matice slovenskej** s vyvrcholením na augustových Národných matičných slávnostiach.

Medzi ďalšie významné podujatia celoslovenského významu v r. 2015 patrili:

* 95. výročie oživotvorenia MS,
* 25. výročie obnovenia činnosti členskej základne MS,
* 95. výročie Trianonskej mierovej zmluvy,
* 100. výročie prijatia Clevelandskej zmluvy,
* 145. výročie založenia Spolku sv. Vojtecha a založenia Národných novín,
* 170. výročie vydávania Slovenských národných novín,
* pripomenutie si výročí slovenskej štátnosti – prijatie Deklarácie o zvrchovanosti Slovenska, prijatie Ústavy SR, vznik Slovenskej republiky,
* 200. výročie narodenia Ľ. Štúra,
* 135. výročie narodenia M. R. Štefánika,
* 96. výročie úmrtia M. R. Štefánika,
* Slovesná jar,
* Scénická žatva,
* výstavná činnosť,
* osobnosti slovenského národa,
* celonárodná súťaž Šaliansky Maťko,
* cyrilo-metodské dni,
* krátkodobé celoslovenské postupové súťaže pre deti a mládež,
* festivaly a podujatia tradičnej ľudovej kultúry,
* 167. výročie Žiadostí slovenského národa v Liptovskom Mikuláši,
* **zahraničné aktivity.**

Okrem administratívno-organizačnej práce plnilo **ČÚ MS úlohu registrácie a evidencie MO MS** vychádzajúcej zo zákona o MS a stanov MS.

ČÚ MS riadi a koordinuje miestne odbory Matice slovenskej, ktoré majú nezastupiteľné miesto pri vytváraní podmienok na napĺňanie poslania Matice slovenskej. **Miestne odbory Matice slovenskej** sú najzákladnejšou organizačnou jednotkou v Matici slovenskej, demokratickým prvkom v matičnom hnutí. Majú nenahraditeľné miesto v činnosti Matice. Činorodosť spolkového hnutia reprezentuje Maticu slovenskú pred verejnosťou po celom Slovensku.

Podujatia MO MS sú jednak tradičné a jednak súvisia s výročiami slovenskej štátnosti významných osobností a historických udalostí, ktoré si Matica slovenská v jednotlivých rokoch pripomína. MO MS ich organizujú v úzkej spolupráci s matičnými profesionálnymi pracoviskami, ako aj s inštitúciami verejnej správy. Z hľadiska ich charakteru ide o verejné stretnutia, akadémie, výstavy, prednášky, folklórne vystúpenia či festivaly, literárne, hudobné a výtvarné súťaže pre deti, turisticko-vlastivedné akcie a podujatia zamerané na rozvoj telesnej kultúry, činnosť matičných súborov, krúžkov, záujmových klubov a profesijných

sekcií pracujúcich pri matičných Domoch a MO MS a v neposlednom rade aj pravidelne vykonávaná vnútromatičná agenda. Výsledkom týchto aktivít je prienik Matice do verejnosti, ale aj výchova členov týchto zoskupení v duchu matičného programu. Viaceré MO MS aktívne nadväzujú, rozvíjajú a udržiavajú aj spoluprácu s organizáciami Slovákov v zahraničí. Tieto aktivity, v rámci obmedzených možností podporované aj z matičných zdrojov, v istom zmysle nahrádzajú aktivity štátu, ktorý šetrí na miestnej kultúre, ale i na podpore pôvodnej slovenskej tvorby, osobitne v literatúre či vo filme, výtvarnom umení, alebo hudbe. Matica v regiónoch, mestách a predovšetkým na dedinách je tu preto, aby náš štát nezostal bez kultúry, pretože štát bez kultúry stráca svoj zmysel a poslanie.
Dôležitou súčasťou práce MO MS je spolupráca a starostlivosť o kolektívnych členov Matice – spevácke zbory a súbory, folklórne skupiny a súbory detí, mládeže a dospelých, rôzne tanečné a hudobné zoskupenia. Každoročne sa na pôde MO MS uskutočňujú programy venované výročnému zvykosloviu.

Tradičné matičné podujatia organizujú MO MS v spolupráci s Domami MS a oblastnými pracoviskami. Ide najmä o tieto podujatia: Šaliansky Maťko J. C. Hronského, Prečo mám rád slovenčinu, prečo mám rád Slovensko, Materinská moja reč, Štúrovo pero, Mladé pero, Škultétyho rečňovanky, Ranená breza, Rozprávkové vretienko, Rázusovie Vrbica, Gorazdov literárny Prešov, Literárne Šurany, Kellnerova Poloma, Literárny Kežmarok, Pro Slavis Žilina, Ó, matky mojej reč je krasota, Michalovce, Pribinove poklady, Kráľove Šahy, Cena A. Chudobu, Gorazdov Močenok, Račiansky jahodový kvet, Znej, rómska pieseň Šarišské Michaľany, Slávik Slovenska v Rožňave, Kytička domovine Prešov, Hviezdoslavov Stropkov, Spievajže si, spievaj vo Fiľakove, Šuriansky zlatý slávik, Hľadáme talenty Oščadnice, Zemplín špiva a hutori Humenné, Matičná galéria Slovensko – moja vlasť v Snine, Poznaj svoje mesto, Študentské kultúrne a športové hry Topoľčany, Kostelničákov ornament, Veľkonočné a vianočné ozdoby a ďalšie podujatia a súťaže organizované v spolupráci s materskými a základnými školami. **Mnohé podujatia sa počas rokov vyprofilovali a stali sa nielen tradičnými, ale aj reprezentačnými podujatiami MS:** Hontianska paráda Hrušov, Návraty – splav zemplínskych riek, Dni A. H. Škultétyho vo Veľkom Krtíši, Letný festival Vlachovo, Rejdová, Šafova ostroha v Klčovom Dlhom, Východoslovenské roľnícke povstanie vo Vranove n. T., Kojšovská heligónka.

Kompletný kalendár hlavných výročí, vypracovaný vedením Matice slovenskej bol zverejnený aj na internetovej stránke Matice slovenskej, www.matica.sk a v Slovenských národných novinách.

Výsledkom činnosti domov MS a oblastných pracovísk Matice slovenskej sú mnohé

verejnosťou uznávané a navštevované podujatia, celonárodné zhromaždenia, podujatia venované významným udalostiam a osobnostiam slovenských dejín, akcie, ktoré významom i dosahom ovplyvňujú spoločenský a kultúrny život Slovenska a reprezentujú celý rozmer matičnej práce vo vzťahu k pestovaniu národnej hrdosti a úcty k slovenskej štátnosti. Ide o mnohé kultúrne, vzdelávacie, športové i spoločenské akcie, uskutočňované počas celého roka v obciach i mestách Slovenska. Podstatným prvkom ich pravidelnej činnosti je práca s deťmi a mládežou, rozvoj spolupráce so školami všetkých stupňov a s cirkvami. Nemožno obísť ani aktivity v oblasti tradičnej ľudovej kultúry, matičnú prácu na jazykovo zmiešaných územiach ani spoluprácu so Slovákmi žijúcimi v zahraničí. Pri **domoch MS** zaznamenávame pravidelnú činnosť rozličných matičných súborov záujmovej umeleckej činnosti, profesijných sekcií a záujmových klubov umeleckej činnosti, činnosť rôznych krúžkov a skupín technickej tvorivosti.

Nezanedbateľná, veľmi prospešná a žiadaná je aj **práca so študujúcou stredoškolskou a vysokoškolskou mládežou** (besedy, semináre, premietanie filmov, výstavy fotografií, obrazov, vychádzky do prírody, uvádzanie rôznych diel a prác do života a pod.). Vzrastá aj záujem o environmentálne aktivity

a podujatia. Na podporu literárnej a umeleckej tvorby sa vypisujú a organizujú viaceré autorské súťaže a prehliadky.

Významná pozornosť sa venovala výročiam **osobností regionálneho významu** s dôrazom na osobnosti a dejateľov literárneho, dramatického, vedeckého i národného života z minulosti aj z prítomnosti.

Veľký priestor a pozornosť venujú matičné pracoviská **prejavom a prezentácii zručnosti a šikovnosti našich ľudí, hlavne pred významnými sviatkami**. Pevné miesto dostávajú ukážky a rekonštrukcie veľkonočných, vianočných a prvomájových tradícií, zvykov a obradov, spojené s výstavami, besedami a stretnutiami s pamätníkmi.

Domy MS, OP MS, miestne odbory a záujmové a vedecké odbory MS vypracovávali **projekty v programe tzv. Ochrany a rozvoja miestnej a regionálnej kultúry**, odkiaľ matičné subjekty získavali finančnú dotáciu na realizáciu svojich podujatí. Okrem toho vypracovávali aj ďalšie projekty v spolupráci s rôznymi kultúrnymi, vedeckými, univerzitnými a osvetovými inštitúciami i záujmovými združeniami, aby tak mohli získavať nielen finančnú, ale aj organizačnú a materiálnu podporu. Túto aktivitu však možno a treba zintenzívniť. **Aktuálnou úlohou je preto naďalej hľadať zdroje na posilnenie podpory matičnej miestnej a regionálnej kultúry.**

Okrem toho sa **matičné oblastné strediská** významne podieľali na usmerňovaní a koordinovaní práce krajských, okresných (oblastných) rád Matice, na činnosti miestnych a záujmových odborov. Pri zabezpečení rôznych podujatí spolupracovali s orgánmi štátnej správy a samosprávy, s kultúrnymi inštitúciami a organizáciami, so záujmovými združeniami a spolkami, so základnými, strednými a vysokými školami, cirkvami, organizáciami telesnej výchovy, turistiky a športu a s festivalmi rôzneho umeleckého zamerania.

Domy MS systémovo a systematicky kooperujú s ústavmi a odbornými pracoviskami a vôbec všetkými stálymi pracoviskami MS. Ich postavenie vymedzuje štatút Matice slovenskej. V súčasnosti možno konštatovať, že každý dom MS má svoju profiláciu v organizovaní určitých aktivít a schopnosti aj pre vykonávanie metodického poradenstva.

Členské ústredie v zmysle Stanov MS registrovalo k 31.12.2015 27 449 členov, tzn. v miestnych, záujmových, vedeckých odboroch, v odboroch Mladej Matice, individuálnych členov, zakladajúcich a kolektívnych členov. ČÚ MS eviduje 738 MO MS, z toho 479 aktívnych, 47 Odborov Mladej Matice, z toho 35 aktívnych, a 18 ostatných aktívnych záujmových a vedeckých odborov. Kolektívnych členov pri MS je 16 a individuálnych členov registrovaných priamo ČÚ MS, ktorí nie sú členmi v žiadnom odbore MS, je 63. Zakladajúcich členov je v súčasnosti 50.
Zahraničné MO MS 2 , členov 64.

Matičné hnutie v roku 2015 predstavovali:

I. **Domy Matice slovenskej v počte 20**: Bratislava, Banská Bystrica, Dunajská Streda, Fiľakovo, Galanta, Košice, Komárno, Levice, Liptovský Mikuláš, Lučenec, Michalovce, Prešov, Nitra, Prievidza (vznik 31. 1. 2015), Rimavská Sobota, Rožňava, Spišská Nová Ves, Snina, Šurany, Žilina
II. **Oblastné pracoviská:** Bardejov, Brezno, Čadca (personálne neobsadené), Holíč, Poprad (personálne neobsadené), Šamorín, Topoľčany (od 28. 2. 2013 pozastavená činnosť), Stropkov, Štúrovo, Veľký Krtíš, Vranov nad Topľou, Zvolen
III. **Miestne odbory Matice slovenskej:** Banskobystrický kraj 132 (z toho 78 aktívnych), Bratislavský kraj 33 (z toho 24 aktívnych), Košický kraj 125 (z toho 86 aktívnych), Nitriansky kraj 133 (z toho 92 aktívnych), Prešovský kraj 116 (z toho 80 aktívnych), Trenčiansky kraj 66 (z toho 38 aktívnych), Trnavský kraj 55 (z toho 37 aktívnych), Žilinský kraj 78 (z toho 44 aktívnych)

IV. **Záujmové a vedecké odbory:** Historický, Hudobný, Jazykový, Mladá Matica, Národopisný, Pedagogický, Politologický, Športový, Umelecký (nepracuje od. R. 2015), Sclavisimo, Výtvarný, Národohospodarský, Divadelný, Vlastivedný, Spevácky, Regionalistiky, Ekonomický, Etiky a vlastenectva, Slovanskej vzájomnosti.

K podujatiam, ktoré matičiari každoročne pripravujú a organizujú patria okresné a krajské súťaže v prednese, súťaže v speve ľudových piesní, vatry zvrchovanosti, MDŽ, Deň matiek, Deň detí, matičné dni vo viacerých mestách a obciach, pravidelné športové a turistické aktivity.

Uskutočnené nevyhnutné služobné cesty v roku 2015

25. 11. 2015 – UPJŠ Košice – beseda a prednáška na tému „Kam kráčaš Európa“,
18. 11. 2015 – DMS Liptovský Mikuláš – zasadnutie Komisie pre členské hnutie a mládež,
13. 11. 2015 – OP MS Stropkov – rokovanie s primátorom mesta Stropkov, vedúcim OP MS a riaditeľom Gymnázia v Stropkove ohľadom riešenia priestorov pre OP MS Stropkov, rozvoz propagačných materiálov do DMS L. Mikuláš, DMS Spišská Nová Ves, DMS Prešov, OP MS Stropkov a OP MS Vranov nad Topľou,
29. 10. 2015 – Rožňava – stretnutie s predstaviteľmi MO MS Rožňava, poskytnutie všestrannej pomoci pri organizovaní a obsahu činnosti MO MS, predovšetkým s plánovaným mimoriadnym valným zhromaždením MO MS v roku 2016,
23. 10. – 25. 10. 2015 – Uhrovec – Národný zraz Mladej Matice, Štátne oslavy Ľ. Štúra v Uhrovci, 5. výročie znovuoživotvorenia MO MS v Lehote pri Nitre,
7. 10. 2015 – Košice – odovzdávanie agendy odchádzajúceho riaditeľa DMS v Košiciach, obhliadka nebytových priestorov,
29. 9. 2015 – DMS Lučenec – konferencia „Národnostné a kultúrne vzťahy v SR – dejiny a prítomnosť,
25. 9. 2015 – Stropkov – Karpatský front na Slovensku pri príležitosti 100. výročia dobytia Stropkova vojenskými jednotkami cárskeho Ruska a vzniku Československých légii,
24. 9. 2015 – DMS Žilina – kontrolná služobná cesta do DMS Žilina,
16. 9. 2015 – Košice – riešenie pracovnej agendy riaditeľa DMS Košice,
11. 9. 2015 – MO MS Kamenná Poruba – výročná členská schôdza MO MS Kamenná Poruba,
10. 9. 2015 – Sečovce – odhaľovanie pamätnej tabule právnikovi, spisovateľovi, politikovi a zakladateľovi sporiteľní a poisťovní v Uhorsku, Andrejovi Fáyovi,
4. 9. – 5. 9. 2015 – výbor MS vo Zvolene, výstup na Pustý hrad,
28. 8. – 29. 8. 2015 – Hermanovce nad Topľou – 70. výročie oslobodenia Slovenska pod názvom „Na pamäť budúcim generáciám“,
21. 8. 22. 8. 2015 – Hrušov – XX. ročník festivalu tradičnej ľudovej kultúry – Hontianska paráda,
25. 7. 2015 – Štrba – zapálenie tradičnej Vatry zvrchovanosti, rokovanie s predstaviteľmi MO MS Štrba a starostom obce,
17. 7. 2015 – Cejkov – 23. výročie prijatia Deklarácie zvrchovanosti SR, tzv. Vatra zvrchovanosti,
10. 7. – 11. 7. 2015 – Holíč, Hlboké – vernisáž výstavy venovanej 200. Výročiu narodenia velikána slovenského národa Ľ. Štúra, mohyla M. J. Hurbana – položenie vencov a účasť na spomienkovom akte venovanom 172. Výročiu kodifikácie spisovnej slovenčiny,
1. 7. – 3. 7. 2015 – OS MS Štúrovo, DMS Nitra, Šurany, Galanta, Dunajská Streda, OP MS Holíč – kontrolné cesty,
30. 6. 2015 – Bardejov, Vranov nad Topľou – zasadnutie Okresnej rady MS Bardejov, rokovanie s predstaviteľmi OR MS Vranov nad Topľou,
10. 6. 2015 – Trenčín – zasadnutie KR MS TSK,
6. 6. 2015 – Vranov nad Topľou – 70. výročie tragickej smrti Cyrila Daxnera a 70. výročie oslobodenia Slovenska a ukončenia 2. svetovej vojny - odborný seminár,
5. 6. 2015 – Prešov – zasadnutie KR MS PSK,
4. 6. 2015 – Komárno, Prievidza – kontrolná služobná cesta,

1. 6. – 2. 6. 2015 – DMS Banská Bystrica, Santovka – kontrolná služobná cesta,
29. – 31. 5. 2015 – Dlhé Klčovo – XXIII. ročník festivalu tradičnej ľudovej kultúry celoštátnej postupovej súťaže sólistov tanečníkov v ľudovom tanci s medzinárodnou účasťou
24. 4. 2015 – Štrba – 200. Výročie narodenia Ľ. Markušovského,
9. 4. – 10. 4. 2015 – DMS Spišská Nová Ves, Rožňava, Rimavská Sobota, Fiľakovo, Lučenec - kontrolné služobné cesty,
26. 3. 2015 – DMS Spišská Nová Ves – zasadnutie Oblastnej rady MS okresov Spišská Nová Ves, Levoča, Gelnica,
20. 3. 2015 – DMS Spišská Nová Ves – Malá vojna,
3. 3. 2015 – DMS Košice – odovzdávanie agendy odchádzajúceho riaditeľa,
1. 3. 2015 – Bánovce nad Bebravou – výročná členská schôdza MO MS Bánovce nad Bebravou,
10. 2. 2015 – OP MS Šamorín a Dunajská Streda – kontrola matičných priestorov.

Pripomíname, že Členské ústredie MS delegovalo na ďalšie zasadnutia alebo podujatia členov Výboru, Predsedníctva MS, ale aj naše kolegyne a kolegov pracujúcich v OS MS – z dôvodu šetrenia finančných prostriedkov. Tieto služobné cesty nie sú spomenuté v tejto správe. Väčšinu uskutočnených služobných ciest sme absolvovali vlakom a autobusom.

Správa o činnosti oblastných stredísk Matice slovenskej v roku 2015

Dom MS Banská Bystrica

Dom Matice slovenskej (DMS) v Banskej Bystrici vznikol 1. 6. 1990 a je prvým zriadeným DMS na Slovensku. V priamom riadení má oblastné pracoviská MS v Brezne, Veľkom Krtíši – Hrušove a Zvolene, pričom k základnému predmetu činnosti DMS v roku 2015 patrili:

- ✓ akcie hudobnej a tradičnej ľudovej kultúry (medzinárodný divadelný festival, festival súčasného tanca, školenie tvorcov scénických programov, Dni národnej kultúry a Matičné dni),
- ✓ spolupráca so všetkými stupňami škôl vrátane Univerzity Mateja Bela a osobitne so Strediskom pre štúdium Slovákov zo zahraničia,
- ✓ koncepčná i organizačná príprava mnohých celomatičných projektov a spolupráca pri významných celoštátnych podujatiach,
- ✓ metodicky i priamou pomocou usmerňovanie miestnych odborov MS a spolupráca s viacerými záujmovými odbormi,
- ✓ pôsobenie záujmových klubov a profesijných sekcií,

Ďalšie priebežné realizované úlohy DMS sa dajú rozdeliť do niekoľkých oblastí:

1/ starostlivosť o miestne odbory, ich podpora pri organizovaní podujatí, ako i pomoc pri administratívnych úkonoch smerujúcich do vnútra i navonok. DMS vykonal v tejto oblasti konkrétne aktivity:

- metodická pomoc MO MS počas zasadnutí ich výborov, či výročných schôdzí s cieľom podať aktuálne informácie a zároveň zistiť, aká je situácia v MO MS, aktualizovať kontakty na členov výborov a pod.,
- kontrola plnenia povinností MO MS voči ústrediu MS. Najaktívnejšie MO MS boli podporené balíčkom vecí (knihy, vlajky a pod.),
- organizovanie školení na vedenie administratívnej agendy a účtovníctva MO MS,

2/ spolupráca pri organizácii zasadnutí krajskej a okresných rád,

3/ organizovanie podujatí v réžii DMS a OP MS:

Šaliansky Maťko - okresné a krajské kolo, ples v spolupráci s FS Bystrina, akcia zorganizovaná pri výročí narodenia Ľudovíta Štúra vo Zvolene v spolupráci s OP MS Zvolen, Vatra zvrchovanosti v spolupráci s OP MS Zvolen, školenie pre predstaviteľov MO MS – stanovy a administratíva, protokol, ekonomika, vianočné koncerty spevokolu Collegium Cantus pracujúceho pri DMS, banskobystrický triatlon, detský folklórny festival pod Inovcom, folklórne slávnosti pod Poľanou v Detve. V roku 2015 sa MO MS pôsobiacimi v Banskobystrickom kraji zrealizovali aj tieto podujatia: úcta k národovcom a dejateľom v Novohrade, dni A. H. Škultétyho, výtvarná súťaž Ľudovíta Kubányiho, Kalište 2015, Zvolenský festival speváckych zborov a Štúrove oslavy, Horehronské slávnosti koscov a hrabačiek v Pohorelej a mnoho iných.

DMS v Banskej Bystrici sa podieľa aj na akciách a zasadnutiach: snemy MS Banskobystrického kraja, Stretnutia evanjelickej mládeže, kurzy sprievodcov, futbalové turnaje obcí rodákov a folklórnych súborov, šachové turnaje k výročiam slovenskej štátnosti, podujatia k výročiam MS, podujatia o osobnostiach a udalostiach národnej histórie, prednášky, besedy, koncerty, výstavy a spoločenské stretnutia. Taktiež má účasť na tvorbe národopisných publikácií o strednom Slovensku „Radvaň“ a „Sásová a Rudlová“ a o južnom Slovensku „Naprostred Hrušova“ a „Svadobná zvyky obce Hrušov“.

Pri dome MS pracuje spevácky zbor COLLEGIUM CANTUS, orchester BB BAND DIXIELAND JAZZ BAND, tri oddelenia Detského folklórneho súboru MATIČIARIK, spevácka skupina súboru PARTIZÁN, ľudová hudba VRŠTEK a Folklórna skupina PRIECHOĎAN.

Značná časť činnosti je venovaná školiteľskej činnosti a to dirigentov speváckych zborov, vedúcich detských folklórnych súborov a tvorcov scénických programov a pravidelnému styku so Slovákmi v bývalej Juhoslávii, Maďarsku, Rumunsku, Ukrajine a Česku.

Dom MS Bratislava

Bratislava ako hlavné mesto Slovenskej republiky má svoje výsadné postavenie. Je v nej mnoho kultúrnych zariadení (divadiel, múzeí, galérií, atď.), ale je aj politickým centrom, kde sú skoncentrované štátne a zastupiteľské úrady. Ponuka kultúrnych programov je v tejto územnej oblasti veľmi bohatá a z toho dôvodu je latka pre úroveň ponúkaných akcií postavená veľmi vysoko. Dôležitým bolo v roku 2015 v hlavnom meste prezentovať to najdôležitejšie z našich národných a kultúrnych aktív nielen na matičnej, ale aj celoslovenskej úrovni, najmä v tomto čase, kedy je citeľná programová snaha o potláčanie významu štátnosti i národného povedomia.

V posledných rokoch sa vytvoril určitý základ pre požadovanú úroveň a to realizáciou podujatí: Dni Antona Bernoláka v Bratislave, Franz Liszt, A. Hlinka, výstava Hlahol zvonov, Vznik zahraničnej Matice slovenskej, Projekt Hlaholskej akadémie a Národná slávnosť na Devíne. Kým niektoré z nich sú zamerané na pripomenutie si vynikajúcich osobností prirodzene zasadených do dejinného rámca (Liszt, Bernolák, Hlinka), iné systémovo pripomínajú základ našich kultúrnych dejín, ktoré sú tak potrebné, aby si ich osvojili už deti a ktoré si treba neustále pripomínať.

Národná slávnosť na Devíne už každoročne oslovila nielen našu verejnosť, ale aj zastupiteľské úrady slovanských krajín práve svojim zameraním na oslavu vierozvestcov a spolupatrónov Európy sv. Cyrila a Metoda a na počiatky našej kultúry slova i upevnenia kresťanských základov nášho národa. Národná slávnosť na Devíne 2015 zostala vo svojom princípe predovšetkým Cyrilo-metodská a štúrovská. Dňa 25. apríla 2015 priamo na hrade Devín prebiehal bohatý kultúrny program: evanjelické liturgie, umelecké vystúpenia skupín a kolektívov, kladenie vencov k pamätníku Ľudovíta Štúra a pod.. Celé podujatie organizovala Matica slovenská v rámci Roku Ľudovíta Štúra v spolupráci s Ministerstvom kultúry SR, Bratislavským samosprávnym krajom a Mestskou časťou Bratislava-Devín. Evanjelické služby Božie zastrešil Mgr. Milan Krivda - biskup Západného dištriktu ECAV.

Z akcií, ktoré prekračujú lokálny rámec sú napríklad Festival slovenskej piesne, ktorú organizuje MO v Devínskej Novej vsi, alebo futbalový turnaj o pohár kráľa Rastislava (MO Staré mesto), ktorý je

určený pre žiakov bratislavských škôl. Samozrejme práca s miestnymi odbormi stále zostáva kľúčovou. V roku 2015 DMS Bratislava uskutočnil aj tieto podujatia: Tisícletie hlaholu slovenčiny, Spomienka na Konštantína filozofa, Pripomienka 1130. výročia smrti sv. Metoda, 100. výročie podpísania Clevelandskej dohody, My chytili sme sa do služieb ducha, Ľudovít Štúr ako politik a mysliteľ, Deň slovenskej zvrchovanosti v Bratislave, Dni Rastislava, Stretnutie so Štefánikom a mnoho ďalších.

Dom MS Dunajská Streda

Predmetom činnosti DMS je prostredníctvom matičných aktivít na národnostne zmiešanom území prehlbovať úctu k slovenskej štátnosti a úctu k tradíciám nášho národa. Rôznorodými kultúrnymi podujatiami a aktivitami na jazykovo zmiešanom území sa činnosť DMS orientuje najmä na:

- pozorovanie úrovne používania slovenského jazyka v hromadných oznamovacích prostriedkoch,
- pozorovanie používania štátneho jazyka vo verejnom a úradnom styku podľa zákona, ale aj v ostatných oblastiach verejného života,
- upevňovanie tradičných slovenských hodnôt úcty k blížnym, k rodičom, ku kultúrnym a národným hodnotám a tradíciám štátu, ktorého je občanom, k štátnemu jazyku, k materinskému jazyku a k svojej vlastnej kultúre,
- utváranie atmosféry a reality domoviny pre všetkých občanov Slovenska,
- nadväzovanie kontaktov s ostatnými kultúrnymi regionálnymi štruktúrami, s orgánmi miestnej samosprávy,
- udržiavanie dobrých a produktívnych vzťahov s miestnou samosprávou, s kultúrnymi zariadeniami, školami, občianskymi združeniami,
- podporovanie rôznymi formami vzťahov dobrej spolupráce a porozumenia pluralitných duchovných komunít, rozvíjania kresťanského ekumenizmu.

Medzi najvýznamnejšie pravidelné aktivity DMS a OP MS patria:

- Dni kultúrneho dedičstva,
- Žijeme tu spolu,
- Šaliansky Maťko,
- Hviezdoslavov Kubín,
- Rozprávkové vretienko,
- Prečo mám rád slovenčinu, Prečo mám rád Slovensko,
- Štúrovo pero,
- O cenu Slovenského učeného tovarišstva,
- Pochôdzka po slovenskom juhu - spomienkové slávnosti na M. R. Štefánika v Šamoríne a Ivanke pri Dunaji,
- vítanie Nového roka, fašiangy, tradície Veľkej noci, vítanie mája, vianočné podujatia pre sociálne ústavy a detské domovy,
- Deň detí,
- Stretnutia so spisovateľmi a významnými predstaviteľmi spoločensko-kultúrneho života,
- športové súťaže a pod.

Podujatia a aktivity v roku 2015 Domu MS Dunajská Streda zahŕňajú v prvom rade národnostnú problematiku na jazykovo zmiešanom území, podujatia smerujúce k prehlbovaniu úcty k slovenskej štátnosti na jazykovo zmiešanom území, k zvyšovaniu úrovne jazykovej kultúry. Ide o organizovanie prednášok a besied o osobnostiach a udalostiach národnej histórie, literárnych, výtvarných, hudobných súťaží detí a mládeže, prezentáciu výstav výtvarnej tvorivosti a ľudovej tvorby a športové turnaje. K podujatiam tradičnej kultúry patria obľúbené Fašiangy, Vítanie Nového roka, Slovenské plesy (Dunajská Streda, Šamorín), Vítanie jari, Stavanie mája a váľanie mája, Veľkonočné sviatky – súťaž v maľovaní vajíčok, zhotovovanie vianočných ozdôb.

Pri Dome MS v Dunajskej Strede pracuje detský folklórny súbor Krpčiarik, v Šamoríne detský folklórny súbor Prvosienka. Slovenskú ľudovú kultúru na jazykovo zmiešanom území v okrese Dunajská Streda reprezentuje taktiež spevácka skupina Slnečnica pri Dome MS Dunajská Streda a skupina Lipa zo Šamorína. V roku 2015 DMS Dunajská Streda uskutočnil aj tieto podujatia: Šaliansky Maťko, Hviezdoslavov Kubín, deklarácia o štátnej suverenite Slovenska, dejiny spisovnej slovenčiny, deň Matice slovenskej, oslavy SNP, deň obetí holokaustu a rasového násilia, 29. október – deň narodenia Ľudovíta Štúra, po stopách štúrovcov, deň boja za slobodu a demokraciu a mnoho ďalších.

Dom MS Fiľakovo

Dom MS Fiľakovo sa zameriava na zachovanie a podporu slovenskej kultúry na jazykovo silne zmiešanom území, zachovanie a podpora slovenskej kultúry s osobitným zreteľom na slovenské umenie, vyzdvihnutie národného povedomia Slovákov v silne národnostne zmiešanom území, zachovanie slovenských ľudových zvyklostí a tradícií, podporu a spoluprácu so Slovákmi v zahraničí, prácu s deťmi a mládežou formou hravého, výchovno-vzdelávacieho a športového programu, spoluprácu s cirkvou, obecnými úradmi, jednotami dôchodcov, kultúrnymi organizáciami, políciou, záchrannou službou, predškolskými a školskými zariadeniami, záujmovými združeniami, spolkami a rôznymi inštitúciami v meste Fiľakovo a jeho okolí, starostlivosť o miestne odbory MS a cezhraničnú spoluprácu.

V jeho okruhu pôsobia len tri MO MS: Fiľakovo, Fiľakovské Kľačany a Šiatorská Bukovinka. Matičiari – jednotlivci žijú aj v obciach Ratka, Kurtáň, Buzitka, Biskupice, Trebeľovce, Lipovany, Veľké Dravce, Radzovce a Šíd. Pri Dome MS pracuje folklórny súbor Jánošík – mužská a ženská spevácka zložka a tanečná zložka. Od roku 2012 tu pracuje aj detský súbor Jánošík. Ďalej je to klub pedagogického odboru, klub matičiarok a klub pohybových aktivít. Dom poskytuje priestory pre včelárov, poľovníkova matičiarov na rôzne účely. Dom MS, pôsobiaci na jazykovo zmiešanom území, kde prevláda maďarská a rómska národnosť, organizuje akcie na zachovanie slovenských zvykov: vianočné programy, fašiangové slávnosti, pochovávanie basy, vynášanie Moreny, čistenie studničiek, veľkonočné zvyky, vítanie jari, stavanie a rúcanie mája, páračky, šúpačky. V roku 2015 organizoval každoročný Matičný ples, Stretnutie Slovákov, folklórny festival v Trebeľovciach, Matkino srdce (Deň matiek), Úcta k vzdelaniu (Deň učiteľov), Vatra zvrchovanosti (Deklarácia o zvrchovanosti),Úcta k starším, Matičné dni, kultúrne podujatia k výročiu otvorenia Domu Matice slovenskej.

Dom MS Fiľakovo sa v roku 2015 vo svojej činnosti zameriaval najmä na tieto oblasti :

- starostlivosť o členskú základňu MO MS,
- sledovanie aktivít členov MO MS a činnosti MO MS,
- podporu podujatí MO MS a matičného života v regióne,
- odbúravanie stagnácie niektorých MO MS aktívnym zapájaním sa a kontrolou,
- rozvíjanie a aj udržiavanie dobrých vzťahov so starostami obcí v regióne,
- rozvíjanie podujatí na pôde obcí, propagovanie aktivít MS na území obcí, čím sa vzbudí záujem a vytvára sa pozitívny obraz o DMS Lučenec a MS v regióne,
- následne snaha o založenie nových MO MS,
- nadväzovanie novej a pokračovanie v dobrej spolupráci s rôznymi kultúrno-spoločenskými a výchovnými inštitúciami,
- pokračovanie už v tradičných spoločných činnostiach a podujatiach, ktoré máme s kultúrno-spoločenskými inštitúciami a upevňovanie pozitívnych vzťahov s nimi,
- sledovanie rôznych možností financovania a aktívne vyhľadávanie možností získavania financií cez finančné mechanizmy,
- získavanie finančných prostriedkov cez rôzne dotačné programy na národnej alebo nadnárodnej úrovni,
- propagáciu vlastných podujatí,

- propagáciu uskutočnených podujatí formou článkov a ich zverejnenia na webových stránkach MS a DMS Lučenec.

V roku 2015 DMS Fiľakovo uskutočnil aj tieto podujatia: Fašiangy, Turíce, Matičný ples, stretnutie Slovákov, vatra zvrchovanosti, folklórny festival, spievaj, že si spievaj a mnoho ďalších podujatí sa konalo v rámci podpory projektov regionálnej kultúry v jednotlivých MO MS pod pôsobnosťou DMS.

Dom MS Galanta

Dom Matice slovenskej (DMS) v Galante vznikol 16. 9. 1993. Pôsobí v priestoroch, ktoré sú vo vlastníctve Matice slovenskej. DMS Galanta je orientovaný na celý Trnavský kraj, zameriava sa na revitalizáciu slovenskej kultúry na južnom Slovensku, stará sa o repatriantov – Slovákov z Maďarska, bývalej Juhoslávie a Rumunska, ochranu kultúrneho dedičstva v spolupráci so školami a kultúrnymi inštitúciami, organizuje národné podujatia, udržiava kontakty so Slovákmi na Dolnej zemi a rozvíja prezentačnú činnosť v práci so slovenskou literatúrou. Hlavným bodom činnosti v roku 2015 bola kultúrno-spoločenská , výchovno-vzdelávacia, záujmovo-tvorivá a zábavno-relaxačná činnosť.

Už tradične sa DMS zameriava na podporu matičného hnutia v obciach a mestách Trnavského kraja. Jedným zo zámerov je aj udržiavanie kontaktov so Slovákmi z Maďarska, Juhoslávie a Rumunska. DMS si pripomenul významné výročie 200. výročia narodenia Ľ. Štúra, ale aj ďalšie osobností a udalosti slovenských dejín. Počas celého roka 2015 DMS spolupracoval aj s ostatnými kultúrnymi inštitúciami v meste.

Hlavné podujatia DMS v roku 2015:

1. Pre Matičiarov a širokú verejnosť:
A/ Koncerty - Novoročné koncerty k vzniku samostatnej SR, Spomienkový koncert na Karola Duchoňa pod názvom Kantiléna,
B/ Besedy, prednášky a výstavy,
C/ Stretnutia so zaujímavými osobnosťami,
D/ Vatra zvrchovanosti, stretnutia a posedenia pri harmonike, zájazdy po pamätihodnostiach Slovenska /Devín, Modra.../,
E/ Vianočný volejbalový turnaj O pohár Domu MS,

2. Spolupráca s materskými, základnými a strednými školami:
Prezentácie v speve ľudovej piesne, Zaspievaj slávičku, Spievanie kolied, Deň Zeme, Jánske ohne, Výchovné koncerty a detské divadielka, Ukážky prác ľudových remeselníkov k Veľkej noci a k Vianociam, Keramický krúžok, Letné Tvorivé dielne, Besedy so spisovateľmi, Súťaž pre mladých záhradkárov, Šaliansky Maťko, Výchovné koncerty a detské divadlá.

Kantiléna – je spomienkový koncert na počesť Karola Duchoňa, galantského rodáka, speváka stredného prúdu populárnej piesne. Tento rok sa uskutočnil už jubilejný XV. ročník.
Hlavným organizátorom je Dom Matice slovenskej v Galante v spolupráci s Mestským kultúrnym strediskom Galanta. Prvýkrát sa koncert na uskutočnil pri príležitosti nedožitých Karolových päťdesiatych narodenín v roku 2000. Pre veľký záujem širokej diváckej verejnosti sa slávnostný spomienkový festival opakuje každoročne vždy v čase jeho narodenín, v apríli.

Ľudové dielne – pod týmto názvom sa skrýva celý rad tvorivých podujatí, ktoré sa uskutočňujú už niekoľko rokov v Dome Matice slovenskej v Galante. Od prezentácie tradičných ľudových remesiel k Veľkej noci a Vianociam, cez Letné tvorivé dielne, Keramické dielne pre školy, cez paličkovanie, drôtikovanie, pletenie z papiera, maľbu na sklo ponúkanú dospelým až po novšie umelecké aktivity od servítkovania až po rainbow loom. S cieľom osloviť všetkých, aby spoznali naše kultúrne dedičstvo a naučili sa niečo nové, aby užitočne využívali svoj voľný čas.

V roku 2015 DMS Galanta uskutočnil aj tieto podujatia: novoročný koncert k vzniku samostatnej SR, ples dolnozemských Slovákov, oslavy 22. výročia vzniku samostatnej slovenskej republiky, Šaliansky Maťko, bábkové divadlo pre deti MS, prednášky o Ľudovítovi Štúrovi, vatra zvrchovanosti, Trenčín, Trnava – ruža voňavá, a mnoho ďalších.

Dom MS Komárno

Dom MS v Komárne bol v priebehu roku 2015 predovšetkým nápomocný miestnym odborom a matičnej členskej základni najmä pri týchto aktivitách:

- pokračoval v rozvíjaní dobrých vzťahov s MO MS v okrese KN a NZ, ako aj s kultúrnymi, športovými a spoločenskými organizáciami a školskými zariadeniami,
- rozširoval členskú základňu Matice slovenskej v okrese Komárno,
- podujatiami oslovoval všetky vekové kategórie s osobitným dôrazom na mládež,
- posilňoval výchovu slovenskej mládeže k vlastenectvu, k úcte a ochrane štátneho jazyka a vzájomnému spolunažívaniu na jazykovo zmiešanom území SR,
- pravidelne aktualizoval stránku MO Matice slovenskej a pokračoval v informovanosti verejnosti o svojej činnosti.

DMS Komárno spoluorganizovalo podujatia s týmito inštitúciami:

- Nitriansky samosprávny kraj a jeho úrady – (školenia, informačné a edukačné aktivity napr. pre mládež a internetizáciu spoločnosti s možnými ohrozeniami) - DMS Komárno poskytuje zľavu na prenájom a podporu pri propagácii,
- regionálne kultúrne strediská a Národné osvetové centrum – išlo najmä o edukačné aktivity, vernisáže a výstavy, prípadne dramatické pásma podľa návrhov a zmlúv s ROC,
- základné a stredné školy s vyučovacím jazykom slovenským – organizácia rôznych výchovných koncertov, dramatických pásiem, prípadne vlastné krúžky - DMS Komárno poskytuje technickú účasť a výraznú zľavu na nájomnom,
- mesto Komárno – rôzne aktivity predovšetkým kultúrneho a spoločenského významu. DMS Komárno poskytuje rámcovú zľavu a krúžkové - personálne prepojenie (Dramaťák a Slov. rebeli sa podieľajú na podujatiach v rámci DMS Komárno, ale aj na iných javiskách v meste, príležitostné akcie NSK, MK SR, ZUŠ, Seniorských klubov a pod.). Ide o rôzne súťaže, výchovné, vzdelávacie a kultúrne aktivity pod. - DMS Komárno poskytuje zľavu, za predpokladu, že akciu môžu využiť aj členovia MS.

Samostatné matičné akcie, väčšinou národnostného charakteru, kde je organizátorom výhradne DMS Komárno, prípadne MO MS v Komárne, ktorý je personálne priamo napojený na DMS:

- súťaž v speve slovenských ľudových piesní, oslavy osobností (v roku 2015 oslava Ľudovíta Štúra), sv. Cyrila a Metoda, (v roku 2015 mimoriadne oslavy Ľudovíta Šuleka), každoročná kapustnica – Zvyky našich predkov v dramatickom pásme, náučno-osvetové predstavenia folklórnych súborov – Slovenskí rebeli a DFS Rebelíčatá (v roku 2015 – Štúrovci ako Rebeli) a pod.
- kultúrne akcie zamerané na širokú verejnosť s dôrazom na mládež a to najmä Dramatického krúžku, ktoré hoci sú slovenské, nejde vyslovene o národnostnú výchovu. Tešia sa však obrovskej obľube publika a sú najväčším ťahákom tak pre širokú verejnosť, ako aj pre médiá a významných hostí.

Medzi podujatia uskutočnené v roku 2015 patria aj: Šaliansky Maťko, muzikál slečna Loreline, Komárňanské dni, Štefánik, Oslavy sviatku Cyrila a Metoda, Turné a predstavenie Slovenských rebelov, Jubilejné Šulekove dni, súťaž v speve ľudových piesní a ďalšie.

Dom MS Košice

Dom Matice slovenskej sa orientoval v roku 2015 najmä na oživenie matičného hnutia, získanie mladých členov do Matice slovenskej, návrat Matice slovenskej do spoločenského života v Košiciach, skvalitnenie členskej základne a propagáciu aktivít Domu Matice slovenskej. Jedným z významných úspechov bola aj vyššia koordinácia činnosti miestnych odborov.

V roku 2015 DMS v spolupráci s miestnymi odbormi MS mesta Košice a okresu Košice okolie zorganizoval niekoľko podujatí k Roku Ľudovíta Štúra, na ktorých si pripomenuli jednu z najvýznamnejších osobností z našej národnej histórie. DMS naďalej pokračoval v tradičnej ekumenickej činnosti so všetkými cirkvami, taktiež s dôrazom na cyrilo-metodskú tradíciu.

Dom Matice slovenskej v Košiciach si ako jednu z hlavných úloh v roku 2015 vytýčil propagáciu miestnych odborov Matice slovenskej v Košiciach. Cieľom bolo vyzdvihnúť rôznorodej činnosti košických miestnych odborov. Výsledkom bola v priebehu roku zvýšená komunikácia s regionálnymi médiami, prostredníctvom ktorých propagoval podujatia organizované zložkami Matice slovenskej v Košiciach. Druhé najväčšie mesto na Slovensku však aj v nasledujúcich rokoch potrebuje intenzívnu podporu z ústredia Matice slovenskej.

Medzi najvýznamnejšie podujatia uskutočnené v roku 2015 patrili: Šaliansky Maťko, Historické rázcestníky, Vansovej Lomnička, Hviezdoslavov Kubín, DEDO – prehliadka košických detských a mládežníckych divadiel, Štúrovci v Košiciach, Detské divadelné Košice, Štúrov Zvolen, Povedačky-hutoračky, Kolorit slovenského ornamentu, Slávik Slovenska, U nás taká obyčaj, Deň ústavy, Adamcové slávnosti, Ľudovít Štúr a Košice, Slovenské Vianoce, Vlastenci a národovci a mnoho ďalších.

Dom MS Levice

Aktivity DMS v roku 2015 boli zamerané na plnenie Národného programu MS, na upevňovanie národného povedomia a vzťahu k Slovenskej republike. Činnosť a aktivity DMS v roku 2015 môžeme rozdeliť do niekoľkých oblastí:

Rámcové zameranie činnosti:

I. Poznávacie a vzdelávacie podujatia:

- Prednášky a besedy pri príležitosti významných výročí osobností a histórie SR,
- Besedy o Matici slovenskej (najmä pre mládež),
- Prednášky a besedy o histórii Slovenska,
- Školenia vedúcich detských folklórnych súborov,
- Odborné prednášky a besedy pre pedagógov a členov Klubu pedagógov MS,
- Zájazdy za poznávaním pamiatok a prírody Slovenska a okolia Levíc,
- Účasť na folklórnych festivaloch a matičných podujatiach na Slovensku.

2. Súťaže a prehliadky:

- Šaliansky Maťko - súťaž v prednese slovenskej povesti,
- Putujeme za ľudovou piesňou - súťaž pre stredné školy v okrese,
- Poznaj svoju vlasť - kvíz pre stredné školy v okrese,
- Rok na dedine - prehliadky folklórnych súborov materských škôl okresu,
- Čriepky slovenského folklóru - prehliadky folklórnych súborov základných škôl okresu,
- Prečo mám rád slovenčinu a Slovensko - literárna tvorba žiakov ZŠ,
- Európa v škole - výtvarná tvorba pre žiakov ZŠ,
- Športové súťaže,
- Hviezdoslavov Kubín,
- Kráľove Šahy – celoslovenská súťaž v prednese štúrovskej poézie a prózy,
- Cena A. Chudobu – celoslovenská súťaž v literárnej tvorbe,

- Iné príležitostné súťaže a výstavy.

3. Oslavy a spomienky:
Vznik Slovenskej republiky, Deň matiek, Deň detí, Vyhlásenie Deklarácie o zvrchovanosti Slovenskej republiky, Národný výstup na Sitno, Schválenie Ústavy Slovenskej republiky, Stretnutia pri hrobe V. A. Kráľa, syna Janka Kráľa, Stretnutia pri soche M. R. Štefánika, Stretnutia pri buste Ľudovíta Štúra a Karola Kuzmányho, Stretnutia pri pamätných tabuliach Štefana Moysesa, Antona Bernoláka, Imricha Karvaša, Jozefa Cígera Hronského, Ďalšie aktuálne výročia udalostí a osobností.

4. Spoločenské podujatia:
Reprezentačný ples MS v Leviciach, Spoločenské stretnutie pri fašiangových zvykoch a tradíciách, Veľkonočné stretnutie matičiarov, Spoločenské stretnutie pri vianočných zvykoch a tradíciách, Silvestrovské stretnutie matičiarov, Zájazdy na divadelné predstavenia a národné stretnutia.

5. Metodická a koordinačná činnosť:
- Poskytovanie metodickej pomoci MO MS v okrese v rôznych činnostiach,
- Pracovné návštevy MO MS a podpora ich podujatí,
- Metodická pomoc OMM, PgO MS a i.,
- Zakladanie nových MO MS a podnecovanie k činnosti menej aktívnych MO MS,
- Vydávanie propagačného a informačného buletínu "Matičný spravodajca".

6. Spolupráca s inými subjektmi:
DMS spolupracuje s OÚ ako i MsÚ v Leviciach, v oblasti kultúrnych a vzdelávacích aktivít DMS spolupracoval s Mestským kultúrnym strediskom, Okresným osvetovým strediskom, Tekovskou hvezdárňou, Tekovským múzeom, Tekovskou knižnicou, ako i s Okresným archívom. DMS plánuje rozvíjať spoluprácu s Vojenským útvarom. Činnosť DMS bude propagovaná v regionálnej i celoslovenskej tlači.

7. Hospodárska činnosť:
DMS zabezpečoval svoju prevádzku a činnosť:
a) z príspevkov z rozpočtu Matice slovenskej,
b) z financií získaných z prenájmu priestorov,
c) z príspevkov získaných od sponzorov a nadácií.

Medzi ďalšie významné podujatia organizované DMS Levice a MO MS pod pôsobnosťou DMS patria: Šaliansky Maťo, Fašiangy, Turíce, Turnaj mládeže v stolnom tenise, Putujeme sa ľudovou piesňou, Čriepky, Tekovské koliesko, Národný výstup na Sitno, Memoriál M. Švolikovej, Poznaj svoju vlasť a ďalšie.

Dom MS Liptovský Mikuláš

Dom Matice slovenskej v Liptovskom Mikuláši vznikol v roku 1991 a pracuje už nepretržite 24 rokov. Jeho prvoradou úlohou je napĺňanie Národného programu MS, ako aj upevňovanie vlastenectva a udržiavanie ľudových tradícií v regióne Liptova a Oravy. Svojim MO MS DMS poskytuje metodickú pomoc a snaží sa o zakladanie nových MO MS. Aktívne spolupracuje so zástupcami samospráv miest a obcí v pôsobnosti Domu MS v Liptovskom Mikuláši. V roku 2015 sa DMS zameral na spoluprácu s kultúrnymi inštitúciami v regióne, no predovšetkým so školami a teda mladou generáciou.

DMS sa v roku 2015 zameriaval vo svojej činnosti na tieto dôležité aktivity:
Výstavná činnosť,
Divadelná činnosť,

Prednášková činnosť,
Spomienkové podujatia,
Filmové popoludnia,
Klubová činnosť,
Turistická a športová činnosť,
Edičná a publikačná činnosť.

1 .Výstavná činnosť - V Dome MS sa nachádza výstavná miestnosť v ktorej sa pravidelné konajú rozličné výstavy. Propagujú sa tu diela domácich liptovských umelcov, profesionálov, ale aj amatérskych výtvarníkov. Pravidelne, takmer každý mesiac je v tejto výstavnej sále nainštalovaná výstava, ktorá priláka do priestorov Domu MS množstvo návštevníkov.

2. Divadelná činnosť - Pri Dome MS pôsobí aj Matičná divadelná ochotnícka scéna (MADOS), ktorá pozostáva z troch súborov (divadelného, poetického a estrádneho). Každoročne usporiada desiatky podujatí v ktorých propaguje udalosti a osobnosti ktoré žili, alebo tvorili v Liptove. Účinkuje aj na celoslovenských podujatiach na Devíne, matičných slávnostiach v Martine, ale aj mimo regiónu na pozvanie MO MS, alebo Domov MS. V Dome MS má aj sídlo záujmový Divadelný odbor MS.

3. Prednášková činnosť - Každý mesiac sa v rámci Historického klubu konajú prednášky o významných osobnostiach Liptova, približujú sa dôležité udalosti a momenty z regionálnej histórie. Prednášajú významné osobnosti vedeckého života, ktoré pôsobia v regióne.

4. Spomienkové podujatia:
Vatra zvrchovanosti – každoročne je Dom MS jedným z hlavných organizátorov tohto podujatia konaného na vyvýšenine Háj – Nicovo. DMS sa podieľa sa na kultúrnom programe a propagácii tejto významnej udalosti.
Stretnutie pri Lipe ústavy – pred Domom MS stojí Lipa ústavy, ktorá bola zasadená pred 20. rokmi na počesť prijatia Ústavy SR. Koná sa tu kultúrny program a pripomína sa táto významná udalosť v dejinách nášho národa.
Spomienka na Martina Rázusa – pri jeho pamätníku sa každoročne stretávajú matičiari, občania nášho mesta, cirkvi, ale aj predstavitelia samosprávy, aby si spoločne uctili túto významnú osobnosť.
Žiadosti slovenského národa – V Liptovskom Mikuláši sa v roku 1848 vyhlásil prvý politický program Slovákov Žiadosti slovenského národa. Dom MS a MO MS si ho spoločne s ďalšími inštitúciami v meste každoročne pripomínajú.

5. Filmové popoludnia – Každý mesiac sa v priestoroch Domu MS koná premietanie krátkych dokumentov, ktoré predstavujú historické postavy, ale aj zaujímavé osobnosti nášho regiónu.

6. Klubová činnosť – Pri Dome MS v Liptovskom Mikuláši pracuje viacero klubov a organizácií, ktoré v našich priestoroch uskutočňujú spolkovú, klubovú činnosť. Klub paličkovanej čipky, Spoločnosť M.R. Štefánika, Klub filatelistov, Klub Holubiarov, Odbor Mladej Matice.

7. Turistická a športová činnosť – Turistika a šport idú ruka v ruke a patria aj k činnosti Domu MS v Liptovskom Mikuláši. DMS sa spolupodieľa na prípravách a organizácií Národného výstupu na Kriváň. Predovšetkým mladí matičiari sa pravidelne stretávajú na viacerých vrcholoch našich hôr a venujú sa aj organizácií športových podujatí a turnajov. DMS pripravuje aj cyklistickú štafetu naprieč Liptovom, kde účastníci navštevujú obce v okrese Liptova, v ktorých pôsobia MO MS.

8. Edičná a publikačná činnosť – DMS pravidelne vydáva občasník Matičný hlas Liptova a Oravy a tiež sa venuje písaniu divadelných scenárov k udalostiam a osobnostiam našich národných dejín. DMS sa

spolupodieľal aj na vydaní publikácie, ktorá zachytáva dejiny a súčasnosť mestskej časti Palúdzka. V Dome MS sa nachádza aj malá matičná knižnica, v ktorej je umiestnených cca 5000 knižných titulov.

Dom Matice slovenskej v Liptovskom Mikuláši vykonáva svoju pôsobnosť v regiónoch Liptova a Oravy a združuje MO MS: *Vážec,* Východná, Kráľova Lehota, Pribylina, Liptovský Mikuláš, Kvačany, Ľubeľa, Ružomberok, Stankovany, Tvrdošín, Námestovo, Dolný Kubín, Trstená, Babín, Štefanov nad Oravou a Oravská Polhora. Odbory Mladej Matice pracujú v Liptovskom Mikuláši, Beňadikovej a Podturni.

Medzi najvýznamnejšie podujatia organizované DMS v roku 2015 patrili: vystúpenia MADOS-u, slávnosť pri príležitosti 465. výročia udelenia erbu liptovskej stolice, Divadelný festival Bošácke divadelné dosky, Vernisáž výstavy Š. Packu – koláže, ples OMM, 145. výročie úmrtia M. M. Hodžu, výstava umelci a remeselníci Liptova, Nech žije divadlo!, 195. výročie Andreja Sládkoviča, Žiadosti slovenského národa, Deň MS Liptova a Oravy, Mária Rázusová Martáková – poetka radostnej bolesti, Motýle Liptova, Martin Rázus, Národný výstup na Kriváň, Deň ústavy SR, Vianoce v MS a mnoho ďalších.

Dom MS Lučenec

DMS si v roku 2015 pripomenul 17. výročie svojho otvorenia. Dnes má lučenský Dom MS veľkú podporu od vedenia mesta. Podpora samosprávy je teda nevyhnutná pri realizácii rôznych matičných podujatí, kde si pripomíname významné výročia našich národných dejín. Na jednotlivé podujatia si nachádzajú cestu aj ľudia, ktorých by inak matičná činnosť neoslovila. Záujemcovia sa môžu zapojiť do vyše päťdesiatky podujatí Domu MS v Lučenci ročne a získať autentický zážitok. Priestory Domu využíva aj MO MS v Lučenci. Dom MS Lučenec prevzal záštitu takmer nad celým okresom Lučenec (okrem Fiľakova) a okresom Poltár, kde sa v uplynulých rokoch podarilo obnoviť činnosť viacerých miestnych odborov, konkrétne v Poltári a Polichne a založiť nové MO MS v Jelšovci a Dobroči. Jedným zo spôsobov prezentácie Domu MS v Lučenci je samostatná webová stránka, kde sa verejnosť môže dozvedieť o pripravovaných, ako aj uskutočnených podujatiach.

Dom MS Lučenec sa vo svojej činnosti v roku 2015 zameriaval na tieto oblasti :

- starostlivosť o členskú základňu MO MS,
- sledovanie aktivít členov MO MS a činnosti MO MS,
- podpora podujatí MO MS a matičného života v regióne,
- odbúravanie stagnácie niektorých MO MS,
- naďalej rozvíjať a aj udržiavať dobré vzťahy so starostami obcí v regióne,
- rozvíjanie podujatí na pôde obcí, propagovanie aktivít MS na území obcí, čím sa vzbudí záujem a vytvára sa pozitívny obraz o DMS Lučenec a MS v regióne,
- následne snaha o založenie nových MO MS,
- nadväzovanie novej a pokračovanie v dobrej spolupráci s ďalšími kultúrno-spoločenskými a výchovnými inštitúciami,
- pokračovanie už v tradičných spoločných činnostiach a podujatiach s kultúrno-spoločenskými inštitúciami,
- sledovanie rôznych možností financovania a aktívne vyhľadávanie možností získavania financií cez rôzne finančné mechanizmy,
- získavanie finančných prostriedkov cez rôzne dotačné programy na národnej alebo nadnárodnej úrovni,
- propagácia vlastných podujatí, ich ohlasovanie cez rôzne informačné a mediálne kanály,
- propagácia uskutočnených podujatí formou článkov a ich zverejnenia na webových stránkach MS a DMS Lučenec.

Medzi významné podujatia organizované DMS patria: Šaliansky Maťko, Prečo som na svete rád, výstava obrazov amatérskych maliarov, Lučenecká jarná pieseň, 61. Hviezdoslavov Kubín, Deň Štefá-

nika, Beh mládeže o pohár DMS, Stretnutie Slovákov, divadelné predstavenie „spomienky na Štúra“, 4. ročník – maľujeme Timravu, 24. ročník Timravin chodníček a pod.

Dom MS Michalovce

Dom Matice slovenskej Michalovce pôsobí v územnom obvode troch okresov a to Michalovce, Trebišov a Sobrance. Do jeho územnej pôsobnosti patrí aj Oblastná organizácia MS Zakarpatskej oblasti na Ukrajine.

Hlavnou činnosťou DMS je kultúrno-osvetová činnosť zameraná na uchovávanie ľudových tradícií a práca s mládežou. V roku 2015 boli strategickými podujatiami v rámci roku Ľudovíta Štúra seminár určený učiteľom základných a stredných škôl, zameraný na význam v procese kodifikácie spisovnej slovenčiny, jazykovednú činnosť a podiel na boji proti národnému útlaku. Seminár bol zameraný tiež na básnickú tvorbu, novinársku a politickú činnosť. Uskutočnila sa aj séria prednášok venovaná tejto významnej osobnosti slovenských dejín na stredných školách v rámci územnej pôsobnosti DMS. Za týmto účelom boli oslovený poprední odborníci z radov jazykovedcov, učiteľov vysokých škôl, historikov a iných odborníkov. DMS pokračoval vo vydávaní publikácií zameraných na osobnosti zemplínskeho regiónu. Zozbierali sa básne, eseje a spomienky zemplínskeho rodáka Gorazda Zvonického, ktoré neboli doposiaľ publikované. DMS ich plánuje vydať pri príležitosti 20.výročia jeho smrti. DMS chce i naďalej vytvárať priestor pre mladých začínajúcich autorov, ktorým bude sprostredkovávať odbornú pomoc zo strany skúsených odborníkov.

Aj v roku 2015 sa na pôde DMS prijímali žiaci základných škôl, ktorých DMS oboznamoval s históriou a súčasnou činnosťou MS. Na týchto stretnutiach sa žiaci oboznamovali aj s významnými osobnosťami slovenskej histórie i osobnosťami MS. Už žiaci prvého stupňa po minulom roku prejavili záujem o takéto návštevy spojené so skladaním pexesa s vyobrazením slávnych osobností slovenských dejín. Týmto sa už u malých návštevníkov pestuje vzťah k vlastenectvu.

Ďalším podujatím, ktoré sa organizovalo už po piatykrát bol divadelný festival „Mihaľovski deski“. Jeho hlavným zámerom je zachovanie slovenských nárečí. Na tomto festivale sa každoročne zúčastňujú aj divadelné súbory Slovákov zo zahraničia. Festival už má svoje trvalé miesto medzi podujatiami v meste i okrese. Rozšíril sa aj o iné nárečia ako zemplínske.

Jednou z priorít DS bola aj návšteva Národného cintorína v Martine, kde si matičiari z Michaloviec a okolia uctili pamiatku svojho rodáka G. Zvonického a poklonili sa aj pamiatke nedávno zosnulého Drahoslava Machalu. Pre študentov škôl z územnej pôsobnosti DMS sa zorganizovali návštevy pamätných izieb, ktoré sú v okrese, a to Mons. F.J. Fugu vo Vinnom, nestora špeciálnej pedagogiky Viliama Gaňa v Trnave pri Laborci, Gorazda Zvonického v Močaranoch a Pavla Horova v Bánovciach nad Ondavou. Z podujatí Oblastnej organizácie na Ukrajine medzi priority patrila súťaž v prednese slovenských rozprávok, Slávnosti slovenskej kultúry, Slovenský Betlehem, letné tábory Slovenského jazyka, výstavy. Okrem toho sa zorganizovali všetky tradičné podujatia, ako sú folklórne festivaly a zo športových podujatí medzi tradičné patril Matičný beh o štít mesta Michalovce, ktorý sa koná pri príležitostí oslobodenia mesta Michalovce. DMS organizoval tiež všetky tradičné súťaže ako Šaliansky Maťko, okresné, Fugova domovina, Horovov Zemplín, Vansovej Lomnička, Hádankársky turnaj o Pohár DMS s celoslovenskou pôsobnosťou a Vatry zvrchovanosti.

Medzi ďalšie významné podujatia organizované DMS patrili: na Zemplíne tak, Slovenský Betlehem na Ukrajine, Michalovská hodinovka, Slovenská veselica v Užhorode, Zemplínske slávnosti piesni a tancov, celoslovenská súťaž krížovkárov a hádankárov, ruže mojej duše, Folklórne festivaly v Pozdišovciach, Porube pod Vihorlatom, Lučkách a Lekárovciach a mnoho ďalších.

Dom MS Nitra

Koncepciu podujatí DMS tvorilo v roku 2015 päť dramaturgických línií. Prvou líniou bolo pripomínanie si dôležitých kalendárnych udalostí histórie Slovákov prostredníctvom tradičných Matičných

stolnotenisových turnajov venovaných spomienke na výročie vzniku Slovenskej republiky a pripomínaniu si zvrchovanosti Slovenskej republiky. Do línie spomienkových slávností DMS zaradil cyklus Sviatok všetkých svätých a zosnulých - pripomínanie si významných osobností mesta Nitry. Ďalšou súčasťou dramaturgie bolo zaradenie tematiky oficiálne vyhláseného roka Maticou slovenskou. V rámci Roka Ľudovíta Štúra sa DMS zameral na žiakov základných a stredných škôl prostredníctvom interaktívnych tvorivých dielní. Dôležitým medzníkom v koncepcii dramaturgie je aj odkaz na Cyrilometodské dedičstvo. Aj v roku 2015 sprostredkoval DMS členom miestnych odborov MS v jeho pôsobnosti účasť na Národných slávnostiach na Devíne a Národných slávnostiach v Martine. DMS je taktiež v rámci Cyrilo-metodských aktivít každoročným spoluorganizátorom nitrianskych Pribinových slávností, Nitra, milá Nitra a Národnej púte. Na týchto podujatiach DMS každoročne dotvára kolorit kultúrneho dedičstva našich predkov – folklórne vystúpenia, krojový špalier, nosenie obetných darov.

Ďalšou líniou bola koncepcia folklórnych tradícií, ktorých cieľom je sprostredkovať dedičstvo starých otcov a mám najmladšej generácii. Práve tá nie je postavená do role tichého pozorovateľa, ale aktívne sa zapája do organizácie podujatí. Aj v roku 2015 na to DMS Nitra využívala medzigeneračný dialóg, ale aj výchovu a vzory rovesníckeho vzdelávania. Posledná línia dramaturgie organizácie podujatí DMS Nitra bola určená pre generáciu stredného a staršieho veku. Formou fundovaných prednášok a spolupráce na univerzitnej úrovni aj v roku 2015 DMS pripravil cyklus prednášok Prírodná lekáreň, ale aj spoluprácu so seniorskými klubmi a zariadeniami sociálnych služieb.

Hoci svoju činnosť DMS zameriava na všetky vekové generácie, najväčšia časť podujatí je organizovaná pre deti predškolského veku, žiakov základných, stredných škôl a gymnázií a univerzitných študentov. Do tejto línie patria aj rôzne vedomostné a tvorivé súťaže. V roku 2015 bol DMS opäť spoluorganizátorom významnej recitačnej súťaže v prednese slovenskej povesti Šaliansky Maťko J. C. Hronského. Väčšina podujatí bola aj v roku 2015 určená pre deti a študentov s hlavnými ambíciami – priblížiť históriu slovenského národa, aktualizovanie a zatraktívnenie dôležitých tém našich dejín, oboznámenie s nehmotným i hmotným kultúrnym dedičstvom našich predkov, prebudiť záujem o tradície, národnú hrdosť a uvedomenie si, že aj najmladšia generácia je nositeľom a šíriteľom nášho bohatého dedičstva. Medzi ďalšie významné podujatia DMS patrili: matičný stolnotenisový turnaj, Šaliansky Maťko, Cyrilo-metodské oslavy, matičný reprezentačný ples, krojovaná zábava, Čermáňske červené, matičný stolnotenisový turnaj, od Kataríny do Troch Kráľov a mnoho ďalších.

V rámci samosprávy DMS spolupracuje s Mestom Nitra, NSK, VMČ-Čermáň, okolitými obecnými úradmi a v rámci verejnej správy s MKSR. Na úrovni školstva spolupracuje s Okresným úradom v Nitre, so školami od MŠ až po študentov a pedagógov UKF v Nitre a SPU v Nitre. Na poli kultúrnych inštitúcií je rozvinutá spolupráca s DAB v Nitre, Diecéznym múzeom, Nitrianskou galériou, Poštovým múzeom a Slovenskou poštou. DMS aktívne komunikuje a pripravuje podujatia aj za odbornej garancie vedeckých a záujmových združení, akými sú Spoločnosť Juraja Selepčéniho Pohronca, Bernolákova spoločnosť, Spoločnosť M. R. Štefánika, Jazykový a výtvarný odbor MS, Klub filatelistov, Zariadenia sociálnych služieb a domov v Nitre, Centrum pre seniorov, Jednota dôchodcov, Zväz záhradkárov či Parlamentný inštitút NRSR. Rozvinutá je tiež spolupráca s rímsko-katolíckou cirkvou, Biskupským úradom v Nitre a Evanjelickou cirkvou a. v. na Slovensku.

Dom MS Prešov

Dom Matice slovenskej v Prešove sa svojou činnosťou zameriava na viaceré aktivity, ktoré sú spojené s chránením nášho hmotného i nehmotného kultúrneho dedičstva, ochranou slovenskej zemi i jej bohatstva. Hlavnými aktivitami DMS Prešov sú najmä podujatia podporujúce tradičnú národnú ľudovú kultúru, kde DMS Prešov spolupracuje s kultúrnymi, osvetovými i spoločenskými organizáciami pri rozvíjaní miestnej a regionálnej kultúry. Veľmi podstatnou činnosťou je teda aj spolupráca so školami všetkých stupňov, vrátane Prešovskej univerzity a zapájanie mladej generácie v Prešove s cieľom formovať ich národné povedomie a presvedčenie prostredníctvom besied, súťaží, seminárov, akadémií, výstav a pod.

V ostatnom období si DMS Prešov vybudoval dobrú spoluprácu s miestnymi, okresnými i krajskými samosprávami a s farnosťami jednotlivých cirkví. Táto spolupráca je nápomocná pri organizovaní slávnostných podujatí, ktoré DMS Prešov organizuje alebo spoluorganizuje a to pri národných a štátnych výročiach, pri starostlivosti o miestne a regionálne pamätníky, pamätné miesta, tiež pri postavení nových pamätníkov významným národným i vedeckým osobnostiam, i pri vzájomnom poskytovaní priestorov na spoločné podujatia. Kultúrne (knižnice, strediská) i voľnočasové centrá sú tiež ústretové k spoločným aktivitám s nami, poskytujú nám priestory, ozvučenie, pomôžu s tlačovými prácami a pod. Svoje posvätné poslanie tu v matičnom teréne (teda aj v DMS Prešov) si Matica slovenská uchránila, čistými a zmysluplnými aktivitami DMS buduje ďalej na tomto pevnom základe.
Naša mladá generácia, jej výchova i postavenie stále zostávajú prioritou matičnej činnosti. DMS vyvíja maximálne úsilie, aby oslovil čo najviac mladých ľudí v spolupráci s Mladou Maticou. Táto spolupráca môže byť príkladom aj pre ostatné DMS na Slovensku.

Medzi významné podujatia realizované DMS Prešov môžeme zaradiť: Šaliansky Maťko – oblastné a krajské kolo, Za krásu slova, Pribinove poklady, Náš národný dejateľ Ľ. Štúr, po stopách P. O. Hviezdoslava a štúrovcov študujúcich v Prešove na EKG, Folklór Prešov 2015, Cyrilometodské slávenie, vzkriesená MS, seminár o živote a diele Jakobeusa pri 370. výročí úmrtia, Kytička domovine a Gorazdov literárny Prešov – (súťaž pre autorov všetkých vekových kategórií, ktorí sa venujú slovenským dejinám, zachytávajú život významných osobností národnej a kresťanskej histórie i súčasnosti, oceňujú duchovné hodnoty kresťansky orientovanej kultúry).

Dom MS Rimavská Sobota

Dom MS Rimavská Sobota v spolupráci s MO MS v okrese Rimavská Sobota každoročne pripravujú zaujímavé kultúrne a športové podujatia. Platilo to samozrejme aj pre rok 2015. K aktívnym miestnym odborom patria MO MS v Rimavskej Sobote, Králi, Klenovci, Čerenčanoch, Lukovištiach, Tornali, Bottove a Rimavskej Bani. Tieto MO MS sa svojimi podujatiami snažili osloviť v prvom rade deti a mládež. Pomáhala im členská základňa Matice, riaditelia a učiteľský zbor základných, stredných škôl a gymnázií, predstavitelia samospráv v jednotlivých obciach a mestách, v okrese i kraji. Dom MS nachádza pozitívnu odozvu v Gemersko-Malohontskom osvetovom stredisku, v Knižnici Mateja Hrebendu, v Dome kultúry v Rimavskej Sobote a v Jednote dôchodcov.

Významné historické udalosti, štátne sviatky a pamätné dni sa v Dome MS tradične uctievajú formou verejných stretnutí so žiakmi a študentmi základných a stredných škôl v Aleji slovenských dejateľov v Rimavskej Sobote, ktorá vznikla z matičnej iniciatívy. Zásluhou MO MS a Domu MS v Rimavskej Sobote má dnes toto mesto ojedinelý park s bustami historických osobností Gemera–Malohontu.

Činnosť Domu MS a MO MS v okrese Rimavská Sobota sa zameriava najmä na zachovanie slovenských ľudových tradícií a zvyklostí z oblasti Gemera–Malohontu, podpory slovenskej kultúry s osobitným zreteľom na remeselné umenie, ako rezbárstvo, výšivkárstvo, čipkárstvo, výroba kraslíc, perníkov, bábik zo šúpolia a hrnčiarstvo. Organizujú sa literárne súťaže, prednášky a besedy pre základné a stredné školy: obvodné, okresné, regionálne a celoslovenské literárne súťaže, ako napríklad Zlatá podkova, Zlaté pero, Zlatý vlas v Drienčanoch, Vozárovo zlaté pero v Hrachove, Kraskove Lukovištia v Lukovištiach, podujatia k oslavám sv. Cyrila a Metoda, dožinkové slávnosti v Bottove, folklórny festival Klenovská Rontouka v Klenovci, besedy s osobnosťami verejného a kultúrneho života, vatry zvrchovanosti, vianočný koncert pre širokú verejnosť v Rimavskej Sobote a pod. Pri Dome MS pôsobí Klub plastikových modelárov, Klub malých matičiarov Jána Francisciho-Rimavského a športový Florbalový klub mladých matičiarov Slovan.

Dom MS Rimavská Sobota sa vo svojej činnosti zameriaval v roku 2015 na tieto oblasti:

- ✓ zasadnutia Okresnej rady Gemera–Malohontu v priestoroch DMS (rozposlanie pozvánok jednotlivým MO MS Gemera–Malohontu, metodická pomoc pri príprave jednotlivých podujatí

MO MS, spoluorganizácia a finančná výpomoc jednotlivým MO MS, rozposlanie zápisnice jednotlivým MO MS, príprava občerstvenia),

- ✓ organizačná a metodická pomoc MO MS pri príprave rôznych žiadostí o finančné príspevky z projektov k pripravovaným kultúrnym podujatiam podľa plánu činnosti organizovaných MO MS Gemera–Malohontu,
- ✓ organizačná a metodická pomoc pri oživotvorení MO MS v Drienčanoch a MO MS v Hnúšti - termín,
- ✓ spoluorganizácia a finančná výpomoc pri realizácii folklórneho festivalu „Klenovská rontouka“ v Klenovci v spolupráci s MO MS Klenovec, FS Vepor a starostkou obce,
- ✓ organizačná a metodická pomoc MO MS Rimavská Sobota pri príprave žiadostí o finančné príspevky a projektov na realizáciu sôch a búst k projektu „Historické osobnosti Gemera-Malohontu,
- ✓ zviditeľnenie a propagácia tvorby spisovateľov, publicistov, historikov, hudobníkov, sochárov, maliarov, vedeckých pracovníkov a pod. pochádzajúcich z oblasti Gemera-Malohontu predovšetkým na základných a stredných školách (Peter Glocko, Marta Hlušíková, Ján Feješ, Július Molitoris, Eva Rysová, Ján Valentík, Erich Wiszt, atď.),
- ✓ spoluorganizácia a finančná výpomoc pri realizácii kultúrneho podujatia „Obec ožíva“ v Drienčanoch, zabezpečenie matičného dvora v spolupráci s MO MS v Drienčanoch, starostom obce, GMOS Rimavská Sobota a OZ Valgatha,
- ✓ spoluorganizácia pri realizácii dožinkových slávností v obci Bottovo v spolupráci s MO MS Bottovo a starostkou obce.

Medzi významné podujatia organizované DMS patria: Matičný ples, fašiangové časy, historické osobnosti Gemera a Malohontu, vatry zvrchovanosti, Ľudevít mojimi očami – multižánrový projekt pre žiakov ZUŠ, Šaliansky Maťko, Fašiangy na Gemeri, Pietna spomienka na Ivana Kraska, literárna súťaž vo vlastnej tvorbe „O Vozárovo zlaté pero“, Turičné zvykoslovie, Dni slovenskej kuchyne, spomienková slávnosť sv. Cyrila a Metoda, deň ľudových tradícií, regionálna a celoslovenská literárna súťaž „Zlatá podkova, zlaté pero, zlatý vlas“, literárna súťaž „Timravina studnička“ a pod.

Dom MS Rožňava

DMS Rožňava pracuje na národnostne zmiešanom území, kde je niekedy doslova odvahou presadzovať nielen matičné, ale hlavne národné myšlienky. Veľká miera nezamestnanosti ovplyvňuje možnosti finančnej podpory zo strany podnikateľov na podujatiach rôzneho charakteru. A možno práve navzdory tomu všetkému máme matičiarov, ktorí robia podujatia s oduševnením, s hrdosťou a s úsmevom. V našom regióne sa neuskutoční podujatie, na ktorom by sa DMS nezúčastnilo, o ktorom by nebolo informované, či do konca priamo pozvané. Nie je to len metodická pomoc, či zabezpečenie choreografie programu, či tlač materiálov, propagácia, ale hlavne vzdanie úcty samotnou prítomnosťou a ochotou spolupracovať a morálne podporiť našich matičiarov. Žiaľ, stále chýba väčšia finančná podpora aj zo strany ústredia Matice slovenskej, hlavne pri zabezpečovaní regionálnych podujatí. Obzrúc sa do histórie, vieme že Matica znamená žriedlo, prameň, ale aj včelí úľ. A matičiar bol kedysi preto matičiar, pretože prispieval svojou činnosťou do národnej kultúry. Tak ako to robia včely pri tvorbe medu, tak aj Matica slovenská musí národne prebúdzať Slovákov žijúcich predovšetkým na juhu Slovenska, kde je to najviac potrebné. Matica slovenská je žriedlo nielen pre matičiarov alebo jej sympatizantov, ale jej činnosť musí byť zameraná pre všetkých Slovákov. Preto je nemysliteľné, aby sa uskutočňovali podujatia DMS bez spolupatričnosti MO MS a samozrejme naopak.

V pláne činnosti na rok 2015 sme sa zamerali na zjednocovanie práce činnosti všetkých MO MS pôsobiacich v územnej pôsobnosti DMS, a to predovšetkým realizovaním podujatí regionálneho charakteru. Pripomenuli sme si našich slávnych rodákov prostredníctvom spomienkových podujatí. Vážime si aj súčasné osobnosti nášho regiónu, ktoré tvoria a zviditeľňujú nielen okres či kraj, ale aj Slovensko. Koordinácia oblastnej rady pre okresy Rožňava a Revúca zo strany DMS je preto samozrej-

mosťou, ako aj príprava zasadnutí krajských rád. Vo všetkých kútoch regiónu máme veľa dobrovoľníkov. Aj vďaka nim vieme propagovať národné myšlienky a šíriť národné povedomie a to nielen osvetovou činnosťou, minulého roku zameranou na Štúrovcov Gemera. Ich odkaz sme si tiež pripomínali kultúrno-športovými podujatiami.

Prioritami DMS v roku 2015 bolo:
- štúrovci Gemerského regiónu,
- výchova detí a mládeže k vlastenectvu,
- zachovanie tradícií a obyčají,
- spomienka na osobnosti regiónu – história,
- spoznávajme súčasné osobnosti regiónu,
- ochrana prírody,
- športové súťaže pre deti a mládež,
- športové popoludnia pre seniorov,
- tvorivé dielne nie len pre deti, ale aj pre dospelých,
- zdravoveda a životný štýl,
- divadelné predstavenia, oživenie tradície.

Dom MS Snina

Dom Matice slovenskej v Snine pôsobí v najvýchodnejšej časti Slovenska a do jeho pôsobnosti spadajú okresy: Snina, Humenné, Vranov nad Topľou, Medzilaborce a Stropkov. Keďže pôsobí aj na jazykovo zmiešanom území, musí tomu prispôsobiť aj svoju činnosť a niektoré svoje aktivity orientuje aj na spoluprácu s Rusínskou národnostnou menšinou.

Nosnými piliermi činnosti v roku 2015 boli:
- ďalší rozvoj členskej základne a skvalitnenie metodickej práce smerom k MO MS,
- koordinovanie práce s členskou základňou v súčinnosti s oblastnými pracoviskami vo Vranove nad Topľou a v Stropkove, ktoré spadajú pod Dom MS v Snine,
- zakladanie nových MO MS hlavne na dedinách, na ktorých prevažuje slovenská národnosť,
- dobudovať systém propagácie činnosti Mladej Matice a hľadanie vhodných komunikačných nástrojov na oslovenie mladých ľudí a získanie ich pre spoluprácu pri zveľaďovaní odkazu našich predkov,
- pokračovať v organizovaní besied a prednášok pre žiakov základných a stredných škôl, tematicky orientovaných na propagovanie národných kultúrnych a duchovných hodnôt,
- výstavná činnosť vo vlastných priestoroch, ale aj organizovanie putovných výstav hlavne na základných školách,
- dopracovať systém stálych propagačných panelov, propagujúcich Maticu slovenskú na základných a stredných školách,
- zbierková činnosť historických artefaktov z histórie Sniny, ale aj celého regiónu,
- zviditeľňovanie známych osobnosti pôsobiacich v regióne,
- pripomínanie si aj známych osobnosti zo slovenských dejín hlavne pre mladú generáciu.

Matičná galéria je celoslovenská výtvarná súťaž v detskej výtvarnej tvorbe, ktorú Dom MS budoval niekoľko rokov a bude sa snažiť tento organizačne, ale aj obsahovo a ideovo veľmi kvalitný projekt ďalej rozvíjať. Tento projekt by mohol slúžiť nielen na výstavné, ale aj na metodické účely, hlavne pre základné školy. Napomohlo by to skvalitneniu výtvarného prejavu našich detí a zároveň by sa u nich vybudoval vzťah k vlasti, ale aj k ľudovej kultúre, ktorú náš ľud po dlhé stáročia vytváral a zveľaďoval. Matičná galéria by mala mať časom aj digitálnu podobu na internete ako Slovenský zlatý fond detského výtvarného umenia, čím by ku kvalitným detským výtvarným dielam mala prístup širšia kultúrna verejnosť.

Dom MS v roku 2015 pokračoval v organizovaní prednášok zameraných na odbornejší „ponor“ do našich dejín a zároveň predstavovať širšej kultúrnej verejnosti nové zaujímavé knihy spojené s besedami. Veľkou výzvou je aj kultúra reči a hľadanie inovatívnych spôsobov zameraných na zachovanie čistoty slovenčiny. Zámerom je postupne spracovať materiál zaoberajúci sa slovenským slovom tak, aby predovšetkým deti našli záľubu vo vnútornej ľubozvučnosti a harmónii našej materinskej reči, a aby sa ju učili používať v nezdeformovanej podobe.

Organizovali sme už tradičné podujatia: Šaliansky Maťko – okresná súťaž v prednese povesti, Nech krása naše srdcia spája – súťaž v pečení a zdobení perníkov s vianočnou tematikou, podieľali sme sa na Medzinárodnom výtvarnom plenéri pre dospelých, úzko sme spolupracovali s folklórnym súborom Šiňava, ktorý sa rozvíjal na pôde Domu MS v Snine. Vo vydavateľskej oblasti sme sa podieľali na vydaní Knihy o Sninskej farnosti. Tradičný bol aj šachový turnaj o pohár Domu Matice slovenskej, ktorý sme organizovali v spolupráci s CVČ v Snine. Naďalej úzko spolupracujeme s Mladou Maticou a DMS jej vypomáhal predovšetkým pri propagácii jej podujatí. Do budúcnosti by si zvýšenú pozornosť zaslúžil aj projekt SLÁVUM, venovaný komplexnej výchove deti a mládeže, ktorý zatiaľ na Slovensku absentuje a bude ho potrebné detailnejšie rozpracovať počas nasledujúceho roku.

Dom MS Spišská Nová Ves

Dom Matice slovenskej v Spišskej Novej Vsi vznikol 1. 7. 1990 a sídli v objekte, ktorý je majetkom Matice slovenskej. V priamom riadení DMS SNV je aj Oblastné pracovisko MS Poprad. Dom MS SNV sa aj v roku 2015 staral o matičnú činnosť v týchto okresoch: Spišská Nová Ves, Levoča, Gelnica, Poprad, Kežmarok, Stará Ľubovňa. Základnou a prioritnou oblasťou pre DMS bola v roku 2015 predovšetkým práca s deťmi a mládežou, v spolupráci so školami a samosprávou, Mladou Maticou a všetkými kultúrnymi organizáciami. Pre DMS SNV bola tiež prioritná prezentácia tradičnej ľudovej kultúry cez folklórne súbory a skupiny, organizácia prednáškovej činnosti pre stredoškolákov, ale aj pre učiteľov slovenského jazyka a literatúry a histórie. DMS ich aj v roku 2015 oboznamoval s osobnosťami a udalosťami národnej i regionálnej histórie a aktívne ich zapájal do matičnej činnosti, hlavne mladú generáciu. DMS aj v roku 2015 robil všetko preto, aby svojou prácou pozitívne vplýval na širokú verejnosť, že aj dnešná MS má svoje nezastupiteľné miesto v spoločnosti. DMS sa snažil prehlbovať spoluprácu so Slovákmi žijúcimi v zahraničí, osobitne spoluprácu so Slovákmi v Poľsku; prebehli už aj prvotné stretnutia s možnými partnermi v tejto oblasti.

V roku 2015 zostala pre DMS prioritou spolupráca s deťmi z Divadelného štúdia pri Dome MS a so spevákmi z Klubu dôchodcov - skupina Lipa. V DMS pôsobí aj úspešné divadlo Kontra. Každodenne sa počas roka 2015 konali jazykové kurzy anglického jazyka. DMS organizoval a podieľal sa na príprave množstva podujatí a akcií, ako napr. okresná súťaž v prednese slovenskej povesti Šaliansky Maťko, Spomienkové podujatie Malá vojna v spolupráci s Mladou Maticou, OMM SNV, Slovanská pieseň v Prakovciach, Vatra zvrchovanosti na Kojšovskej holi, Deň otvorených dverí v DMS SNV**,** Nesúťažná prehliadka sólistov – heligonkárov Kojšovská heligónka, výročie narodenia Štefana Hozu, Čaro Vianoc - predvianočné stretnutie rodín, v priebehu leta množstvo folklórnych slávností v jednotlivých obciach atď.

Aj v roku 2015 mali pre náš región mimoriadne dôležitý význam organizované podujatia v spolupráci s viacerými partnermi, a to predovšetkým s Mladou Maticou, samosprávami, MO MS, školami, školskými zariadeniami a kultúrnymi inštitúciami v regióne: predovšetkým úzka spolupráca s Mladou Maticou, zakladanie MO MS v podtatranskej oblasti (takto boli založené napr. MO MS Štrba, MO MS Liptovská Teplička), prebiehajúce rokovania o založení ďalších MO MS ako napr. v Kežmarku, Hranovnica, Vikartovciach, Spišskom Bystrom, Spišskom Štiavniku,...), rokovania a veľmi dobrá spolupráca s miestnymi samosprávami v regióne (primátori, starostovia, obecné zastupiteľstvá), práca s mládežou (príkladom je zorganizovanie Matičného dňa študentov do Martina a Černovej, prednášky so študentmi základných a stredných škôl na témy ako Samova ríša, udalosti novembra 89, osobnosť A. Dubčeka a iné), spolupráca pri projekte Kohwald, Deň Ľ. Štúra, spolupráca so základnými a strednými školami v regióne, s učiteľmi slovenského jazyka, literatúry, dejepisu a geografie, zapoje-

nie sa do projektu Dedičstvo regiónov (DMS SNV v spolupráci so ZŠ Levočská), nadviazanie úzkej spolupráce s Klubom mladých astronómov (prednáška astronóma SAV s pozorovaním nočnej oblohy), Deň otvorených dverí v DMS SNV (v DMS sme zorganizovali 1. ročník Dňa otvorených dverí, ktorý zanechal u verejnosti veľmi dobrý dojem), úzka spolupráca s regionálnymi televíziami a novinami (TV Reduta SNV, TV Levoča a iné médiá), veľmi dobrá a úzka spolupráca s Mestským úradom v Spišskej Novej Vsi, kultúrnymi inštitúciami a zariadeniami v meste Spišská Nová Ves (Spišské osvetové stredisko, Únia žien Slovenska, Centrum voľného času a iné), získavanie predplatiteľov SNN aj v roku 2015, v roku 2015 - podpora MO MS zo zdrojov DMS Spišská Nová Ves prostredníctvom výzvy „Pomôžme si sami“, podpora a zbieranie podpisov pre viaceré petície (ako boli napr. zistenie skutočného stavu Národného pokladu, Štúrovci a pod.), aktívne písanie článkov o všetkých aktivitách a činnosti DMS SNV do Slovenských národných novín, web Matice slovenskej a pod.).

V roku 2015 DMS organizoval alebo sa spolupodieľal na príprave významných podujatí ako bol napríklad Štúrov Zvolen, Malá vojna, Šaliansky Maťko, Spišské folklórne slávnosti, Kolinovské folklórne slávnosti, Kojšovská Heligónka, Zemiakový deň na Spiši, Čaro Vianoc a ďalšie.

Dom MS Šurany

Dom MS Šurany sa zameriava predovšetkým na pôsobenie záujmových skupín, organizovanie podujatí a akcií hudobnej a tradičnej ľudovej kultúry, na spoluprácu so všetkými stupňami škôl, orientovanú na starostlivosť o život Slovákov na južnom Slovensku, zabezpečovanie výchovno-vzdelávacej a záujmovej umeleckej činnosti. Na pôde DMS sa uskutočňuje koncertná činnosť, zabezpečuje sa prezentácia miestnej a regionálnej kultúry s orientáciou najmä na estetickú a etickú výchovu detí a mládeže, pravidelná klubová činnosť Čaj o piatej, spojená s posedením s mladými rodinami, talentovanými deťmi zo škôl, so ženami i s milovníkmi ľudového umenia rôzneho veku. Do podujatia Zlatý slávik detí materských škôl sa zapojili deti a rodiny z regiónu so zámerom rozvíjať záujem o ľudovú pieseň, kroj i tanec a takýmto tradičným spôsobom ich vychovávať k vlastenectvu. DMS v týchto aktivitách pokračoval aj v roku 2015. Tradičná výtvarná súťaž Slovensko moje zaujala žiakov základných škôl z celého Slovenska. K zaujímavým akciám patrí vynášanie Moreny a Veľkonočné tvorivé dielne. Dni Antona Bernoláka odštartovalo odhalenie pamätnej tabule Antona Bernoláka ako dar MS. Pravidelne sa uskutočňuje prehliadka speváckych zborov regiónu s názvom Ozveny, na ktorých sa pravidelne zúčastňujú hlavne matiční speváci z MO MS.

Dom MS Šurany v spolupráci s Domom MS Rožňava zorganizoval akciu Ja som Slovák, ty Slovenka. K letu patrí pravidelné podujatie Divadelné Šurany, kde sa prezentujú divadelníci z rôznych kútov Slovenska.

V roku 2015 DMS v spolupráci s MO MS zorganizoval niekoľko podujatí v Roku Ľudovíta Štúra, na ktorých sme si pripomenuli jednu z najvýznamnejších osobností z našej národnej histórie.

Činnosť DMS je rôznorodá, no jej hlavnou úlohou je pestovať v ľuďoch úctu a lásku k svojmu kraju, k materinskému jazyku a k tradíciám svojich predkov, ktoré boli zamerané hlavne na vzájomnú spoluprácu, rešpekt a úctu. Iba tak zostane človek človekom i v dnešnej pretechnizovanej spoločnosti.

Medzi významné podujatia organizované DMS Šurany patria: Poklady kráľa Svätopluka, Svätopluk a Veľká Morava, Maľujeme svet, Slovensko moje – výtvarná súťaž k výročiu Ľ. Štúra, Zlatý slávik MŠ, Ozveny, Dni A. Bernoláka, Divadelné Šurany, Letný tábor detí, Štúrovi orly a mnoho ďalších.

Dom MS Žilina

Hlavným poslaním činnosti DMS bolo v roku 2015 napĺňanie národných, duchovných a kultúrnych princípov, teda programu a poslania Matice slovenskej. V spolupráci s kultúrnymi inštitúciami v meste DMS sme realizovali podujatia, ktoré smerujú k zachovávaniu tradícií, patriotizmu a

k poznaniu dôležitého postavenia Matice slovenskej. Dom Matice slovenskej je výrazným zjednocovateľom a informačným centrom pre všetky skupiny obyvateľstva.

Dom MS Žilina sa v roku 2015 vo svojej činnosti zameriaval na tieto oblasti :

- rozširovanie členskej základne získavaním nových členov a obnovovaním pasívnych MO MS,
- želaním a víziou DMS a MO MS Žilina bolo v roku 2015 získať nových členov v počte minimálne 20 mladých matičiarov a začať s aktivitami, ktoré budú smerovať k všestrannému uspokojeniu záujmov mládeže s akcentom na poznanie slovenských národných dejín, kultúry a tradícii,
- spolupráca s MO MS v pôsobnosti DMS, hlavne z okolia okresu na organizovaní spoločných podujatí a pokračovať v tradičných podujatiach, ktoré organizuje DMS Žilina a ktoré patria k významným aktivitám DMS pod hlavičkou Matice slovenskej,
- spolupráca s kultúrnymi zariadeniami v pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja, s inštitúciami štátnej správy, samosprávy, školskými zariadeniami v pôsobnosti ŽSK a mesta Žilina.

Rok 2015 bol rokom 200. výročia narodenia Ľudovíta Štúra. K tomuto výročiu DMS zrealizoval v spolupráci s MO MS Žilina niekoľko kultúrno-spoločenských podujatí. Matičiari z regiónu navštívili pamätnú izbu Ľ. Štúra v Modre, zúčastnili sa prednášky k jeho výročiu a kultúrneho programu s prednesom Štúrovej tvorby. Do tejto akadémie sa zapojili nielen matičiari a verejnosť, ale aj školské zariadenia. Zároveň sme zorganizovali poznávací zájazd detí a študentov do Modry, kde odznela prednáška k tomuto významnému predstaviteľovi slovenského národného života a osobnosti slovenského národného obrodenia. Zabezpečili sme účasť členov MO MS na matičných slávnostiach a vytvárali priestor pre aktivity v rámci kultúrno-spoločenských podujatí vyhlásených v roku 2015. Naďalej sme oslovovali kultúrne a osvetové strediská ku kolektívnemu členstvu a začali sme ešte intenzívnejšie spolupracovať a spoločne rozvíjať a zachovávať kultúrne, duchovné hodnoty, ktoré sú spoločným menovateľom týchto inštitúcii. V roku 2015 sme zaktivizovali samostatnú internetovú stránku, ktorá informuje o činnosti MO MS a DMS, o histórii MS a o výročiach dejateľov slovenského národa. Aktuálne sa dopĺňali informácie o týchto výročiach, fotodokumentácia z podujatí DMS a MO MS, súťaže a kvízy. Oslovili sme inštitúcie k predplateniu a odoberaniu Slovenských národných novín a zrealizovali sme literárne a výtvarné podujatia. V rámci výročí rodákov a významných osobností nášho regiónu DMS uskutočnil niekoľko výstav a prednášok.

V DMS pracujú kluby – MO MS Žilina – klub turistov, MO Živena – slovenský spolok žien, Šachový klub DMS, Slovenský skauting, Zväz slovenských filatelistov, Slovenská esperantská spoločnosť ESONO, Zväz telesne postihnutých, Zväz diabetikov, regionálny klub epileptikov, s ktorými spolupracujeme a participujeme na podujatiach. S klubom turistov sa aj v roku 2015 zrealizovali krásne výlety a túry, výklady o krásach regiónu a pod.

V roku 2015 sme pokračovali v činnosti sekcie regionálnej výchovy, na ktorej sa zúčastnili pedagógovia ZŠ. Tieto pravidelné stretnutia sú inšpiráciou pre pedagógov, ktorí si vymieňajú znalosti a snažia sa ich zakomponovať do výkladu učebných osnov regionálnej výchovy. V predvianočnom čase sme opäť navštívili zariadenia pre osamelé matky s deťmi, urobili zbierku šatstva a obdarovali odkázaných knižnými publikáciami s národnou tematikou. Pokračovala tiež práca na vyhotovení zoznamu sôch a pamätných tabúľ osobností slovenského národa v meste Žilina.

Medzi ďalšie podujatia organizované DMS patria: turnaj o pohár DMS, Šaliansky Maťko, výstava k 150. Výročiu narodenia J. Murgaša „Počuje ma niekto...“, výstavy insitných maliarok, Vansovej Lomnička, Slávik Slovenska 2015, Naše talenty, prázdniny bez nudy, Pro Slavis 2015, Kolovrátok 2015 a mnoho ďalších podujatí.

Oblastné pracovisko MS Bardejov

OP MS je známe dlhoročnou tradíciou matičnej činnosti, so zameraním na udržiavanie folklórnych a umeleckých tradícií v šarišskej oblasti. V roku 2015 sa OP MS prioritne zameriavalo aj na omladzovanie členskej základne a to predovšetkým spoluprácou s Gymnáziom v Bardejove L. Stockella a pedagogickým zborom i žiakmi Spojenej strednej školy J. Henicha v Bardejove. Spoločensko-ekonomická situácia však spôsobila, že členská základňa MO MS nie je taká stabilná ako desaťročia dozadu. Tento pokles spôsobil predovšetkým nedostatok pracovných príležitostí pre mladú generáciu v tomto regióne, ktorá odchádza za prácou do iných častí Slovenska alebo zahraničia.

V tejto súvislosti OP MS, tak ako pôvodne plánoval, uskutočnil v priebehu roka s uvedenými strednými školami národný mládežnícky seminár, kde im moderným spôsobom bola predstavená matičná a národná idea. Týmto nadväzujeme na staré tradície oslovovania mládeže v inovatívnom duchu minulých rokov. Súčasne sme rozširovali členskú základňu na celom území okresu, predovšetkým v obciach Hankovce, Gerlach, Richvald, kde vyšli podnety k národnej činnosti zo strany obecnej samosprávy. V tejto súvislosti sa tradične organizovali s mestom Bardejov a obecnými samosprávami folklórne a kultúrne festivaly, mládežnícke akcie, kde bola tradične prítomná predovšetkým idea národnej spolupatričnosti Slovákov a rozvíjanie bratských vzťahov s príslušníkmi rusínskej národnostnej menšiny. V rámci projektu s obecnými úradmi sme zorganizovali rôzne turistické a športové akcie, do ktorých sme zapojili širokú verejnosť nášho regiónu. Na pamiatku prác Metoda Kaľavského všetky matičné zložky bardejovskej oblasti zorganizovali reprezentačný výstup k cyrilo-metodského dvojkrížu na Šibenej hore v Bardejove, kde si okrem cyrilo-metodskej tradície pripomenuli aj 200. výročie narodenia Ľ. Štúra a pôsobenie štúrovských dobrovoľníkov počas revolúcie 1848 – 49 v šarišskej oblasti. OP MS aj naďalej pokračovalo v tradičnej ekumenickej činnosti so všetkými cirkvami, s dôrazom na cyrilo-metodskú tradíciu.

Medzi významné podujatia organizované OP MS patria: Šaliansky Maťko, Vivodzene kačura, Bratia na Slovensku, Cyrilo-metodské slávnosti ekumenickej jednoty, Matica slovenská včera, dnes a zajtra, Gerlachovská heligónka a ďalšie.

Oblastné pracovisko MS Holíč

OP MS je od svojho vzniku zamerané na oživenie matičných myšlienok v regióne, ktorý bol od začiatku 90. rokov 20. stor., kedy sa obnovila činnosť Matice slovenskej, nie dostatočne podporovaný ústredím Matice slovenskej. Preto činnosť OP MS sa sústreďuje predovšetkým na podporu, obnovu a metodickú pomoc Miestnym odborom Matice slovenskej v okresoch Skalica a Senica. Za snahu činnosti v oblasti kultúry, pripomínaní si osobností mesta a regiónu, sme si vyslúžili uznanie nielen širokej ale aj odbornej verejnosti či samosprávy, ktorá nás plne rešpektuje a podporuje. V roku 2015 sa zameriavame tradične na pripomínanie si významných osobností a udalostí regiónu, ale nezabúdame na udalosti i osobnosti, ktoré kreovali charakter nášho národa.

V roku 2015 sme sa zamerali na oživenie spolupráce s okolitými okresnými radami Matice slovenskej. Hlavné zameranie bola spolupráca s Trenčianskym a Bratislavským krajom. Konkrétne okresy Malacky, Trnava, Myjava. Tieto okresy sú si blízke z regionálneho hľadiska, tvoria oblasť Záhorie a Kopaníc. Tu je príležitosť na spoluprácu medzi existujúcimi MO MS a príležitosť na vytvorenie celkom nových MO MS a teda zvýšenie počtu matičiarov v našom regióne. Je to síce náročná úloha na cestovanie, korešpondenciu, metodiku a koordináciu, ale veríme, že tento cieľ sa nám v najbližšom období podarí naplniť a vytvoríme koordináciu na úrovni okresných rád. Veríme, že to prinesie kladný ohlas v radoch verejnosti i samosprávy.

Ako je známe, v širšom regióne neexistuje plnohodnotné pracovisko Matice slovenskej. V okruhu 100 km^2 nie je pracovisko, ktoré by dokázalo riešiť a zabezpečovať priority, ktoré tento región potrebuje. Je to možnosť finančného, projektového, či personálno-materiálneho zabezpečenia, ktoré nám región ponúka. Je teda prioritou OP MS nájsť vhodné priestory, teda priestory ekonomicky výhodné pre Maticu slovenskú a požiadať o zriadenie plnohodnotného pracoviska pre región Záhorie.

Medzi významné podujatia organizované OP MS patria: 135. výročie narodenia J. Marečkovej, 100. Výročie od narodenia Jána Boora – literárny a divadelný vedec, pietny akt Daniel Rapant, 165. výročie

narodenia p. Groebla, Cykloturistika – Dunajskomoravská 120tka, konferencia Matica v regióne, Holíč vtedy a dnes a mnoho ďalších.

Dom Matice slovenskej v Prievidzi

OP MS v Prievidzi vzniklo v roku 2011 a patrilo medzi najmladšie matičné pracoviská. V roku 2015 došlo na základe rozhodnutia výboru MS od 1. februára 2015 k pretransformovaniu uvedeného pracoviska na Dom MS v Prievidzi, súčasne sa musela realizovať personálna a materiálna podpora činnosti novozriadeného DMS v Prievidzi. Za krátky čas sa však DMS podarilo dostať sa do povedomia verejnosti a zviditeľniť matičné aktivity v regióne, aj Maticu slovenskú ako takú. Bola nadviazaná úspešná spolupráca s viacerými samosprávami, kultúrnymi a inými inštitúciami a v neposlednom rade s médiami, čo je mimoriadne dôležité pre šírenie matičných myšlienok a propagáciu vlasteneckých aktivít. O matičných aktivitách v regióne informovali médiá za posledné roky v desiatkach článkov, nahrávok a televíznych vstupov. Za zmienku rozhodne stojí aj obnovenie MO MS Dolné Vestenice, založenie MO MS Diviaky nad Nitricou, založenie profesionálneho, z veľkej časti matičného florbalového klubu a desiatky nových, prevažne mladých členov Matice slovenskej.

V roku 2015 pracovisko pokračovalo v tomto napredovaní a zároveň v napĺňaní jeho základných cieľov, medzi ktoré patrí koordinácia činnosti miestnych odborov MS a OMM v územnej pôsobnosti, metodická pomoc pri príprave a realizácii ich podujatí a zabezpečovanie propagácie a dokumentácie významných regionálnych matičných aktivít. Okrem toho DMS aktívne spolupracovalo so základnými a strednými školami, poskytovalo mladšej matičnej generácii priestor pre realizáciu ich nápadov, oslovovalo ďalších mladých ľudí prostredníctvom cielených aktivít a atraktívnych podujatí prehlbovalo vzťah verejnosti k Matici.

Pracovisko sa podieľalo na viacerých lokálnych, regionálnych aj celonárodných podujatiach venovaných 200. výročiu narodenia Ľudovíta Štúra v regióne. Ďalej vyvíjalo nové aktivity v oblasti zachovávania kultúrneho dedičstva predkov, upevňovania národného povedomia, realizovalo viaceré poznávacie zájazdy, literárne exkurzie pre žiakov a študentov, prednášky, besedy s významnými slovenskými osobnosťami, viaceré vlastenecké výstavy, súťaže, turistické výstupy a športové podujatia.

K najznámejším vlastným pravidelným podujatiam patrilo:

- Horná Nitra mojimi očami – regionálna fotografická súťaž,
- Stretnutie pri súsoší sv. Cyrila a Metoda – spomienková slávnosť pri príležitosti výročia príchodu vierozvestcov,
- Od prameňa národnej rieky Nitry – výstup na Kľak spojený s kultúrnym programom,
- Umenie regiónu – celodenná prehliadka tvorby ľudových umelcov regiónu pre žiakov aj širokú verejnosť, spojená s tvorivými dielňami.

Jednou z priorít bola aj aktívna podpora významných regionálnych aktivít, ktoré napĺňajú ciele Matice slovenskej. DMS sa aktívne podieľal na organizácii podujatí:

- Hornonitrianske folklórne slávnosti - najväčší folklórny festival na hornej Nitre,
- Beniakove Chynorany – celoslovenský festival v poézii,
- Gazdovsko-remeselnícky deň v Mačove,
- Ľudový jarmok pod Vŕbičkami v Nedožeroch-Brezanoch.

Oblastné pracovisko MS Stropkov

OP MS vykonávalo v roku 2015 svoju činnosť so zameraním na koordináciu práce jednotlivých miestnych odborov, ktoré sú v jeho pôsobnosti, na vedecký rozvoj v oblasti histórie – národných, ale najmä miestnych dejín a v oblasti etnológie – dokumentovania, zaznamenávania, zachovávania a obnovy miestnych kultúrnych a folklórnych zvykov. OP MS zároveň uskutočňovalo aktívnu spolu-

prácu so školami v Stropkovskom okrese a najmä v meste Stropkov. Zvlášť spolupracovalo s Gymnáziom v Stropkove, ktorého riaditeľom je Ing. Slavomír Cichý, ktorý je zároveň predsedom MO MS v Stropkove.

V roku 2015 sa taktiež OP MS zameralo na digitalizáciu archívnych materiálov miestnych odborov v pôsobnosti OP MS, rozvíjanie vedeckej činnosti v oblasti histórie – miestnych dejín pomocou spomienkových akcií pri príležitosti významných historických výročí, napríklad výročia karpatských ofenzív počas prvej svetovej vojny, ktoré sa priamo dotýkali tunajšieho regiónu, ale aj pomocou vedeckých a vedecko-popularizačných článkov v miestnej aj odbornej tlači. Nakoľko viacerí členovia miestnych odborov v pôsobnosti OP MS deklarovali záujem o osvetovú činnosť ohľadne národných dejateľov obzvlášť v roku Ľudovíta Štúra pripadajúcom práve na rok 2015. OP MS v jeho rámci uskutočnilo sériu prednášok o národných dejateľoch a obzvlášť štúrovcoch, ktoré sa konali na jednotlivých školách a v iných priestoroch. Takéto podujatia sa uskutočnili napríklad v Mestskej knižnici v Stropkove, s ktorou OP MS dlhodobo udržiava dobré vzťahy a uskutočňuje aktívnu spoluprácu. Zároveň OP MS zrealizovalo aj poznávací zájazd pre členov miestnych odborov v pôsobnosti OP MS a pre študentov a mládež po strednom a západnom Slovensku s cieľom priblížiť súčasnej generácii osobnosti štúrovcov a ostatných národných dejateľov, ako bol napríklad prvý predseda Matice slovenskej banskobystrický biskup Štefan Moyses.

OP MS uskutočňovalo rôzne zaujímavé národné podujatia, prostredníctvom ktorých získavalo (ako sa aj plánovalo) nových členov do radov Matice slovenskej.

Medzi významné podujatia organizované OP MS patria: Šaliansky Maťko, Národní dejatelia, po stopách Štúrovcov. Osobitne treba spomenúť podujatie za účastí zástupcov cirkví, SZPB, mesta a ostatných kultúrnych organizácii - 100. výročie Karpatského frontu a formovania sa československých légii, kde sa verejnosti predstavil mnohovrstvový program zahŕňajúci: prednášky pre verejnosť, prednášky na Gymnáziu v Stropkove, divadelné vystúpenie umeleckého kolektívu Mladej Matice na Gymnáziu i v centre mesta Stropkov, ako aj záverečná panychída na vojenskom cintoríne z 1. svetovej vojny. Akcia výrazne zarezonovala v regionálnych novinách na severovýchode Slovenska a bola podnetom k spolupráci so školami a občianskymi združeniami zaoberajúcimi sa národnými dejinami.

Oblastné pracovisko MS Šamorín

Aktivity OP MS v Šamoríne aj v roku 2015 vychádzali a napĺňali sa v odkaze hodnôt národnej kultúry, vytvorenej významnými osobnosťami slovenského národa, v odkazoch národných dejateľoch pri tvorbe slovenskej svojbytnosti a štátnosti**,** v kultúrnych aktivitách, v ktorých predstavujeme dunajskostredský región neodmysliteľnú súčasť Slovenskej republiky. V roku 2015 OP MS zorganizovalo podujatia zamerané k úcte k slovenskej štátnosti, pripomínajúc si tak významné osobnosti našich národných dejín, ale aj tradičné podujatia a kultúrne a vzdelávacie aktivity:
Účasť matičiarov na Národnej púti na Devín, Deklarácia o zvrchovanosti SR - vatra zvrchovanosti, Pochôdzka po slovenskom juhu – pravidelné vlastenecké podujatie pripravené v spolupráci so školami v Šamoríne, v Dunajskej Lužnej a v Ivanke pri Dunaji venované pamiatke generála Milana Rastislava Štefánika, Prijatie Ústavy SR a vzniku samost*atnej SR,* Vznik Matice slovenskej - stretnutia s predstaviteľmi Matice slovenskej, súťaž v pečení fašiangových špecialít, Úcta k ženám – posedenie ku Dňu žien, Stavanie mája, Deň detí – podujatie venované deťom, Jánske ohne, Slovenské Vianoce, Vinšujeme vám v Novom roku, Zájazdy na folklórne festivaly – tradičný Hrušov, Terchová, Myjava, Stretnutie s členmi MO MS, Vianočná posedenie pri kapustnici.

Vzdelávacie aktivity v spolupráci so školami:
M. R. Štefánik – stretnutia, besedy o živote a diele gen. M. R. Štefánika, Veľkonočné tradície - Maľujeme veľkonočné vajíčka a pletieme korbáče, Ľudové zvyky - Na Luciu.
Oblastné pracovisko v spolupráci s MO MS zastrešuje Detský folklórny súbor Prvosienka a spevácky súbor Lipa.

Organizovanie prednášok a besied o osobnostiach a udalostiach národnej histórie, literárnych výtvarných , hudobných súťaží detí a mládeže, prezentácia výstav výtvarnej tvorivosti a ľudovej tvorby, športové turnaje boli zásadnou činnosťou, ktorá súvisela s významnými výročiami našich národných dejín. V roku 2015 sme organizovali tieto podujatia pri príležitosti 200. výročia narodenia Ľudovíta Štúra.

Oblastné pracovisko MS Štúrovo

OP MS otvorilo kalendárny rok 2015 Matičným plesom v spolupráci so Slovákmi v maďarskom Dorogu. Fašiangové podujatia sú prípravou na tradičný Batôžkový bál, ktoré sa ukončili stretnutím s básnikom Jozefom Medveďom. Pravidelnými podujatiami, ktoré sme organizovali aj v roku 2015 boli Majáles a oslavy Dňa matiek v matičných priestoroch a pravidelná návšteva Pilíšskej Čaby. Štúrovskí matičiari zorganizovali na školách vlastivedné a vedomostno-zábavné súťaže zo znalosti slovenského jazyka. Jednou z nich je regionálna vlastivedná súťaž pod názvom Od Dunaja až po Tatry.

Významným prvkom k rozvoju spoločenského života a upevňovaniu medziľudských vzťahov napomáha organizovanie stretnutí členov miestnych odborov Matice slovenskej z opačných strán Slovenska formou matičných mostov sever – juh, podobne, ako to bolo v prípade MO MS Trenčianska Teplá a MO MS Štúrovo v spolupráci s OP MS v Štúrove, na ktorom sa zúčastnili aj zástupcovia ČÚ MS. Táto akcia sa už tradične organizuje od roku 2013, kde sa členovia MO MS Trenčianska Teplá zúčastnili hodnotných podujatí v Štúrove, ale aj v Ostrihome a v roku 2014, kde zase členovia MO MS Štúrovo pricestovali do Trenčianskej Teplej a Trenčianskych Teplíc. Na tejto tradícii chcú stavať aj v ďalšom období a zároveň prostredníctvom správ v SNN tak inšpirovať aj ďalšie MO MS v nadviazaní podobnej spolupráce. Takéto stretávanie predstavuje najlepšiu možnosť spoznávania regiónov našej krajiny a samozrejme nadviazanie priateľských vzťahov.

Medzi významné podujatia organizované OP MS patria: oslobodenie mesta Štúrovo, Cyril a Metod, splav Dunaja, Štúrovský venček, stolnotenisový turnaj a mnoho ďalších.

Oblastné pracovisko MS Veľký Krtíš – Hrušov

Činnosť OP MS zahŕňa v prvom rade národnostnú problematiku na jazykovo zmiešanom území, podujatia smerujúce k prehlbovaniu úcty k slovenskej štátnosti na jazykovo zmiešanom území a aktivity vedúce k zvyšovaniu úrovne jazykovej kultúry. Ide o organizovanie prednášok a besied o osobnostiach a udalostiach národnej histórie, literárnych, výtvarných, hudobných súťaží detí a mládeže, prezentáciu výstav výtvarnej tvorivosti a ľudovej tvorby a športové turnaje. Najvýznamnejšie podujatie, ktoré OP MS organizuje je Hontianska paráda. Koná sa každoročne koncom leta a má celoslovenský charakter. Na tomto podujatí si pripomíname naše národné zvyky prostredníctvom rôznych kultúrnych vystúpení.

OP sa v roku 2015 vo svojej činnosti zameriavalo na tieto oblasti:

- ✓ podnecovanie národného cítenia Slovákov na jazykovo zmiešanom území s dôrazom na mladú generáciu,
- ✓ rozširovanie členskej základne MS,
- ✓ organizovanie verejných podujatí so zameraním na zachovávanie slovenskej tradičnej kultúry,
- ✓ pomáhanie MO MS pri organizovaní aktivít a pri činnosti folklórnych, divadelných a iných súborov,
- ✓ pomoc Slovákom žijúcim v zahraničí, organizovanie výmenných programov,
- ✓ propagovanie a rozširovanie matičných vydavateľských aktivít formou výstav kníh, organizáciou besied a seminárov,

- ✓ organizovanie súťaží pre detí a mládež vo vlastnej tvorbe, v prednese slovenskej literatúry a prózy,
- ✓ podieľanie sa na výskume zánikom ohrozených prvkov tradičnej kultúry a života predchádzajúcich generácií,
- ✓ získanie mladej generácie do matičného života rôznymi pre ňu atraktívnymi formami (šport, turistika, výlety, koncerty...),
- ✓ spolupracovanie s ostatnými inštitúciami, spolkami, združeniami stotožňujúcimi sa s ideou Matice slovenskej a jej zámermi,
- ✓ upozorňovanie na nedostatky pri dodržiavaní štátneho jazyka, pri dôstojnosti štátnych symbolov a skresľovaní národnej histórie,
- ✓ získavanie finančných a materiálnych prostriedkov na matičné aktivity.

Najväčším podujatím, na ktorom OP MS participovalo, bolo vyvrcholenie Národných matičných slávností 2015, ktoré sa v Hrušove konali počas Hontianskej parády (21. – 22. august).

Oblastné pracovisko MS Vranov nad Topľou

OP MS vo Vranove nad Topľou patrí do územnej pôsobnosti Domu MS v Snine. V roku 2015 vo svojej činnosti nadviazalo na pozitívne skúsenosti z predchádzajúcich rokov a zameralo svoje aktivity na tri základné oblasti: podchytenie slovenskej mládeže, udržanie osobitých folklórnych tradícií regiónu a odhaľovanie zabudnutých národných osobností a udalostí s dôrazom na Hornozemplínsky región. Uvedené oblasti neboli oddelené, ale sa v plánovanej činnosti pracoviska prelínali.

V súvislosti s mládežou OP MS pokračovalo v aktivizácii mládeže so zameraním na vlastenectvo. Naďalej sa rozvíjala spolupráca so zástupcami stredných a základných škôl. V zmysle predložených plánov na rok 2015 sa série prednášok organizovali aj v spolupráci s historikmi SZPB, pričom dôraz sa prikladal na témy 70. výročia ukončenia 2. svetovej vojny. Realizované prednášky na základných školách a na Gymnáziu vo Vranove nad Topľou posilnili hrdosť mládeže na národné, ale aj lokálne dejiny Vranova nad Topľou i pomohli učiteľom ZŠ, resp. stredných škôl. Na prednáškach a školských aktivitách sa zúčastnili mladí aktivisti z radov funkcionárov Mladej Matice. Týmito formami sa podarilo pritiahnuť do MO MS a OMM ďalších členov z mladej generácie.

Paralelne s tým OP MS organizačne pomáhalo s realizáciou samostatných podujatí OMM v okrese. Z tých pravidelných treba spomenúť besedy OMM spojené s premietaním dokumentov na rôzne historické (napr. slovanské), ale aj aktuálne témy, ktoré zaujímajú slovenskú mládež a spoločnosť.

V roku 2015 OP MS v spolupráci s mestom, cirkvami a kultúrnymi organizáciami pokračovalo v organizovaní mnohovrstvových podujatí venovaných zabudnutým vlasteneckých osobnostiam a udalostiam, ktoré žili v našom regióne. Podujatia v meste a v obciach spájali historický seminár, prednášku, spoločenskú akciu, pietne akty za účasti cirkví, sprievody s divadelnou scénkou a kultúrnym vystúpením. Základným podujatím bolo odhalenie bronzovej busty Dr. C. Daxnerovi pri príležitosti 70. výročie úmrtia jedného z posledných osobností rodu Daxnerovcov v júni 2015. Akcia bola tradične mnohovrstvová so zapojením všetkých kultúrnych organizácii pôsobiacich v meste Vranov nad Topľou, vrátane zástupcov ECAV a evanjelického a. v. biskupstva v Prešove.

OP MS v roku 2015 v spolupráci s OR MS a matičnými, mladomatičnými aktivistami pokračovalo v oživotvorení MO MS v obciach v spolupráci s obecnými úradmi, občianskymi združeniami a miestnymi dobrovoľnými umeleckými organizáciami. Pokračovala spolupráca s Vlastivedným múzeom v Hanušovciach nad Topľou, Hornozemplínskym osvetovým strediskom a odborom kultúry v meste.

Medzi významné podujatia organizované OP MS patria: Šaliansky Maťko, Za poznaním vlasti a regionálnych dejín, Slovensko naše, Hrdinovia Malej vojny, Ľudové tradície na Zemplíne, 70. výročie ukončenia 2. svetovej vojny – osobnosti a udalosti vojny na Hornom Zemplíne, 200. výročie narodenia Ľ. Štúra, Štúrovci na Šariši a Zemplíne. Ďalej spomínané odhalenie busty národovcovi Dr. C. Daxnerovi, podujatie Na front volajú – regrútske piesne, Deň ústavy SR, Neznáme dejiny Hanušovskej

brigády L. Kukorelliho – odhalenie pamätnej tabule v Hermanovciach nad Topľou, výstup na Čičvu, Mládež M. R. Štefánikovi a mnoho ďalších.

Oblastné pracovisko MS Zvolen

OP MS sídli a pracuje na ulici Študentská 12 v budove pozemkového úradu na štvrtom poschodí. V kancelárii OP sídli aj Miestny odbor Matice slovenskej vo Zvolene (MO MS Zvolen). Celé zariadenie kancelárie je majetkom MO MS Zvolen. Takýmto spôsobom si tieto dva matičné subjekty navzájom pomáhajú. Samozrejme organizujú spoločne aj akcie a podujatia na území Zvolena.

Územné pôsobenie a rozvoj OP MS :

OP MS Zvolen je pod správou DMS v Banskej Bystrici. Pod OP MS Zvolen patria MO MS z okresov Zvolen, Detva a Krupina. V oblasti, ktorá patrí do územnej pôsobnosti OP MS, je veľa zaniknutých MO MS. Bohužiaľ, nie dobré meno MS a zlá ekonomická situácia v MS ako aj v celej spoločnosti, nevytvárajú vhodné podmienky na ich obnovenie. Hlavným problémom je negatívne prezentovanie MS v médiách. Ľudia pristupujú k spolupráci s OP MS rezervovane a bez nadšenia. Pozitívne je, že po akciách a podujatiach, na ktorých spolupracujeme, sa ich postoj mení a sú ďalšej spolupráci naklonení. Takto sa mi podarilo v roku 2015 vybudovať priateľský vzťah so školami zo Zvolena a Podpoľania, s ktorými spoluorganizujeme študentské výlety a k pamätníkom národných dejateľov pochádzajúcich z nášho regiónu.

Hlavné zameranie činnosti OP MS :

Medzi hlavné plány OP MS patrilo v roku 2015 zvyšovanie počtu MO, prehlbovanie vlasteneckého cítenia medzi občanmi a organizovanie akcií a podujatí na propagáciu MS a národných myšlienok, ktoré MS prezentuje. OP MS organizovalo alebo spoluorganizovalo turistické akcie, splav Hrona, pripomínalo si významné jubileá našich osobností a národovcov, predovšetkým pôsobenie a činnosť Ľudovíta Štúra a jeho štúrovcov. OP MS sa v roku 2015 snažilo o spoluprácu so samosprávou mesta a ďalšími organizáciami vo Zvolene. Organizovanie samostatných podujatí, ktoré si vyžadujú finančné krytie je veľmi náročné, keďže OP MS nedisponuje skoro žiadnymi financiami. Nosnou časťou akcií OP MS boli prednášky a prezentácie kníh. V rámci prednášok sa OP MS snažilo zamerať hlavne na históriu Slovenska, národných buditeľov a významné osobnosti z nášho mesta a okolia. Prezentácie kníh sa zameriavajú výhradne na slovenských autorov. Všetky tieto akcie sa uskutočnili v Krajskej knižnici Ľ. Štúra vo Zvolene, keďže OP MS nedisponuje potrebnými priestormi. Ťažiskovými aktivitami OP MS boli v roku 2015 viaceré podujatia venované 200. výročiu narodenia Ľudovíta Štúra. OP MS bude pokračovať v snahách každoročne oživiť aspoň jeden MO MS v oblasti. Dúfame, že aj Matica slovenská bude nápomocná a novovzniknutý MO MS dostane „štartovací balíček MO“. Naďalej chceme organizovať prednášky a prezentácie.

Medzi významné podujatia organizované OP MS patria: pokračovanie zbierky na obnovenie ukradnutej busty J. C. Hronského, deň Zeme, 200. Výročie narodenia Ľ. Štúra a oblastné oslavy, prednáška prvá slovanská univerzita, 8. ročník stretnutia mládeže Podpoľania, 7. Ročník splavu Hrona mladými matičiarmi, oslavy SNP, vlastivedný výstup na Pustý hrad vo Zvolene, 7. Ročník Zvolenského festivalu speváckych zborov vo Zvolene, 83. ročník Zvolenského manifestu, etnogenéza Slovákov a pod.

. . .

Záujmový odbor Mladá Matica

Mladá Matica (MM) ako špecifický záujmový odbor Matice slovenskej aj v roku 2015 prostredníctvom svojich odborov pokračovala vo všetkých krajoch Slovenskej republiky v úspešnému rozvíjaní národno-kultúrnych aktivít pre slovenskú mládež, ale aj širšiu verejnosť. V súčasnosti možno konštatovať, že MM úzko spojená a pracujúca v rámci MS, je jediná fungujúca národná a mládežnícka organizácia, ktorá vyvíja vlastenecku činnosť s početnejšou členskou základňou so zastúpením svojich OMM a radových mladomatičných aktivistov vo všetkých častiach Slovenska.
Základných cieľom práce týchto OMM bolo pokračovať na miestnej úrovni v realizácii strategických zámerov načrtnutých výborom a predsedníctvom MM, a to predovšetkým: modernými metódami zodpovedajúcimi 21. storočiu osloviť súčasnú generáciu slovenskej mládeže, v rámci svojich možností prispieť k obnove kolektívnej historickej pamäte slovenského národa k významným osobnostiam a udalostiam našich dejín, pozdvihovať aj v dobe silnejúcej globalizácie a materializmu v spoločenských vzťahoch hrdosť na dejinné a kultúrne národné dedičstvo Slovákov.
Medzi najaktívnejšie odbory MM, ktoré zrealizovali rad úspešných a samostatných akcií v roku 2015, patria: Vranov nad Topľou, Hencovce, Kamenná Poruba, Komárany, Sečovce, Spišská Nová Ves, Liptovský Mikuláš, Podtureň, Rožňava, Zvolenská Slatina, Zvolen, Bratislava Staré Mesto, Prievidza, Bardejov a Mokroluh.

V roku 2015 MM tematický venovala veľký priestor podujatiam venovaným 70. výročiu ukončenia 2. svetovej vojny a účastí slovenských osobností v tomto najväčšom vojnovom svetovom konflikte, čím si pripomenula pamiatku obetí, ktoré počas vojny zomreli.
Medzi najdôležitejšie podujatia národného charakteru uskutočnené v roku 2016 záujmovým odborom MM s celoslovenským prvkom patria:
„Pripomienka tragických udalostí Malej vojny z marca 1939“
19. až 20. marca 2015

Každoročne si MM tradične pripomína v Spišskej Novej Vsi slovenských vojakov a pilotov, ktorí sa postavili voči vojenskej agresii horthyovského Maďarska z marca/mája 1939. Mladí matičiari realizovali spolu s Domom MS Spišská Nová Ves mnohovrstvovú akciu, pričom jednou z hlavných myšlienok bolo zvýrazniť radových vojakov a dobrovoľníkov, ktorí bojovali proti horthyovskej agresii. Zároveň udalosť nevnímať iba izolovane, ale v kontexte 2. svetovej vojny, keďže mnohí účastníci Malej vojny letci i vojaci sa neskôr zúčastnili Slovenského národného povstania.
Podujatie postupne rozširovalo rozsah svojej pôsobnosti a do jeho prípravy sa zapájali aj ďalšie organizácie a útvary MS: Slovenský historicky ústav MS, Spišskom osvetové stredisko a MO MS zo oblasti Spiša. Novinkami bolo scénické predstavenie umeleckého kolektívu MM a KVH Slovensko, ktorí predviedli verejnosti dramatizáciu venovanú slovenským pilotom a vojakom z marca 1939.
Akciu oproti minulým ročníkom na úvod odštartovala dvojdňová konferencia, ktorú pre širokú verejnosť zorganizoval 19. marca 2016 Ústav pamäti národa (ÚPN) v spolupráci s mestom Spišská Nová Ves a Maticou slovenskou – DMS SNV a MM. Konferencia pod názvom Malá vojna a jej miesto v pamäti národa sa konala v Koncertnej sieni spišskonovoveskej Reduty. Prednášajúci so svojimi pútavými príspevkami priblížili mnohé zabudnuté historické fakty o tejto tragickej udalosti. V závere konferencie pozdravil jej účastníkov aj predseda MM JUDr. M. Gešper, ktorý taktiež vystúpil so svojou prednáškou.
Druhý deň, 20. marca 2015, sa uskutočnil pod gesciou najmä MM, ktorá sa významnou mierou zaslúžila o oživenie tejto akcie, najmä vlajkovým sprievodom centrom mesta Spišská Nová Ves a predovšetkým dramatizáciou. Tá bola pútavým spestrením pietnej spomienky, ktorá sa konala pri pamätní-

ku obetí bombardovania mesta na námestí v Spišskej Novej Vsi. So svojimi príhovormi vystúpil predseda MS Marián Tkáč, ako aj primátor mesta Spišská Nová Ves PhDr. Ján Voľný, PhD.

Mladá Matica na Liptove

Mladí matičiari v Liptovskom Mikuláši sa už roky zaoberajú netradičnými spôsobmi oslovovania starších a mladších vo svojej územnej oblasti. V zásade ide o desiatky menších a väčších akcií realizovaných k rôznym výročiam, kultúrnym udalostiam, alebo ide o podchytenie liptovskej študujúcej mládeže. Po celý rok usporadúvajú rôzne národné podujatia a sami sa zúčastňujú na nespočetných akciách Vyvrcholením ich snaženia býva každoročný Ples OMM Matice slovenskej. Ples sa konal už po piaty krát a uskutočnil sa 21. februára 2015 vo veľkej sále Domu kultúry v Liptovskom Mikuláši. Treba zdôrazniť, že nie je to iba o spoločenská udalosť, ale je to aj jedna z foriem oslovenia verejnosti, propagácie MS medzi rôznymi spoločenským vrstvami, podnet na zamyslenie, z ktorého môže vzísť zapojenie sa do mnohorakých činností, ktoré MS ponúka Slovákom.

Organizácie celého plesu sa ujal predseda OMM v Liptovskom Mikuláši Marek Nemec, so zapojením Domu MS v Liptovskom Mikuláši. V tomto roku bol ples sprístupnený pre celkovo neuveriteľných 232 hostí, no bolo by ich oveľa viac, ale kapacita priestorov už objektívne nestačila. Ples sprevádzali kultúrne vystúpenia viacerých folklórnych súborov, ale aj moderných hudobných skupín.

Liptovský mladomatičný ples, vždy v pozitívnom zmysle slova, propaguje našu najstaršiu kultúrnu organizáciu – MS medzi mladou, ale aj staršou generáciou. Vďaka podujatiu sa mnohí dozvedia, čo to o tejto organizácii, mnohí už do nej aj vstúpili, keď sa dozvedeli o jej náplni, dejinách a vývoji.

Odhalenie bronzovej busty Cyrilovi Daxnerovi v dňoch 5. až 7. júna 2016

MM, CZ Evanjelickej cirkvi a. v., Mesto Vranov n. T. v spolupráci s Vlastivedným múzeom v Hanušovciach si pripomenula 70. výročie oslobodenia Slovenska odhalení busty Dr. Cyrilovi Daxnerovi – slávnemu príslušníkovi národoveckému rodu Daxnerovcov.

Dňa 5. júna 2015 v kinosále Domu kultúry sa za veľkého záujmu verejnosti uskutočnila prednáška venovaná jeho životu a odkazu, zároveň aj pohnutým dejinám Malej vojny i SNP na východnom Slovensku. V prednáške vystúpili predseda MM Marián Gešper, evanjelický zborový farár Slavomír Gallo, primátor mesta Vranov Ján Ragan, ale aj historici P. Šafranko z Vlastivedného múzea v Hanušovciach a M. Bohmer zo SZPB. Na druhý deň po slávnostnom koncerte mladí matičiari predviedli pre verejnosť v centre mesta predstavenie: "Bojovali za vlasť – Kapitoly zo života nadporučíka Dr. Cyrila Daxnera." Dňa 7. júna 2015 program vrcholil slávnostnými službami Božími v Chráme Ducha Svätého s kázňou biskupa ECAV Východného dištriktu Slavomíra Sabola. Záver patril odhaleniu busty Cyrila Daxnera pred chrámom, symbolicky vedľa busty jeho prastarého otca Karola Kuzmányho, za účasti tajomníka MS Mareka Hanusku. Samotná busta je dielom akademického sochára Tomáša Polonského z Modry. V neposlednom rade treba spomenúť, že Slovenská advokátska komora vzdala poctu tejto osobnosti, keď venovala v rámci svojej výstavy samostatný panel Cyrilovi Daxnerovi ako advokátovi, dôstojníkovi a národovcovi.

„Na pamäť budúcim generáciám!" 28. až 29. augusta 2016

Odhalenie pamätnej tabule Ľudovítovi Kukorellimu

Na vojenskom cintoríne v Košiciach odpočíva už vyše sedemdesiat rokov mladý slovenský dôstojník, temperamentná osobnosť a jeden z legendárnych povstaleckých veliteľov Ľudovít Kukorelli. Práve jemu bolo venované podujatie pod názvom Na pamäť budúcim generáciám, ktorým Mladá Matica symbolicky zavŕšila rad na seba nadväzujúcich akcií. Tie boli organizované pri príležitosti ukončenia 2. svetovej vojny i minuloročného výročiea SNP a tematicky sa zameriavali na nevšedné osudy osobností spätných s týmito udalosťami. Predsavzatie, ktorým sa končil VI. ročník národného zrazu, odhaliť pamätnú tabuľu Ľ. Kukorellimu sa podarilo za pomocí Obce Hermanovce naplniť!

Podujatie ponúkalo verejnosti rôzne témy a aktivity. Symbolicky sa začalo 28. augusta na Kukorelliho chate pod povesťami opradeným vrchom Oblik predstavením novej knihy „Ľudovít Kukorelli, životný príbeh vojaka a partizána" od PhDr. Heleny Pažúrovej, CSc. Dokázalo sa, že úplné dejiny 2. svetovej vojny nie sú zďaleka dopísané a nejedno svedectvo zostáva nepoznané. So záujmom sa stretli citáty Miroslava Spišiaka zo zápiskov svojho otca stražmajstra Františka Spišiaka, ktorý bol účastník SNP. Zápisky mali zaujímavý osud a syn ich objavil až po otcovej smrti.

• • •

V ďalšej časti pokračovala akcia Povstaleckým chodníkom – dramatizáciou udalostí spred 70. rokov. Podujatie vyvrcholilo na druhý deň odhalením pamätnej tabule Ľ. Kukorellimu za účasti verejnosti a starostov okolitých obcí, pričom úplný záver patril turistickému výstupu na vrch Šimonka.

VII. ročník Národného zrazu MM v Uhrovci pri príležitosti 200. výročia narodenia Ľudovíta Štúra

V dňoch 23. až 25. októbra 2015 sa uskutočnilo hlavné podujatie záujmového odboru Mladej Matice – VII. ročník Národného zrazu MM – venované 200. výročiu narodenia Ľ. Štúra, ale aj všeobecnejšie štúrovskej generácii. Siedmy ročník tohto podujatia bol príležitosťou nielen rekapitulovať minulé ročníky, ale aj zhodnotiť snaženie súčasnej generácie mladých matičiarov.

Mladomatičný raz pokračoval v tradícii a zúčastnili sa ho mladí matičiari so zastúpením zo všetkých krajov Slovenska, pričom sa začal 23. októbra 2015 na mohyle Jankov Vŕšok. Na druhý deň pokračoval v Nitrianskom Rudne slávnostnou akadémiou spojenou so zasadnutím výboru MM, aj za účasti predsedu MM Mariána Gešpera, predsedu MS Marián Tkáča a predsedu prezídia MS Miroslava Holečka. Výbor MM a mladí účastníci zároveň schválili vyhlásenie MS k 200. výročiu narodenia Ľ. Štúra. K mladým matičiarom sa prihovorili aj naši vzácni hostia –delegácia z MS v Srbsku pod vedením Viery Dorcovej Babjakovej, čo podnietilo organizátorov pozvať na budúci rok mládežníkov z ďalších častí „slovenského sveta.“ Popoludnie patrilo celoštátnym oslavám v Uhrovci, kde prišlo vzdať úctu Ľ. Štúrovi veľké množstvo členov MS, čo bolo viditeľné jednak vlajkami, ale aj v spontánnej účasti matičiarov na záverečnom sprievode Uhrovcom.

Mladí matičiari si pripravili v Nitrianskom Rudne aj krátky kultúrny program pre mládež; súčasne pokračoval zraz v ďalšej časti besedami s hosťami so Srbska i zhodnocovaním mládežníckych aktivít. Účastníci sa nevyhli diskusiám aj na európske témy, ktoré trápia nielen mladých, ale i širšiu verejnosť. Možno konštatovať, že aj VII. ročník mladomatičného podujatia splnil očakávania, aké sa doň vkladali.

V tejto súvislosti treba spomenúť tiež podujatie OMM Zvolen a Zvolenská Slatina, ktoré sa uskutočnilo na 200. výročie narodenia Ľ. Štúra vo Zvolene 18. až 19. apríla 2015. Súčasťou podujatia boli folklórne vystúpenia priamo v centre mesta, neskôr slávnostná akadémia a galavečer k 50. výročiu Štúrovho Zvolena. Podujatie zahŕňalo Parkovú galériu, súťaž Štúrove pero, súťaž Štúrov Zvolen a Slávnostné služby Božie vo Zvolen.

100. výročie karpatského frontu na Slovensku a formovaniu česko-slovenských légii v rámci prvého zahraničného odboja.

Dňa 25. septembra 2015 si MM spolu s OP MS Stropkov a Mestom Stropkov i cirkvami pripomenuli pohnuté udalosti na Karpatskom fronte, ktoré sa odohrali pred 100. rokmi počas 1. svetovej vojny v roku 1915. Severovýchod Slovenska – Stropkov, Bardejov, Snina a Humenné – boli jediné mestá na Slovensku, ktoré zažili krvavé zákopové boje počas 1. svetovej vojny medzi cárskou ruskou armádou gen. V. V. Brusilova a rakúsko-uhorskými jednotkami. Výročie má význam aj z hľadiska slovenského národného hnutie, keďže v Karpatoch a Haliči utrpela rakúsko-uhorská armáda obrovské straty, z ktorých sa už nikdy nespamätala. Bola to predzvesť nezvratného pádu Habsburskej monarchie i slovenského oslobodenia v roku 1918.

Podujatie sa začalo prednáškou spojenou s dataprojekciou pre študentov Gymnázia v Stropkove venovanú dejinách Karpatskému frontu, ale aj prvému zahraničnému odboju: vzniku česko-slovenských légii, ktoré sa začali formovať práve pred sto rokmi vo Francúzku a v Rusku. Zaujímavosťou bola dramatizácia venovaná osudom ľudí – vojakov, zajatcov, legionárov za 1. svetovej vojny, osobitne slovenskému spisovateľovi a legionárovi Jankovi Jesenskému (70. výročie smrti, navštevoval v rámci štúdii Prešovské kolégium na konci 19. storočia).

Druhá časť pokračovala príhovormi (v centre mesta) zástupcov MM, primátora mesta, zástupcov štátnej správy, rímskokatolíckej a gréckokatolíckej cirkvi, dramatickou scénkou a ukážkami dobových reálií. V záverečnej časti sa na Vojenskom cintoríne uskutočnila panychída na pamiatku všetkých zmarených ľudských životov, ktorí zomreli v Karpatoch počas 1. svetovej vojny.

V roku 2016 sa naďalej uskutočňovali Výbory MM v regiónoch s cieľom povzbudzovať aktivity mladých matičiarov:

- Zvolen: 18. – 19. 04. 2015

- Vranov nad Topľou: 06. – 07. 06. 2015
- Nitrianske Rudno: 23 – 25. 10. 2015
- Vranov nad Topľou: 29. 12. 2015

V propagačno-informačnej sfére pokračovala pozitívna činnosť MM na sociálnych sieťach, a to predovšetkým na facebook.com, kde sa uverejňovali podujatia MM a OMM, pričom naďalej narastal počet priateľov MM na facebooku. MM pokračovala v aktivite v Slovenských národných novinách; spravidla raz mesačne uverejňovala svoju rubriku Mladá Matica a Zo života Matice slovenskej.
Mladomatičné športové podujatia uskutočňovali OMM Vranov nad Topľou, Velké Hoste, Giraltovce, Michalovce, Rožňava a Liptovský Mikuláš. Folklórne podujatia MM realizovali mladí matičiari predovšetkým z OMM Bardejov, Mokroluh, Šiba a Liptovský Mikuláš.

• • •

Informačné ústredie Matice slovenskej

Informačné ústredie MS (IÚ) sa počas celého roka 2015 zapájalo do realizácie všetkých podujatí MS (fotodokumentácia, propagácia a pod.). Medzi hlavné podujatia, ktoré IÚ propagovalo, boli Národný výstup na Devín, Slovesná jar a Národné matičné slávnosti. Propagovalo aj matičné podujatia s názvom Po štúrovských stopách v jednotlivých krajoch. Táto propagácia prebiehala prostredníctvom písania tlačových správ a informovania médií, dokumentácie podujatí a písania článkov, ktoré boli zverejnené na webovej stránke, prípadne v regionálnej tlači. (Spracované fotografie, videá a zvukové záznamy sa odovzdali na DVD do Archívu MS.)
Od 1. apríla 2015 funguje nová matičná webová stránka na doméne „matica.sk“, ktorá je vo výlučnom vlastníctve MS. Bola vytvorená v najpoužívanejšom redakčnom systéme Wordpress, ktorý je dlhodobo najrozšírenejším open source systémom na svete.
Technická podpora je nízkonákladová. Výhodou sú nízke náklady na pravidelné aktualizácie redakčného systému a jednotlivých modulov.
Microitem,v.o.s., bola vybraná ako najlepšia spoločnosť z 3 cenových ponúk. Po podpísaní zmluvy webovú stránku vytvorila, zabezpečila migráciu pôvodného obsahu. Doteraz zabezpečuje údržbu redakčného systému. (webhosting) aj webmail.

Obsah stránky je neustále inovovaný a postupne napĺňaný novými informáciami (uskutočnené aj pripravované podujatia z celého matičného Slovenska i sveta).
Konkrétne ide o pozvánky na rôzne kultúrne, umelecké, vedecké, športové, spoločenské podujatia, prednášky, aktivity, ale aj zasadnutia Výboru, predsedníctva a prezídia Matice slovenskej), ktoré sa nachádzajú v Kalendári podujatí.

V porovnaní s predchádzajúcou webovou stránkou Matice slovenskej je súčasná prehľadnejšia a predovšetkým každá pridaná novinka je pomocou funkcie „zdieľať“ automaticky vystavené aj na Facebook MS. Možno si rýchlo a jednoducho objednať noviny, časopisy, ale aj publikácie z produkcie Matice slovenskej, či exkurziu do priestorov MS a Domu J. C. Hronského. Pracovníci MS a nielen oni, ale aj členovia výboru a členovia predsedníctva nájdu interné informácie v sekcii Intranet, ktorého obsah môžu vidieť len po prihlásení sa prideleným menom a heslom. MS ho využíva pri uverejňovaní interných smerníc, príkazov správcu, predpisov a vzorov tlačív.

Aktualizujú sa vedecké pracoviská - hlavne Krajanské múzeum a SLÚ, ktoré bolo prepracované a Členské ústredie (MO).Vystavujú sa aj tlačové správy a propozície súťaží pri príležitosti rôznych výročí a podujatí. V súťažiach sa kladie dôraz na to, aby otázky súviseli s matičnou, ale aj literárnou a historickou oblasťou. (Prečo mám rád slovenčinu, Štúrova esej, Svätoplukova kráľovstvo ožíva). Po ukončení súťaže sa zverejňuje aj vyhodnotenie súťaže.

• • •

Okrem toho IÚ dennodenne rozposiela pracovníkom MS monitoring médií, ktorý MS zasiela Slovakia Online, s.r.o., už tretí rok. Správy, týkajúce sa MS zverejňuje v kapitole - Napísali o nás.

V rámci Matica TV bolo natočených vyše 30 publicistických filmov a reportáží z podujatí. (Národné matičné slávnosti – Hrušov, Rodí sa slovenský panteón, Štúrov odkaz, Smrť Ľ. Štúra, Matičiari na oslavách v Uhrovci, Levočské pripomenutie štúrovcov, Matica žije v Šamoríne, SNN majú 170 rokov). Okrem toho aj reportáže o významných osobnostiach - Štefanovi Furdekovi, Ďurkovi Langsfeldovi ... Pri vystavovaní videí sa využíva konto MS na sociálnej sieti YouTube.

IÚ zabezpečuje distribúciu propagačných a prezentačných produktov MS na rôzne podujatia. Zabezpečuje odbornú pomoc pre všetky matičné pracoviská v oblasti IKT, lebo je na veľmi nízkej úrovni.

Povinnosťou MS je aj zverejňovanie zmlúv a faktúr. V roku 2015 bolo zverejnených 1124 faktúr, 54 zmlúv na matičnú webovú stránku a do 46 Centrálneho registra zmlúv.

V nasledovnej tabuľke 1 môžete sledovať počet publikovaných článkov na www.matica.sk podľa jednotlivých krajov za roky 2004-2015.

Kraj	Počet publikovaných článkov na www.matica.sk za prísl.roky podľa jedn. krajov											
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Banskobystrický DMS B. Bystrica, Fiľakovo, Lučenec, R. Sobota OP Brezno, V. Krtíš, Zvolen	1	7	5	16	17	35	28	121	142	124	101	111
Bratislavský DMS Bratislava	0	0	6	7	5	9	8	48	51	56	37	29
Košický DMS Košice, Michal., Rožňava, Spišská N. Ves	13	20	72	152	251	295	275	211	190	154	118	128
Nitriansky DMS Levice, Komárno, Nitra, Šurany OP N. Zámky, Štúrovo, Topoľčany	0	3	11	27	29	48	38	79	89	59	46	54
Prešovský DMS Prešov, Snina, Bardejov OP Vranov/Topľou, Bardejov	0	3	8	3	4	21	39	42	45	39	23	29
Trenčiansky DMS Prievidza	0	2	4	8	9	15	14	42	51	95	51	16
Trnavský DMS D. Streda, Galanta OP Holíč, Šamorín	0	2	0	0	0	1	0	1	33	44	37	60
Žilinský DMS L. Mikuláš, Žilina	2	7	15	24	39	48	76	101	115	61	53	59
Celkovo	**16**	**44**	**121**	**237**	**354**	**472**	**478**	**645**	**716**	**632**	**466**	**486**

Je potrebné poznamenať, že počas desiatich rokov niektoré DMS prestali úplne fungovať a niektoré OP neboli obsadené, z tohto dôvodu nie sú uvedené v tabuľke. Potrebné informácie boli získané z archívu IÚ.

Návštevnosť webovej stránky MS patrí medzi najdôležitejšie štatistické ukazovatele. Pre zaujímavosť uvedieme, že k 1. 8. 2015 navštívilo matičnú webovú stránku 14605 návštevníkov, zobrazilo sa 56315 stránok, priemerná doba trvania návštevy bola 3,4 minúty.

Návštevnosť FB MS k 1. 12. 2015 je priemerne 2110 používateľov s 175 príspevkami.

Personálny stav

K 18. 2. 2015 skončila pracovný pomer v organizácii pracovníčka IÚ Monika Babalová, ktorá bola dlhodobo práce neschopná. K 15. 6. 2015 ukončil pracovný pomer riaditeľ IÚ Ing. Jozef Fajták. Od 15. 10. 2015 pracuje na IÚ Jozef Dobroslav Pinka na polovičný úväzok.
Aktuálny stav pracovníkov v IÚ je poddimenzovaný.

Ing. Ivana POLÁKOVÁ

Prehľad publikačnej činnosti

Knižné publikácie

Marián Tkáč : personálna bibliografia / texty: Peter Cabadaj, Pavol Parenička, Ivana Poláková ; odb. spolupráca: Emil Rišian. – 160 s. – Martin : Matica slovenská, 2015. – ISBN 978-808128-128-0
Malý slovník bibliografov Slovenska – časť II (2012-2015 / zostavila: Ivana Poláková ; odb. spolupráca: Anna Kucianová. – 137 s. - Martin : 2015. – ISBN 978-80-972057-6-8
Malý slovník bibliografov Slovenska – časť II (2012-2015) : 1 elektronický optický disk (CD-ROM) / zostavila: Ivana Poláková ; odb. spolupráca: Anna Kucianová. - Martin : 2015. – ISBN 978-80-972127-8-0
Súčasná slovenská literatúra po roku 1989 : heslár vybraných slovenských literárnych tvorcov debutujúcich po roku 1989 / Marián Grupač, Peter Cabadaj, Ivana Poláková [et al.]. – 293 s. – Martin : Matica slovenská, 2015. – ISBN 978-80-8128-138-9

Štúdie

Maliarska kronikárka Oravy a významná predstaviteľka slovenského realistického improsionizmu / Ivana Poláková, Miroslav Tuma.
In: Rodom a srdcom z Oravy 2 : Oravci v slovenskej kultúre, literatúre a vede / zost.: Miroslav Žabenský. – D. Kubín : 2015. – ISBN 978-80-89744-06-6. – 131 s.
Juraj Tranovský – „slovenský Luther“ / Ivana Poláková.
In: Rodom a srdcom z Oravy 2 : Oravci v slovenskej kultúre, literatúre a vede / zost.: Miroslav Žabenský. – D. Kubín : 2015. – ISBN 978-80-89744-06-6. – 131 s.

Odborné články

Bibliotéka 2014 – denníky ako literárny artefakt / Marián Grupač, Ivana Poláková. Dostupné na internete: http://fhv.uniza.sk/mkd_revue/01_2015/01_2015_grupac-polakova.pdf
Bol fakľou, čo rozpaľovala sviečky : Mikulášska pocta Gašparovi Fejérpataky-Belopotockému / Ivana Poláková. In: Slovenské národné noviny. - ISSN 0862-8823. - Roč. 30, 2015, č. 1, s. 12.
Jaroslav Vodrážka a mesto Martin / Ivana Poláková. In: Sdružení knihoven České republiky v roce 2014 : ročenka. - 263 s. – Ostrava: Sdružení knihoven ČR, 2014. – ISBN 978-80-86249-73-5
Listujeme v štatistike: vydavateľská produkcia v českom jazyku na Slovensku a opačne / Ivana Poláková. In: Listy Slovákov a Čechov, ktorí chcú o sebe vedieť viac, roč. 22 (4) 2015, s. 10-15 [online]. ISSN 1213-0249. [cit. 2015-04-15]. http://www.klubsk.net/Listy/Listy_4_2015.pdf
Gočovský rodák, Jur Hronec – tvorca a staviteľ slovenskej vedy a školy – sial kreativitu a vôľu k činorodému životu / Ivana Poláková. In: Slovenské národné noviny. - ISSN 0862-8823. - Roč. 30, 2015, č. 18, s. 10.
http://snn.sk/news/gocovsky-rodak-jur-hronec-tvorca-a-stavitel-slovenskej-vedy-a-skoly/

MUDr. Ivan Hálek – rodoľub veľkého formátu / Ivana Poláková. In: Listy Slovákov a Čechov, ktorí chcú o sebe vedieť viac, roč. 22 (6) 2015, s. 14-16 [online]. ISSN 1213-0249. [cit. 2015-06-15]. http://www.klubsk.net/Listy/Listy%206_2015.pdf
Slovesná jar v znamení Roka Ľudovíta Štúra ... / Ivana Poláková. In: Slovenské národné noviny, príloha Orol tatranský. – ISSN 1337-1614. – Roč. 16, č. 6/7, s. 20-21. (Vyšlo 1. 8. 2015)
Slovesná jar v znamení Roka Ľudovíta Štúra / Ivana Poláková. In: Listy Slovákov a Čechov, ktorí chcú o sebe vedieť viac, roč. 22 (7-8) 2015, s. 21 [online]. ISSN 1213-0249. [cit. 2015-08-15]. http://www.klubsk.net/Listy/Listy_7_8_2015.pdf
Charizmatický kňaz, obetavý človek a martýr / Ivana Poláková. In: Slovensko. – Roč. XXXVII, č. 3- jeseň(2015), s. 34-35. ISSN 0231-7303.
Národné matičné slávnosti 2015 / Ivana Poláková. In: Listy Slovákov a Čechov, ktorí chcú o sebe vedieť viac, roč. 22 (9) 2015, s. 18-20 [online]. ISSN 1213-0249. [cit. 2015-09-15]. http://www.klubsk.net/Listy/Listy_9_2015.pdf
Rok Ľudovíta Štúra / Ivana Poláková. In: Listy Slovákov a Čechov, ktorí chcú o sebe vedieť viac, roč. 22 (10) 2015, s. 4-6 [online]. ISSN 1213-0249. [cit. 2015-10-15]. http://www.klubsk.net/Listy/Listy_10_2015.pdf
Nad Tatrou sa blýskalo, hromy divo bili / Ivana Poláková. In: Listy Slovákov a Čechov, ktorí chcú o sebe vedieť viac, roč. 22 (10) 2015, s. 16-18 [online]. ISSN 1213-0249. [cit. 2015-10-15]. http://www.klubsk.net/Listy/Listy_10_2015.pdf
Storočnica všestranného umelca / Ivana Poláková, Miroslav Tuma. In: Slovenské pohľady na literatúru, umenie a vedu, roč. IV. +131, 2015, č. 9, s. 147-149. ISSN 1335-7786.
Ján Frátrik – v znamení váh / Ivana Poláková. In: Listy Slovákov a Čechov, ktorí chcú o sebe vedieť viac, roč. 22 (11) 2015, s. 10-13 [online]. ISSN 1213-0249. [cit. 2015-11-15]. http://www.klubsk.net/Listy/Listy_11_2015.pdf

Články
S batohom cez hory / Ivana Poláková. In: Jaskyne a hory 2014 : regionálna ročenka Turca. - ISBN 978-80-969880-2-0. – Roč. VI., s. 96-97.
Vystúpili Chodníkom Jána Vaňa, aby si uctili hrdinov / Ivana Poláková. In: MY Turčianske noviny. Nový Život Turca, 24/55, 2015, č. 30, s. 32 zo 4. 8. 2015
Chodníkom Jána Vaňa : 42. ročník turistického výstupu / Ivana Poláková. In: Slovenské národné noviny, príloha Orol tatranský. – ISSN 1337-1614. – Roč. 16, č. 8-9, s. 3. (Vyšlo 19. 9. 2015)

• • •

Vydavateľstvo Matice slovenskej

1. Stručné hodnotenie

V roku 2015 Vydavateľstvo MS (VMS) oproti predchádzajúcemu roku zintenzívnilo edičnú činnosť v rozsahu disponibilných rozpočtových zdrojov a dotácií, ktoré sa podarilo získať. VMS Zrealizovalo **23 nových knižných vydaní a reedícií, 3 dotlače, spolu 12 čísel časopisov** (okrem SNN a SP, ktoré majú vlastné redakcie), **1 stolový kalendár a viacero merkantilných tlačovín rôznej povahy.** Väčšina knižných vydaní (spolu 13 titulov) bola väčšinovo financovaná z externých zdrojov (granty MK SR plus v niektorých prípadoch ďalšie získané dotácie, zdroje ŽSK, neštátne dotácie).
Niektoré naše vydania, resp. ich autori, získali prestížne ocenenia.

V rámci možností VMS opäť značne veľkú pozornosť venovalo prezentačným aktivitám (knižné promócie, besedy, zabezpečovanie recenzií a mediálnych informácií o našich vydaniach, prezentácia na MKV Bibliotéka). Táto činnosť sa realizuje v súčinnosti s Vydavateľstvom MS, s. r. o.

VMS Zabezpečovalo tiež prípravu nových edičných projektov, ich redakčné posudzovanie, vyhotovenie externých posudkov, spracúvanie kalkulácií, vyhľadávanie a získavanie finančných zdrojov na financovanie edičných projektov (žiadosti o granty, dotácie, sponzorské príspevky a pod.) a zabezpečovanie ich vyúčtovania. Prehľadom dotácií a tržieb za predaj vydaní MS disponuje FÚ MS.

Okrem knižných vydaní a súvisiacich aktivít participovali pracovníci vydavateľstva na množstve iných úloh v rámci MS, pri organizácii podujatí, vyhotovovaní účelových tlačovín, a pod. Jazyková redaktorka okrem práce na publikáciách upravovala korešpondenciu pre Sekretariát predsedu a správcu a ČÚ MS.

Ďalšie informácie pripájame v pripojených prehľadoch (zoznam vydaní, výberový zoznam iných realizovaných tlačovín, prezentácií, ocenení).

2. Zoznam vydaní

* Michal Slivka: Pohľady do stredovekých dejín Slovenska (dotlač)
* Cyril Hromník: Sloveni a Slovensko (dotlač)
* Ondrej Sliacky: Divy Slovenska nielen pre deti alebo vlastiveda ako lusk (dotlač)
* Pavol Parenička: Marián Tkáč – Personálna bibliografia
* Ján Čomaj: Súboje s prekliatím. Neskutočné príbehy II.
* Marián Tkáč: Francisci
* Miloš Jesenský a kol.: Kelti. Veľká kniha o Keltoch v Žilinskom kraji
* Štefan Moravčík: Veselé potulky po svete (3. doplnené vydanie)
* P. Mulík: Čo písal o našich dejinách Franko Sasinek
* Ľuboš Jurík: Alexander Dubček. Rok dlhší ako storočie
* Pavol Fűkő: Objektívom spomienok
* Štefan Haviar: Národný kalendár 2016
* S. V. Lapšanský, B. Voroňák: Posledný po meči
* Jaroslav Rezník: Literárne hádanky
* Hana Košková: Janičiarka
* Mikuláš Gacek: Sibírske zápisky
* Marián Grupač a kol.: Súčasná slovenská literatúra po roku 1989
* Miloš Jesenský a kol.: Žilinská župa v dejepise
* Zost. M. Tkáč, J. Chovanec: Šesťdesiatjeden krokov
* Jozef Tatár: Turčianske povesti II
* Rastislav Molda: Ideálny obraz národa
* Peter Mulík: Rok 1945 – Prielom dejín 20. storočia (kolektívna monografia)
* Slováci v zahraničí 32
* František Vnuk: Karol Sidor – Vatikánsky denník III
* Zost. Viliam Komora: Národnostné a kultúrne vzťahy v Slovenskej republike. Zborník z konferencie
* Zost. Viliam Komora: Odkaz Slov. národných novín a vplyv médií na slov. spoločnosť (bulletin)

* **Periodiká:**
Slovensko (č. 1 – 4)
Kultúra slova (č. 1 – 6)
Historický zborník 2015 (č. 1, 2)
*** Stolový kalendár na rok 2016: Ľudovít Štúr – Milovník národa slovenského**

*** Ďalšie tlačoviny:**
Nástenný kalendár 2015 Rok Ľ. Štúra

Nástenný kalendár 1916 Svetozár H. Vajanský
Katalóg pre IÚ MS Rok Ľudovíta Štúra
Metodický materiál pre ČÚ MS „Čo si urobil pre Slovensko“
Plagáty Medzinárodný detský tábor v Tatranskej Lesnej
Plagáty a pozvánky na Slovesnú jar 2015
Propagačný materiál Národný výstup na Kriváň
Pozvánka a plagát na Jarné knihobranie
Pozvánky na prezentácie kníh
Pozvánka Národnostné a kultúrne vzťahy v Slovenskej republike (Komora)

3. Prezentačné aktivity a ocenenia (výber)

31. 3. Jarné knihobranie (Klub slovenských spisovateľov): 7 prezentovaných autorov a diel
16. 5. C. Hromník: Sloveni a Slovensko (Turč. knižnica) – v rámci série autorových besied
24. 9. Levoča, prezentácia M. Tkáč: Francisci
24. 10. Žilina, Kelti – Veľká kniha o Keltoch v Žilinskom kraji
25. 10. a 28. 10. Lipt. Mikuláš, Portrét Ľudovíta Štúra, prezentácia stolového kalendára (P. Parenička)
5. – 8. 11. veľtrh Bibliotéka Bratislava
7. 11. 2015 Bibliotéka, M. Gacek: Sibírske zápisky, M. Grupač: Súčasná slovenská literatúra...
8. 11. Bibliotéka, Ľ. Jurík: Alexander Dubček
1. 12. a 3. 12. Bratislava, Pezinok, Ľ. Jurík: Alexander Dubček
Okrem týchto sa uskutočnili mnohé ďalšie prezentácie našich vydaní organizované autormi.
Juraj Jánošík: Veľká kniha o zbojníckom kapitánovi – Cena Klubu fotopublicistov SSN (Najkrajšia kniha a propagačný materiál o Slovensku za rok 2014)
Slovenské povesti Márie Ďuríčkovej – Najkrajšie knihy Slovenska za rok 2014 a Najkrajšia detská kniha zimy 2014 (cena Bibiany)
Július Balco: Kliatba Žltých ruží – Cena Literárneho fondu za rok 2014

• • •

Slovenské národné noviny

Redakcia Slovenských národných novín (SNN) aj v roku 2015 pokračovala v trende poskytovať čo najkvalitnejšie a najaktuálnejšie informácie pre svojich čitateľov a predplatiteľov. V tomto trende je redakcia úspešná a kvalita novín sa zvyšuje; sú už mienkotvorným týždenníkom. Dokazuje to aj fakt, že iné slovenské médiá si ich všímajú a dokonca citujú – či už v pozitívnom alebo negatívnom zmysle, samozrejme, z ich pohľadu. Redakcia akceptovala výhrady miestnych odborov a pravidelne im vyčleňuje nielen posledné dve strany vydania, ale aj iné priestory v periodiku. Redakcia má ambíciu uverejňovať všetky príspevky od MO MS, ktoré spĺňajú redakčný štatút na uverejnenie príspevku.
Rok 2015 bol rokom Ľudovíta Štúra (200. výročie narodenia), v nespočetnom množstve článkov sme sa venovali tejto osobnosti. V roku 2015 sme mali ďalšiu významnú udalosť – 170. rokov od založenia Slovenských národných novín. K tomuto výročiu sa konala 6. 10. 2015 v DK Ružinov Konferencia Matice slovenskej – Odkaz novín Ľ. Štúra a vplyv médií na slovenskú spoločnosť.
Dôkazom, že SNN si stále posilňujú svoju pozíciu na trhu je aj konečne reálne navýšenie nákladu na 5000 ks od septembra 2015. Samozrejme, v tejto súvislosti je nutné, aby sme ešte viac zapracovali na lepšom predaji SNN v distribučnej sieti.

Personálne riadenie

Redakciu SNN v roku 2015 viedol Mgr. Maroš Smolec. Úzke vedenie redakcie: šéfredaktor, zástupca šéfredaktora a grafický redaktor pracovali pre redakciu ako SZČO na základe zmlúv z ostávajúcich rokov. Tieto pozície boli obsadené na základe prieskumu trhu na poskytované dané služby. Na základe kontroly MK SR (zo septembra 2014) od 1. 1. 2015 štyria redakční pracovníci pracovali ako FO a boli odmeňovaní formou honorárov. V martinskej časti redakcie pracovala len 1 pracovníčka a 1 jazyková redaktorka na ½ úväzok.

Tlačiareň

SNN (č. 1 – 52) sa na základe vyjednania trhových cien tlačili pod záštitou Neografie, a. s. V roku 2015 vyšlo 46 čísel, z toho 6 dvojčísel. Vyšla 8 x príloha *Orol tatranský*, z toho 4 x ako dvojčíslo. Vyšli 2 prílohy *Zo života Matice slovenskej* (v SNN č. 36/2015 a 50/2015).

Náklad

Náklad sa pohyboval od 2920 ks na začiatku roku, do 5000 ks, priemerný náklad na jedno číslo bol 3567 ks. Od čísla 36 sa náklad ustálil na výške 5000 ks týždenne, až do konca roku.
Pokračoval predaj SNN v matičnej predajni SVOJEŤ v Liga Pasáži, kde sa týždenne predávalo cca 35 ks.

V priebehu roka 2015 sa prihlásilo k odberu *272* nových odberateľov, 178 sa odhlásilo. Prírastok je spojený so záujmom a kvalitou poskytovaného obsahu, úbytok je dôsledkom vyradenia niektorých MO MS, ktoré si v predchádzajúcom roku nezaplatili členský poplatok (72 ks) a z dôvodov ekonomických. Väčšinou odišli predplatitelia na starobnom dôchodku, ktorý majú isté ekonomické možnosti.

K 31. 12. 2015 bolo	1879 ks	slovenských odberateľov cez MS
	29 ks	zahraničných odberateľov cez MS
	169 ks	odberateľov cez Slov. poštu
	2000 ks	predaj cez MEDIAPRINT KAPA (stánky)
	35 ks	predaj v predajni SVOJEŤ Liga Pasáž
	20 ks	predaj v predajni VMS Martin

Webová stránka www.snn.sk

Webový portál – obsahuje v elektronickej podobe príspevky z tlačenej formy novín, aj v roku 2015 bola návštevnosť portálu www.snn.sk , prostredníctvom ktorého redakcia SNN komunikuje s mladšími čitateľmi využívajúcimi internet. Priemerná mesačná návštevnosť webovej stránky sa pohybuje od 12 000 až po 15 000 návštev. Čítanosť portálu sa tiež zvyšuje.. Výrazným prínosom webovej stránky je online formulár na nákup predplatného, ktorý čitatelia aktívne využívajú počas celého roka. Webová stránka je prepojená priamo na sociálnu sieť Facebook

Facebook

Aj v roku 2015 (Rok Ľudovíta Štúra) sa SNN snažili prinášať objektívne a pravdivé informácie a podporovať šírenie národných a vlasteneckých myšlienok. Kanálom bol aj Facebook, kde je viditeľnosť jedného príspevku od 500 zhliadnutí až po 5 i viac tisíc, podľa obsahu článku.

• • •

Slovenské pohľady

Roku 2015 Slovenské pohľady venovali najviac priestoru dvestoročnici narodenia Ľudovíta Štúra. K tomuto významnému jubileu autorsky prispeli M. Tkáč, J. Čertík, J. Kačala, S. Mathé, M. Bátorová, D. Podracká, V. Šabík, T. Winkler, O. Sliacky a J. Markuš. K ďalším významným udalostiam patrilo 390. výročie vydania Ostrihomského rituálu (V. Judák, J. Skladaná), 260 rokov od narodenia Jozefa Ignáca Bajzu (P. Cabadaj), 100 rokov od narodenia Svetloslava Veigla (P. Cabadaj), 40 rokov od smrti E. Ha-

vettu (P. Cabadaj) a 50 rokov od vzniku Bienále ilustrácií Bratislava (rozhovor P. Čačka s riaditeľom Bibiany P. Tvrdoňom). Roku 2015 šéfredaktor SP oslovil popredných slovenských historikov (R. Marsina, J. Bartl, M. Homza, J. Lukačka, I. Mrva, A. Hrnko, P. Mulík) a inicioval seriál o vzniku uhorského štátu. Grant ministerstva kultúry vo výške 3000 eur Slovenské pohľady čerpali na blok o súčasnej vojvodinskej literatúre a literárnej kritike (zostavil A. Svetlík). V rámci sledovania literatúry zahraničných Slovákov, ktorá je popri vede, mladej literatúre a kultúrnom dianí v regiónoch jednou z priorít časopisu, Slovenské pohľady uverejnili aj rozhovory s I. M. Ambrušom, D. M. Anocovou (Nadlak), M. Babjakom (Vojvodina) a V. Skalským (predseda Svetového združenia Slovákov v zahraničí) a verše P. Severiniho (Nadlak). Život Slovákov v zahraničí si však všíma aj J. Trtol vo svojej poézii (Komlóš) a D. Mikolaj v príspevku o S. Melišovi (Austrália). Literatúre Lužických Srbov sa vo svojich prekladoch pravidelne venuje na stránkach Slovenských pohľadov P. Čačko, ruskej D. Kerný a J. Banáš. Časopis roku 2015 priniesol aj články o dôležitosti manželstva a rodiny (A. Lesková) a jazykovej kultúry v škole (J. Lomenčík). V nesposlednom rade treba pripomenúť úvodník P. Cabadaja o stratégii Maticej slovenskej na najbližšie roky, na ktorej sa redakcia svojou koncepciou nepochybne podieľa.

• • •

Slovensko

Štvrťročník SLOVENSKO pokračoval vo vychádzaní aj v roku 2015 – kontinuálne už ako 37. ročník – a je naďalej plnofarebným spoločensko-kultúrnym časopisom (vydávajú ho Matica slovenská a Neografia, a. s.) s podtitulom Magazín pre slovenský svet. Po jeho prevzatí novým šéfredaktorom Mgr. Igorom Válekom sa vrátilo k pravidelnej periodicite jar – leto jeseň – zima , pričom v každom čísle na takmer pol stovke strán reflektuje nielen aktuálne dianie na Slovensku, ale aj medzi krajanmi kdekoľvek žijú vo svete. Mapuje ich spolkový život, prináša zaujímavosti s ich života a hľadá otázky na aktuálne odpovede súčasnosti. S podobným zreteľom kolektív renomovaných autorov – novinárov, publicistov aj spisovateľov – prostredníctvom celého spektra žánrov zväčša umeleckej publicistiky predstavuje zaujímavé zákutia Slovenska, v reportážach prináša príbehy zaujímavých ľudí a v recenziách a voľných hodnoteniach (napr. rozhovormi s osobnosťami) aj erudované pohľady na všetky prejavy hlavne kultúrneho diania. Všetko spomenuté podporuje aj stále sa rozširujúca spolupráca s predmetnými orgánmi štátnej správy a inštitúciami nasmerovanými ku krajanskému životu – spomenieme aspoň Úrad pre Slovákov žijúcich v zahraničí pri Úrade vlády SR, Svetové združenie Slovákov v zahraničí a Krajanské vysielanie Slovenského rozhlasu RTVS... Vďaka rokovaniam a stretnutiam šéfredaktora sa posunuli aj možnosti prezentácie magazínu tak v printových, ako aj elektronických médiách, SLOVENSKO ako jedine spomedzi podobných printových médií venovalo zvýšenú pozornosť Roku Ľudovíta Štúra (vyhláseného vládou SR na rok 2015), keď v zimnom čísle dokonca prinieslo Pamätnicu Roka Ľudovíta Štúra 2015.

• • •

Požičovňa kostýmov a krojov Matice slovenskej

Požičovňa krojov a kostýmov MS (PKaK) v súčasnom období spravuje a ponúka zákazníkom do 2000 krojových ženských, mužských a detských kompletov z vyše 40 regiónov Slovenska, viac ako 900 dámskych a pánskych dobových kostýmov, 300 karnevalových kostýmov pre ženy a mužov, 500 detských karnevalových kostýmov, rekvizity a doplnky a 300 najrôznejších parochní. Fond národných krojov, ktorý bol zriadený v 50-tych rokoch minulého storočia Slovenským ústredím ľudovej umeleckej tvorivosti vyžaduje fundovaný prístup na opravu a údržbu krojov. Stav krojov porovnaní s minulým rokom sa nezmenil, niektoré krojové komponenty sú zničené od moli šatovej a to hlavne mužské nohavice Ábelová, Tekov, Viničné, Šafárikovo. Časť mužských nohavíc z krojov Važec, Skýcov, Jedľové Kostoľany sú pofarbené od ozdobnej šnúry, Viničné a Kubra sú opotrebované a poplátané. Ženské kroje Mičiná patria medzi najžiadanejšie a sú značne opotrebované a prederavené, je nutná výmena sukní. Kroje boli vyhotovené, keď ľudia boli menší a štíhlejší, z tohto dôvodu jednotlivé krojové komponenty krojov Podkonice, Fačkov, Kubra, Moravské Lieskové, Orešany, Myjava , Piešťany sú malé, je nutné ich doplniť o väčšie. Krojové doplnky čižmy sú z rovnakého dôvodu s úzkou sárou, čižmy sú zodrané. K minuloročnej oprave krojových čižiem pribudli ďalšie páry, na opravu máme vyčlenených 88 párov krojových čižiem, opravených v zmysle finančného rozpočtu bolo 10 párov. Opasky Suchá hora, Ždiar sú malé, treba ich nadstaviť, 5 opaskov Liptovské Sliače 3prackové sú vyčlenené na opravu. Medzi najžiadanejšie krojové klobúky patria klobúky Liptovské Sliače, ktoré z dôvodu opotrebovanosti je nutné doplniť. Dobové kostýmy máme relatívne zachovalé, náš fond by bolo vhodné doplniť o uniformy z 1.svetovej vojny a o uniformu M. R. Štefánika. Niektoré parochne máme opotrebované, sieťka, v ktorej sú vlasy pripevnené sa rozpadáva. Okrem barokových parochní je potrebné doplniť mikulášske parochne, ktoré sú súčasťou mikulášskych kostýmov, kde dopyt prevyšuje náš stav.

V roku 2015 bolo zapožičaných 431 ks krojov z 2482 častí (klobúk, nohavice, košeľa, vesta, sukňa, spodnica, malá spodnička, zástera, oplecko, ľajblík, čepiec, čižmy...),1038 ks kostýmov z 3823 častí(kabát, tunika, šaty, sukňa, nohavice, klobúk, košeľa...) a 207 ks parochní, 68 brád, 3 vrkoče. V roku 2015 sme priemerne za mesiac 122 zákazníkom odborne poradili pri výbere kostýmov, rezervovali, vydali a spätne prebrali výpožičky. Pracovníci PKaK sa snažili napĺňať jej základné a hlavné poslanie – zachovanie kultúrneho dedičstva, podpora tradičných kalendárových obyčají, podpora ochotníckeho divadelníctva, pripomínanie si historických míľnikov slovenského národa a pamätných výročí miest a obcí. Kroje, kostýmy a kostýmové doplnky si požičiavali individuálni i kolektívni zákazníci na karnevaly, plesy, spoločenské stretnutia, firemné večierky, stužkové, svadby. Tradičné podujatia ako Fašiangy, Veľká noc, folklórne podujatia, Mikuláš, Vianočné koledy a Betlehemci sa tiež nezaobišli bez našich krojov a kostýmov. Kostýmovo sme zabezpečovali podujatia, organizované Maticou slovenskou, ako aj podujatia národnostných menšín. PKaK úspešne pokračovala v niekoľkoročnej spolupráci a pomohla kostýmami aj scenármi divadelných hier ochotníkom a matičiarom z Liptovského Mikuláša, Hrušova, Terchovej Žabokriek nad Nitrou, Semerova, Dolnej Krupej, Zvolena, Smrečian, Očovej, Žabokriek nad Turcom, Spišskej Novej Vsi, Divadla A“ Shanty. Podporovali sme tradičné kalendárové obyčaje výpožičkou krojov a kostýmov pre klientov zo záujmových združení a z OÚ a miest z Martina, Liptovského Mikuláša, Istebného, Turčianskych Teplíc, Ružomberka, Dolného Kubína, Prievidze, OÚ Príboviec, OÚ Záboria, OÚ Lipovca, z obcí Mýto pod Ďumbierom, Háj, Rakov, Kľače, Slovenské Pravno, Nitrianske Rudno, Horný Hričov, Párnica, Varín, Malá Lehota, Podhradie, Dubové, Kraľovany, Kláštor pod Znievom, Jasenové, Blatnica, Stránske, Rakša, Liptovská Sielnica, Partizánska Lupča, Zvolenská Slatina, Lednice, Voznica. Pokračovala aj osvedčená spolupráca s občianskymi združeniami, domovmi sociálnych služieb, centrami voľného času, cirkevnými a kresťanskými zariadeniami. Služby PKaK využili na najrôznejšie charitatívne podujatia ,školy, centrá voľného času, múzea, Detské domovy a domy sociálnych služieb Martin, Lipovec, ABC Martin o.z., OZ Ruslana OZ Pruské, OZ Partnerstvo Terchová, Spolok priateľov Turzovky, CVČ Kysucké Nové Mesto, OZ DOS HÁJ Černová, SNM Martin,

Turčianska knižnica Martin, ZŠ Sučany, ZŠ Slovenské Pravno, ZŠ Blatnica, ZŠ Benice, ZŠ Turčianske Kľačany, MŠ Priehradná Martin, ZUŠ Martin, ZŠ Bellamos Martin, MŠ Martin, ZŠ Turany, MŠ Turany SZŠ Liptovský Mikuláš,, Liptovská šachová škola, CZ ECAV Lazy pod Makytou, Spojená evanjelická škola Martin, Farský úrad Liptovský Hrádok, Rímskokatolícka cirkev Lúčky. PKaK kroje vypožičiavala FS Turiec, FS Oravan. V roku 2015 sme spolupracovali so Žilinským samosprávnym krajom pri veľtrhu cestovného ruchu EXPO MILANO 2015, mestom Tvrdošín pri mestských slávnostiach, obcou Uhrovec pri celoslovenských slávnostiach.
Tržby v roku 2015 boli vo výške *22 870,50* € **viď tabuľka TRŽBY Požičovne krojov a kostýmov boli v plnej výške odovzdané MS bez spätného použitia na obnovu krojov a kostýmov.**

Rok	Tržby - €	Faktúry - €	Tržby + fa - €
2014	***20 078,00***	***3 577,50***	***23 655,50***
2015	***18 146,50***	***4 724,00***	***22 870,50***

TRŽBY Požičovne krojov a kostýmov 1

Okrem hlavnej pracovnej činnosti strediska bolo potrebné zabezpečovať aj pomocné a obslužné práce okolo prevádzkových priestorov, obnovili sme vchod do priestorov požičovne. Svojpomocne sme nafotili fond kostýmov, ktorý si môžu pozrieť zákazníci na prezentačnej ploche v vstupných priestorov prevádzky. Na základe požiadaviek zákazníkov sme predĺžili pracovnú dobu vo štvrtok. V hodnotení činnosti Požičovne krojov a kostýmov pri MS nemožno vynechať i práce na inventarizácii majetku MS, ktoré boli pomalé. Vykonávali sa za plného chodu prevádzky. S fyzickým stavom pracovníkov nebolo možno 100%-ne vykonať ročnú fyzickú inventarizáciu a táto ani nebola ukončená. Stav pracovných miest Požičovne krojov a kostýmov pri MS porovnaní s minulým rokom bol zredukovaný, dočasne bolo zrušené kumulované pracovné miesto vlásenkár - upratovačka. V roku 2015 chod prevádzky zabezpečovali štyria pracovníci (vedúca, referent, krajčír, garderobier) a jeden pracovník na dohodu na pracovné zaradenie vlásenkár. Počas roku 2015 sa vystriedali dvaja pracovníci na dohodu na pracovné zaradenie vlásenkár , ktorí po krátkom čase ukončili svoju činnosť z dôvodu nevyváženého pomeru náročnosti práce a finančného ohodnotenia. Náročnosť práce je odvodená od kvality našich parochní, ktoré sú prevažne umelé, česanie parochní nahrádza úpravu parochní v peci na stabilizovanie umelej parochne, vyžaduje si prax a odborný prístup. Upratovanie priestorov PKaK pri MS o výmere 726 m2, ktoré bolo zabezpečené z TIÚ Matice slovenskej bolo nepravidelné, čo sa prejavilo vo zvýšenej prašnosti nielen v prevádzkových priestoroch, ale aj na samotných kostýmoch a krojoch. Úlohy a požiadavky klientov v oklieštenej zostave sme zvládali s nadmerným úsilím. Každá pracovníčka ku svojej pracovnej náplni plnila podľa potrieb ďalšie pracovné povinnosti vyplývajúce z potrieb chodu prevádzky. Podľa požiadaviek zákazníkov a obmedzených finančných možností sa snažíme neustále dopĺňať a udržiavať inventár dobových a krojových súčasti a to hlavne prešívať, zašívať, plátať**,** vymieňať jednotlivé časti, ako aj celky. Priamo úmerne so starnutím krojov a kostýmov každým rokom sa zvyšuje náročnosť ich údržby, čo v súčasnom stave by plne zamestnalo dve krajčírky na plný úväzok. Veľký dôraz bol kladený na pravidelnú údržbu a hygienickú očistu odevných súčastí po ich vrátení z výpožičiek rovnako aj krojom a kostýmom, ktoré dlhodobo neboli požičané. PKaK pri MS zabezpečuje aj pranie a žehlenie uterákov a posteľnej bielizne z MS. V druhej polovice roku 2015 zostali nefunkčné a neopraviteľná priemyselná práčka ROMO FULNEK národní podnik a práčka ROMO vyrobené začiatkom 50-tych a 90-tych rokov minulého storočia. Práčky boli nahradené novými práč-

kami, profesionálnou priemyselnou práčkou Miele PW 6080 LP OB a poloprofesionálnou práčkou Whirpool AWM 9300. Stabilizáciou personálneho obsedenia pracoviska zabezpečíme priaznivejšie podmienky pre rozdelenie služieb zákazníkom, čerpanie dovoleniek a vykonanie inventarizácie krojov a kostýmov.

V roku 2015 PKaK zrealizovala dve výstavy. Výstava k výročiu 140-ročnej tradície šatnice bola prierezom činnosti šatnice, ktorá v žilinskom kraji plní jedinečnú úlohu pri zachovaní kultúrneho dedičstva. Výstava bola otvorená dňa 3. 6. 2015 v priestoroch Turčianskej knižnici, kde bola do 5. 6. 2015. Na výstave sme predstavili ukážky krojov z oblastí Turiec, Čičmany, Terchová, Suchá hora, Liptovské Sliače, Detva, Myjava. Návštevníci mohli vidieť ručne vyšívané kožúšky z oblasti Suchá hora, Polomka, Šumiac a čepce Myjava, Podkonice, Turiec, Liptovské Sliače, Piešťany, Polomka. Návštevníkov zaujala kostýmová výprava k televíznemu filmu Ženský zákon a k filmovej rozprávke Sedem zhavranelých bratov. V prednej časti miestnosti boli živí figuranti v dobových kostýmoch a tiež v tradičných fašiangových kostýmoch- ženamuž a turoň. Vekovo najmladších návštevníkov zaujali detské karnevalové kostýmy. Na prezentačnej ploche návštevníci si mohli vyhľadať informácie o histórií Požičovne krojov a kostýmov, mohli si pozrieť fond dobových kostýmov a krojov, ktoré má Požičovňa krojov a kostýmov k dispozícií. Výstava pokračovala v priestoroch Požičovne krojov a kostýmov v termíne Od 6. 6. 2015 do 31. 8. 2015. V rámci programu Národných matičných slávností 2015 v Matičnom dvore na Hontianskej paráde sme usporiadali výstavu Šatnice. Výstava bola tematicky zameraná na kostýmové výpravy k filmom: Jánošík - 1962/1963, Kubo - 1965, Ženský zákon - 1967, Dobrodružstvo pri obžinkoch – 1968, Škriatok – 1974, Bičianka z doliny – 1981, Kamenný chodníček 1985, Sedem zhavranelých bratov 2015. Návštevnosť výstavy bola veľká, cez 3.000 ľudí. Výstava mala úspech, zaujala nielen bežnú verejnosť, ale aj odborníkov z folklóru. Na Hontianskej paráde sme predstavili Maticu slovenskú v netradičnom uhle, ktorý bol veľmi priaznivo prijatý od verejnosti.

O služby Požičovne krojov a kostýmov MS je záujem takmer z celej republiky. PKaK má jedinečnú úlohu pri zachovaní kultúrneho dedičstva, pri zachovaní tradičných kalendárových obyčají a aj v podpore ochotníckych divadelníkov. Činnosť pracovníkov v PKaK hodnotím veľmi kladne, zabezpečili sme všetky požadované výpožičky bez reklamácií. Použitie tržieb z PKaK pre doplnenie krojov, kostýmov, parochní je potrebné pre udržanie plnohodnotnej prevádzky Požičovne krojov a kostýmov v nasledujúcich rokoch. Bez obnovy krojov a kostýmov z pôvodnej Národopisnej šatnice sa postupne stane požičovňa karnevalových kostýmov, taká požičovňa pri dnešnej konkurencie nemá perspektívu a zmena charakteru požičovne pri zachovaní jej základného poslania je nežiaduca a je v rozpore s hospodárením so štátnym majetkom, ktorý spravujeme.

• • •

Finančno-ekonomický útvar Matice slovenskej

Personálne zabezpečenie FEÚ
riaditeľ FEÚ: Ing. Jaroslav Gustiňák;
zamestnanci: Ing. Mária Sokolíková, Jana Odlerová, Helena Lipničanová, Marta Schmidtová

• • •

Finančno-ekonomický útvar MS (FEÚ) v roku 2015 v zmysle svojho štatútu zabezpečoval vedenie kompletnej účtovnej a mzdovej agendy Matice slovenskej, vrátane štatistických zisťovaní, prehľadov a ročného zúčtovania zdravotného poistenia. V rámci programu na podporu projektov miestnej a regionálnej kultúry FEU spracovával administráciu interných dokladov ku všetkým podporeným projektom a kontrolu vyúčtovania týchto projektov. Pracovníci finančného oddelenia zabezpečovali inventarizáciu majetku, záväzkov a pohľadávok MS ako členovia jednotlivých komisií ale aj prípravu podkladov a dokladov a ich konzultáciu pri vyhotovovaní zápisov čiastkových komisií.

Začiatkom roka FEÚ pripravil rozpočet na rok 2016 a rozpis dotácie MK SR. Do termínu 15.3.2016 bolo vykonané vyúčtovanie dotácie MK SR za rok 2014 a vyúčtovanie všetkých dotácií z grantov MK SR za rok 2014. V 1. štvrťroku 2015 boli použité finančné prostriedky na dočerpanie dotácie MK SR 2014.

Z dôvodu pokračovania náročných administratívnych úkonov a účtovných operácií spojených s vykonaním storna neplatnej zámeny nehnuteľností medzi MS a Neografiou, a. s., z roku 2012 boli vykonané účtovné opravy do účtovníctva za r. 2012 a 2013 na základe čoho bolo nutné podať dodatočné Daňové priznanie za rok 2012 a 2013. Preto daňové priznanie za rok 2014 MS podala až 30. 6. 2015 po vykonaný ročnej účtovnej závierke 2014. Následne bola spracovaná správa o činnosti a hospodárení za rok 2014.

Na základe podkladov jednotlivých redakcií útvar spracoval autorské honoráre všetkých periodík MS a neperiodických titulov, realizoval platby za autorské honoráre, odvody do fondov. Zabezpečoval čerpanie grantov v súlade so zmluvami, čerpanie účelovej dotácie zo ŠR podľa rozpisu, a podľa jednotlivých pracovísk priebežne spracovával čerpanie rozpočtu. Realizoval dotácie na výdavky pre oblastné pracoviská MS, na základe podkladov z ČU MS realizoval platby z účtu Koruna Matici, nového účtu Koruna Matici a mesačne ich predkladal predsedovi DV MS, viedol odbyt knižných titulov, spracovával cestovné príkazy. Útvar zabezpečil prípravu Medzinárodného letného tábora MS v Škole v prírode Detský raj v Tatranskej Lesnej pre viac ako 100 detí.

Zabezpečil finančnú agendu a operatívu spojenú s projektom Digitálny archív MS ako aj s ukončením projektu Digitálny archív MS a vysporiadaním finančných vzťahov.

Základné úlohy FEÚ a úlohy najmä ekonomickej stabilizácie MS sa sčasti podarilo realizovať a tým vytvoriť predpoklady pre pokračovanie a ich úspešné zvládnutie aj v nasledujúcom roku.

• • •

Technicko-investičný útvar Matice slovenskej

Personálne zabezpečenie TIÚ

riaditeľ TIÚ: PaedDr. Branislav Kohút

zamestnanci: Elena Dancziová (technický pracovník), Ing. Peter Chovan (technický pracovník), Slávka Ostrihoňová (referent), Marcela Hrdinová (referent), Ján Hatara (domovník/vodič), Serafína Janduro-vá (vrátnik/upratovačka), Alžbeta Boďová (upratovačka), Zdenka Súkeníková do 30.06. 2015 (vrátnik/informátor), Michal Žáčik do 31. 07. 2015 (vrátnik/údržbár), Miroslav Zika (vrátnik/údržbár) od 01.08.2015, Alexander Vasi do 28. 02. 2015 (vodič predsedu BA), Ľubomír Menzel od 16. 03. Do 16. 08. 2015 (vodič predsedu BA).

Náplň činnosti útvaru

a) obnova nehnuteľného majetku (stavebné investície),

b) správa hmotného a nehmotného majetku a inventarizácia (prenájmy, údržba, opravy, poistenie majetku, prevádzka počítačovej, mobilnej a pevnej telekomunikačnej siete),
c) ďalšia prevádzka a chod pracovísk (doprava, pošta, sklad, nákup bežného tovaru a služieb),
d) osobitné činnosti (vedenie služobných automobilov, informátorská služba, ochrana budov, upratovacie práce).

Činnosť TIÚ v roku 2015

- Oprava strechy a fasády – II. budova MS (odstránenie havarijného stavu)
- Verejná obchodná súťaž – predaj šatnice v Martine-Priekope (Volgogradská ul.) – úspešný odpredaj budovy
- Verejná obchodná súťaž – predaj Kaštieľ Necpaly – IV. kolá súťaže – bez výsledku
- Vymaľovanie II. budovy Matice slovenskej (ČÚ MS, sekretariát, SHÚ, SLÚ, WC, AMS) a s tým súvisiace upratovacie práce
- Odvetranie kanalizácie v II. budove MS
- Odizolovanie a obklad skladu náradia v suteréne II. budovy MS
- Zabezpečenie vyhotovenia a inštalácie búst Ľ. Štúra (Mgr. art. Radko Mačuha) a J. C. Hronského (Mgr. art. Ladislav Sabo) v Parku sv. Cyrila a Metoda
- Maliarske práce, úprava nebytových priestorov – Bratislava - Dunajská 18
- Rekonštrukcia plynovej kotolne – DMS Žilina
- Stavebné úpravy – zasadacia miestnosť – DMS Žilina
- Rekonštrukcia elektrických rozvodov – DMS Rimavská Sobota
- Výmena výplne výkladu – DMS Lučenec
- Vyvložkovanie komína – DMS Fiľakovo
- Oprava strechy – DMS Galanta
- Oprava žľabov na garáži – DMS Galanta
- Oprava strechy (havarijný stav) –DMS Spišská Nová Ves
- Renovácia podlahy – DMS Spišská Nová Ves
- Drobná oprava strechy – DMS Dunajská Streda
- Drobná oprava strechy – OP Šamorín
- Výmena odtokových žľabov na parkovisku II. budovy MS
- Ponukové konanie, odpredaj a prepis prebytočného služobného automobilu Peugot 407
- Spracovanie a podanie projektu na MK SR – 1.1. Obnovme svoj dom – Beňuškovský dom
- Spracovanie a podanie žiadosti o dotáciu z rozpočtovej rezervy predsedu vlády SR (5.000,- € na bustu Ľ. Štúra do Štúrova – Mgr. art. Martin Pala)
- Deratizácia budov – II. budova MS, Beňuškov dom, Krajanské múzeum MS
- Odstránenie nedostatkov z predpísaných revízií (elektrina, plyn, spotrebiče)
- Zabezpečenie nákupu a inštalácie novej technickej práčky pre PKaK
- Zabezpečenie výroby malých vlajok MS
- Zabezpečenie pečiatok predbežnej finančnej kontroly pre subjekty MS
- Zabezpečenie upratovania PKaK
- Evidencia faktúr, ich rozúčtovanie – príprava pre zaúčtovanie hlavnou učtárňou.
- Evidencia nájomných zmlúv , vystavovanie podkladov pre fakturáciu / pokladnice / - služby, nájom
- Evidencia poistných zmlúv – nehnuteľnosti, hnuteľné veci a motorové vozidlá.

- Evidencia mobilných telefónov – zabezpečovanie ich servisu, výmeny, riešenie paušálových úrovní so spoločnosťou Orange, zmluvné vzťahy.
- Zabezpečovanie verejného obstarávania a prieskumov trhu. – dodanie tonerov, kancelárskeho materiálu a čistiacich prostriedkov, stravné lístky, stavebné práce
- Servis vozového parku a riešenie poistných udalostí

- Technické zabezpečenie Národných matičných slávností v Hrušove
- Vypracovanie Nájomnej zmluvy s MO MS Prievidza pre novozriadený DMS Prievidza
- Vypracovanie Nájomnej zmluvy s Bytovým podnikom mesta Košice pre DMS Košice
- Vypracovanie Nájomnej zmluvy a prenájom nebytových priestorov v Martine na ul. Divadelnej 23 – spravovanie nájomného vzťahu (Beňuškov dom)
- Vedenie nájomných vzťahov v MT: II. budove MS, Beňuškovom dome, v byte na ul. P. O. Hviezdoslava; v BA – Dunajská 18
- Spracovávanie registra Nájomných zmlúv k nehnuteľnému majetku MS
- Spracovávanie Registra verejných obstarávaní
- Spracovanie súhrnných štvrťročných správ podľa §9, ods. 9 zákona o verejnom obstarávaní
- Spracovávanie Registra kúpy, predaja a správy nehnuteľností
- Vypracovanie príkazu správcu č. 1/2015 o postupe vynakladania finančných prostriedkov v oblastných strediskách MS
- Vypracovanie Internej smernice o systéme verejného obstarávania v MS z 30. 10. 2015
- Vypracovanie Príkazu správcu č. 3/2015 z 30. 11. 2015 na vykonanie inventarizácie
- Spracovanie riadnej inventarizácie majetku a návrhov na vyradenie neupotrebiteľného, poškodeného a zastaraného majetku
- Plnenie úloh na úseku požiarnej ochrany a civilnej obrany
- Kontrola skutočného stavu majetku s účtovným
- Spracovanie podkladov novonadobudnutého drobného majetku
- Evidencia objednávok zo všetkých útvarov MS
- Účtovná evidencia zásob – príjemky, výdajky zo skladu, rozúčtovanie faktúr
- Registratúra došlej a odoslanej pošta TIÚ
- Príjem, výdaj a kontrola - sklad matičných publikácií
- Výdaj publikácií – recenzné, pracovné, autorské a povinné výtlačky
- Prieskum trhu na tonery na rok 2015
- Prieskum trhu na kanc. potreby a drogériu na rok 2015
- Drobné nákupy pre všetky oddelenia MS
- Nákup vencov pre spomienkové podujatia MS
- Spracovanie objednávok materiálu pre všetky oddelenia MS
- Nákup, príjem a výdaj materiálu do skladu
- Mesačné uzávierky skladu
- Príprava podkladov pre vykonávané kontroly (NKÚ, DV MS, SLOVES)
- Evidencia klientov a vydávanie kľúčov rekreantom v RZ Santovka
- Nákup materiálu - otvorenie sezóny RZ Santovka
- Spracovanie štatistického výkazu za RZ Santovka
- Ukončenie sezóny SZ Santovka
- Vykonávanie pohotovosti – ochrana budov (Druhá budova MS, Beňuškov dom, Krajanské múzeum)

B) SPRÁVA O HOSPODÁRENÍ Matice slovenskej

Matica slovenská v roku 2015 pokračovala v ekonomickom ozdravení svojho hospodárenia s cieľom konsolidovať existujúce hospodárenie, ale najmä vysporiadať všetky záväzky z minulých období. Vlastné príjmy z činnosti MS na to nemohli zďaleka postačovať, preto rozhodnutie odpredať nehnuteľnosti šatnice Neografii, a.s. (za 794 tis. EUR) bolo v aktuálnej ekonomickej situácii MS jediné možné a správne.

Následná kontrola NKÚ kontrolou plnenia opatrení z kontroly NKÚ z 1-2/2014 potvrdila správnosť postupu pri storne neplatnej zámeny nehnuteľností z roku 2012. Storno a všetky administratívne a účtovné zmeny boli vykonávané od 11/2014 až do 03/2015. Tieto zmeny vyvolali nutnosť podania opravných daňových priznaní MS za roky 2012,2013 a až následne k 30.6.2015 bolo podané riadne daňové priznanie za r. 2014.

Rozsah nehnuteľného majetku MS pri súčasných príjmoch a rozpočte MS neumožňuje v dostatočnej miere investovať a modernizovať tento majetok , s čím v mnohých prípadoch súvisí aj problematickosť pri využívaní tohto majetku, energetickej úspore či vhodnosti na prenájom pre zvýšenie vlastných príjmov. Súčasný technický stav nehnuteľností budov v majetku MS nasvedčuje, že v dlhodobom horizonte v minulosti neboli vynakladané dostatočné finančné prostriedky často ani na potrebné údržby a opravy. V roku 2015 MS začala komplexnejšie posudzovať potreby aspoň nevyhnutných opráv všetkých nehnuteľností a použila na tento účel viac ako 70 tis. EUR.

Rozpočet MS 2015 bol schválený 30. 1. 2015 a následne po zmenách 4. 9. 2015 a 4. 12. 2015 Výborom Matice slovenskej na svojich zasadnutiach. Počas roka boli prijaté viaceré opatrenia na úsporu prostriedkov rozpočtu a ich efektívnejšie nakladanie.

V období 02/2015-10/2015 bolo splatené vrátenie dotácie na nerealizovaný projekt Digitálny archív v celkovej výške 147 315,- EUR. V 1. polroku 2015 boli splatené všetky nesplatené pôžičky záväzky MS z rokov 2012-2014.

Krízové riadenie a neštandardné opatrenia, ich zavedenie do praxe a realizovanie počas roka 2014 sa prejavilo miestami radikálnym šetrením prostriedkov tak, že neboli vyčerpané ani prostriedky účelovej dotácie vo výške 79 122,31 EUR a tieto boli použité v 1. štvrťroku 2015. Toto dočerpávanie a ďalšie zmeny a opatrenia prijaté v r. 2015 spôsobili väčšie komplikácie čerpania samotného rozpočtu a takéto súbežné čerpanie sa premietlo ako jeden z dôvodov nevyčerpania štátnej dotácie aj v roku 2015 vo výške 59 985,79 EUR. Na druhej strane tieto prostriedky v ťažkých ekonomických podmienkach roka 2015 boli určitým finančným „vankúšom“ popri nedostatku finančných prostriedkov z vlastnej činnosti.

Príjmová časť rozpočtu

Štátne prostriedky – Zmluva o poskytnutí finančných prostriedkov z rozpočtu MK SR na rok 2015 č. MK-5/2015/M bola podpísaná zo strany ministerstva 25.2.2015. Prvé prostriedky z dotácie boli na účet Matice zaslané už 3.3.2015. Dovtedy Matica slovenská hospodárila s neštátnymi prostriedkami, ktoré mala k dispozícii z predchádzajúceho roka vo výške 373 685,30 EUR. **Účelová dotácia zo ŠR bola poskytnutá v celkovej výške 1 494 000 €,** a bola rozpísaná do nákladových položiek spolu 8 projektov (rozpis účelovej dotácie v prílohe. Účelová dotácia bola vyúčtovaná v termíne listom zo dňa 14. marca 2016. Účelová dotácia bola rozpísaná (aj s komentárom) do týchto projektov:

- ***Vydavateľské aktivity Matice slovenskej*** – projekt zahŕňal edičné aktivity MS – vydávanie pôvodnej slovenskej literárnej tvorby, náklady spojené s vydaním periodík Slovenské ná-

rodné noviny, Slovenské pohľady, Slovensko (v súlade s úlohami, ktoré boli MS zverené štátom)

- ***Finančné vzťahy a technická prevádzka*** – projekt financoval časť nákladov Finančno-ekonomického útvaru MS a Technicko-investičného útvaru MS, ktoré zabezpečujú prevádzku jednotlivých pracovísk a napomáhajú tak plneniu úloh MS
- ***Veda a výskum Matice slovenskej*** – projekt zahŕňal náklady spojené s činnosťou Slovenského literárneho ústavu MS a Slovenského historického ústavu MS, vedeckých pracovísk pre základný slovakistický výskum a Krajanského múzea Matice slovenskej. Náklady boli viazané na realizáciu podujatí a projektov Slovesnej jari, vydanie Historického zborníka 1 a 2/2015, 170. výročie založenia Orla Tatranského, Po Štúrovských stopách, stretnutie Rady zahraničných Slovákov.
- ***Požičovňa kostýmov a krojov*** – zachovávanie, prezentácia a podpora tradičnej ľudovej kultúry, zachovávanie tradícií a zvykov, vzdelávanie ochotníckych divadelných súborov, matičných folklórnych súborov
- ***Informačné ústredie MS*** ako organizačné a koordinačné, výkonné a metodické ústredie pre mediálnu, informačnú, vzdelávaciu a propagačnú činnosť MS. Projekt zahŕňal náklady spojené so zabezpečením dokumentácie matičných aktivít, vedením internetovej stránky, propagáciou, denným monitoringom
- ***Archív Matice slovenskej*** ako špecializovaný verejný archív v súlade so zákonom o MS vykonáva všetky druhy odborných archívnych činností ako je zhromažďovanie – akvizícia a preberanie, evidencia, spracovávanie, ochrana a sprístupňovanie archívnych dokumentov, predarchívna starostlivosť
- *Aktivity Členského ústredia a oblastných stredísk MS a Strediska národnostných vzťahov Matice slovenskej* – v súlade so zákonom o MS plnia oblastné strediská v koordinácii s ČU MS úlohy v oblasti starostlivosti o členskú základňu. Projekt financoval časť prevádzkových nákladov oblastných stredísk a časť ich aktivít
- *Hlavné aktivity roka 2015* – projekt podporil náklady spojené s realizáciou celomatičných podujatí a podujatí a projektov nadregionálneho významu – Národné matičné dni, aktivity k 75. Výročiu Malej vojny, množstvo projektov a podujatí venovaných 200, výročiu narodenia Ľ. Štúra, Slovenský festival poézie Beniakové Chynorany, 48. Ročník Chalúpkovo Brezno, podujatie Národný sviatok na Devíne, Národný výstup na Pustý hrad, 170. Výročie Orla Tatranského, 170 výročie Slovenských národných novín a iné.

Účelová dotácia bola k 31.12.2015 vyčerpaná vo výške 1 434 014,21 EUR v súlade s rozpisom jednotlivých aktivít. Nedočerpaná časť vo výške **59 985,79 EUR** bola v zmysle zmluvy o účelovej dotácii dočerpaná v nasledujúcom roku období od 1.1.2015 – 31.3.2015. Finančné prostriedky boli použité najmä na výdavky na energie a projekty hlavných aktivít MS v 1.štvrťroku 2015

Z Ministerstva kultúry SR MS získala účelové dotácie na 15 projektov, pričom všetky projekty sa realizovali vo výške 47 300,- EUR.

4 projekty - podprogram na vydávanie umeleckej literatúry pre deti a mládež (4.5.1)
6 projektov – podprogram vydávanie pôvodnej slovenskej literatúry (4.5.2)
1 projekt – podprogram vydávanie umenovednej a spoločenskovednej literatúry (4.5.4)
2 projekty – vydávanie umeleckých a kultúrnych časopisov (4.5.5)
2 projekty – vedecko-výskumná a publikačná činnosť (7.4)

Finančné prostriedky zo ŠR spolu v EUR:

	Rozpočet	**Skutočnosť**
Účelová dotácia	**1 494 000,-**	**1 434 014,21**

Dotácie **48 959,-** **47 300,-**

Spolu **1 542 959,-** **1 481 314,21**

Neštátne prostriedky.

Vlastné príjmy celkom **plán 974 199,- EUR** **skutočnosť 1 052 467,64 EUR**

95 764,14 Eur - príjem z predaja periodík a neperiodík, z toho publikácie 51 982,07 Eur, predplatné SNN 34 359,07 Eur, Slovenské pohľady 6 199,98 Eur, Slovensko 1 402,72 Eur, Kultúra slova 1817,31 Eur

40 331,94 Eur - služby, z toho požičovňa kostýmov a krojov 22 870,50 Eur, príjem z rekreačného zariadenia v Santovke 1 194,99 Eur, letný tábor 16 010,00 Eur, príjem za xerokópie Archív MS 106,45 Eur, DMS R. Sobota – za služby 150,- EUR

22 091,56 Eur – nájomné

796 675,- EUR – príjem z dlhodobého hmotného majetku (nehnuteľnosti šatnice, automobil Peugeot 406)

6 239,70 EUR - finančné príspevky od PO

2 360, EUR – finančné príspevky od FO

5 959,50 EUR – splátky pôžičiek zamestnancov

433,38 EUR – vratky z poistných udalostí a ostatné výnosy

802,47 EUR – podiel na zisku z Vydavateľstva Matice slovenskej, s.r.o.

15 000 EUR – dotácia Úradu vlády SR na zriadenie Knižnice slovenskej štátnosti

5 000 EUR – dotácia Úradu vlády SR na výrobu busty Ľ. Štúra

Príjmová časť rozpočtu spolu 2 596 335,32 EUR
Skutočnosť: 2 613 767,64 EUR

Cash flow:

Stav finančných prostriedkov na BÚ a v hotovosti k 1.1.2015	**252 869,92 Eur**
- z toho vlastné zdroje k 1.1.2015	**173 736,99 Eur**
Stav finančných prostriedkov na BÚ v hotovosti k 31.12.2015	**451 171,09 Eur**
- z toho vlastné zdroje k 1.1.2015	**373 685,30 Eur**

Výdavková časť rozpočtu

Výdavky v roku 2015 dosiahli výšku spolu 2 337 926,- EUR

Výdavková časť rozpočtu bola plánovaná vo výške 2 399 427 Eur. Celkové výdavky boli nižšie oproti plánu o 61 501,-Eur.
Vo výdavkoch je započítané splatenie vrátenej dotácie na nerealizovaný projekt Digitálny archív vo výške 147 315,- EUR, splatenie nesplatených záväzkov z r. 2012-2014 vo výške 156 954,58 EUR, náklady na výrobu a osadenie búst J.C. Hronského a Ľ. Štúra v MS (7 600,- EUR) a výroba busty Ľ. Štúra (pre osadenie do mesta Štúrovo) vo výške 2 500,- EUR , technické zhodnotenie nehnuteľnosti šatnice zaplatené Neografii, a.s., vrátené pôžičky VMS, s.r.o. (20 000,- EUR) a Metod, s.r.o. (1150,- EUR).
Prebytok rozpočtu vzhľadom na skutočné príjmy a výdavky je 275 841,64 EUR. (Z toho nedočerpaná časť dotácie MK SR je 59 985,79 EUR).

Možno konštatovať, že mnoho nákladových položiek v jednotlivých nákladových kapitolách bolo vzhľadom na potreby jednotlivých útvarov rozpočtované na minimálnu úroveň úroveň s ambíciou dosiahnúť čo najlepší výsledok pri postupnom znižovaní rozpočtu MS, ktoré bude pokračovať aj v nasledujúcom rozpočtovom roku 2016. Dosiahnutý výsledok čerpania rozpočtu je zčasti výsledok úsporných opatrení ako aj optimalizácie niektorých nákladov. Treba podotknúť, že často aj na úkor objemu niektorých činností a aktivít MS.
Celkové čerpanie voči rozpočtu výdavkov ako aj čerpanie po jednotlivých rozpočtových kapitolách je v prílohe č.2 - Rozpočet Matice slovenskej na rok 2014 a jeho čerpanie.

Zhodnotenie čerpania v jednotlivých rozpočtových kapitolách

Sekretariát predsedu a správcu MS, Vedné ústredie MS, Výbor MS, Predsedníctvo MS – rozpočet 71 069 EUR, skutočné čerpanie 81 504,- EUR. Vplyvom častých zmien v rozpočte počas roka došlo k prečerpaniu položky mzdy (plán 32 160,-, skutočnosť 41 524,-), avšak v prípade miezd je pri všetkých útvaroch často rozdiel medzi skutočnými výdavkami útvaru a rozpočtom kvôli prispôsobeniu čerpania pre vyčerpanie štátnej dotácie aby bolo v súlade s rozpisom dotácie po útvaroch čo je síce komplikované, ale plní účel a nejde o skutočné prečerpanie rozpočtu, čo dokazuje celkový rozpočet miezd a skutočnosť jeho čerpania.

Dozorný výbor MS – celkové čerpanie kapitoly (26 824,- EUR) bolo nižšie než plán (28 873,- EUR). Jednotlivé položky rozpočtu sú viac-menej dodržané s miernou úsporou cestovného a miezd.

Slovenský literárny ústav MS – čerpanie tejto kapitoly zahŕňa náklady spojené s aktivitami ústavu a celkovo za kapitolu došlo k úspore prostriedkov. Rozpočet: 38 619,-, čerpanie: 33 902,- EUR

Slovenský historický ústav MS - Rozpočet ústavu bol celkovo nedočerpaný najmä z dôvodu nedočerpania služieb. Mzdové náklady sú mierne prekročené.

Stredisko národnostných vzťahov MS – v návrhu rozpočtu ústavu bolo premietnuté iba najnevyhnutnejšie pokrytie bežných nákladov, v súlade s tým sa realizovalo aj jeho čerpanie, pričom došlo k úspore vo výdavkoch na služby, cestovné i spotrebný materiál, ale i mzdové náklady. Celkovo došlo k nedočerpaniu rozpočtu.

Krajanské múzeum MS – v spotrebnom materiáli je premietnuté zakúpenie archívnickych potrieb pre potreby spracovávania fondov KM MS, položka služby predstavuje viazanie zahraničných časopisov z fondových zbierok. Celkovo došlo k nedočerpaniu viacerých nákladových položiek rozpočtu.

Archív MS – rozpočet zahŕňal bežné náklady spojené so spracovaním fondov MS, ďalej náklady spojené s reštaurovaním fondov. Položka spotreba materiálu je mierne nedočerpaná, zahŕňa predplatné periodík do knižnice Slovenská archivistika, Knižná revue, zakúpenie knižných titulov do príručky. Položky opravy a údržba, cestovné rovnako nie su dočerpané v plnej výške. Služby sú prečerpané, avšak v tomto prípade AMS sa jedná o malý rozpočet a prečerpanie o 129,- EUR. Mzdové náklady boli v súlade s plánom.

Digitálny archív Matice slovenskej – V rámci ukončenia činnosti Digitálneho archívu boli vyčerpané mzdové náklady na 1 – posledného pracovníka v mesiaci 1 a 2 2016.

Slovenské národné noviny – skutočné čerpanie kapitoly bolo mierne nižšie najmä nižším čerpaním služieb - tlačiarenským nákladom, a to prispôsobovaním nákladu tlače novín podľa zreálnených predpokladov distribúcie.

Slovenské pohľady – celkovo rozpočet tejto kapitoly bol dodržaný. Rozpočet účtov spotreba materiálu, ostatné služby, cestovné, opravy a údržba sa čerpal s miernou úsporou. Mzdové náklady boli naopak mierne prekročené.

Vydavateľstvo MS a ďalšie periodiká – celkovo je čerpanie kapitoly výrazne vyššie než bol plán, čo bolo z dôvodu vyššej finančnej náročnosti na služby spojené s vydaním a tlačou, ale aj zvýšenie nákladu či dotlače titulov.. Naproti tomu však toto čiastočne kompenzovali príjmy z predaja kníh cez VMS, s.r.o., ktoré boli vyššie.

Členské ústredie MS, Oblastné strediská MS. Čerpanie kapitoly Oblastné strediská MS zahŕňa prevádzkové náklady uhrádzané na základe nájomných zmlúv centrálne, ďalej čerpanie dotácií na výdavky a čerpanie dotácií, ktoré domy MS získali na základe podaných grantov. Čerpanie položky daň z nehnuteľností predstavuje platby realizované v domoch, pokiaľ je daň z nehnuteľností hradená centrálne premieta sa do čerpania TIU MS. Dotácie na výdavky boli poskytnuté tak ako boli plánované spolu.

Jednotlivé nákladové položky rozpočtu MS v rámci čerpania s ohľadom na účtovníctvo MS boli účtované v určitých prípadoch na iných nákladových účtoch ako bolo plánované v rozpočte, preto v niektorých prípadoch došlo k miernemu prečerpaniu a v niektorých k miernemu nedočerpaniu. V rámci celkového rozpočtu útvaru či MS však týmito účtovnými zmenami nedošlo k skutočnému prečerpaniu rozpočtu.

Stručná rekapitulácia čerpania účtu Koruna Matici

Počiatočný stav k 1.1.2015	7 320,15 Eur
Konečný zostatok k 31.12.2015	886,95 Eur
Príjem z platieb zakladajúcich členov:	1 000,- Eur
Príjem z odvodov MO MS:	2 120,58 Eur
Individuálni členovia:	195,00 Eur
Čerpanie fondu spolu 4 858,85 Eur	
Z toho:	
Krajské rady MS: 8 x 200 Eur	1 600 Eur
Oblastné rady	448,85 Eur

Politologický odbor MS 300 Eur	Odbor historický 230,- EUR
Národohospodársky odbor 150 Eur	Vlastivedný odbor MS 150 Eur
Spevácky Odbor MS 50 Eur	Výtvarný odbor MS 230 Eur
Odbor regionalistiky 50 Eur	Divadelný odbor MS 400 Eur
Športový odbor MS 300 Eur	Odbor slov vzájomnosti 150 EUR
Odbor Mladá Matica 500 Eur	Odbor jazykovedný 300,- EUR
SPOLU odbory 2810 Eur	

Informačné ústredie MS – rozpočet kapitoly okrem bežných nákladov súvisiacich s chodom pracoviska zahŕňal v službách denný monitoring (Slovakia Online a spravodajský servis TASR).
Najmä vzhľadom na personálne zníženie pracovníkov IÚ a nenaplnenie plánovaného stavu bolo nižšie čerpanie miezd a celkovo čerpanie celej kapitoly bolo nižšie o 11 695,- EUR

Taktiež nižšie čerpanie bolo v položke Spotreba materiálu a Služby.

Finančno-ekonomický útvar MS –Pri čerpaní rozpočtu útvaru došlo k miernej úspore . Prečerpanie niektorých nákladových položiek súvisí s dočerpávaním nevyčerpanej časti štátnych prostriedkov ku koncu roka z projektu Finančné vzťahy a technická prevádzka (náklady FEÚ a TIÚ spolu).

Technicko-investičný útvar MS – táto kapitola zahŕňa náklady samotného pracoviska ale zastrešuje aj náklady na prevádzku všetkých pracovísk okrem oblastných stredísk. V položke spotreba materiálu boli rozpočtované náklady na PHM pre všetky pracoviská okrem DV MS (6000 Eur) – čerpanie 4 666,- EUR. Celkové čerpanie rozpočtovaných nákladov 362 098,- EUR bolo vo výške 347 733,- EUR. Položka spotreba energií zahŕňa platby za všetky médiá – elektrická energia, voda, para plyn všetkých nehnuteľností s umiestnenými pracoviskami (II. budova MS, Divadelná technika, Matičný dom, Dom J. C. Hronského, Neografia C, pracoviská v Bratislave) a RZ Santovka, Štúrovo, kruhový objazd v Komárne.

Požičovňa kostýmov a krojov mala v rámci úsporných opatrení v minulých obdobiach nízky rozpočet, hraničiaci s existenciou a schopnosťou jej prevádzky a dochádzalo k jeho prečerpávaniu. Napriek určitým úpravám je celkovo táto kapitola prečerpaná najmä v položke služby (o 951,- EUR) a Opravy a údržba (o 531,- EUR), čo bolo spôsobené nutnými opravami zastaralých zariadení (práčky, šijacie stroje), ktoré boli doúčtované v závere roka. Rovnako bol v závere roka riešený havárijný stav práčiek, kedy bolo nutné obstarať 2 profesionálne práčky a s tým spojené služby ich osadenia a technického prispôsobenia inžinierskych sietí.

Rozpočet : 45 785,- EUR , celkové čerpanie 48 488,- EUR

Hlavné aktivity – rozpočet 37 400,- EUR bol čerpaný len do výšky 22 889,- EUR, čo bolo spôsobené nenaplnením viacerých prihlásených a schválených projektov HA. Čerpanie nedosahovalo ani výšku štátnej dotácie MK SR 2015 na tento projekt, preto tieto prostriedky boli dočerpané v 1. Štvrťroku 2016.

Finančné prostriedky z tejto kapitoly boli použité na projekty Roka Ľudovíta Štúra, významných výročí osobností a udalostí slovenských dejín

Projekty miestnej a regionálnej kultúry, Odbor Mladej Matice a Dotácia korunového účtu MS – rozpočet 37 120 Eur . Skutočné čerpanie bolo 36 622 Eur.

Grantová agentúra MS – rozpočet 2 800,- Eur, čerpanie 0,- Eur – 2 projekty (Vlastivedný odbor MS a Politologický odbor MS) boli čerpané až v 01/2016.

Rok 2015 v Matici slovenskej bol rokom, kedy po náročnom roku 2014 po mnohých opatreniach s ťažkým dopadom na ekonomiku a personálne zabezpečenie činnosti MS a neistými prognózami, ale s vierou v lepšie výsledky v budúcnosti pokračovala v týchto opatreniach a výsledkom sú stabilnejšie ekonomické vyhliadky. Možnosti ďalšieho pôsobenia a činnosti MS sú do veľkej miery závislé od budúcej štátnej podpory ako aj príjmov z Neografie, a. s. Aby si Matica slovenská udržala túto stabilitu je nutné v ďalších obdobiach ešte viac prispôsobiť svoju činnosť, rozsah majetku a jeho údržby svojim ekonomickým ale i personálnym možnostiam.

Rozpočet Matice slovenskej na rok 2015 + čerpanie 2015

	Nákladová položka/ útvary, pracoviská	Sekr. PaS MS, PMS, VMS + ved. ústredie	1000 (predseda a správca)	1020 (sekretariát BA)	1080 (byt predseda Hviezd.)	1100 (spoločné N)	1110 (sekretariát MT)	1150 (Matičný dom)	1160 (Dom J.C.H.)	1800 (Vedné ústredie)	1910 (Neografia C)	Dozorný výbor MS	1 010	Slov. literárny ústav MS	3 100	Slov. historický ústav MS	3 200	Stredisko národnostných vzťahov MS	1 030	Krajanské múzeum MS	1 040	Ar M
501	Spotreba materiálu spolu	2 980	620	1 057	0	1 152	0	337	0	144	0	320	148	600	520	350	368	930	667	2 100	2 005	2
501001	z toho PHM											200	46									
501002	spotrebný materiál	2 000	70	1 042		857		248		144		120	103	500	423	250	301	430	233	1 480	1 584	1
501004	knihy do príručky	180	105	15		35								100	37	0				320	101	
501006	drobný hmotný majetok	800	446			261		89							60	100	67	500	434	300	320	
502	Spotreba energie spolu		0	7 630	82	0	0	3 516	5 304	0	2 158		0		0		0		0		2	
502000	z toho elektrická energia			1 184	-67			730	333		161											
502001	Voda			1 251	4			68	7		152										2	
502002	Para			5 195	145				4 964		1 845											
502003	Plyn							2 718														
511	Opravy a údržba	3 500		3 405		592		460	1 968			50		50		50		50		50		
512	Cestovné	4 100	1 315			2 399						500	631	100	65	100	253	200	363	250	212	
513	Náklady na reprezentáciu	800	411	315		731						250	240				47	120	57	50	76	
518	Ostatné služby spolu	15 920	35	9 640	269	8 016	0	435	163	0	0	50	3	11 750	10 770	6 300	101	3 225	1 590	4 954	3 094	
518001	z toho nájomné		35	102										100							1	
518002	výkony spojov a poštovné	600		652		3		-150										15	8	300	50	
518003	závodné stravovanie																					
518005	Školenie																					
518006	Služby	15 320		8 886	269	8 014		585	163			50	3	4 600	4 481	2 450	101	1 210	23	300	1 294	
518007	realizácia výstav																					
518009	drobné programy																					
518012	z toho autorské honoráre													550		1 350		1 000	850	1 329	1 320	
518004	z toho tlačiarenské náklady													6 500	6 289	2 500		1 000	710	3 025	429	
521	Mzdové náklady	32 160	26 982	364	0	0	14 178	0	0	0	0	20 484	19 340	19 208	16 589	35 792	36 172	20 400	18 053	19 853	15 216	36
521001	z toho: mzdy	32 160	26 982	364			14 178					20 484	19 340	16 608	16 589	35 792	36 072	20 400	18 053	19 853	15 216	36
521002	ostatné osobné náklady	0												2 600			100					
524	Zákonné sociálne poistenie	11 320	9 163	17			5 038					7 210	6 088	6 761	5 839	12 599	12 723	7 181	6 353	6 988	5 982	12
527	Zákonné sociálne náklady	289	214	2			135					184	311	149	119	322	442	184	427	179	2 588	

528	**Odstupné nad rám. zák.**																				1 150	
532	**Daň z nehnu-teľností**			820																		
538	**Ostatné dane a poplatky**																					
541-3	**Pop.z omeš.,odpis n.pohľ.**																					
547	**Ostatné nákla-dy (akvízicia)**																					
549	**Iné ostatné náklady**		14	3	0	8	0	0	0	0	0		64		0		55		3		14	
549001	**z toho bankové poplatky**																51					
549004	**ostatné n. (ďiaľ.popl,popl. notárovi)**			3									50									
549005	**poplatky za vedenie účtu CP (akcií)**																					
549xxx	**poistné**		14			8							14				4		3		14	
561-2	**Posk. Príspevky**																					
563	**Príspevky fyz. osobám**																			60	60	
591	**Daň z príjmov**																					
	SPOLU	**71 069**	38 755	23 254	352	12 898	19 351	4 748	7 436	144	2 158	**29 048**	26 824	**38 618**	33 902	**55 513**	50 160	**32 290**	27 513	**34 484**	30 398	**53**
	Opravy a investície																					
	Projekty OMM	2 500																				
	Miestna a regionál. kultúra	32 000																				
	Grantová agentúra MS	2 800																				
	Dotácia účtu Koruna Matici	2 620																				
	Záväzky z r. 2012-2014	210 254																				
	Zaplatenie Fondu Dolano-vej	33 962																				
	Tech. zhodno-tenie šatnice	107 000																				
	Náklady na Dig. Archív	147 315																				
	Rozpočtová rezerva	12 000																				
	SPOLU																					